

מצע המפלגה

בחירות 2015

©
כל הזכויות שמורות
למפלגת 'יש עתיד'
בראשות יאיר לפיד

<u>עמוד</u>	<u>הפרק</u>
5	מלחמה בשחיתות הציבורית
13	כלכלה, חברה ומאבק ביוקר המחיה
37	דיוור
49	חינוך
67	בריאות
85	רווחה
99	ניצולי השואה
109	מדיני – בטחוני
121	עסקים קטנים ובינוניים
135	עידוד שילוב הציבור החרדי בחברה הישראלית
143	שלטון מקומי ופריפריה
157	נשים
167	צעירים
179	אזרחים ותיקים
189	קהילה גאה
199	זכויות אנשים עם מוגבלויות
213	עלייה וקליטה
221	ההתיישבות העובדת והחקלאות
225	דת ומדינה
231	ממשל ומשילות
239	מיעוטים
243	מדע
253	תרבות
257	תחבורה
263	ספורט
269	איכות הסביבה וקיימות

תכנית 'יש עתיד' למלחמה בשחיתות הציבורית

השחיתות השלטונית הפכה לאיום אסטרטגי על החברה ועל הדמוקרטיה הישראלית. היא מעדיפה אינטרסים פוליטיים, אישיים וכלכליים על פני נבחרי ציבור, שהם נאמניו, ולנגד עיניהם האינטרס הציבורי. בעצם נוכחותה חותרת השחיתות השלטונית תחת אמון הציבור במוסדות השלטון ובשיטה הדמוקרטית. השחיתות הציבורית נוגסת בשוויון ההזדמנויות וסותרת את חובת הנאמנות של נבחרי הציבור ומשרתיו לציבור. היא פוגעת בלכידות החברתית, באיכות החיים של אזרחי המדינה ותושביה ובצמיחה הכלכלית.

המדינה שלנו צריכה להיות שייכת למעמד הביניים ולא לה שנאבקים להיות חלק ממנו. לא למושחתים, לפוליטיקאים שעסוקים בעצמם ובטובתם האישית, לבעלי האינטרסים, לתאגידים הגדולים או לוועדים הגדולים. במשך שנים התנהל בישראל משחק לא הוגן ששירת קבוצות אינטרסים, בעלי הון וועדי עובדים. במשחק הזה מיליארדי שקלים עברו מצד בלי שקיפות ובלי פיקוח. פוליטיקאים קיבלו כיבודים ריקים מתוכן – כמו התפקיד האבסורדי הקרוי "שר ללא תיק" – רק כדי שתהיה סיבה לתת להם נהג ולשכה. "קומבינטורים" מונו לנהל חברות ממשלתיות לא בזכות הכישרונם, אלא רק בגלל הקשרים.

הם קיבלו עדיפות בחלוקת המשאבים של החברה הישראלית, הם שקלו שיקולי טובה עצמית על פני טובת הציבור. זו אינה רק שחיתות ציבורית, זו שחיתות מוסרית, שבאה על חשבוננו של מעמד הביניים הישראלי הקורס, ועל חשבונן של השכבות החלשות שנלחמות לא רק בעוני, אלא גם בתחושה שלאף אחד לא אכפת. הרוב הדומם, שעובד ומשרת בצבא ומשלם מיסים, ומרגיש שהמדינה בורחת לו מבין האצבעות, לא מוכן יותר לקבל התנהגות מושחתת אשר נתפסה כמקובלת בעבר.

כמפלגה המחויבת למאבק בשחיתות השלטונית והציבורית ולמיגורן, אנו רואים חובה בשמירה על אמון הציבור במערכות השלטונית והציבוריות. הדרך היחידה להבטיח את אמון הציבור היא בשמירה על טוהר המידות ועל שלטון החוק, ובהרחקת מי שסרח מהעולם הציבורי.

המאבק בשחיתות הציבורית חייב להיות רב-מערכתי, לאורכן ולרוחבן של מערכות השלטון, כדי לטפל בתסמיני השחיתות, אבל בעיקר בשורשיה. לעצב מחדש את כללי המשחק באמצעות מגבלות וכללים משפטיים ברורים. לאתר את הסדקים המבניים דרכם השחיתות מחלחלת למכרזי הממשלה, לקבוע בחקיקה את המגבלות המוטלות על איש ציבור אשר נחקר, נאשם או מורשע. להגביר את שקיפות המערכות השלטוניות, כבלם הכרחי מפני שחיתות, ניגודי עניינים ושימוש לרעה בכספי ציבור.

'יש עתיד' מחויבת ליושרה, לשלטון החוק, להגינות ולמאבק שיטתי ובלתי מתפשר בשחיתות השלטונית. מימוש תכניתנו זו למלחמה בשחיתות השלטונית, אשר גובשה בסיוע המכון הישראלי לדמוקרטיה, תהיה תנאי יסוד להצטרפותנו לכל קואליציה שהיא.

מועמדי 'יש עתיד' לכנסת, למוסדות השלטון ולכל תפקיד ציבורי אחר הם נשים וגברים שלא דבק בהם רבב, הרואים במשרות שלטוניות שליחות הכרוכה באתוס ציבורי. לא נתמון במועמדות למשרות ציבוריות של מי שלא ניחנו ביושרה אישית. נוקיע פומבית גילויים ותופעות של שחיתות שלטונית – בין אם היא פלילית ובין אם היא מפרה נורמות ציבוריות-מוסריות. גילויים ותופעות אלה מוציאים דיבה רעה על כלל משרתי הציבור בישראל, שרובם המכריע פועלים ביושר וללא דופי.

חקיקת מגבלות על אישי ציבור נחקרים, נאשמים ומורשעים

היעדרם של כללים ברורים באשר למגבלות החוקיות על אישי ציבור המצויים בחקירה פלילית, שהוגש נגדם כתב אישום או הורשעו, מותירים מרחב שיקול דעת אישי רחב. התדירות ההולכת וגוברת של מעשי שחיתות בזירה הציבורית, מחייבת נעילת דלתות המרחב הציבורי בפני מי שהורשעו בעבר.

לכן נפעל לקבוע בחקיקה, כי אדם אשר הורשע בפסק דין סופי בביצוע עבירה שיש עמה קלון לא יוכל להתמודד לעולם לכל משרה ציבורית, בין אם כנבחר ציבור או כמינוי מקצועי לתפקיד בכיר במשרד ממשלתי, ללא תלות בפרק הזמן שחלף ממועד ההרשעה.

נפעל לאימוץ המלצות הועדה הציבורית, בראשות נשיא בית המשפט העליון לשעבר השופט בדימוס מאיר שמגר, לעניין גיבוש כללי אתיקה לחברי הממשלה, על ידי הממשלה, ולהחלתם גם על חברי הכנסת, ראשי רשויות מקומיות וכל נושאי משרה ציבורית אחרת. עיגון הכללים יהווה מסגרת נורמטיבית של התנהגות חברי הממשלה במישור האתי. בהתאם לכללים אלה, במקרה בו מייחסות רשויות החוק לחבר ממשלה מעשי עבירה חמורים, בהודעה רשמית של מי שמוסמך להגיש כתב אישום, עליו להשעות את עצמו או להתפטר מתפקידו. במקרה בו יבחר חבר הממשלה שלא לעשות כן, מובאת בפני ראש הממשלה החובה לבחון את השעייתו או העברתו מתפקידו. עוד קובעים הכללים איסור על חבר ממשלה הנחקר על ידי המשטרה בחשד לביצוע עבירה, לא יימנע מלהשיב לשאלות החוקר ולא יוכל להשתמש בזכות השתיקה.

נפעל לחיזוק ההרתעה על ידי הוספת פרק מיוחד בחוק העונשין שיעסוק בעבירות של שחיתות שלטונית. בפרק תיקבע חובת גזירת עונשי מינימום כבדים כנגד אישי ועובדי ציבור אשר סרחו.

הגדרת עבירת הפרת אמונים בחקיקה

עבירת הפרת אמונים לא קיבלה עד כה הגדרת משמעות וגבולות בחקיקה. נשיא בית המשפט העליון לשעבר, השופט אהרן ברק, הגדיר פעולות שיש בהן הפרת

אמונים "מכרסמות בעבותות הקושרות אותנו כבני חברה אחת, הן מפרות את האמון של פרט בפרט, ושל הפרט בשלטון. הן מעודדות זלזול ברשויות הציבור ובעובדי הציבור. הן מטפחות ציניות כלפי רשויות המינהל וכלפי הסדר החברתי הקיים. הן פוגמות באמון של הפרט בתפקודו של הכלל, ובכך מערערות את היציבות החברתית".

היעדר הגדרה מפורשת בחוק לעבירת הפרת אמונים הותיר שטח אפור נרחב, אשר שימש לא אחת כיתד היאחזות לפוליטיקאים שסרחו, כאשר נתלו בהיעדר הפלילות של מעשיהם והתעלמו מהסוגיות האתיות והציבוריות העולות ממעשיהם.

נפעל להגדיר בחקיקה את עבירת הפרת האמונים, אשר תכלול פעולות שלטוניות המבוצעות תוך ניגוד עניינים; קבלת טובות הנאה; מרמה ציבורית והטעיה מכוונת של עובד ציבור, או הסתרת מידע ממנו, כדי להשפיע על שיקול דעתו והחלטותיו; שימוש פסול במידע פנימי לשם קידום עניין אישי; פעולה, או הימנעות מפעולה, בניגוד לאינטרס הציבורי.

הגברת השקיפות השלטונית

שקיפות של מעשי השלטון, בכל הדרגים, היא בלם הכרחי מפני שחיתות, ניגודי עניינים ושימוש לרעה במשאבי הציבור ובכסף שלטוני. שקיפות היא גם תנאי מוקדם והכרחי לאמון הציבור ביושרתן של מערכות השלטון. ככל שמידע מוצג בצורה נגישה, ברורה וזמינה יותר, כך תגבר היעילות של הפיקוח והבקרה הציבוריים על השלטון.

תנאי יסוד למימוש עקרון השקיפות הוא גילוי וחשיפה יזומים של מידע שבידי רשויות השלטון, בכפוף להגנה מצומצמת על זכויות וערכים אחרים, כגון הזכות לפרטיות והאינטרסים הביטחוניים של המדינה. שקיפות איננה מצטמצמת אך ורק למסירת מידע בעקבות בקשה, אלא לארגון ולהנגשה של כל המידע השלטוני באופן שיאפשר נגישות של הציבור אל המידע, הבנה שלו, וגם שימוש בו על

הגברת השימוש במכרזים פומביים למשרות ולרכש ממשלתי

שקיפות בהליכי מינוי תפקידים במנהל הציבורי מבטיחה שוויון הזדמנויות בהתמודדות על משרות. נביא לכינון חוק יסוד: שירות הציבור, אשר יגדיר את כללי המינהל הציבורי המחייבים כל עובד ציבור לשים לנגד עיניו, בכל החלטה ועניין, את הנאמנות הציבורית. החוק יבטיח את העדפת הכישורים על הקשרים בעת מינוי נושא משרה לתפקיד בכיר בשירות הציבורי.

שקיפות בהליכי הרכש היא כלי אפקטיבי במניעת שחיתות. בשנים האחרונות, ביזור מתן הפטור מחובת מכרזים הוביל לכך שכ-85% מההתקשרויות הממשלתיות מתבצעות ללא קיומו של מכרז. בכך נמנעת הזכות השווה להזדמנות שווה להתקשרות בחוזים ממשלתיים, אשר צריכה לעמוד לרשותו של כל אזרח והשימוש המושכל בכספי משלמי המיסים. נביא לבחינה מחודשת של הליכי הפטור, לשינוי הרשימה הקיימת היום בתקנות חובת המכרזים, ולצמצום החרגיים למספר בודד של מקרים.

תקציבים ייעודיים שקופים במקום כספים קואליציוניים

כספי תקציב שמוקצים למקבל באופן ישיר תמורת תמיכה פוליטית הם כר פורה להתנהלות מושחתת. חוסר שקיפות, שיקול דעת נרחב ובלתי מונחה מגבירים את פוטנציאל השחיתות הטמון בהעברות תקציביות מסוג זה. יש לאמץ נהלים הדורשים שקיפות מלאה והקצאה לפי קריטריונים קבועים וברורים לרבות מבחני תמיכה, שאושרו משפטית. חריגה מהם תתאפשר רק במקרים מיוחדים שאושרו משפטית והוצהר על העדר ניגוד עניינים ועל ההצדקה לחריגה.

במסגרת הקריטריונים ייאסר להעביר תקציבים לגופים לא מפקוחים ולא שקופים. כמו כן ייאסר על משרד האוצר להסכים להעברות תקציביות למוסדות ספציפיים, בתמורה לאישור תקציב מדינה או לקידום יוזמה מטעם משרד האוצר בוועדה מועדות הכנסת.

הסדרת פעילותם של שדלנים בכנסת ובמשלה

נגביר את אכיפת וחומרת הכללים בתחום השדלנות, הנותנת בידי בעלי הון גישה ישירה למקבלי החלטות ומאפשרת ריכוז השפעה גדולה בידי קבוצה מצומצמת של אנשים. נגביל את מרחב הפעילות המותר לשדלנים מסחריים (להבדיל מהארגונים החברתיים, שנוכחותם בכנסת מבורכת ורצויה), שעיסוקם שכנוע חברי הכנסת והשרים בענייני חקיקה והחלטות הכנסת, ונמנע את כניסתם למשרדי הממשלה.

נרחיב את חובת הגילוי הנאות כך ששדלנים יידרשו לציין גם את העניין המסוים שלשמו הם פועלים ולא רק את זהות לקוחותיהם. ייאסר על גופים ציבוריים להשתמש בשדלנים לשם השגת כספים ציבוריים. יוגברו הפיקוח, האכיפה והענישה בכל הנוגע להפרות דין וכללים על ידי שדלנים רשומים ולא רשומים.

נדרוש חובת שקיפות מחברי הכנסת בכל הנוגע לקשר שהם מנהלים עם לוביסטים ומייצגי אינטרסים אחרים. כל מידע או מסמך אשר הועבר אליהם במסגרת הליכי חקיקה וסייע להם לגבש את עמדתם כפי שהוצבעה, בדגש על טיוטות של הצעות חוק אשר ניסחו עבורם גורמים אחרים. על חברי הכנסת תוטל חובה לציין את זהותם של הגורמים מהם נתקבלה האינפורמציה ואת הקשר שלהם לתהליך החקיקה. החובות המוטלות על חברי הכנסת יעוגנו בהחלטה של ועדת האתיקה של הכנסת. מזכירות הכנסת תהיה מחויבת לפרסם בהליך אישור כניסה ללוביסט לכנסת, בין אם קבוע או חד-פעמי, את לוח הפגישות של השדלן.

הקמת יחידה למניעת שחיתות מנהלית ומבנית

יוקם כוח משימה אשר יפעל לגיבוש מסקנות מנהליות ומבניות העולות מפרשיות שחיתות אשר נחשפו. יבחנו דפוסי עבודה בעייתיים, שיש בהם כדי לעודד הופעת שחיתות ויבחנו האופנים ליעול הפעולה השלטונית ולהגברת שקיפותה.

הכח יופעל לאחר פרסום פסק דין המתייחס להתנהגות מושחתת, גילוי ליקויים חמורים בתחום האתי או מעשי שחיתות במשרד ממשלתי, ביחידת סמך או

בכנסת, או בעקבות פרסום חוות דעת ביקורתית של היועץ המשפטי לממשלה, במקרה שבו הוא מודיע על סגירת תיק בהיעדר ראיות מספיקות, אך מוצא לנכון למתוח ביקורת על החשודים. ההמלצות לשינויים מבניים למניעת הישנות מעשי שחיתות יועברו לשר הממונה ליישומן, למבקר המדינה ולוועדת הכנסת הרלוונטית, ויתקיים מעקב אחר ביצוען.

במקרים בהם חקירה פלילית מסתיימת בסגירת תיק החקירה בהיעדר ראיות מספיקות, אגב ביקורת נוקבת על התנהלותם של נבחרי ציבור או עובדי ציבור ממונים, תשמש הביקורת כבסיס למסקנות מנהליות.

חיזוק ההגנה על חושפי שחיתות

חושפי שחיתות ייהנו מסודיות מלאה ומהגנה מוסדית על ידי מבקר הפנים של המשרד הממשלתי הרלבנטי. במקרה שנגרם לחושף השחיתות נזק בשל פעולתו, הוא יוכל לקבל שיפוי בהליך מהיר מקרן שתיועד לכך ותנוהל במשרד מבקר המדינה. יתוקן החוק הנוגע למסירה ולפרסום של סודות רשמיים, ותוסף "הגנת אינטרס ציבורי" לעובד ציבור המוסר לגורם בלתי מוסמך סוד רשמי הנוגע לעבירה, למעשה שחיתות או למפגע בטיחות, בריאותי או סביבתי.

במצב שיחסי העבודה אינם מאפשרים השבת העובד למשרתו, כאמור בחוק ההגנה על חושפי השחיתות, או במצב שהעובד אינו מעוניין לחזור למקום עבודתו, יוכל העובד למלא משרה אחרת בשירות הציבורי, מקבילה למשרה שעזב ואשר הולמת את כישוריו. מי שיחשוף את שמו של עובד ציבור אשר חשף שחיתות וכן מי שיתנכל לעובד ציבור אשר בתום לב חשף שחיתות, ובכלל זה הממונה על העובד, יהיה חשוף לסנקציות מנהליות, לרבות פיטורין.

חיזוק מעמדם של שומרי הסף בגופים ציבוריים וברשויות המקומיות

נפעל לחיזוק מעמדם של היועצים המשפטיים, המבקרים הפנימיים וחשבי משרדי הממשלה, בגופים ציבוריים וברשויות המקומיות. זאת על מנת להגביר את השמירה על כללי המינהל התקין, לחזק את יכולתן של המערכות למנוע מעשי שחיתות טרם התרחשותם ולשמש כלי מסייע בפן המניעתי של השחיתות הציבורית.

כלכלה, חברה ומאבק ביוקר המחיה

בין השנים 2002-2012, הצמיחה בישראל היתה 26.8%. באותן עשר שנים העלייה בשכר החדושי הריאלי של אזרחי ישראל היתה רק 2.1%. סדרי העדיפויות של הכלכלה הישראלית הפנו משאבים בעיקר לקבוצות הלחץ הפוליטיות – להתנחלויות מבודדות, לשיבות ולמתן הטבות לבעלי ההון – וזנחו את מעמד הביניים הישראלי, שנושא את המשק על גבו.

מדיניות כלכלית זו הביאה להעמקת הפערים החברתיים והכלכליים, לירידה ברמת החיים של מעמד הביניים, להחמרת מצבן של השכבות החלשות ולהרחבת מעגל העוני. כלכלת החילחול, לפיה צריך לתת לעשירים הקלות ואפשרות להרוויח בלי הגבלות, ואז הכסף יחלחל מטה, ממעמד הביניים עד לעניים, פשוט אינה עובדת.

'יש עתיד' מאמינה בכלכלה הוגנת, המנתבת את ההשקעה התקציבית אל מעמד הביניים והשכבות החלשות, ומביאה לצמצום הפערים החברתיים, לחזוק המשק ולסיוע לצמיחה. על ידי הרחבת השירותים החברתיים הניתנים על ידי המדינה – בחינוך, בבריאות וברוחה – מצטמצמת ההוצאה של משקי הבית בגינם, מה שמותיר יותר הכנסה פנויה בידי הציבור. כך גוברת הצריכה וגדלה הצמיחה. במקביל נדרשת מדיניות מעודדת צמיחה, המשקיעה בתעשייה, מעודדת עסקים קטנים ובינוניים, מקדמת את החדשנות במשק, נלחמת בהון השחור ודואגת להחזיר את כספי הציבור לציבור. זו התפיסה שעמדה בבסיס הצעת התקציב והתכנית הכלכלית לשנת 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד. תקציב זה הגדיל את ההשקעה בשירותים החברתיים ביותר מ-10 מיליארד שקל, ללא העלאת מיסים.

לפיד קיבל לידיו בור תקציבי של למעלה מ-40 מיליארד שקלים וגרעון של 4.5% שאיים להגיע ליותר מ-5%. גביית המיסים היתה נמוכה מהתחזיות, מחירי הדירות עלו ב-80% תוך שש שנים, מחירי המזון זינקו, ביטוחי הבריאות זינקו, האבטלה עמדה על 6.5% והתקציבים החברתיים הלכו והתכווצו.

לאחר שנה ושמונה חודשים, עת סיים לפיד את תפקידו, הגרעון עמד על 2.6%, נמוך מהיעד שנקבע, גביית המיסים היתה גבוהה ב-4.4 מיליארד שקלים מהיעד, האבטלה ירדה ל-5.6%. מחירי המזון ירדו בשנה האחרונה ב-3.2%, בעוד שבשאר מדינות ה-OECD הם עלו ב-2.4%. למרות מבצע "צוק איתן", המבצע הצבאי הארוך ביותר מזה שני עשורים, שעלויותיו הכבדות שולמו ללא העלאת מיסים, המשק צמח ב-2.6%, גבוה מהתחזית של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כמו גם מהצמיחה הממוצעת במדינות ה-OECD שעומדת על 1.8%. על פי דוח הביטוח הלאומי 60,000 ילדים יצאו ממתחת לקו העוני בשנת 2013.

שינוי סדרי העדיפויות וצמצום פערים חברתיים

הובלנו שינוי בסדרי העדיפויות התקציביים, אשר הציב את האדם העובד במרכז: מעמד הביניים הישראלי, שעובד, משלם מיסים ומשרת בצבא והשכבות החלשות, הנאבקות יום כיום כדי לשרוד.

בתקציב המדינה והתכנית הכלכלית לשנת 2015, אשר גיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, ואושר בממשלה ובקריאה ראשונה בכנסת טרם התפרקות הממשלה, הצלחנו להביא, ללא העלאת מיסים, להגדלה של למעלה מ-10 מיליארד שקלים בתקציבי השירותים החברתיים, החינוך, הבריאות, הרווחה ובטחון הפנים. הגדלת ההשקעה בשירותים אלה מצמצמת את נטל התשלומים המוטל על הורים לילדים, מספקת שירותים בפריפריה וחוסכת לתושביה נסיעה למרכז לקבלת טיפולים רפואיים או בדיקות, ומגדילה את ההכנסה הפנויה. התקציב הזה הוא תכנית העבודה שלנו.

אימצנו תכניות עומק להתמודדות עם העוני בישראל ולחילוץ קבוצות אוכלוסייה שלמות מתוכו, הובלנו מהפיכה במערכת החינוך, גיבשנו תכנית להבראת מערכת הבריאות הציבורית בישראל ולעידוד התעסוקה והצמיחה במשק. הובלנו את המשא ומתן בין המעסיקים במשק להסתדרות אשר הוביל להעלאת שכר המינימום ל-5,000 שקלים בחודש. נפעל להצמיד העלאה זו גם לשכר חיילי החובה, שדמי הקיום המצומצמים המשולמים להם, אינם מספיקים לקיום בסיסי.

הובלנו מהלכים לקידום שוויון ההזדמנויות ולצמצום הפערים בין המרכז לפריפריה החברתית והגיאוגרפית בישראל, כדי לסייע לשכבות החלשות. בכללם התכנית לצמצום פערים במערכת החינוך; הכפלת קרן המלגות לעוד 130,000 תלמידים נזקקים; יישום התכנית לביטחון תזונתי, שמספקת ארוחות לבתי ספר, למוסדות רווחה ולמועדוני קשישים, והכפלת תקציבה; סיוע למשפחות במשבר; הצמדת קצבאות הסיעוד לקשישים ונכים להעלאת שכר המינימום; מתן מענק השתתפות בשירותי הרווחה לרשויות המקומיות ביישובי אשכולות סוציו-אקונומיים 1-4 בדרום הארץ.

הובלנו ליישום מדורג של מסקנות הוועדה הציבורית למלחמה בעוני, במסגרתה תוקצבה הגדלת קצבאות הזקנה לקשישים מקבלי הבטחת הכנסה; תכנית "להזדקן בכבוד" לסיוע לקשישים ופרויקט "נושמים לרווחה" להענקת כלים למשפחות במצוקה ליציאה ממעגל העוני. הרחבנו את הזכאות למענק עבודה (מס הכנסה שלילי) והוצאנו לפועל תכנית לאומית לסיוע לניצולי השואה בישראל בהיקף של למעלה ממיליארד שקלים.

חיזקנו את מערכת הבריאות הציבורית ואת איתנות קופות החולים ופעלנו להעצמת השירותים הרפואיים בפריפריה. הובלנו פרויקט לצמצום פערים דיגיטליים ולהנגשת המדע לקהילה ופעלנו להרחבת השיטור העירוני ולתוספת תקנים לשוטרים, כבאים וסוהרים.

אנו מאמינים כי העסקה קבלנית מביאה לפגיעה חמורה בזכויות לשכר הוגן ולביטחון תעסוקתי. נפעל לצמצום תופעת ההעסקה העקיפה ולמעבר להעסקה ישירה. בצעד ראשון, הבאנו לאישור החוק לשיפור תנאי העסקתם של עובדי קבלן, שמרחיב לכל הגופים הציבוריים והמפוקחים את ההטבות שניתנו לעובדי קבלן בתחומי האבטחה והניקיון; ביניהן סכום מינימום להעסקה, הגברת האכיפה ומתן אופציה לתביעות מנהליות כנגד המדינה.

הורדת יוקר המחיה

הגברת התחרות בשוק הבנקאות בישראל
ופירוק הריכוזיות בענף

בשוק הבנקאות בישראל שולטות חמש קבוצות בנקאיות המחזיקות ביותר מ-90%

ממנו. הן הרוויחו ב-9 החודשים הראשונים של השנה 5.2 מיליארד שקלים. היקף העמלות והריביות שגבו הבנקים ממשקי הבית בישראל בשנת 2013 הגיעו ליותר מ-5 מיליארד שקלים.

הרפורמה בענף הבנקאות בישראל תביא להגברת התחרות בשוק הבנקאות ולצמצום הריכוזיות בענף. מכלול המהלכים יביא להורדת המחירים בענף הבנקאות, לעמלות זולות יותר, לפיקדונות ותכניות חסכון משתלמים יותר לצרכן הישראלי ולהורדת הוצאות משקי הבית על שירותי הבנקים, שהיקפן הממוצע הוא 2,000 שקלים למשפחה לשנה.

הוזלת עמלות הבנקים

הקמת בנק אינטרנטי - נפעל להקמת בנק אינטרנטי עצמאי אשר יספק שירותים בנקאיים מקצועיים, אך גם יעילים יותר וזולים יותר, מאחר ויפעלו ללא סניפים ועם היקף כוח אדם מצומצם.

מתן רישיון עיסוק בבנקאות לדואר - נפעל למתן רישיון לדואר לעסוק בשירותי בנקאות. בנק הדואר יוקם תוך הוצאות הקמה נמוכות, בשל יתרון תשתית עצום בפריסה ארצית רחבה של סניפים, מה שיוזיל את עלויות השירותים שיספק ללקוחותיו.

הוזלת מחירי האשראי הבנקאי - הציבור הישראלי משלם היום עמלות אשראי יקרות מדי וריביות גבוהות מדי. נפעל להוזלת העמלות בעשרות אחוזים על ידי עידוד גופים חוץ-בנקאיים למתן הלוואות בריביות נמוכות ובתנאים נוחים, מה שיביא להגברת התחרות בין הבנקים ולהוזלת מחירי האשראי.

הורדת מחירי המזון

'יש עתיד' פעלה, ותמשיך לפעול, להורדת יוקר המחיה בתחום המזון. נרחיב את הצעדים בהם התחלנו לפתיחת שוק המזון בישראל לתחרות, לצמצום פערי התיווך של רשתות המזון, לעידוד יצרנים ויבואנים קטנים, ולהורדת מחירי המזון בישראל.

ייבוא מזון - נמשיך לקדם את "רפורמת הקורנפלקס", המקלה על ייבוא מזון יבש ופותחת את המשק לייבוא משמעותי של מוצרי מזון כמו דגני בוקר, פסטות, קטניות ועוד, מה שיגביר את התחרות במשק.

שוק הבקר והחלב – נפעל לפתיחת שווקי ייצוא חדשים של התוצרת החקלאית המקומית ולמתן תמיכה כספית ישירה, כדי לקדם רפורמה של תכנון מחודש של הענף, ובכך להגיע לרמות מחירי החלב של מדינות ה-OECD.

הפירות והירקות – נקבע כללי משחק חדשים שיביאו להורדת מחירי התוצרת החקלאית לצרכנים, ויבטיחו מחיר הוגן למגדלים משלמים עבור תוצרתם. נילחם בפערי התיווך בין החקלאי לצרכן. נבטל את הפער הענק בין המחיר שהחקלאי מקבל למחיר שהצרכן הסופי בסופרמרקט משלם.

מהלכים אלה מצטרפים לצעדים הרבים שבוצעו בתחום המזון על מנת לפתוח את שוק המזון בישראל, להגביר את התחרות ולהביא להורדת מחירים. ביניהם אישור חוק המזון שיגדיל את התחרות בשוק; הכנסת הגבינה הלבנה לפיקוח; מתווה להורדת המכס על שימורי הטונה; ביטול הפטור מהסדר כובל למשווקי תוצרת חקלאית בסיטונאות, כדי להקטין את פערי התיווך בין החקלאי לצרכן, המייקרים מאוד את התוצרת, תוך שמירת ההגנה על החקלאים.

נפעל להמשך הורדת מחירי המזון ולצמצום יוקר המחיה על ידי פתיחת שוק הכשרות לתחרות; משיכת רשתות שיווק מחו"ל להגברת התחרות; פתיחת שווקי איכרים בשולי הערים; וזירוז ההליכים לפתיחת שוק סיטונאי.

הורדת עלויות הביטוחים והפנסיה

פנסיה

הציבור הישראלי משלם עבור דמי ניהול פנסיוניים בכל שנה מאות מיליוני שקלים. חלק ניכר מהחוסכים בקרנות הפנסיה ובקופות הגמל משלמים דמי ניהול מקסימליים. המשמעות היא שהם מאבדים כ-16% מהחיסכון שלהם.

מסלול פנסיה ממלכתי - יצירת מסלול פנסיה ממלכתי בכל אחת מקרנות הפנסיה, שיהיה ברירת המחדל ויתנהל בדמי ניהול מינימליים. מסלול זה יעמוד בעיקר לטובת העובדים החלשים במשק, אשר כיום מופנים לאפיקי חיסכון עתירי דמי ניהול שאינם מתאימים להם. מהלך זה יביא להורדת מחיר דמי הניהול של 750 אלף חוסכים לפנסיה, המשלמים היום את דמי הניהול המקסימליים ובעקבותיו יגדלו קצבאות הפנסיה שלהם בכ-10-15%.

הגברת התחרות באמצעות בחירה חופשית של סוכני הביטוח - החוסכים
השכירים לפנסיה חופשיים לבחור את המוצרים הפנסיוניים שלהם, אך הם עדיין חייבים להפעיל את החיסכון דרך סוכן הביטוח ("סוכן ההסדר") שבוחר המעביד שלהם. כך שלמעשה, החוסך הוא לקוח שבוי של סוכן ההסדר, אשר לעיתים מנצל זאת על מנת לבצע הטיות או לגבות דמי ניהול עודפים. על ידי עידוד התחרות בתחום הפנסיוני, יכולים החוסכים להשוות עלויות, לבחור במסלול הפנסיוני שמטיב עימם ולהוזיל את דמי הניהול לפוליסה שהם משלמים. הצעת חוק ממשלתית לתיקון חוק הפיקוח על מוצרים פנסיוניים, שהוביל סגן שר האוצר לשעבר, מיקי לוי, ועברה בקריאה ראשונה בכנסת, מאפשרת לחוסכים בחירה חופשית של סוכן ההסדר. נמשיך לקדמה גם בכנסת ה-20.

ניהול אישי של החיסכון הפנסיוני - על ידי מתן אפשרות לחוסכים לנהל באופן עצמאי את החיסכון הפנסיוני, יכול חוסך להוזיל באופן משמעותי את דמי הניהול של הפנסיה שלו לעומת המסלולים המנוהלים. ניהול אישי מונע ניגודי אינטרסים ועסקאות בעלי עניין, שעלולים להתרחש כאשר המוסדיים ובעלי השליטה משקיעים את כספי החוסכים על פי שיקול דעתם הבלעדי. תקנות שהתקין האוצר לטובת העניין, המאפשרות חיסכון בניהול אישי לכל כספי קופות הגמל, הועברו למשרד המשפטים לחתימה, אך נבלמו.

עידוד מעבידים להעניק לעובדיהם ייעוץ פנסיוני אובייקטיבי - החיסכון הפנסיוני הוא הצבירה הפיננסית המשמעותית ביותר לאדם הממוצע. מרבית העובדים אינם משתמשים בייעוץ פנסיוני בשל העלות החד-פעמית הגבוהה יחסית. נפעל להכיר בהוצאה של המעבידים לייעוץ פנסיוני אובייקטיבי של העובדים שלהם כהוצאה מוכרת למס, על מנת לעודד זאת.

ביטוחי בריאות פרטיים ומשלימים

נעצור את כפל ביטוחי הבריאות הפרטיים והמשלימים, אותם מחזיקים קרוב ל-20% מהציבור. זאת בעזרת קביעת פוליסה אחידה לביטוחים פרטיים ויצירת מערכת ממוחשבת להשוואת מחירים, שתאפשר לכל אזרח לקבל פרטים על הביטוח לו הוא זקוק ועלותו. נביא לירידת מחירים משמעותית לטובת הצרכן של כ-1,500 שקלים למשפחה מבוטחת בכל שנה.

הרפורמה נועדה להביא להגברת השקיפות, לצמצום כפל הביטוחים ולהוזלת ההוצאה הגבוהה על ביטוחי בריאות. בעזרתה נבטיח גמישות למבוטחים ברכישת הביטוח והימנעות מתשלום על כפל ביטוח הקיים בקרב 25% מהאזרחים. בנוסף, הרפורמה מרחיבה את מרחב האפשרויות של האזרח בביצוע בחירה צרכנית מושכלת של השירותים הנדרשים לו, ולשלם עליהם בלבד.¹

ביטוח רכב

ההוצאה השנתית הכוללת בישראל לדמי ביטוח חובה לרכב פרטי מגיעה לכ- 4.5 מיליארד שקלים. במשך שנים, חלק מהתשלום הגיע לקרן פיצויים שצברה עודפים עצומים. יש להשתמש בחלק מכספי הצבירה בקרן להוזלת ביטוח החובה לרכב ב-5%.

ביטוח דירה

הגברת התחרות על ידי חיוב שקיפות מחירים. זאת באמצעות מחשבון להשוואות מחירים בין ביטוחי הדירות של החברות השונות. על ידי כך נביא להורדת מחירי ביטוחי הדירות בכ-10% אחוזים בשנה.

הגברת התחרות בשוק התקשורת

משפחה ממוצעת בישראל משלמת היום מאות שקלים בחודש על ערוצי שידור שונים לחברות הכבלים והלוויין, ו-HOT ו-Yes. התחרות בשוק תגדל על ידי הרחבת חבילת השידורים הבסיסית ומתן האפשרות לציבור לטלוויזיה רב-ערוצית זולה ושידורי טלוויזיה באינטרנט.

המהלך יספק למשפחה הישראלית חבילת ערוצים מוזלת ורחבה שתחסוך קרוב ל-250 שקלים בחודש למשפחה. מהלך זה יפתח כמובן תחרות בין חברות הכבלים והלוויין ויספק לאזרח הישראלי מרחב אפשרויות רחב יותר מזה הקיים כיום. מהלך זה מצטרף לרפורמה המתבצעת ברשות השידור וההלך ההיסטורי של ביטול אגרת הטלוויזיה הצפוי להתרחש בשנה הבאה ולחסוך 345 שקלים נוספים בשנה לכל משפחה בישראל.

1 הרחבה תוכלו למצוא בפרק הבריאות.

'יש עתיד' תפעל לפישוט וצמצום הרגולציה בתחום התקשורת הרב-ערוצית, בין היתר על ידי איחוד גופי הרגולציה תחת קורת גג אחת. איחוד כזה חיוני להגברת עצמאותם התוכנית והכלכלית של גופי השידור ולאי תלותם במערכת הפוליטית. בנוסף, איחוד זה יביא לחיסכון כספי ניכר ברגולציה היקרה שעולה הכלכלי נופל על גופי השידור ומסרב את פעילותם.

'יש עתיד' תפעל למעבר מהיר ככל האפשר של גופי השידור המסחריים ממשטר של זיכיונות למשטר של רישיונות וזאת כדי להסדיר שוק תחרותי משוחרר מלחצים פוליטיים.

רפורמת הייבוא

הוצאה משפחתית ממוצעת על מוצרי צריכה נאמדת בין 6,000-11,000 אלף שקלים בשנה. הרפורמה בייבוא תביא לחסכון ממוצע למשפחה בהיקף של 10%-15%. זאת על ידי אימוץ שורת צעדים, בתוכם הרחבת הפטור ממכס לכל חבילה עד חמש מאות דולר, לטובת ציבור הרוכשים באינטרנט; הקלות בתהליך היבוא האישי והמסחרי על ידי קיצור הברוקרטיה, הסרת חסמים וזירוז האישורים. רפורמת היבוא תזיל את העלויות ליבואנים, תפתח את השוק, תביא להגברת התחרותיות במשק, ולהרחבת המגוון והאלטרנטיבות לצרכנים.

הוזלת שירותים

הורדת מחירי החשמל ב-10% מתחילת 2015

החלטתו של שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, שלא להעלות את המס על הפחם איפשרה את הוזלת מחירי החשמל ב-10% מתחילת 2015. מהלך זה מקל לא רק על משקי הבית, אלא גם יביא להפחתה משמעותית בהוצאות החשמל בתעשייה ויסייע לעסקים להתייעל, לייצר יותר ולייצא יותר, מה שיביא להגדלת הצמיחה ולהגברת יכולת התחרות שלהם בשווקי העולם.

ביטול תאגידי המים

ועדה שהקים שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, בשיתוף עם משרד האנרגיה והמים, המליצה לבטל את תאגידי המים המקומיים ולהקים חברה ממשלתית שתנהל

את משקי המים. יישום המלצות הועדה יביא להוזלת מחירי המים ב-9% נוספים.

האחדת חישוב הארנונה

כל רשות מקומית בישראל מפעילה שיטת חישוב משלה לכימות השטח בגינו נגבית הארנונה, לעיתים ללא כל קשר לשטח הנכס ולרמת השירותים אשר הדיירים או בעלי העסקים מקבלים מהעירייה.

'יש עתיד' תאמץ את דו"ח מבקר המדינה משנת 2014, ותפעל לקביעת כללים אחידים לקביעת מחירי הארנונה. נפעל לאחידות בשיטות מדידת הנכסים שבגינם משולמת הארנונה ובקביעת תעריפי הארנונה למבנים המשמשים בתי עסק ובעלי מלאכה. שינוי החישוב יביא להורדת מחירי הארנונה, כחלק מהמאבק שמובילה 'יש עתיד' להורדת יוקר המחיה.

הוזלת מחירי מבחני הנהיגה המעשיים (טסטים)

מחיר מבחני הנהיגה המעשיים, הטסטים, הופחת בכמחצית מעלותם. המחיר הקודם ירד במתווה הדרגתי בלמעלה ממחצית, מ-500 שקלים ל-229 שקלים.

צמצום הוצאות החינוך²

אחד התפקידים המרכזיים של החינוך הציבורי הוא להפוך את החינוך לנגיש, זמין ואיכותי לכלל הציבור, ולהבטיח שכל התלמידים בישראל ייהנו ממערכת חינוך חזקה ומעצימה. כדי שהפערים הכלכליים לא יהפכו גורם מנבא בעתידו של הילד, נרחיב את סל השירותים החינוכיים לכלל ילדי ישראל, באופן שיאפשר לכל ילד לפרוץ את תקרת הזכויות התרבותית, החברתית והכלכלית.

יום חינוך ארוך – בתי הספר והגנים של שעות הצהריים

כחלק מתפישת האחריות הכוללת של משרד החינוך על כל ילד מסביב לשעון, 'יש עתיד' תרחיב את תכנית "בתי הספר של החופש הגדול" ל"בתי הספר של הצהריים". יום הלימודים יימשך עד השעה 16:45, התלמידים יקבלו חונכות אישית לליווי במטלות הלימודיות, ארוחת צהרים, פעילות ספורטיבית ותרבותית במסגרת תכנית קרב, וחוג חינוך.

התכנית תפעל עד כיתה ד'. התשלום יקבע בהתאם לאשכולות סוציו-אקונומיים, כפי שמתקיים ב"בתי הספר של החופש הגדול".

בתי הספר של החופש הגדול

בזכות התכנית נהנו בקיץ 2014 כל תלמידי כיתות א' ו-ב' ברחבי הארץ, 200,000 תלמידים, ממסגרת חינוכית וחויייתית בחופש הגדול, אשר ניתנה בעלות בסיסית של עד 450 שקלים. הורי התלמידים חסכו 1,000-500 שקלים עבור כל ילד, לעומת קייטנות במסגרות פרטיות. באשכולות סוציו-אקונומיים 1-3, שאוכלוסייתם סווגה כמשתייכת לרמות החברתיות-כלכליות נמוכות יותר, בתי הספר של החופש הגדול ניתנים ללא תשלום. על ידי כך התאפשר לילדים ממשפחות שידן אינה משגת, ליהנות מחופשת הקיץ כמו כל ילד בישראל. התכנית תוכננה להתרחב באופן מדורג, כך שתכלול בקיץ 2015 גם את תלמידי כיתות ג'-ד' וב-2016 תיושם במלואה ותספק מענה לכל תלמידי גן חובה ועד כיתה ה'.

פרויקט השאלת ספרי לימוד

הנטל הכספי הכרוך ברכישת ספרי לימוד הכביד מאד על ההורים, העמיק את הפערים החברתיים ופגע בשוויון ההזדמנויות של התלמידים במערכת החינוך, שהוריהם לא יכלו לממן את ההוצאה ולצייד את ילדיהם כראוי. הרחבנו את תכנית השאלת הספרים, והיום היא פועלת בהצלחה בכ-1,500 בתי ספר ברחבי הארץ. בתכנית הושקעו כ-35 מיליון שקלים והיא חוסכת להורים 1,000-280 שקלים עבור כל ילד (700-280 שקלים להורי תלמידי ביה"ס היסודי, 1000-320 שקלים להורי תלמידי התיכון). מהלך זה מעניק הזדמנות שווה לכלל התלמידים להצטייד בסל ספרים מלא, תוך צמצום משמעותי של הנטל הכלכלי המוטל על ההורים. בנוסף, התכנית מסייעת בצמצום הפערים, מעודדת תחושת אחריות לרכוש בקרב התלמידים, תורמת לאיכות הסביבה ומחזקת את הקשר בין התלמידים לקהילה.

ספרי לימוד ללא עלות

שר החינוך לשעבר, שי פירון, הוביל צעד נוסף המצמצם את הוצאות ההורים על ספרי לימוד, באמצעות רכישת זכויות שימוש בספרים דיגיטליים שעלותם מגיעה לכדי 40% מעלותו של ספר לימוד רגיל. פרויקט זה נעשה במקביל ל"תכנית

התקשוב בגישת מחשוב ענף, שמקדם משרד החינוך, שמהותה למידה באמצעות טאבלטים ומכשירים אישיים.

קידום בינוי 400 מעונות יום במחיר מפוקח

מעונות יום מפוקחים חוסכים כ-1,000 שקלים במוצע מדי חודש לזוגות צעירים. החלטת הממשלה לקידום בנייתם נתקבלה עוד ב-2012 אך יישומה נעצר. התנענו מחדש את המהלך, כולל מימון מלא לרשויות שיקדמו בניית מעונות יום מסובסדים ומפוקחים, לכ-30,000 ילדים בגילאי 3-0. רשויות מקומיות שיקדמו בנייה בהליך מואץ במהלך השנה הנוכחית יקבלו מימון מלא מהאוצר, בלי מצ'ינג.

הרחבת מעונות היום תהיה חלק מתכנית 'יש עתיד' להרחבת אחריות משרד החינוך, על כל הילדים, מגיל אפס ועד בגרות. זאת בכדי לעודד יציאה לעבודה של הורים לילדים קטנים, להקל על הוצאות החינוך להורים לפעוטות במאות שקלים בחודש ולאפשר ליותר אימהות צעירות לצאת לעבודה בידיעה שלא כל מה שהן ירוויחו ילך ישר למטפלת.

ביטול חיוב הבחינה הפסיכומטרית

צעד שנועד להגביר את נגישותה של ההשכלה הגבוהה לכלל הציבור, תוך חסכון שמגיע עד ל-10,000 שקלים. קבלה לאוניברסיטאות ולמכללות תתבצע על סמך תעודת הבגרות החדשה, אשר תשמש כמסלול כניסה מרכזי לאקדמיה, למגוון רחב של חוגים. בנוסף, חמשת התלמידים המצטיינים בכל בית ספר בפריפריה החברתית-גאוגרפית יוכלו להתקבל להשכלה גבוהה ללא כל מיון נוסף.

תעסוקה

עידוד השתלבות הציבור החרדי בשוק העבודה

הגדלת ההשתתפות בשוק העבודה הוצבה כיעד מרכזי במדיניות שהובילה 'יש עתיד' בכנסת ה-19. קידום יעד זה התאפשר בזכות מספר מהלכים, שהביאו לשינוי של ממש בהשתלבות אוכלוסיות שנעדרו משוק העבודה בתוכו.

חוק השוויון בנטל

מנוף צמיחה כלכלי זה מאפשר לאלפי חרדים להיכנס למעגל העבודה ולהפוך לאזרחים יצרניים. מאז נחקק החוק לשוויון בנטל נרשמה עליה דרמטית בביקוש עבודה בקרב הציבור החרדי, אשר הופך מציבור נתמך על ידי המדינה, למנוע צמיחה כלכלי למשק.³

הקמת מרכזי הכוונה תעסוקתיים

כדי לסייע להשתלבותן של האוכלוסיות הבלתי מועסקות במעגל העבודה, הוקמו מרכזי הכוונה תעסוקתיים ברחבי הארץ. בתכנית הושקעו כ-500 מיליון שקלים על פני חמש שנים. נרחיב את המרכזים, המופעלים באמצעות הרשויות המקומיות, כך שיספקו ליווי החל משלב הכוונה והענקת ההכשרה הנדרשת למקצועות השונים, ועד להשמה ועידוד מעסיקים לקלוט את העובדים החדשים.⁴

עידוד תעסוקה בפריפריה

הדרך הטובה ביותר להגדלת אפשרויות התעסוקה היא על-ידי עידוד הקמת עסקים קטנים ובינוניים ויצירת מקורות תעסוקה איכותיים, כדוגמת מקצועות היי-טק, ביו-טק ומחקר. שילוב של תמיכה בעסקים הקטנים והבינוניים, לצד הגדלה משמעותית של היצע תעסוקה איכותית, היא הדרך הטובה ביותר להיאבק באבטלה, בעוני ובפערים חברתיים. בכך נקדם את הצמיחה בפריפריה, נסייע ביצירת מקומות עבודה חדשים ונבלום את ההגירה השלילית מהפריפריה למרכז, מגמה הנובעת בעיקרה ממרחב עסקי ותעסוקתי מוגבל.

החזרת קריטריון "מיצוי כושר השתכרות" כתנאי להטבות

שינוי הקריטריונים בתנאי הזכאות לדיוור בר השגה מעודד השתלבות במעגל העבודה, מיטיב עם בני זוג עובדים, ומגביר את ההגיונות בקריטריונים לטובת מעמד הביניים הישראלי והשכבות החלשות. פעלנו להגדרת הקריטריון "מיצוי כושר ההשתכרות" כאבן בוחן מרכזית בבחינת הזכאות לדיוור בר השגה. במקביל ביטלנו את קריטריון "ותק בנישואין", שיצר אפליה ברורה לטובת הסקטור החרדי. נפעל להחיל את קריטריון "מיצוי כושר ההשתכרות" כתנאי לקבלת

3 הרחבה תוכלו למצוא בפרק עידוד שילוב הציבור החרדי בחברה הישראלית.

4 הרחבה תוכלו למצוא בפרק עידוד שילוב הציבור החרדי בחברה הישראלית.

הטבות נוספות, דוגמת הנחה בארנונה או הוזלת מחירי מעונות יום.⁵

סיוע ועידוד לעסקים קטנים ובינוניים

העסקים הקטנים מהווים 99% מהעסקים הרשומים בישראל, תורמים למשק כמעט מחצית מהתמ"ג ומעסיקים כ-69% מהמועסקים במגזר הפרטי. הם פרוסים על כל המדינה ומחזיקים את הפריפריה על גבם. הם הדרך הטובה ביותר להיאבק באבטלה, בעוני ובפערים חברתיים. הם המנוע האמיתי של המשק. הובלנו שורה ארוכה של צעדים לסיוע לעסקים הקטנים והבינוניים בישראל ונמשיך במדיניות זו לעידודם. הרחבה מלאה תוכלו למצוא בפרק העסקים הקטנים והבינוניים במצע.

הקלה בנטל המס על עסקים קטנים ובינוניים

אישור חוק מע"מ מזומן, ביטול חישוב המס המאוחד לזוגות נשואים העובדים באותו עסק, צמצום העלייה הצפויה במס המעסיקים.

קידום צמיחת עסקים קטנים ובינוניים

הכפלת קרן ההלוואות בערבות המדינה לעסקים קטנים; עידוד השקעה בחברות צעירות; קרנות הון צמיחה לתעשייה; מתן אשראי מדינה ישיר והגדלת הערבויות ליצואנים.

הגברת הנגישות למכרזים ממשלתיים

טיפולנו במוסר התשלומים של המדינה לספקיה; הרחבנו את השתתפותם של עסקים קטנים ובינוניים במכרזי ממשלה והגברנו את הנגישות למידע והשקיפות במכרזים; והחלנו העדפה מתקנת לעסקים קטנים ובינוניים בפריפריה במכרזים ממשלתיים.

צמצום הברוקרטיה

הבאנו לקיצור זמני והליכי רישום ופתיחת עסק בישראל; יצרנו הקלות בדיווח המקוון; קידמנו הקלות על יבוא רגיל של מזון; ליווי ותמיכה לעידוד יזמות.

צמצום אפליית בעלי עסקים קטנים ובינוניים בזכויות סוציאליות

קידום חוק העובד העצמאי; קביעת דמי אבטלה לעצמאיים; פיצוי לסגירת עסק; הגדלת הפיצוי לעצמאיים בדמי מילואים; השוואת דמי לידה לנשים עצמאיות.

קידום התעשייה

קצב צמיחת התעשייה בישראל, הנשענת בעיקרה על ייצוא ועל שווקים עולמיים, הואט באופן דרמטי מאז המשבר הגלובלי. מלבד הפגיעה בצמיחה המשקית, חלה האטה בקצב גיוס העובדים לתעשייה. האטה דומה קיימת גם בענף ההיי-טק.

'יש עתיד' מאמינה במדיניות מעודדת צמיחה בתעשייה, תוך צמצום רגולציה מכבידה, אשר תביא לשיפור כושר התחרות של התעשייה הישראלית בשווקים עולמיים ולהמשך ביסוסה של הכלכלה הישראלית ככלכלה מבוססת חדשנות. לכן, נמשיך ביישום ההחלטה שהתקבלה בקבינט החברתי כלכלי בראשות שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, לטיוב הביורוקרטיה הממשלתית. נוודא כי כלל הרגולטורים הממשלתיים יפעלו לצמצום משמעותי של הביורוקרטיה, אשר פעמים רבות מתנהלת באופן מיושן ומסורבל והפכה לעינוי לאזרח.

הגדלת הערבויות ליצואנים

'יש עתיד' מאמינה כי תפקידה של המדינה לספק ליצואנים, המהווים חלק משמעותי בפעילות המשק הישראלי, את התנאים הנוחים ביותר ולתמוך בהם ככל יכולתה. הרחבת קרן "אשרא" המעניקה ערבויות ליצואנים לביטוח עסקאות יצוא, שקידם שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, במסגרת תקציב המדינה והתכנית הכלכלית לשנת 2015, מסייע ליצואנים להרחיב את פעילותם, להתמודד עם התחרות הבין לאומית ושער הדולר הנמוך, ולהמשיך להוביל את התעשייה הישראלית קדימה.⁶

עידוד השקעה בחברות צעירות

במטרה לשמר את היתרון היחסי של מדינת ישראל בתחום התעשיות עתירות הידע, הובלנו תיקון לחוק האנג'לים, שיעודד ההשקעות בחברות היי-טק צעירות.

6 ראו גם בפרק עסקים קטנים ובינוניים.

זאת על ידי מתן תמריצי מס שיסייעו לחברות צעירות לפתח רעיונות חדשניים עד לכדי ביסוסן כחברות גדולות במשק. מהלך זה נועד להגדיל את היקף ההון הזמין להשקעה בחברות הזנק. תיקון החוק אושר במסגרת התכנית הכלכלית לשנת 2015, כחלק ממנועי הצמיחה של המשק.⁷

קרנות הון צמיחה לתעשייה

במסגרת תקציב 2015 קידם שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הקמת שתי קרנות השקעה לעסקים בינוניים. קרנות אלה, בהיקף של 300 ו-450 מיליון שקלים, יסייעו לעסקים קטנים ובינוניים להתרחב ולפרוץ לשווקים חדשים, ויעודדו השקעה בעסקים בינוניים בתחומי התעשייה, על ידי השתתפות בסיכון בהשקעה על ידי הממשלה. בכל קרן יהיו שותפים משקיעים מוסדיים ופרטיים, מנהלי הקרן והממשלה.⁸

קידום חיבור מפעלים לגז הטבעי

נסייע לחיבור מפעלים לגז הטבעי, אשר יוזיל את עלויות תשומות האנרגיה שלהם ויסייע בצמיחתם, בהגדלת מספר העובדים, בהורדת יוקר המחיה ובהגברת יכולת התחרות שלהם בשווקים גלובליים. הכפלנו את היקף תקציב המענקים שנועדו לסייע למפעלים בהסבה לגז הטבעי, תוך מתן סיוע מוגדל יותר למפעלים קטנים. במקביל הובלנו לפתרון חסמים מבניים, שמנעו את חיבור המפעלים לגז מול מע"צ ורכבת ישראל. נמשיך לפעול לפתירת כלל החסמים הבירוקרטיים העומדים בפני תעשיינים, לרבות בפריפריה, בחיבור ובשינוע הגז הטבעי, אשר תביא להוזלה ניכרת בהוצאות התעשייה.

נפעל להקמת צוות בין-משרדי, אשר יתכלל את עבודת כלל משרדי הממשלה הרלבנטיים לחיבור מפעלים במרכז ובפריפריה לגז הטבעי, ידע לספק לבעלי המפעלים את המידע אודות זכויותיהם וההקלות המגיעות להם ולוודא כי כל מפעל החפץ בכך יוכל להתחבר לגז הטבעי במהירות, בקלות וללא סרבולים בירוקרטיים מיותרים.

7 ראו גם בפרק עסקים קטנים ובינוניים.

8 ראו גם בפרק עסקים קטנים ובינוניים.

החזרת החינוך המקצועי

בשנים האחרונות קיים מחסור בעובדים טכנולוגיים מקצועיים ומיומנים. כ-80% מקרב התעשיינים בישראל מדווחים על קושי בגיוס של עובדים מקצועיים. זאת בעיקר על רקע המחסור במסגרות הכשרה מתאימות ודעיכת החינוך המקצועי בשלושת העשורים האחרונים. על מנת להכשיר כוח אדם הכרחי ונחוץ לתעשייה, הקצה שר החינוך לשעבר, שי פירון, כ-70 מיליון שקלים להגדלת תקציב המכללות הטכנולוגיות ב-70% ולהשקעה בחינוך הטכנולוגי. בשיתוף ובתיאום עם התאחדות התעשיינים והאיגודים המקצועיים הרלבנטיים, הורכבה תכנית לשדרוג חמישה בתי ספר קיימים לבתי ספר מקצועיים, בתחומי הרכב, הבניה, המלונאות והרתכות. ולהקמת 4 מרכזי הכשרה בתחומי הבניין, המלונאות, הרתכות והחקלאות.⁹

החזרת כספי הציבור לציבור

הלאמת קק"ל

'יש עתיד' תפעל להלאמת קק"ל ותחזיר את הקרקעות של הציבור והכסף של הציבור לקופה הציבורית. במקום שהכסף ישמש לשחיתות, נשתמש בו לחינוך, לבריאות ולרווחה ולהגדלת היצע הדיור.

קק"ל נוסדה כארגון שמטרתו רכישת קרקעות בארץ ישראל בשם העם היהודי ולמענו, כיון שלא היתה אז מדינה יהודית. גם לאחר קום המדינה המשיכה קק"ל להחזיק בסמכויותיה, למרות שכבר לא היתה הצדקה לקיומה. מאז 1961 ניהול הקרקעות, הכשרתן לבניה ולפיתוח ושיווקן נעשים על ידי רשות מקרקעי ישראל, הגובים דמי ניהול מקק"ל. בכל שנה מעבירה המדינה למעלה ממיליארד שקלים לקק"ל עבור הכנסותיה מהחכרת קרקעות, זאת בנוסף להכנסותיה האחרות של קק"ל, בין היתר מתרומות.

'יש עתיד' תוביל מהלך היסטורי אשר יחזיר את אדמות המדינה וכספי הציבור לאזרחים בישראל. ביום כינונה של הכנסת ה-20 'יש עתיד' תניח על שולחן הכנסת הצעת חוק לתיקון חוק קק"ל, אשר ילאים את קק"ל, יחזיר אותה לציבור, ויהפוך אותה לחברה ממשלתית, המחויבת לפעול בשקיפות מלאה וכפופה לחובות רגולטוריים, בכלל זה לפיקוח על ידי מבקר המדינה.

הלאמת קק"ל תתבצע תוך שמירה על פרויקטים המשרתים את תפקידה,

ובכלל זה שמירה על היערות, מסלולי הטיולים והאופניים, תמיכה בהתיישבות בנגב ובגליל, מפעל הנטיעות, חינונים לפיקניקים, שיקום נחלים וסיוע במחקר ופיתוח חקלאי.

הלאמת קק"ל תאפשר:

1. **הכפפת קק"ל לחוק התקציב** - מה שצפוי להכניס עוד מיליארד שקלים בכל שנה לקופת המדינה ולהקל את נטל המס על הציבור.
2. **החזרת קרקעות המדינה לידי הציבור** - פיתוח ושיווק מהירים של הקרקעות (2.35 מיליון דונם, כ-11% מקרקעות המדינה), תוך שמירה על הריאות הירוקות ועל היערות, יאפשרו להוציא לדרך בניה של עוד עשרות אלפי יחידות דיור באזורי הביקוש ולהוריד את מחירי הדיור.
3. **החזרת מיליארדי שקלים מקופת קק"ל לציבור** - בעזרתם נוכל לקיים יום לימודים ארוך בכל רחבי הארץ, לחזק את חדרי המיון ולהילחם בעוני.
4. **הכנסת שקיפות ומניעת שחיתות** - הבטחת כללי מינהל תקין וצמצום הדרג הניהולי הבכיר המנופח, הבטחת השקיפות, הכפפה למבקר המדינה ומלחמה במנגנון המנופח ללא הצדקה.

שחרור הרווחים הכלואים של החברות הגדולות

אחד הצעדים שננקטו על מנת להביא לצמצום הגרעון ולהבראת הכלכלה הישראלית היתה גביית מיסים מ"הרווחים הכלואים". במסגרת המהלך שילמו התאגידים הגדולים, ביניהם 'טבע', 'צ'קפוינט' ו'כי"ל', מס על הרווחים הכלואים בהיקף כולל של 4.5 מיליארד שקלים, שהוזרמו לקופת המדינה ויועדו למטרות חברתיות. הצלחת המהלך הביאה לתוספת של 4.5 מיליארד שקלים להכנסות המדינה בשנת 2013.

הגבלת שכר הבכירים בשוק ההון

במסגרת המגמה לצמצום פערי השכר במשק, קידמנו חקיקה שמטרתה להביא לריסון והפחתת שכר הבכירים בגופים פיננסיים המנהלים כספי ציבור. הצעת חוק "תגמול נושאי משרה במוסדות פיננסיים" נועדה לרסן את שכרם של הבכירים בענף הפיננסיים, באמצעות הקביעה כי הוצאות שכר שמעבר ל-3.5 מיליון שקלים בשנה, לא יוכרו לצרכי מס.

הצעת החוק כוללת מנגנון מפורט לאישור שכר העולה על 3.5 מיליון שקלים, המצמצם את האפשרות לניגוד עניינים, וקובע כי תגמול שכר העולה על התקרה, מחייב אישור של ועדת תגמול, דירקטוריון ואסיפה כללית. בנוסף, החוק מחייב את הסכמת רוב הדירקטורים החיצוניים או הבלתי תלויים בדירקטוריון. בגוף פיננסי שהוא חברה ציבורית, אישור שכר גבוה מהתקרה יהיה מותנה באישור של רוב מיוחס מקרב בעלי מניות המיעוט. לצורך בקרה ואכיפה, החוק מחייב גוף פיננסי לדווח על כל נושא משרה או מועסק, שהוצאות השכר שלו עולות על 3.5 מיליון שקלים בשנה.

הצעה זו נבלמה בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולהוביל לבחירות מוקדמות. עם זאת, עצם קידום הנושא הביא להגבלה עצמית שנטלו על עצמם ארגונים פיננסיים, כאשר נמנעו מאישור משכורות מופרזות למנהלים במסגרתם.

הסדרת הסדרי החוב בשוק ההון

בין השנים 2008 עד 2011 בוצעו בישראל 94 הסדרי חוב בשוק איגרות החוב, בסכום כולל עצום של 21 מיליארד שקלים. שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הכריז מלחמה ב"תספורות", המהוות גזל כספי הציבור, והקים וועדה לבחינת ההליכים לעריכת הסדרי החוב במשק, בראשות מנכ"לית משרד האוצר. זאת כדי לעצור את שיטת התספורות האוטומטיות, שהתקיימה ללא פיקוח וללא שקיפות, על חשבון הפנסיה של כולנו.

תפקיד הוועדה היה לקבוע כללי משחק ברורים שיסדירו את האופן בו פועלים כלל השחקנים ויאפשרו תמחור נכון של החוב. הוועדה יצרה כללי משחק חדשים בשוק האשראי ובטיפול בחברה בקשיים, המכוונים ליצור מצב בו קיימת וודאות בקרב כל הצדדים – החברה, הנושים ובעלי העניין האחרים בחברה, ביחס לתהליך הטיפול בכשל של החזר חוב. חיזוק הוודאות יבטיח התנהלות מיטבית מצד כל השחקנים בשוק בכל שלבי ניהול האשראי השונים. בנוסף, גיבשה הוועדה המלצות המתייחסות לשלב הקצאת האשראי ותמחורו. הכללים מתייחסים לשיפור תהליך ניהול האשראי ולהפחתת ההוצאות הקשורות בו. עוד קבעה הוועדה כי ימונה מנהל חוב, שיינה מסמכיות נרחבות.

יישום ההמלצות אמור היה להביא לשינוי יסודי בשוק האשראי בישראל, להקצאת אשראי יעילה יותר, לתמחור חוב נכון יותר, לשמירה על כספי החוסכים והמפקידים המנוהלים בידי הגופים הפיננסיים, ולהגברת אמון הציבור במערכות אלה, אולם הוא נעצר בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולהוביל לבחירות מוקדמות.

תיירות

המפלגה מכירה בחשיבותה של תעשיית התיירות לכלכלה הישראלית ולתרומתה הרבה לתוצר הלאומי. תעשיית התיירות מהווה מנוע צמיחה משמעותי למשק, בהיותה עתירת כוח אדם, המעסיקה עובדים רבים בפריפריה, עולים חדשים, חיילים משוחררים, משפחות חד-הוריות, ובני מיעוטים. תעשיית התיירות תורמת גם לתעשיות נלוות כמו המזון, החקלאות והתחבורה, ומסייעת לעסקים קטנים בכל רחבי הארץ, בדגש על הפריפריה.

'יש עתיד' תפעל להצבת תעשיית התיירות בקדימות ראויה בסדר העדיפות הלאומי של ישראל ולהקדיש תקציבים ראויים לקידום תעשייה זו.

צמצום הריכוזיות והגברת התחרות במשק

אישור חוק המזון

חוק המזון, הנשען על מסקנות ועדת קדמי, מספק מענה לבעיות מבניות ולחסמים אשר הביאו לתנאי שוק היוצרים עומס מחירים גבוה על הצרכנים בישראל ויחסוך למשקי הבית אלפי שקלים בשנה בהוצאות המזון. החוק מסייע להגדלת התחרות בענף המזון, שמתאפיין בריכוזיות גבוהה ובמחירים גבוהים ביחס לעולם. תחרות בריאה והוגנת תסייע להורדת מחירים בשוק המזון, לקידום של ספקים קטנים ולהורדת יוקר המחיה.

החוק מביא להגברת שקיפות המחירים ברשתות המזון, על ידי חיוב הרשתות לפרסם את המחירים העדכניים בכל סניף ברשת האינטרנט. צעד זה מאפשר פיתוח אתרים להשוואת מחירים של סל הצריכה האישי של הצרכן בין חנויות

המזון שבסביבת מגוריו. בנוסף פועל החוק לצמצום הריכוזיות הגבוהה של רשתות מזון באזור גיאוגרפי אחד, שדוחקות את המתחרות מאותו אזור ומצמצמות את התחרות. החוק החדש אוסר על רשתות מזון השולטות באזור מסוים, לפתוח סניפים נוספים באותו אזור ללא אישור הממונה על ההגבלים העסקיים. ולבסוף, החוק מסייע בקידום התחרות באמצעות הסדרת תחרות הוגנת בתחום המזון, במטרה להגביר את התחרות ולקדם ספקים קטנים.

אישור חוק הריכוזיות

הבאנו לאישור חוק הריכוזיות המשנה את מבנה האחזקות במשק ולפירוק פירמידות השליטה, במטרה להביא לשינוי במאזן הכוחות במשק, לסייע לעסקים בינוניים לפרוץ את תקרת הזכוכית ולהחליש את בעלי העוצמה המקושרים, לטובת האזרח הישראלי.

הצעת החוק מחייבת את הממשלה בשקילת שיקולי ריכוזיות כלל-משקית ושיקולי תחרותיות ענפית בהקצאת זכויות. כמו כן החוק קובע כללים להגבלת השליטה בחברות במבנה פירמידלי – הגבלת פירמידות השליטה לשתי שכבות בלבד והפרדה בין גופים פיננסים לגופים ריאליים.

הרפורמה בנמלים

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הוביל בשיתוף משרד התחבורה, את הרפורמה בנמלים, במסגרתה יוקמו 2 נמלים נוספים, בחיפה ובאשדוד. הקמת שני הנמלים החדשים בצפון ובדרום תעודד תחרות, שתביא להורדת מחירים ולצמצום יוקר המחיה.

הקמתם והפעלתם של נמלים חדשים הוא מהלך מתחייב בהצעדתו של המשק הישראלי קדימה והכרחי להתאמת נמלי הים של ישראל לצרכי שוק הספנות העולמי המתפתח. המהלך יגביר את התחרות בין נמלי הים הקיימים והחדשים, ויביא להורדת מחירי תובלת היבוא, שיתבטאו בהורדת המחירים לצרכן, וכן להורדת מחירי היצוא, שיאפשרו ליותר עסקים קטנים ובינוניים להגביר את יכולת התחרות שלהם בשווקי העולם ולייצא יותר.

מאבק בהון השחור

במקביל לפעילות הכלכלית החוקית והמוצהרת במדינת ישראל, פועלת כלכלת צללים שמגלגלת הון שחור עצום אשר איננו ממוסה. ההון השחור בישראל מוערך בין 19.5% מהתוצר (על פי מחקר של חברת ויזה משנת 2013) עד ל-23% מהתוצר (על פי מחקר של הבנק העולמי בשנת 2006). על פי אומדנים אלו, היקף כלכלת הצללים בישראל מסתכמת במספרים בלתי נתפסים של 190 עד 230 מיליארד שקלים. לשם השוואה, במערב אירופה כלכלת הצללים מוערכת ב-16%-7 תוצר בלבד.

על פי ממצאי מחקר של רשות המיסים, שבחן את שנות המס 2010-2006, לפחות 40 אלף חברות פרטיות, שהן כשליש מהחברות הפרטיות הפעילות בישראל, מתחמקות מתשלום מס בהפרה עקבית של החוק. ממצאים אלו חשפו את סדרי הגודל הנרחבים של הכלכלה השחורה בישראל, ואת אוזלת היד של רשות המיסים להילחם בתופעה רחבה זו. לתופעה זו השלכות מדאיגות על הציבור, המתבטאות בין השאר בתקציב המדינה, שנקבע על פי יעד הגבייה של רשות המיסים, המספקת כ-75% מהתקציב.

סגן שר האוצר לשעבר, ניצב (בדימוס) מיקי לוי, הופקד על ניהול המאבק של רשות המיסים לצמצום תופעת ההון השחור בישראל והעמקת הגבייה. לוי פעל להוספת 400 תקני חקירה ואכיפה לרשות המיסים, לשדרוג מערכות המחשוב לגביית המס, תקציב יחידת המחשוב הוגדל משמעותית והוקם 'שולחן עגול' של המייצגים - לשכת עורכי הדין, יועצי המס, רואי החשבון ולה"ב - עסקים קטנים ובינוניים. בנוסף, חוברו גורמי אכיפת החוק, ובראשם משרד המשפטים ומשטרת ישראל, לרשות המיסים, לטובת מבצעים משותפים, הודק הקשר בין המטה לשטח של יחידות המס, והוטלה חובת זיהוי של לקוחות על עורכי דין ורואי חשבון, כדי למנוע הלבנת הון באמצעות בדיקת מקורות הכסף.

שורת הצעדים והפעילויות שהוביל לוי הביאה בשנת 2014 לגביה הגבוהה מהיעד שנקבע בהיקף של 4.4 מיליארד שקלים. סכום כסף עצום זה, שנוסף לתקציב המדינה, מאפשר הרחבה ניכרת של השירותים החברתיים הניתנים לציבור.

במקביל, קודמה חקיקה מאסיבית בתחום המיסוי, תוך חיזוק רשות המיסים והקלת הבירוקרטיה לאזרח, כ"חוק הצ'יינג'ים", המחייב נותני שירותי מטבע

לדווח על סכומי כסף גדולים, ובכך נחסם צינור מרכזי דרכו מולבן הון. זאת לצד חתימה על הסכמים בין-לאומיים לשיתוף מידע והסדרה מיוחדת של הכללים בנושאי נאמנויות זרות, חברות בבעלות ישראלים הרשומות בחו"ל, חברות משפחתיות, טיפול בתכנוני מס מורכבים, החלת חובת דיווח מפורט ועוד. צעד נוסף שקודם הוא נוהל גילוי מרצון, המאפשר לאדם שלא שילם מס אמת לדווח רטרואקטיבית על הכנסות שהיו לו ולשלם את המס המלא ללא נקיטת הליכים נגדו, במידה ואלה לא החלו עדין.

צעדים נוספים שקידם סגן השר, מיקי לוי, אשר נועדו ליעל עוד את המאבק בהון השחור, נבלמו בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולהוביל לבחירות מוקדמות. 'יש עתיד' תמשיך לקדם צעדים אלה גם בכנסת הבאה, ביניהם העברת מידע קריטי מהרשות לאיסור הלבנת הון לרשות המיסים, חתימת הסכם שכר מודרני עם עובדי רשות המיסים, תוספת של 600 תקנים נוספים לרשות המיסים, הכנסת מערכת מחשוב מתקדמת BI של שע"מ, לצורך ייעול העבודה והפיקוח, יישום החלטת ממשלה להגבלת השימוש בכסף מזומן על בסיס דוח לוקר, והעברת תיקון 220 – הפיכת עבירות מס חמורות אזרחיות לעבירות מקור (פליליות).

חברות ממשלתיות

הוצאת המינויים הפוליטיים מהחברות הממשלתיות

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הוביל להקמת "נבחרת הדירקטורים", מאגר דירקטורים מקצועי ומנוסה, אשר נבחר לאחר בחינה מקצועית קפדנית מבין עשרות אלפי מועמדים. המינויים לדירקטוריונים בחברות הממשלתיות ייעשו מתוך המאגר המאושר, היבט שמבטיח שקיפות ואחידות בתהליך המינוי והמינוי. המהלך מבטיח שניהול החברות הממשלתיות ייעשה באופן מקצועי, ישפר את ביצועי החברות הממשלתיות, וינתק את הקשר הגורדי בין פוליטיקאים לבין המחברים והמקושרים.

הנפקות מיעוט בחברות הממשלתיות לטובת הגברת השקיפות

ככדי להימנע מהטלת מיסים נוספים על מעמד הביניים הישראלי, על אף לחצים

רבים מראש הממשלה ומבנק ישראל, אותרו בתקציב 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, מקורות תקציביים חלופיים. אחד הפתרונות שנמצאו הוא הנפקות מיעוט בחברות הממשלתיות. זאת בתכנית רב שנתית שתבוצע בהדרגה וצפויה להכניס לקופת המדינה כ-15 מיליארד שקלים.

ההכנסות הצפויות מיישום המהלך עתידות היו להקטין משמעותית את החוב הלאומי, לתרום באופן משמעותי לפיתוח וחיזוק שוק ההון הישראלי – באמצעות הזרמת כספים לשוק ההון, לקרנות הפנסיה ולקופות הגמל, וכניסת חברות גדולות ויציבות. במקביל, יישום התכנית צפוי להביא לשיפור ביצועי החברות הממשלתיות והשירות אותו הן מספקות לציבור, להגברת השקיפות בתהליכי קבלת ההחלטות ולהסדרת הסביבה הרגולטורית בהן פועלות.

המהלך אמור היה להוות מהפכה בהפיכת החברות הממשלתיות ליעילות, מצליחות ועצמאיות יותר. זהו צעד נוסף להפסקת הפוליטיזציה בחברות, לצמצום תופעת השחיתות והעמקת המנהל התקין. אולם, הוא נעצר בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולהוביל לבחירות מוקדמות. נמשך לקדמו בכנסת הבאה.

משאבי הטבע

יישום מסקנות ועדת ששינסקי 2

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הקים ועדה לבחינת החלק היחסי אותו מקבלת המדינה כתוצאה משימוש במשאבי הטבע של מדינת ישראל וליצירת מנגנון הוגן יותר לניהול ולמיסוי הרווחים משימוש במשאב ציבורי, שלציבור יש זכות ליהנות מההכנסות בגינו.

עיקרי ההמלצות הסופיות של הוועדה, בראשות פרופ' איתן ששינסקי, כללו הטלת מס רווחי יתר על משאבי טבע, הצפוי להעלות את שיעור החלק אותו מקבל הציבור ל-46%-55%; והטלת תמלוג אחיד על כלל משאבי הטבע שאינם גז ונפט, העומד על 5%, בהתאם לשאר העולם. בנוסף, הומלץ על הקמת גוף לגביית תמלוגים, ופיקוח של רשות המיסים על מחירי העברה, על מנת להבטיח כי רווחים הנובעים מהמשאב לא יועברו הלאה לתעשיית ההמשך והציבור יוכל ליהנות מהם. הוועדה מצאה כי מבנה מערכת מיסוי משאבי הטבע בישראל כיום אינו מעניק לציבור חלק ראוי מהרווחים הנובעים ממשאבי הטבע המצויים בישראל.

המיסים שישולמו למדינה בגין השימוש במשאבי הטבע יאפשרו את הרחבת השירותים החברתיים הניתנים לאזרחי ישראל והקלת יוקר המחיה שלהם, ללא העלאת מיסים שתכביד יותר על מעמד הביניים. מדובר בשלב הראשון בתהליך להחזרת השליטה על התמורה ממשאבי הטבע לציבור. יישום כלל הצעדים אמור היה להכניס לקופת המדינה כ-400 מיליון שקלים בשנה, שיחזרו אל הציבור כשירותים חברתיים איכותיים ורחבים יותר והקלת יוקר המחיה. יישום המלצות הועדה נעצר בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולהוביל לבחירות מוקדמות. נמשיך לפעול לקידום ויישום ההמלצות.

הבטחת חלקו של הציבור ברווחי הגז הטבעי

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, פעל להבטיח כי הרווחים ממשאבי הטבע של ישראל, ובמיוחד מייצוא הגז הטבעי, ישמשו לשיפור רווחתם והשירותים החברתיים הניתנים לציבור. הוקם צוות עבודה מיוחד במשרד האוצר, שמטרתו לקבוע את הנוסחה למיצוי שיעור המס על מכירת גז טבעי לחברות המייצאות, על מנת למנוע תכנוני מס ולהבטיח את מלוא חלקו של הציבור בעסקאות יצוא גז טבעי. תיקון החוק נועד להבטיח את מלוא חלקו של הציבור ממשאב הגז הטבעי של מדינת ישראל, במקביל ליצירת סביבה תומכת בפיתוח תעשיית הגז הטבעי. אולם הליך החקיקה לא הושלם בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולהוביל לבחירות מוקדמות.

דיור

מחירי הדיור בישראל עלו מאז 2007 בלמעלה מ-80%. העשור האבוד של שוק הנדל"ן, נבע ממדיניות לא נכונה במקרה הטוב, או מהיעדר מדיניות לפתרון משבר הדיור במקרה הרע. עומק המשבר הפך את הדיור לאיום אסטרטגי על דור שלם של צעירים, שוויתרו על החלום שיום אחד תהיה להם דירה.

מדינת ישראל, המחזיקה ב-93% מהקרקעות במדינה, לא רק שלא דאגה להיצע מספק של דירות באזורי הביקוש, אלא המשיכה והעלתה את מחירי הקרקע, כשבנוסף לכך היא גובה על כל עסקת נדל"ן מס. המדינה העדיפה להרוויח על חשבון הזוגות הצעירים במקום לעזור להם.

רכישת דירה היא ההוצאה הגדולה ביותר בחייהם של הצעירים בישראל. 'יש עתיד' שמה לה למטרה שכל זוג שזו לו דירתו הראשונה יהיה מסוגל להגיע אליה. זו המשמעות של שינוי סדרי העדיפויות – להעמיד במרכז הכלכלה והחברה את מעמד הביניים, האדם העובד, שמשרת ומשלם מיסים, ואת מי שנאבק להיות חלק ממנו.

כדי להתגבר על הפער העצום בין הביקוש להיצע צריך לעשות דבר מרכזי אחד – לבנות. לבנות עשרות אלפי יחידות דיור בשנה, הרבה מעל הגידול הטבעי, גם לקניה וגם להשכרה. וזאת כדי לצמצם את הפער הגדול שנוצר בהתחלות הבנייה ולייצר עלייה משמעותית בהיצע.

עם מינויו לתפקיד שר האוצר, דרש יו"ר 'יש עתיד' יאיר לפיד את הקמת קבינט הדיור, ועדת שרים מיוחדת בה חברים כל משרדי הממשלה הרלבנטיים לעולם הדיור והרשויות התכנוניות והביצועיות, ופותרים בעיות: מתירים חסמים, מאיצים שיווקים ואישורים, מקדמים פיתוח תשתיות, מגבשים הסכמים משותפים ופתרונות מערכתיים.

יו"ר 'יש עתיד', יאיר לפיד, בתפקידו כשר האוצר וכיו"ר קבינט הדיור, גיבש תכנית לאומית לפתרון משבר הדיור, שיישומה הכולל יביא להורדת מחירי הדירות בישראל.

התכנית נשענת על שלוש רגליים מרכזיות: הגדלת ההיצע; סיוע ממוקד לזוגות צעירים; ופיתוח והסדרת שוק השכירות. התכנית נותנת מענה גם לסוגיות של דיור בר-השגה והדיור הציבורי.

המדיניות שהובילה 'יש עתיד' לפתרון משבר הדיור ויישומה של התכנית, גם אם רק בחלקה, כבר הניבו תוצאות ראשונות, כאשר בחודש אוקטובר 2014 ירדו מחירי הדיור ב-1%, ירידה ראשונה במחירי הדיור מאז 2007.

קבינט הדיור

אחד הגורמים להתפתחות משבר הדיור היה היעדרו של גוף מתאם, אשר יתכלל את תפקידי משרדי הממשלה השונים בבניית שכונות חדשות ובהסרת חסמי בניה, בין שיווקי הקרקע ליכולת לייצר תשתיות ביוב וחשמל, נגישות לתחבורה ציבורית ופרטית ומוסדות חינוך.

לכן פעלנו להגדרת פתרון משבר הדיור בישראל כמשימה לאומית והקמנו את קבינט הדיור, ועדת שרים בראשה עמד שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד. במסגרת הקבינט ישבו יחד שרי האוצר, הפנים, המשפטים, התחבורה, החינוך, האנרגיה והגנת הסביבה, רשות מקרקעי ישראל ומנהל התכנון.

תפקיד הקבינט לקבוע מדיניות ממשלתית בנושא הדיור, בכלל זה אישור וקידום רפורמות ושינויים מבניים ליעול מדיניות הממשלה בתחום המקרקעין, התכנון והבנייה למגורים, וכן קידום פרויקטים בתחום הבנייה למגורים, בין היתר לדיור להשכרה לטווח ארוך, ופרויקטים של התחדשות עירונית ופינוי בינוי.

'יש עתיד' תפעל לעיגון מעמדו של קבינט הדיור, להרחבת סמכויותיו ולהעברת רשות מקרקעי ישראל ומנהל התכנון שבמשרד הפנים לסמכותו ואחריותו של יו"ר קבינט הדיור. זאת בכדי לאפשר את ריכוז המערך התכנוני תחת קורת גג אחת באופן שייעל את הליכי התכנון, הבניה והשיווקים, יוביל להגדלת היצע הדיור בישראל בקצב התואם את הביקושים, לפישוט הליך פינוי ובינוי במרכזי הערים, ולמתן תמריצים לזירוז משמעותי של ההליכים.

הגדלת ההיצע

הסכמי גג לבניית שכונות חדשות באזורי הביקוש

למעלה מ-62,000 יחידות דיור בשכונות חדשות יצאו לדרך במסגרת הסכמי הגג: 20,000 יחידות דיור בראשון לציון, 7,500 יחידות דיור שכבר משווקות בקרית גת, 12,000 דירות במודיעין, 7,500 בקרית ביאליק ו-15,000 יחידות דיור בראש העין.

מודל הסכמי הגג מספק מענה מהיר ומלא לצורך ההולך וגובר, בקרב הציבור בכלל והזוגות הצעירים בפרט, לדיור זמין באזורי הביקוש. הסכמי הגג לא רק שמוציאים אל הדרך פרויקטים בהיקפים של 7,500-20,000 יחידות דיור בכל מוקד, אלא מלווים אותם בהשקעה בתשתיות ביוב וחשמל, יצירת נגישות לתחבורה ציבורית ופרטית, בתי ספר, מעונות יום וגני ילדים, שטחי מסחר, פארקים ציבוריים וכל מה שהופך יחידת דיור שכזו לבית שאפשר לחיות בו.

הסכמי גג שטרם הספיקו להיחתם תוכננו לכלול גם את הערים הרצליה, יבנה ובאר שבע, ועתידים היו לספק כ-40,000 יחידות דיור נוספות לזוגות צעירים באזורי הביקוש.

הגדלת ההיצע בפריפריה

מדי שנה, בחמש השנים הקרובות, תוקצה קרקע לא מתוכננת ליזמים פרטיים, לבניית כ-10,000-15,000 יחידות דיור בפריפריה, עד 1,500 יחידות דיור ליזם. הקרקע תוקצה ליזמים ללא עלות, כנגד התחייבותם לתכנן זריז, קבלת אישורים, קביעת מועד תחילת אכלוס וקביעת מחיר תקרה.

הכפלת ועדות התכנון

נפעל להכפלת וועדות התכנון, כדי לאפשר את הגברת התפוקה באישור פרויקטים בכלל ומתחמי דיור בהליך מואץ להגדלת היצע הדירות (ותמ"ל) בפרט. לוועדת התכנון של מחוז המרכז, בידיה מרוכז עיקר עומס האישורים, יוקמו שתי ועדות נוספות, להאצת ההליכים. באופן דומה יתוגברו ועדות הערר.

נשלים את הרפורמה במינהל התכנון על ידי ביטול הליכים מיותרים, האצלת סמכויות לוועדות המקומיות וקיצור משך הזמנים.

תכנית 'נתיב לדירה' לחילוץ פרויקטים שנתקעו בשל בעיות פיתוח תשתיות

בנייתן של למעלה מ-50 אלף יחידות דירור בפרויקטים שונים ברחבי הארץ נעצרה באמצע תהליכי העבודה, לרוב בשל היעדר פיתוח תשתיות הולם, למשל, נגישות תחבורתית.

4.5 מיליארד שקלים הושקעו בפיתוח תשתיות ובהסרת חסמים בירוקרטיים בכדי לקדם את בניוי הפרויקטים הללו, ולשחרר אל שוק הדירור 50,000 דירות נוספות. בין הפרויקטים הנכללים בתכנית: ביצוע פרויקטים תחבורתיים בעיר חריש בהיקף של 170 מיליוני שקלים, הרחבת כביש 444 ליד ראש העין, סלילת נת"צים והקמת מחלף כניסה לעיר בעלות של כ-500 מיליוני שקלים, בניית מחלף כניסה צפוני לאשקלון בעלות של 270 מיליוני שקלים, הוספת מקטע דרומי של כביש 38 עד בית שמש המתנה שיווק 10,000 יחידות דירור בעיר בעלות של 430 מיליוני שקלים, מימון מפרידן על כביש 65 שיאפשר בנייה במקום בו עומד מחנה 80 בעלות של 145 מיליוני שקלים.

שינוי הקריטריונים בדירור בר השגה

'יש עתיד' מאמינה בעידוד ההשתלבות במעגל העבודה ובהרחבתו, ובתגמול הציבור היצרני והתורם. לכן הבאנו לשינוי הקריטריונים בתנאי הזכאות לדירור בר השגה, על מנת שיהוו גורם מעודד, לצד גורמים נוספים, להגדלת ההשתתפות במעגל העבודה.

קבענו את קריטריון "מיצוי כושר ההשתכרות" כאבן בוחן משמעותית בבחינת הזכאות לדירור בר השגה. במקביל ביטלנו את קריטריון "ותק בנישואין", שיצר אפליה ברורה לטובת הסקטור החרדי.

שינוי הקריטריונים מעודד השתלבות במעגל העבודה, מיטיב עם בני זוג עובדים, ומגביר את ההגיונות בקריטריונים לטובת מעמד הביניים הישראלי.

תכנית 'מחיר מטרה'

שיווק יחידות דירור במחירים הנמוכים בכ-20% ממחירי השוק הנוכחיים, במטרה

להשפיע על כלל הדירות הנמכרות במשק ולהביא להורדת מחיריהן. הזכאים לרכישת דיור במחיר מטרה הם חסרי דיור ומשפרי דיור.

תכנית "מחיר מטרה" מאפשרת שיווק יחידות דיור במחירים הנמוכים בכ-20% ממחירי השוק הנוכחיים. שיווקי מרכזי הקרקע ליחידות הדיור במסגרת מחיר מטרה מיועדים להתבצע בין השנים 2014-2019. המשתתפים במרכז יתחרו על תשלום המקסימלי בעד הקרקע, ויתחייבו למכור 80% מהדירות בכ-20% הנחה מהמחיר הממוצע, כפי שיקבע השמאי הממשלתי. בתכנית יכללו דירות שמחירן, אחרי קביעת הנחת מחיר מטרה, יעמוד על 16,000 שקלים למטר מרובע.

בסך הכול ישווקו במסגרת התכנית 66,000 דירות, כאשר בכל שנה ישווקו כ-12,000 יחידות דיור בבנייה רוויה (בניינים משותפים בהם ארבע דירות לפחות).

פינוי מחנות צה"ל

פרויקט דגל שיצא לדרך ביצועית ותקציבית, עתיד לפנות 8,900 דונמים בלב אזורי הביקוש, שהם עוד 60,000 יחידות דיור ושטחי תעסוקה ומסחר רבים.

ההסכם נשען על כדאיות כלכלית – מימון המהלך על ידי הכנסות משיווקים בלבד (פינויים כלכליים); שווקים מהירים – שיווק למעלה מ-60 אלף יחידות דיור בשנים הקרובות; זמינות תכנונית – התאמה בין מועד הפינוי למועד הזמינות התכנונית והתעצמות צה"ל – תכנית לשדרוג וייעול מערכים מרכזיים בצבא.

הפרויקט, אשר גובש בשיתוף משרד הביטחון ורשות מקרקעי ישראל יביא לפינוי הקרקעות עליהן ניצבים היום בסיסי צה"ל, ביניהם: שדה דב, סירקין, בסיס השלישות ברמת גן, מחנה צריפין, מחנה תל-השומר ועוד.

מע"מ אפס על תשומות בפרויקטים של התחדשות עירונית

הסרת חסמים מיסויים ותכנוניים בפרויקטים של התחדשות עירונית (תמ"א 38), שנועדה להביא להרחבה ניכרת של היצע הדירות ולסייע בהורדת מחירי הדיור. במציאות הקיימת בשוק הדיור בישראל, ונוכח צפיפות הבנייה הגדולה ממילא, יש הכרח בעידוד פרויקטים של התחדשות עירונית, המביאים להגדלת מצאי הדירות בעיקר במרכזי הערים ולחיזוק מבנים מפני רעידת אדמה.

במטרה לעודד קבלנים ויזמים לקדם פרויקטים של התחדשות עירונית ועל מנת להגדיל את ההיתכנות הכלכלית שלהם, אישרנו תיקון לחוק המע"מ החוסך ליזמים ולקבלנים את המס על התשומות בפרויקטים מסוג זה. מדובר בצעד חשוב למימוש תמ"א 38 באופן נרחב יותר ובאזורים שבהם עד כה היו גבוליים מבחינה כלכלית.

מדובר בחסכון של עשרות אלפי שקלים לפרויקטים קטנים, של בניינים בני שלוש או ארבע קומות, שאלו מרבית הפרויקטים בתמ"א 38. בפרויקטים גדולים של פינוי-בינוי התיקון יביא לחיסכון של מאות אלפי שקלים. הפרויקטים כוללים הן פינוי-בינוי והן תמ"א 38, לרבות התיקון השני לתוכנית המתאר הארצית המאפשר הריסת המבנה והקמתו מחדש (תמ"א 38/2). גם במקרים אלו יהיה מס בשיעור אפס על מתן שירותי בנייה.

רשות להתחדשות עירונית

נפעל לקידום החלטת קבינט הדיור להקמת רשות להתחדשות עירונית. הרשות תאתר שטחים עירוניים שניתן לבנות בהן דירות נוספות ותבצע בהם פרויקטים דרך עיבוי של מבנים קיימים או דרך פרויקטים של בינוי-פינוי-בינוי תוך חיזוק המרקם החברתי של השכונה.

סיוע ממוקד לזוגות צעירים

חוק מע"מ אפס לרוכשי דירה ראשונה

זוגות צעירים עם ילד, עובדים, אשר שירתו צבאי או לאומי או אזרחי, ואשר אין בבעלותם דירה, יהיו זכאים לרכוש דירה ראשונה, חדשה, ללא תשלום המע"מ. ההנחה מגיעה עד ל-240,000 שקלים לדירה ראשונה. כל תא משפחתי, כולל משפחות חד הוריות, זוגות חד מיניים, רווקים מעל גיל 35 וזוגות מעל גיל 35 ללא ילדים, יהיו זכאים להטבה בכפוף לתנאי החוק. בהתאם לקביעת היועץ המשפטי לממשלה, מי ששירת שירות צבאי, לאומי או אזרחי, יקבל הטבה גדולה הרבה יותר ממי שלא שירת.

חוק מע"מ אפס נועד להעניק סיוע ממוקד לזוגות הצעירים שנותרו מאחור נוכח משבר הדיור שחל בישראל בעשור האחרון. החוק נותן לזוגות צעירים ממעמד

הביניים, אלו הנושאים בנטל, את האפשרות לרכוש דירה בישראל. לא רק שהחוק מעניק הטבה כלכלית משמעותית לזוגות הצעירים, הוא משנה את המשוואה שהייתה קיימת עד היום: במקום שהמדינה תרוויח מליארדים על חשבונם, המדינה מוכנה להוציא מליארדים בשבילם. למעשה, החוק משלים את מחיר מטרה, שכולל בתוכו אך ורק קרקעות מדינה באזורי הביקוש. חוק מע"מ אפס מתייחס לויתור על הכנסות ממע"מ בכל רחבי הארץ, גם בפרויקטים על קרקע פרטית וגם בפרויקטים על קרקע מדינה.

תמריצים לראשי ערים לבניית דירות קטנות

במשך שנים העדיפו ראשי ערים ורשויות מקומיות לאשר בנייה של דירות גדולות ושל מתחמי סחר עירוניים, המניבים מסי ארנונה גבוהים, על פני אישור בנייה של הדירות הקטנות יותר, של 3-4 חדרים, אשר משמשות במיוחד זוגות צעירים. זאת מאחר והכנסות הארנונה מדירות אלה קטנות יותר וההוצאה העירונית בגינן גבוהה, בשירותי חינוך, רווחה ועוד.

במטרה להגדיל את היצע הדירות הקטנות בערים, תוך שמירה על יציבותן הכלכלית של הרשויות המקומיות, גובשה מערכת תמריצים לעידוד רשויות מקומיות לקידום בניית יחידות דיור קטנות לזוגות צעירים בתחומן. רשויות מקומיות שעתידות להגדיל באופן משמעותי את מספר יחידות הדיור בתחומן יקבלו מימון ממשלתי כולל לצרכי פיתוח תשתיות בהתאם לצרכים הקיימים. לצורך מתן התמריצים הוקצו מאות מיליוני שקלים בפריסה רב שנתית, שיקדמו את בנייתן של אלפי יחידות דיור קטנות נוספות בכל רחבי הארץ.

פיתוח והסדרת שוק השכירות

'דירה להשכיר' –

פרויקט לבניית 150,000 דירות להשכרה לטווח ארוך

שר האוצר ויו"ר קבינט הדיור לשעבר, יאיר לפיד, הביא להקמת חברת "דירה להשכיר". חברה זו קמה במטרה לבנות 150,000 יחידות דיור להשכרה לטווח ארוך, בסטנדרט הבנייה הגבוה ביותר. הפרויקט מכניס משתנה חדש לשוק

הנדל"ן, מגדיל משמעותית את היצע הדירות להשכרה ויוצר מציאות חדשה בתחום הדירור להשכרה בישראל.

עד היום לא היה בישראל דירור מוסדר להשכרה. היצע הדירות הפרטיות להשכרה מוגבל, אין בו יציבות וודאות לשוכרים מפני פינוי מוקדם או העלאת מחיר תכופה, ואיכותו לרוב אינה גבוהה.

על ידי בניית מגדלי הדירור החדשים, יצטרפו לשוק הדירור להשכרה בעשור הקרוב 150,000 דירות להשכרה לטווח ארוך, רבע מהן במחיר מפוקח. הדירות יהיו מוארות וירוקות, ובנויות בסטנדרטים הגבוהים ביותר, בלב אזורי הביקוש. בנייתם של ארבעת מגדלי הדירור הראשונים בפרויקט כבר החלה ברמת השרון. מכרזים נוספים נחתמו גם בהרצליה ובחיפה ובנייתן של 2,000 דירות נוספות כבר אושרה על ידי קבינט הדירור.

החוק לשכירות הוגנת

החוק, אותו יזם יו"ר קבינט הדירור ושר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, נועד להביא להסדרת המסגרת החוקית ביחסי משכיר-שוכר של דירת מגורים ולהבטיח יציבות והגינות בשוק השכירות.

בעזרת החוק נוכל לספק לשוכרי הדירות ודאות לגבי מחיר הדירה שלהם לתקופה ארוכה יותר משנה, נוכל לוודא שהדירות המושכרות ראויות למגורים; נתמרץ הקמת מרשם שכירויות – שיכיל מאגר של חוזי שכירות, ונבטיח שבעל הדירה לא יוכל לבוא בדרישות בלתי סבירות לשוכרים.

החוק מורכב משלושה חלקים; הראשון מטפל בהגדרת יחסי שוכר משכיר וכולל את נושא הערבויות, תיקון פגמים בנכס המושכר והסדרת ביטוח הדירה. חלקו השני עוסק בהגדרת דירה ראויה להשכרה לצורך הבטחת רמת איכות מינימלית לשוכרי הדירות. החלק שלישי מגביר את הוודאות והיציבות של השוכר וכולל איסור על העלאת שכר הדירה משנה לשנה, למשך 3 שנים, ביותר מ-2%, וחובת הצגת חוזה השכירות הקודם בפני הדייר החדש. הפרת חובת אי העלאת שכר הדירה תגרור פיצוי ללא הוכחת נזק.

בניית 5,000 דירות מעונות סטודנטים

משבר הדיור העמוק שנוצר הביא לעליית מחירי השכירות, שהכבידו במיוחד על ציבור הסטודנטים בישראל, במרכז ובפריפריה. בשיתוף הוועדה לתכנון ותקצוב במועצה להשכלה גבוהה, קידם שר האוצר ויו"ר קבינט הדיור לשעבר, יאיר לפיד, תכנית להקמת כ-5,000 יחידות דיור למעונות סטודנטים בפריסה ארצית, 1,000 מהן בפריפריה ו-4,000 במרכז. התכנית, שהוקצו לה כ-160 מיליון שקלים, מיושמת בשני שלבים.

כ-100 מיליון שקלים כבר הושקעו בכ-3,000 מעונות סטודנטים בכל הארץ, בדגש על אזורים שבהם מצוקת הדיור גבוהה. סטודנטים שיאכלסו את המעונות החדשים, ייהנו מיחידות דיור במחירים נוחים ובו זמנית יפנו דירות באזורי ביקוש להשכרה או לקניה.

השלב הבא של התכנית, בהיקף של כ-64 מיליון שקלים, יעניק תמיכה לפרויקטים בהיקף של 2,000 מעונות נוספים. שלב זה יהיה פתוח גם למכללות לחינוך ולמוסדות אקדמיים שאינם מתוקצבים, בין היתר באמצעות שיתופי פעולה נרחבים עם רשויות מקומיות.¹⁰

אישור השימוש בקרקע חומה לדיור להשכרה

הגדרנו דיור להשכרה כמטרה ציבורית בחוק התכנון והבנייה כך שניתן לבנות דירות להשכרה לטווח ארוך על קרקעות "חומות", שהן שטחים המיועדים לבנייני ציבור. השינוי יגדיל את מלאי הקרקעות עליהן ניתן לבנות דיור להשכרה ויאפשר את הגדלת היצע הדירות להשכרה, בכלל זה דיור בר השגה.

הדיור הציבורי

יישום חוק הדיור הציבורי המאפשר מכירת דירות הדיור הציבורי לדייריהן

בינואר 2014 הבאנו ליישום חוק הדיור הציבורי, לראשונה מאז נחקק בשנת 1998. החוק נועד לאפשר לדיירי הדיור הציבורי לרכוש את הדירות בהן גרו בהנחות משמעותיות של עד 80% ולעשות שימוש בכספי התמורה ממכירת הדירות הללו לרכישת דירות חדשות, שיפוץ דירות קיימות ומתן סיוע בשכר דירה לזכאים. עם יישומו של החוק יכולים זכאי הדיור הציבורי לרכוש את הדירה בהנחה משמעותית של עד 80% ממחיר הדירה, ולהפוך את המקום בו חיו כל חייהם לבית. כספי מכירת הדירות יועברו לקרן מיוחדת במשרד השיכון, ויופנו אך ורק לרכישת דירות חדשות לדיור הציבורי. בכך למעשה אומצו עקרונות חוק הדיור הציבורי שנחקק בשנת 1999, והוקפא לאורך השנים בחוק ההסדרים, הקפאה שפגעה פגיעה מהותית באפשרות של הדיירים לממש את זכותם ומנעה את חידוש מלאי הדירות הציבוריות בכלל.

בחינה מחודשת של קריטריונים לזכאות לדיור ציבורי

'יש עתיד' תיזום הקמת ועדה ציבורית לבחינה מחודשת של הקריטריונים לזכאות לדיור ציבורי. ועדה זו תקבע את התנאים לזכאות ואת הדרכים למימושן. מטרת בחינה זו לייצר שוויון בין זכאי משרד השיכון לזכאי משרד הקליטה.

העלאת הסיוע בשכר דירה לזכאי הדיור הציבורי

נפעל להעלאת הסיוע בשכר דירה לזכאי הדיור הציבורי אשר אין דירה פנויה לשכנם בה, באופן שישקף את מחירי השכירות.

הקמת קרן הדיור הציבורי

על מנת לסייע לעשרות אלפי ממתנינים לדירות הדיור הציבורי, הקים יו"ר קבינט הדיור ושר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, את "קרן הדיור הציבורי", קרן אשר תוקצבה ב-1.1 מיליארד שקלים. הקרן צפויה לרכוש כ-1,000 דירות חדשות

עבור זכאי הדיור הציבורי, שזכאותם הוכרה, אך בשל המחסור החמור בדירות, נאלצו להמתין.

פעילות הקרן תסייע להתמודד עם המחסור הגדול הקיים בדירות הדיור הציבורי ולהגדיל משמעותית את הסיוע בשכר דירה לעשרות אלפי הזכאים הממתנים לדירות.

לצד הקמת הקרן התחייב משרד האוצר להקצאת תקציב שנתי של 110 מיליון שקל לשנה, במשך שלוש שנים, לצורך שיפוץ של כ-12 אלף דירות בדיור הציבורי.

הקמת רשות פיקוח על החברות המשכנות

'יש עתיד' תפעל להידוק הפיקוח על החברות המשכנות, על ידי הקמת רשות שלא תהיה כפופה למשרדי השיכון או הקליטה.

חינוך

מערכת חינוך איכותית היא צורך קיומי למדינת ישראל והכלי העיקרי להגשמת יעדיה, כפי שהם מפורטים במגילת העצמאות: חברת מופת שוויונית, מובילה בהישגיה התרבותיים, המדעיים והכלכליים. מורים ומלמדים היו לדמויות המופת של החברה הישראלית וזכותו של כל ילד לחינוך, הפכה לאחת מאבני היסוד של החברה.

מערכת חינוך ראויה היא המכשיר היחיד לצמצום הפערים החברתיים, כדי שכל אזרח יזכה בהזדמנות אמיתית להגשמה עצמית, כלכלית ותרבותית. זוהי חובה מוסרית המאפשרת לכל אדם עתיד משמעותי, אך בה בעת מסייעת לחברה בישראל להתמודד עם התחרותיות הגדלה בעולם המודרני.

למערכת החינוך תפקיד מרכזי בעיצוב ערכי היסוד של אזרחי מדינת ישראל. תפקידה של מערכת החינוך הישראלית הוא לא רק להקנות לילדינו ידע והשכלה, אלא להוציא אותם אל העולם כשהם אנשים טובים יותר, ערכיים יותר, הרואים בעצמם חלק מקהילה ומרגישים מחויבים לתרום לה מעצמם.

במהלך כהונת הממשלה ה-33 הוביל שר החינוך לשעבר, הרב שי פירון, רפורמות אשר העמיקו את האחריות הכוללת של מערכת החינוך על תלמידיה, גם במהלך חופשת הקיץ, ואת כלי ההוראה והלמידה. זאת בכדי להעביר את מערכת החינוך מממוקדת מדידה לממוקדת למידה.

מערכת החינוך הישראלית התמקדה משך שנים רבות מדי במדדים החינוכיים, בציונים, בתהליך המדידה. השינוי שהובלנו החזיר את המדידה ולמקומה הנכון, כאמצעי, ולא כלב המשימה החינוכית. לכן הפחתנו את בחינות הבגרות ובחינות המיצ"ב, ביטלנו את חובת הבחינה הפסיכומטרית; הרחבנו את הניהול העצמי של מוסדות החינוך ואת יכולתם של המנהלים לנהל; ופתחנו מרווחי תוכן לצוות החינוכי של בית הספר. אתגרי התקופה חייבו הגדרה מחודשת של מטרות הלמידה, במסגרת מהפיכה פדגוגית, אותה הובלנו. לא עוד שינון, לימוד טכני שלא מבקש לחדור לעומק ההבנה, אלא למידה משמעותית שתכליתה הבנה מעמיקה; עידוד ופיתוח סקרנות; רלוונטיות המשפיעה על נפש האדם, הופכת

את תכני הלימוד לאבני יסוד בבניין האישיות של התלמיד ונוטעת בו ערכים לעשייה חברתית ותרומה לכלל.

אנו רואים במערכת החינוך אמונה על הנחלת ערכי שילוב, הכלה וקבלת האחר, בין אם מקבוצות אוכלוסייה שונות ובין אם אנשים עם צרכים מיוחדים, קוגניטיביים, רגשיים או פיזיים; על מיגור הגזענות וחינוך לחיים משותפים של שכבות האוכלוסייה במדינת ישראל, ללא הבדל דת, גזע, מין, מוגבלות או זהות מינית.

פעלנו לצמצום הפערים החברתיים במערכת החינוך לקירוב הפריפריה החברתית והגיאוגרפית. העצמה חינוכית לאוכלוסיות מוחלשות תאפשר להן לשבור את תקרת הזכוכית ותגביר את יכולתן לפרוץ החוצה ולמצות את כישוריהן.

על שולחנו תכניות להתאמת יום הלימודים, בכל מערכת החינוך, לשעות המקובלות בשוק העבודה בישראל, תוך ניצול שעות הצהריים לפעילויות העשרה. נפעל להגדרה מחדש של הסמכות והאחריות במערכת החינוך, להעצמת תפקידה של המדינה כמעצבת מדיניות החינוך וכמפקחת על קיומה ולהעברת סמכויות הביצוע לשלטון המקומי, לתאגידי חינוך ולבתי הספר.

השינויים שכבר יצאו לדרך במערכת החינוך בישראל מביאים רוח חדשה ותקווה למערכת החינוך. הם נוסכים משמעות ואמונה שיש בכוחנו להוביל את צעירי ישראל למקום לו הם ראויים.

יום חינוך ארוך

בתי הספר של שעות הצהריים

כחלק מתפישת האחריות הכוללת של משרד החינוך על כל ילד מסביב לשעון, 'יש עתיד' תרחיב את תכנית "בתי הספר של החופש הגדול" ל"בתי הספר של הצהריים". התכנית תבטיח רצף חינוכי לאורך יום החינוך כולו.

במסגרת התכנית יאוגמו תקציבי יום חינוך ארוך, תכנית קרב ועוד, ישולבו תכניות פר"ח, פעילות תנועות הנוער והחברה למתנ"סים. ביום הלימודים, שיימשך עד השעה 16:45, יקבלו התלמידים חונכות אישית לליווי במטלות הלימודיות, ארוחת צהרים, פעילות ספורטיבית ותרבותית במסגרת תכנית קרב, וחוג חינוך.

התכנית תפעל עד כיתה ד'. התשלום יקבע בהתאם לאשכולות סוציו-אקונומיים, כפי שמתקיים ב"בתי הספר של החופש הגדול".

מעבר ללמידה משמעותית, איכותית ומבוססת ערכים

הקטנת הצפיפות בכיתות

הצפיפות בכיתות אינה מאפשרת מתן יחס אישי לתלמיד ומקשה על קיום מהלך שיעור תקין. מחקרים רבים הדגישו את הקשר בין איכות ההוראה, והיחס המספרי בין מורה לתלמידים.

התכנית להקטנת הצפיפות בכיתות יוצרת פתרון חדשני, במסגרתו ניתן לשנות את היחס המספרי בין מורה לתלמידים ללא הגדלת כמות הכיתות, מהלך שאינו מתאפשר פיסית ברשויות ובבתי ספר רבים ברחבי הארץ.

במסגרת התכנית ישולבו פרחי הוראה בכיתות, כחלק מתהליך הכשרתם, כמקובל אצל רופאים, עורכי דין ורואי חשבון. צעד זה מספק מענה לצרכים רבים שהועלו על ידי מורים, הורים ותלמידים, בכך שבכל כיתה יהיו 2 מורים מלווים. תוספת זו של מורים מאפשרת להעניק יחס אישי רב יותר, להתמודד עם גודל הכיתה, לתת מענה לתלמידים מתקשים מול חזקים ואף ללמד כשהכיתה מפוצלת לשתי קבוצות.

תכנית זו היתה חלק מתקציב 2015 אשר אושר בממשלה ובקריאה ראשונה בכנסת, אך הליך יישומו נעצר בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולצאת לבחירות מוקדמות.

'ישראל עולה כה'

'יש עתיד' מאמינה כי תפקידה של מערכת החינוך הישראלית הוא לא רק להקנות לילדינו ידע והשכלה, אלא להוציא אותם אל העולם כשהם אנשים טובים יותר, ערכיים יותר, הרואים בעצמם חלק מקהילה ומרגישים מחויבים לתרום לה מעצמם. לכן הוביל שר החינוך את הרפורמה "ישראל עולה כיתה", בה מושם הדגש על למידה משמעותית המותאמת ליעדי המאה ה-21: פיתוח

תחושת הסקרנות והרצון להרחיב את הידע; הקניית יכולות למידה עצמאיות, העמקת הרלוונטיות, המשמעות המוסרית והערכית של תכני הלמידה; הנעה לפעולה ולמעורבות חברתית פעילה בכל שכבות הגיל - מהגן עד כיתה י"ב.

הבאנו לעדכוןם ולגיוונם של תהליכי ההוראה, הלמידה וההערכה והכנסנו לתכנית הלימוד כלים חדשים. במסגרת החזרת המדידה למקומה כאמצעי ולא כמטרת העל של מערכת החינוך הופחתה תדירות מבחני המיצ"ב ובוטלו בחינות הבגרות בכיתות י'. מספר בחינות הבגרות הופחת מכ-22 אירועי בחינה לכל תלמיד בממוצע ל-10 בלבד.

פירון התנה את קבלת תעודת הבגרות בהשתתפות בפרויקט המחויבות האישית למשך 60 שעות בשנה, לאורך שלוש שנות התיכון תוך הרחבת ערוצי המעורבות של הנוער. זאת כדי להטמיע בתלמידים ערכי תרומה לקהילה ומעורבות חברתית ולהניח את התשתיות הערכיות לחתירה לחברת מופת, בה אנשים ערבים זה לזה.

הגדלה משמעותית של תקציבי תנועות וארגוני הנוער

'יש עתיד' מאמינה כי נוער מעורב וערכי, הלוקח חלק בפעילויות בקהילה, הוא המתכון לחברת מופת, חברה שאזרחיה ערבים זה לזה, נושאים באופן שווה בנטל ומחויבים להצטייד אותה קדימה. שר החינוך לשעבר, שי פירון, החליט להגדיל באופן חסר תקדים את תקציב ארגוני הנוער, מ-3 מיליון שקלים שהוקצו ב-2013 ל-23 מיליון שקלים ב-2014 (בשנת 2012 תקציבם הוערך ב-641 אלף שקלים בלבד). מדובר בגידול תקציבי חד, שמשמעותו שילובם של עשרות אלפי תלמידים נוספים בארגוני הנוער, והפיכתם לנוער מתנדב, מעורב חברתית, משפיע על השיח הדמוקרטי, מעודד סובלנות, מכבד את האחר ומוקיע תופעות של גזענות ואלימות.

'יש עתיד' תפעל להרחבת תקצובם של כעשרה ארגוני נוער נוספים, במטרה להרחיב את הפעילות בארגוני הנוער לכ-350 אלף בני נוער פעילים בעשר השנים הקרובות (לעומת כ-40 אלף תלמידים לפני תוספת משמעותית זו). באמצעות תוספת זו יוכלו עשרות אלפי תלמידים נוספים להצטרף לארגוני נוער קיימים וחדשים כ'נוער מד"א', 'אחריי', 'נוער גאה', 'פרחי הדגל', 'תרבות', 'אות הנוער' ועוד. כמו כן הורחבו תקציבי תנועות הנוער, תקציבי שנת שירות, גרעיני צעירים ומחנכים.

פעלנו להעמקת הרצף החינוכי בין תנועות הנוער לבתי הספר. הבאנו להתחדשות ולהתרחבות של החברה למתנ"סים, לשיפור משמעותי בתכני הטלוויזיה החינוכית מתוך הבנה שכל ילד זקוק למעטפת חינוכית מקיפה בכל שעה, כל יום, כל השנה: "מחנכים מסביב לשעון".

הקלת נטל תשלומי ההורים

בתי הספר של החופש הגדול

מפלגת 'יש עתיד' מחויבת למעמד הביניים ולשכבות החלשות, ומאמינה שאלה הן הקבוצות אשר צריכות לעמוד בראש סדר העדיפויות התקציביות. לכן הפעלנו לראשונה בקיץ 2014 את תכנית "בתי הספר של החופש הגדול", קייטנות משרד החינוך. התכנית האריכה בפועל את שנת הלימודים בשלושה שבועות נוספים וקיצרה משמעותית את החופש הגדול.

בזכות התכנית נהנו כל תלמידי כיתות א' ו-ב' ברחבי הארץ, 200,000 תלמידים, ממסגרת חינוכית וחוייטית בחופש הגדול, אשר ניתנה בעלות בסיסית של עד 450 שקלים. הורי התלמידים חסכו 1,000-500 שקלים עבור כל ילד לעומת קייטנות במסגרות פרטיות. באשכולות סוציו-אקונומיים 1-3, שאוכלוסייתם סווגה כמשתייכת לרמות החברתיות-כלכליות נמוכות יותר, בתי הספר של החופש הגדול ניתנים ללא תשלום. על ידי כך התאפשר למשפחות שידן אינה משגת ליהנות מחופשת הקיץ כמו כל ילד בישראל.

התכנית זכתה להצלחה כבירה ותוכננה להתרחב בקיץ הקרוב ולכלול את 400,000 תלמידי כיתות א'-ד', ובהמשך להיות פרושה מגן חובה ועד כיתה ה'.

יישום התכנית נתקע בשל אי אישור תקציב 2015, אשר הגדיל את ההשקעה בחינוך ב-3.2 מיליארד שקלים. זאת בעקבות החלטתו של ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולצאת לבחירות מוקדמות. אנו נמשיך ביישומה מדי לאחר הבחירות.

המשך הרחבת פרויקט השאלת ספרי לימוד

הנטל הכספי הכרוך ברכישת ספרי לימוד הכביד מאד על ההורים, העמיק את הפערים החברתיים ופגע בשוויון ההזדמנויות של התלמידים במערכת החינוך,

שהוריהם לא יכלו לממן את ההוצאה ולצייד את ילדיהם כראוי. תכנית השאלת הספרים פועלת כיום בהצלחה בכ-1,500 בתי ספר ברחבי הארץ. בתכנית הושקעו כ-35 מיליון שקלים והיא חוסכת להורים 1,000-280 שקלים עבור כל ילד (700-280 שקלים להורי תלמידי ביה"ס היסודי, 1000-320 שקלים להורי תלמידי התיכון). התכנית הורחבה כך שתחול על כלל בתי הספר בהדרגה, החל משנת הלימודים הקרובה. כבר בשנה האחרונה נוספו כ-350 בתי ספר לתכנית. מהלך זה מעניק הזדמנות שווה לכלל התלמידים להצטייד בסל ספרים מלא, תוך צמצום משמעותי של הנטל הכלכלי המוטל על ההורים. בנוסף, התכנית מסייעת בצמצום הפערים, מעודדת תחושת אחריות לרכוש בקרב התלמידים, תורמת לאיכות הסביבה ומחזקת את הקשר בין התלמידים לקהילה.

ספרי לימוד ללא עלות

שר החינוך לשעבר, שי פירון, הוביל צעד נוסף המצמצם את הוצאות ההורים על ספרי לימוד, באמצעות רכישת זכויות שימוש בספרים דיגיטליים שעלותם מגיעה לכדי 40% מעלותו של ספר לימוד רגיל.

ללמידה באמצעות ספרי לימוד דיגיטליים יתרונות רבים: עדכניות החומר הנלמד, היכולת לעשות חיבורים ולהוסיף שכבות מידע, השיתופיות של המידע בין הילדים בכיתה, הפשטות ברכישת הספרים, המשקל שהתלמיד נושא על הגב, החיסכון המשמעותי בשימוש בנייר וזיהום הסביבה, ומתן מענה לאתגרים העתידיים העומדים בפני החברה ומדינת ישראל.

פרויקט זה נעשה במקביל ל"תכנית התקשוב בגישת מחשוב ענף", שמקדם משרד החינוך, שמהותה למידה באמצעות טאבלטים ומכשירים אישיים.

הגיל הרך וגני הילדים

ריכוז עולם החינוך תחת קורת גג אחת

אנו רואים בהיפוך הפירמידה ובהשקעה של משאבי כסף ומצוינות חינוכית בגיל הרך יעד אסטרטגי ראשון במעלה להצלחת מערכת החינוך. איכות ומצוינות בגיל הרך הם מפתח מרכזי לצמצום פערים ותיקון פערים חברתיים ולאבחון מוקדם

שיש בכוחו לאפשר תיקון של חלק מהלקויות. משרד החינוך יהיה אמון על כל המערכת החינוכית, לכלל הילדים, ויעניק לכל ילד טיפול הוליסטי, מגיל אפס ועד בגרות.

הקמת מרכזי טיפול לגיל הרך

נקים מרכזי טיפול לגיל הרך, כאלה המאגמים את מכלול השירותים בתחומי החינוך הרווחה והבריאות תחת קורת גג אחד. במרכזים הללו הפעוטות יקבלו מסגרת חינוכית, אשר תחשוף אותם לגירויים הקוגניטיביים הנדרשים להתפתחותם, תספק מענה לצרכים הרגשיים שלהם ותיתן את הטיפול הראוי למכלול הצרכים הפיזיים שלהם.

'יש עתיד' מאמינה כי יש לעבור מהתפישה השמרטפית לתפישה חינוכית, גם בגילאי 0-3, אז נוצקים היסודות החשובים ביותר לפעוט, אשר מבטיחים התפתחות רגשית, פיזית ופדגוגית תקינה.

מרכזי הטיפול יפעלו במתכונת יום חינוך ארוך, עד השעה 16:45.

גני הילדים של הצהריים

גני הילדים יפעלו במתכונת דומה לזו שתתקיים ב"בתי הספר של הצהריים", תוך יצירת רצף חינוכי וטיפולי הכולל את הצהרון.

במסגרת התכנית יאוגמו תקציבי יום חינוך ארוך, תכנית קרב ועוד, ישולבו תכניות פר"ח והחברה למתנ"סים. ביום הלימודים, שיימשך עד השעה 16:45, יקבלו הילדים ארוחת צהרים, ופעילויות לימודיות ותרבותיות.

התשלום יקבע בהתאם לאשכולות סוציו-אקונומיים.

המערך החינוכי והטיפולי לגיל הרך

הגננות והסייעות הן הדמויות החינוכיות והטיפוליות המלוות את הילדים שעות רבות ביום, ואנו מחויבים לתת בידיהן את מלוא הכלים וההכשרה הנדרשים בכדי להבטיח את הטיפול הנאות בילדי הגן.

נרחיב את ההכשרות המקצועיות של הגננות והסייעות, נקבע תנאי סף למקצוע הסייעת ונחמיר את הקריטריונים בהעסקתן.

תגבור סייעות בגני ילדים

על מנת לאפשר להורים ליהנות מגנים עירוניים איכותיים, בהם המענה לילדיהם הולם את צרכיהם הפיזיים, החינוכיים והרגשיים, נוסיף איש צוות קבוע בכל גן, מטרום-טרום חובה ועד גן חובה. זאת בשילוב פרחי הוראה בגני הילדים, כחלק מהליך הכשרתם.

שוויון הזדמנויות וצמצום פערים חברתיים

התוכנית לצמצום פערים

'יש עתיד' מחויבת להעמקת שוויון הזדמנויות בחינוך. צמצום פערים בישראל הוא יעד חברתי, כלכלי ומוסרי, ויש להקצות לשם כך משאבים. לכל ילד בישראל זכות שווה לחינוך זמין, איכותי ונגיש.

על מודל התקצוב להביא לידי ביטוי יעדים חשובים אלה ללא פגיעה באיכות ובמצוינות בקרב כלל ילדי ישראל.

הכפלת קרן המלגות לתלמידים נזקקים

על מנת לדאוג לתלמידים נזקקים ולאפשר להם שוויון הזדמנויות אמיתי, הכפיל שר החינוך לשעבר, שי פירון, את היקף קרן המלגות המיוחדת.

הרחבה משמעותית זו, מ-50 מיליון שקלים ל-100 מיליון שקלים תסייע ל-130,000 תלמידים נוספים לרכוש את הציוד הלימודי הדרוש להם ולקחת חלק בפעילויות חינוכיות מחוץ לשטח בית הספר; טיולים שנתיים, סיורים לימודים, סל תרבות ועוד.

לצד תוספת התקציב של קרן המלגות, הקצה משרד החינוך תקציבים נוספים לצורך הפעלת מפעל השאלת ספרי לימוד, תכנית התקשוב הלאומית והקצאת שעות לחיזוק לימודי.

החזרת החינוך המקצועי

'יש עתיד' רואה בממשלה האחראית על מתן שוויון הזדמנויות, ועל מיצוי הפוטנציאל האישי של כלל אזרחיה. כחלק מתפיסה זו הקצה שר החינוך לשעבר, שי פירון, כ-70 מיליון שקלים להגדלת תקציב המכללות הטכנולוגיות ב-70% ולהשקעה בחינוך הטכנולוגי. זאת על מנת להעניק אפשרות שוויונית לכל ילד ללמוד בהתאם ליכולותיו.

בשיתוף ובתיאום עם התאחדות התעשיינים והאיגודים המקצועיים הרלבנטיים, הורכבה תכנית לשדרוג חמישה בתי ספר קיימים לבתי ספר מקצועיים, בתחומי הרכב, הבניה, המלונאות והרתכות. ולהקמת 4 מרכזי הכשרה בתחומי הבניין, המלונאות, הרתכות והחקלאות.

נתונים מראים כי כ-80% מקרב התעשיינים בישראל מדווחים על קושי בגיוס של עובדים מקצועיים. זאת בעיקר על רקע המחסור במסגרות הכשרה מתאימות ודעיכת החינוך המקצועי בשלושת העשורים האחרונים. השאיפה היא ליצור מסלול חינוך מגוון, שיציב את מערכת החינוך המקצועית כחלופה אטרקטיבית וראויה, על מנת להעניק לכל תלמיד בישראל את המסלול הייחודי לו.

חיזוק כפרי הנוער

על מנת לדאוג לתלמידים שיצאו מביתם למוסדות ולאפשר להם שוויון הזדמנויות אמיתי, צריך לספק להם את התנאים האופטימליים ולעטוף אותם בסביבה תומכת. על כן גיבש שר החינוך לשעבר, שי פירון, תכנית כוללת בשיתוף "הפורום הציבורי", לשיפוץ מגורי החניכים בפנימיות ובכפרי הנוער. יישום התכנית ייפרש על פני חמש שנים, עד אשר יושלם השיפוץ בכלל הפנימיות.

התוכנית, בעלות של כ-50 מיליון שקלים בשנת תשע"ה, כוללת שיפוץ כ-130 מבני פנימייה ב-42 כפרי נוער, הנותנים מענה ל-6,000 תלמידי פנימיות וכפרי נוער. בכך, לראשונה מאז קום המדינה, נכנסים הפנימיות וכפרי הנוער לתכנית שיפוץ.

שילוב חרדים במערכת החינוך כדרך לשלבם בשוק העבודה

חיוב לימודי ליב"ה בכלל מוסדות הלימוד בישראל

לימודי הליב"ה מקנים ערכי יסוד, זהות משותפת וכלים להפיכה לאזרח יצרני במדינת ישראל. שר החינוך לשעבר, שי פירון חתם על הסכם היסטורי ופורץ דרך עם רשת החינוך התורני "אל המעיין", שמשמעותו הרחבת לימודי הליב"ה. במסגרת ההסכם ילמדו בתי הספר של הרשת לימודי ליב"ה באופן מלא, הופחת התקציב למוסדות הפטור (מוסדות חרדיים שאינם מלמדים את מקצועות הליב"ה, כפי שקובע התיקון לחוק לימוד חובה) ונעשה קיזוז של 20 מיליון שקלים למוסדות חרדיים שאינם מיישמים ליב"ה.

בבתי ספר אלו ילמדו התלמידים אנגלית, מתמטיקה, ועברית, וכן יורחבו שאר תחומי הלמידה כמקובל בתכנית הלימודית. הכיתות הקטנות בהם לומדים כ-10 תלמידים יאוחדו לכיתות גדולות יותר, ויסגרו בתי ספר קטנים.

במסגרת התוכנית להסדרת החינוך החרדי, צורפו כ-56 מוסדות חינוך חרדיים לחינוך הציבורי, ועוד עשרות רבות של בתי ספר וגני ילדים הביעו עניין להצטרף. נבנו מסגרות להכשרה המונית של מורים חרדים - בשנת הלימודים תשע"ה התחילה הכשרתם של 1,075 מורים למקצועות הליב"ה.

על מנת לעודד ולקדם את הכנסת לימודי הליב"ה לכמה שיותר מוסדות חינוך בישראל, נקבעו תקנות לקיצוץ תקציבי המוסדות שאינם מלמדים את מקצועות הליב"ה.

ביטול חוק נהרי

שר החינוך לשעבר, שי פירון, הוביל תכנית אסטרטגית כוללת להסדרת החינוך החרדי, כך שתכנית הלימודים תכלול את מקצועות הליב"ה, המקנים את הכלים הדרושים להשתלבות בעבודה. במסגרת תכנית זו בוטל חוק נהרי, תיקון לחוק חינוך ממלכתי שהועבר ב-2007 שחייב רשויות מקומיות לתקצב מוסדות חינוך המוגדרים כ"חינוך מוכר שאינו רשמי", כדוגמת המוסדות החרדיים.

עצירת המימון הממלכתי למוסדות שאינם מחויבים ללימודי ליב"ה, אשר מונעים

את השתלבותם של עשרות חרדים בשוק העבודה בעתיד, היא חלק ממדיניות מעודדת השתלבות בשוק העבודה, אשר מובילה 'יש עתיד'.

על ידי ביטול החוק נחסכו כ-400 מיליון שקלים מתקציבי השלטון המקומי. מימון מוסדות חינוך פרטיים על ידי הרשויות חזר להיות בגדר רשות ולא חובה.

הקמת מחוז ממלכתי חרדי במערכת החינוך

'יש עתיד' מאמינה כי מערכת החינוך צריכה להקנות לתלמידיה את הכלים הבסיסיים שיאפשרו להם להיות בעתיד אזרחים יצרניים במדינת ישראל ולהשתלב בשוק העבודה. בכדי לצייד את הדור הצעיר החרדי בכלים הדרושים להשתלבות בשוק העבודה, הקים שר החינוך לשעבר, שי פירון, מחוז ממלכתי חרדי במערכת החינוך. כעת, גיבוש תכניות הלימוד, הפיקוח על איכות ההוראה ועל מעבר כספי התמיכה במוסדות, ייעשה על ידי משרד החינוך.

עשרות מוסדות חינוך חרדיים צורפו לחינוך הציבורי, ועוד עשרות רבות של בתי ספר וגני ילדים הביעו עניין להצטרף.

במסגרת הקמת המחוז אף הופחת התקציב למוסדות הפטור, מוסדות חרדיים שאינם מלמדים את מקצועות הליב"ה, כפי שקובע התיקון לחוק לימוד חובה, וקוצצו 20 מיליון שקלים ממוסדות חרדיים שאינם מלמדים את מקצועות הליב"ה - ברשתות החינוך "אל המעיין" והחינוך העצמאי.

הכשרת מורים ומפקחים ללימודי ליב"ה במגזר החרדי

כחלק מהתכנית האסטרטגית להסדרת פעילות החינוך החרדי ולהכנסת לימוד ליב"ה למוסדות החינוך החרדיים, התחילה בשנת הלימודים תשע"ה הכשרתם של 1,075 מורים.

לשם קידום יעד זה הוקצו כ-50 מיליון שקלים, כאשר 10 מיליון שקלים הוקצו כבר בשנת הלימודים הקודמת (תשע"ד) ועוד כ-40 מיליון שקלים, בשנת הלימודים הנוכחית (תשע"ה).

שילוב ותמיכה בילדים עם צרכים מיוחדים

תקצוב ילדים עם צרכים מיוחדים בגילאי 3-4 בגני עירייה

על מנת ליצור שוויון הזדמנויות אמיתי ולהקל על הורים לילדים עם צרכים מיוחדים בגיל הרך, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, כי ילדים אלה בגילאי 3-4, הלומדים במסגרת חינוך חננו בגני עירייה יתקצבו באופן מלא, גם אם טרם הוחל עליהם חינוך חובה.

החלטה זו מאפשרת לכלל הילדים עם הצרכים המיוחדים בגיל 3-4 להשתלב בגני הילדים הציבוריים ולהפוך, כבר מההתחלה, לחלק בלתי נפרד מהחברה. הסל יכול תקציב לסייעת, ליווי של מומחים ושעות תמיכה.

החלת שילוב הילדים מגיל צעיר תאפשר יצירת שוויון הזדמנויות אמיתי בשאיפה לחברה טובה ומכילה יותר בעתיד.

מימון מלווים לילדי החינוך המיוחד במסע לפולין

על מנת לשלב את התלמידים עם הצרכים המיוחדים ולהקל את נטל התשלומים על ההורים, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, לתקצב לראשונה את צירוף של סייעות לילדי החינוך המיוחד במסעות לפולין.

טרם החלטה זו נאלצו הורי תלמידים אלה לשאת במימון של שני הכרטיסים, כרטיס התלמיד/ה וכרטיס המלווה. תשלום גבוה זה מנע מרבים מהילדים עם הצרכים המיוחדים מלקחת חלק במסעות אלה.

סיוע זה מאפשר לאותם ילדים לחוות חוויה ייחודית זו, בשאיפה שכל תלמיד בישראל יוכל לקחת חלק במסע לפולין, המהווה חלק בלתי נפרד מהתרבות ומההיסטוריה שלנו כעם.

תוספת של 5 שעות שבועיות לתלמידי החינוך המיוחד, אשר יקלו על נטל הוצאות ההורים וישפיעו על היקף עבודתם

על מנת להבטיח מסגרת חינוכית איכותית לכל ילד במערכת החינוך, ללא קשר למגבלותיו ולמצבה הכלכלי של משפחתו, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון,

להאריך את יום הלימודים של תלמידי החינוך המיוחד ב-5 שעות שבועיות נוספות. החלטה זו מתייחסת לתלמידים הלומדים במוסדות החינוך המיוחד וכן לאלה הלומדים בכיתות של חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים. צעד זה הביא לשיפור חייהם של כ-1,620 תלמידים עם שיתוק מוחין ונכויות פיסיות קשות רב-בעייתיות ושל 2,633 תלמידים עם פיגור קל.

המהלך נועד לאפשר לתלמידי החינוך המיוחד ליהנות מתוספת מצטברת של שעות לימוד, התורמת לעולמם האישי, ובמקביל, מסייע רבות להורים לצאת ליום עבודה שלם. כמו כן, הביא המהלך להקלה בהוצאות הטיפול בילד.

לקראת השינוי במסגרת השעות של התלמידים, ביצע המשרד את ההתאמות הנדרשות, תוך שמירה על מסגרת ההעסקה של המורים. בין ההתאמות נבנתה מערכת שעות התואמת את צורכיהם האישיים של התלמידים, תואמה עבודת הסייעות וכן מערך ההסעות אל מול הרשויות המקומיות.

הרחבת יישום מסקנות דו"ח דורנר לשילוב ילדים עם מוגבלויות

'יש עתיד' מאמינה כי חובתה של המדינה לאפשר לכל אזרח למצות את הפוטנציאל הגלום בו ולקדם את זכותו השתלב בקהילה על פי יכולותיו ורצונו.

כחלק מתפיסה זו, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, להרחיב באופן משמעותי יישומן של מסקנות דו"ח ועדת דורנר לשילובם של ילדי החינוך המיוחד במסגרות החינוך הרגילות. התוכנית הורחבה מ-78 ילדים ללמעלה מ-2,000 ילדים.

לפי המלצות דו"ח ועדת דורנר, שהוגש בשנת 2009, יש לתת להורים ולילד עם הצרכים המיוחדים, ככל שניתן, זכות לבחור במסגרת החינוכית שבה ילמד (חינוך מיוחד או שילוב בחינוך הרגיל). במסגרת הרחבת יישום ההמלצות, כל ילד יזכה בתקציב אישי, על פי תפקודו, שילך אחריו למסגרת החינוכית בה יבחר ללמוד.

מתן שוויון הזדמנויות לילדים עם צרכים מיוחדים

1,500 תלמידים במערכת החינוך הנזקקים לטיפול פולשני בשגרה (סוכרת נעורים) ולהשגחה בשל מצבם הבריאותי (רגישויות למזון, חולי אפילפסיה) יזכו לסייעות צמודות גם במהלך חודש יולי, על מנת לאפשר את השתתפותם

ב"בתי הספר של החופש הגדול".

עד כה, סייעות רפואיות הממומנות על ידי משרד החינוך והבריאות לא הוקצו לליווי הילדים בחודשי הקיץ. הדבר מנע הלכה למעשה את השתתפותם של הילדים בקייטנות, שכן רבים מהם לא יכולים לשהות במסגרות מסוג זה ללא ליווי. לצד השינוי בנושא הסייעות הרפואיות, הנחה שר החינוך, כי גם הסייעות של החינוך המיוחד תלווינה את התלמידים הזכאים לליווי, בפעילויות החוץ של הקייטנות המפוקחות.

הרחבת היקף עבודת הסייעת תאפשר לילדים אלה, כמו לילדים הרגילים, ליהנות מחופשת הקיץ בקייטנות, באתרי הטבע ובאתרי מים, וכן תאפשר להוריהם לנהל מסגרת עבודה מסודרת.

הנגשת ההשכלה הגבוהה

כניסה לאוניברסיטה באמצעות תעודת הבגרות החדשה

'יש עתיד' מבקשת לאפשר לתלמידים, שהשקיעו ולמדו לבחינות הבגרות, ללמוד באוניברסיטאות ולרכוש השכלה מתקדמת, שתסייע להם להפוך לאזרחים יצרנים, הנושאים בנטל תשלום המסים. לכן הוחלט כי קבלתם של תלמידים אלו למוסדות להשכלה גבוהה לא תותנה עוד בהצלחתם בבחינה הפסיכומטרית. ההחלטה מבטלת למעשה את החובה להיבחן בבחינה הפסיכומטרית ומאפשרת קבלה לאקדמיה על סמך תעודת הבגרות בלבד.

תעודת הבגרות החדשה תשמש כמסלול כניסה מרכזי לאקדמיה, למגוון רחב של חוגים, ביניהם גם הנדסה ומדעים. זאת במטרה לעודד את התלמידים להעמיק במסלולים מוגברים באנגלית, מתמטיקה ומדעים.

כבר בשלב הראשון של התכנית אחד מכל שלושה מועמדים לאוניברסיטה וכמעט מחצית מהמועמדים למכללות יתקבלו ללימודים על סמך תעודת הבגרות בלבד. בנוסף, חמשת התלמידים המצטיינים בכל בית ספר בפריפריה החברתית-גאוגרפית יוכלו להתקבל להשכלה גבוהה ללא כל מיון נוסף. הבחינה הפסיכומטרית לא בוטלה לחלוטין, וזאת כדי להותיר הזדמנות נוספת לתלמידים שלא הצליחו להגיע להישגים מספקים בשנות התיכון ללמוד במסגרת ההשכלה הגבוהה.

על ידי צעד זה כלל הצדדים יצאו נשכרים: המצוינות תועמק, בוגרים רבים יוכלו לחסוך בזמן ובכסף וההשכלה הגבוהה תהיה נגישה לכלל החברה בישראל.

תוספת תקציבית להשכלה הגבוהה להגברת המצוינות האקדמית ועידוד המחקר

'יש עתיד' רואה בהשכלה הגבוהה אבן דרך להשתלבות בשוק העבודה ולהפיכתם של הסטודנטים לאזרחים יצרנים, בחברה דמוקרטית מתקדמת. מערכת ההשכלה הגבוהה היא חלון ההזדמנויות והכניסה של הפרט לעולם הכלכלה של המחר, ועליה להיות שוויונית ונגישה לכל אחת ואחד.

על מנת לחזק את ההשכלה הגבוהה ולהנגישה לאוכלוסיות רבות ככל שניתן, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, על תוספת תקציבית של כחצי מיליארד שקלים למטרה זו. תוספת התקציב יוחדה להגברת המצוינות האקדמית ועידוד המחקר, בין היתר באמצעות תמיכה במרכזי מצוינות ותכניות להשבת מדענים לארץ.

יעד מרכזי נוסף בתכנית הינו הרחבת הנגישות לאוכלוסייה החרדית ולאוכלוסיית בני מיעוטים.

הקמת מעונות סטודנטים

התכנית להקמת אלפי יחידות מעונות סטודנטים, שקידמו שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, ושר החינוך לשעבר, שי פירון, נועדה לספק מענה מקביל לשני אתגרים – מצוקת הדיור של הציבור בכלל ושל הסטודנטים בפרט.

הרחבת היצע מעונות סטודנטים בפריסה ארצית, חלקם בפריפריה וחלקם בלב אזורי הביקוש, יגרום לפינויין של דירות לטובת הציבור בכללו, ובמקביל, יאפשר לסטודנטים להתגורר בסמוך למוסדות הלימוד בעלות מוזלת.

התכנית תביא להקמת כ-5,000 יחידות דיור שישמשו מעונות לסטודנטים. כ-3,000 מעונות סטודנטים בכל הארץ, בדגש על אזורים שבהם מצוקת הדיור גבוהה, כבר יצאו אל הפועל והחלו להיבנות. בשלב הבא של התכנית, תינתן תמיכה לפרויקטים שיובילו להקמת כ-2,000 יחידות דיור נוספות, חלקן בפריפריה וחלקן באזורי

הביקוש. שלב זה יהיה פתוח גם למכללות לחינוך ולמוסדות אקדמיים שאינם מתוקצבים, בין היתר באמצעות שיתופי פעולה נרחבים עם רשויות מקומיות.¹¹

רפורמה מבנית במערכת החינוך

מועצה לאומית לחינוך

מערכת החינוך הישראלית סובלת מטלטלות גדולות. חילופים תכופים של שרי חינוך ומנכ"לים במשרד, הובילו להחלפתן של רפורמות ולשינויים תכופים במטרות וביעדי המשרד.

מפלגת 'יש עתיד' קוראת להקמת מועצה לאומית לחינוך, שתשחרר את הזיקה הפסולה שבין חינוך לפוליטיקה ותבטיח גיבושן של תכניות מקצועיות ארוכות טווח.

המועצה הלאומית לחינוך תורכב מאנשי המקצוע הטובים בישראל בתחום החינוך, מנציגי ארגוני המורים, המנהלים, ההורים והרשויות המקומיות. בראש המועצה יעמוד שר החינוך.

הרחבת הניהול העצמי והעצמת מנהלים

'יש עתיד' רואה במנהלי בתי הספר מנהיגים חינוכיים ומחויבת להעצים את מעמד המנהלים, ולהקנות להם אוטונומיה ניהולית. זאת על ידי הענקת סמכויות רבות בנוגע לתכני הלימודים, להחלטות תקציביות ולאחריות על צוות המורים. במהלך כהונתו הרחיב שר החינוך לשעבר, שי פירון, את תכניות הניהול העצמי של בתי ספר, קיים פגישות התייעצות קבועות עם פורומים של מנהלים והרחיב את השתתפותם של מנהלי בתי ספר לכל צוותי החשיבה והפעולה של מדרש החינוך.

חיזוק מקצוע ההוראה

לקראת פתיחת השלב הבא בהסכמי "אופק חדש" ו"עוז לתמורה" ועל מנת לחזק את מקצוע ההוראה, מפלגת 'יש עתיד' תפעל להעלאת שכר המורים בהתאם לשכר הממוצע במשק.

בכדי לחזק את מקצוע ההוראה ואת איכות הפונים אליו נפעל להעלאת רף הקבלה ללימודי הוראה באוניברסיטאות ובמכללות להוראה. נוביל לשינוי תפישת אחריות המורה על תלמידיו, על ידי הרחבת האוטונומיה של המורה בכיתה ולשינוי דרמטי במשקל הערכת המורה בשקלול ציוני הסיום.

בנוסף תפעל 'יש עתיד' למתן חופש פעולה למורה בבחירת חלק מחומרי הלימוד ולשינוי מערכת היחסים בין המורה לתלמיד, תוך הרחבת סמכות המורים.

צמצום תופעת מורי הקבלן

במהלך כהונתו הביא שר החינוך לשעבר, שי פירון, להגברת האכיפה להשוואת תנאי עבודתם ושכרם של מורי "כתף אל כתף" (מורי קבלן שמלמדים את מקצועות הליבה בשעות החינוך הרגילות) למורים המועסקים ע"י משרד החינוך.

במקביל, פעלנו לוודא שתהיה הקפדה על מתן זכויות מלאות המגיעות על פי חוק, בדיוק כפי שמקבלים מורים המועסקים ע"י משרד החינוך.

'יש עתיד' תמשיך לפעול לצמצום מורי הקבלן במערכת החינוך ולהעסקה ישירה של כל מורי הקבלן בישראל.

ועדת המשילות בהשכלה הגבוהה

על מנת לחזק את ההשכלה הגבוהה ולבצע הערכה מחודשת של מבנה המוסדות הרגולטוריים המופקדים על מערכת ההשכלה הגבוהה – המועצה להשכלה גבוהה והוועדה לתכנון ותקצוב - כינס שר החינוך לשעבר, שי פירון, וועדה להסדרת המשילות בהשכלה הגבוהה בישראל.

קיומה של הוועדה נדרש על מנת לחזק את היכולת של הממשלה להגשים יעדים חברתיים, כלכליים וערכיים בהשכלה הגבוהה.

חיזוק לימודי יהדות פלורליסטית בחינוך הממלכתי

במסגרת התכנית לקידום לימודי מדעי הרוח, יזם משרד החינוך תכנית לחיזוק לימודי יהדות פלורליסטית בבתי ספר תיכוניים בחינוך הממלכתי. התכנית צמחה

כמענה לפנייתם של מנהלים, מחנכים והורים לתגבר את לימודי היהדות ברוח פלורליסטית במסגרת חיי היומיום של בית הספר הממלכתי.

התגבור מתבטא בעיקרו בהעשרת תכנית הלימודים הרשמית בתכנים ובערכים יהודיים-ציוניים, להם השפעה על המוטיבציה של התלמידים לגיוס לצה"ל, היחס ליהדות התפוצות, ירידה מהארץ ועוד. הלמידה נעשית בצורה חווייתית באמצעות שעורי העשרה שאינם מיועדים לבגרות.

במסגרת זו, כ-200 חטיבות ביניים ותיכונים שירצו בכך, יזכו לתקציב ייעודי לצורך קיום טקסים, סדנאות ושיתופי פעולה קהילתיים עם ארגונים ועמותות חוץ בית ספריות. לבתי הספר ניתנת האפשרות לקדם את נושא היהדות בהתאם לתפיסת עולמם וגילאי התלמידים. מהלך זה הביא לראשונה לכך שגם גופים בלתי פורמאליים שאינם אורתודוקסים יזכו למימון מהמדינה.

בריאות

מערכת הבריאות הציבורית הישראלית נחשבת לאחת הטובות בעולם. יש לנו רופאים ואחיות ברמה המקצועית הגבוהה ביותר ומוחות מבריקים ביותר. עם זאת מערכת הבריאות בישראל סובלת ממספר תופעות ומגמות מדאיגות, המביאות לכך שהיא מתקשה לתת מענה הולם לצרכים הרפואיים של הציבור בישראל. מגמות אלו נובעות בעיקר מירידה משמעותית בהשקעה הציבורית במערכת ובה בעת מעליה מדאיגה בהוצאה הפרטית לבריאות.

בעוד שממוצע ההוצאה הפרטית במדינות ה-OECD עומד על 28.5% וההשקעה הציבורית על כ-72%, הרי שמדינת ישראל משקיעה בבריאות רק כ-60%, והציבור מממן מכיסו 40%, כשעיקר ההוצאה היא על ביטוחי בריאות והשתתפויות עצמיות. אנו עדים לכך, שהפערים בבריאות הולכים ומעמיקים, הן בין פריפריה למרכז, והן בין המגזרים השונים בחברה שלנו. המחסור במשאבים מביא לצפיפות גבוהה בבתי החולים, לזמני המתנה ארוכים בחדרי המיון, לתורים ארוכים לניתוחים ולמצוקה כספית בקופות החולים.

במטרה לתת מענה לצרכים של המערכת ושל הציבור, ולעצור את מגמת ההתדרדרות במערכת הבריאות הציבורית, הקימה שרת הבריאות לשעבר, ח"כ יעל גרמן, את הוועדה המייעצת לחיזוק מערכת הבריאות הציבורית ("ועדת גרמן"). ועדת גרמן כללה חברים ממשרדי ממשלה רבים כגון: הבריאות, האוצר, המשפטים, משרד רה"מ, משפטים ובנק ישראל, וכן אנשי אקדמיה בכירים בתחום ונציגי ציבור.

הוועדה ישרה במשך שנה והופיעו בפניה נציגי כל הגורמים במערכת הבריאות. לבסוף, פרסמה הוועדה סדרה של מסקנות והמלצות המציעות תכנית כוללת לשיפור פני מערכת הבריאות הציבורית ולחיזוקה. 'יש עתיד' אימצה את דו"ח הוועדה ותפעל ליישום המלצותיו.

חיזוק מערכת הבריאות הציבורית

קיצור זמני ההמתנה לטיפולים רפואיים במערכת הבריאות הציבורית

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, יזמה ותקצה תכנית לאומית לקיצור תורים בעלות של כמיליארד שקלים, בין השאר תוך הפעלת "פולטימריס" (רופאים העובדים רק במערכת הציבורית ונמצאים בה שעות נוספות). על פי המודל, רופאים מומחים יתגברו את מערכי האשפוז בשעות אחה"צ לטובת החולה הישראלי, בתמורה לתוספת בשכרם. בנוסף, הוכנה תכנית מפורטת להוספת עשרות אלפי ניתוחים במערכת הציבורית.

צעד זה יוביל להגדלה משמעותית של מספר הפרוצדורות הרפואיות המבוצעות מידי יום ובכך יביא לקיצור זמני ההמתנה לניתוחים. כמו כן, התוספת התקציבית תיועד ליישום מסקנות "ועדת אור" ליעול התהליכים בחדרי המיון – המלרד"ים (מרכזים לרפואה דחופה) – וקיצור זמני ההמתנה בהם. זמני ההמתנה לניתוחים מפורסמים כבר היום (בזכות ועדת גרמן), וימשיכו להיות שקופים וגלויים לציבור. כאמור, כדי ליישם את התכנית יש צורך בתוספת תקציבית של מיליארד שקלים. תוספת זו אושרה על ידי שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, ותוקצה בשנים 2016-2014.

חיזוק תקציבי של מערכת הבריאות הציבורית

'יש עתיד' מאמינה כי בריאות היא זכות יסוד של כל אזרח ולא מותרות ולכן באחריות המדינה לתקצב באופן ראוי את מערכת הבריאות הציבורית. פעלנו לחיזוק מערכת הבריאות הציבורית, כך שתצמצם את הצורך ברפואה הפרטית, תוזיל את הביטוחים הרפואיים ותוריד את יוקר המחיייה.

בתקציב המדינה לשנת 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, ההשקעה בתקציב הבריאות גדלה באופן דרמטי ב-4 מיליארד שקלים. זאת, בין היתר, כדי להביא ליישום מסקנות ועדת גרמן לחיזוק הבריאות הציבורית ולשיפור הטיפול והשירות הניתנים לחולה בישראל.

במהלך הכהונה הגדילו גרמן ולפיד את התקציב בכמיליארד שקלים וכן ניהלו את המשבר בבית החולים הדסה, שאיים להביא לסגירתו, בעזרת סיוע חירום בהיקף של כ-1.3 מיליארד שקלים.

בנושא מימון המערכת הציבורית המליצה הוועדה הציבורית לא להכניס שר"פ (שירות רפואי פרטי) לבתי החולים הציבוריים וכי יש להמשיך את ההגבלות והאיסורים על פעילות במימון פרטי בתוך בתי החולים הציבוריים. בבתי החולים הציבוריים בהם יש שר"פ, יש לדאוג לכך שזמני ההמתנה לפרוצדורות רפואיות, יהיו שווים, ככל האפשר, בין הציבורי לשר"פ.

יש עתיד' אימצה את המלצת ועדת גרמן להצמיד את עלות סל הבריאות למדד הדמוגרפי של הלמ"ס ואף הכניסה המלצה זו לתקציב 2015. המשמעות התקציבית, היא תוספת של מאות אלפי שקלים לבסיס תקציבי קופות החולים. יוגדל בסיס סל שירותי הבריאות כך שיכלול חלק ניכר מהתקציבים המועברים היום לקופות החולים באמצעות הסכמי הייצוב.

תוקם ועדה מיוחדת שתבחן מחדש את נושא התמחור במערכת הבריאות ואת שיטת ההתחשבות הקיימת היום בין קופות החולים לבתי החולים. עד שתשונה שיטת ההתחשבות, ירוסן הגידול בבתי החולים הפרטיים, וזאת כדי לחזק את בתי החולים הציבוריים ולהחזיר חולים ורופאים למערכת הציבורית.

אנו סבורים שהמערכת הפרטית תורמת למדינה, ולמערכת הבריאות בכלל, ועונה על הצורך בבחירה חופשית. עם זאת, למערכת הפרטית השפעות שליליות על המערכת הציבורית (האצת מחירים ושימוש בכוח אדם זהה – רופאים ואחיות) ויש לפעול להפנמתן.

צמצום הצפיפות בבתי החולים

מדינת ישראל היא המדינה הצפופה ביותר מבחינת אשפוז בבתי החולים בקרב מדינות ה-OECD. ממוצע האשפוז בישראל עומד על 98% במהלך כל השנה. בחורפים האשפוז עובר את ה-100% תפוסה ומגיע לממדי תפוסה בלתי אפשריים. ועדת גרמן נתנה דעתה על מצב האשפוז הכללי והמליצה על מספר פתרונות שורשיים לשיפור המצב בחדרי המיון/מלרד"ים (מרכזי רפואה דחופה). מלבד תוספת מיטות וכוח אדם, מעבר לתוכנית הרב שנתית שקבעה הממשלה, המליצה הוועדה גם על:

מציאת מקומות אשפוז לחולים הגריאטריים, שמקומם בבתי החולים הגריאטריים ולא במחלקות האשפוז, זאת על ידי חיזוק כוח האדם הרפואי במחלקות הגריאטריות;

חיזוק יחידות האשפוז הביתי בקופות החולים, כך שיוכלו לתת טיפול המשך טוב לחולים כרוניים ולחולים קשים בביתם;

חיזוק ופיתוח היכולות הטכנולוגיות בכל נושא הטל-רפואה;

צמצום פניות מיותרות לחדרי מיון, על ידי חיזוק היכולות של קופות החולים בנושאי הרפואה הדחופה, עם תשתיות וכוח אדם איכותיים;

הקצאת כוח אדם אדמיניסטרטיבי ופרא רפואי, שיקל על הצוות הרפואי באותן פעולות שהם מבצעים היום שלא לצורך;

מינוי איש קשר עם קופות החולים, שיתאם את השחרור ויאפשר מתן המשך טיפול רפואי מתאים ורציף;

חיזוק המלרד"ים ויישום המלצות "ועדת אור", לרבות חיזוק מקצוע הרפואה הדחופה, תוספת תקנים בחדרי המיון, והפעלת הפיילוט המתקיים בבית חולים וולפסון.

התקציב של מיליארד שקלים שיועד לקיצור תורים, יועד גם לחיזוק המלרד"ים וליישום המלצות "ועדת אור". תקציב שהוקפא עקב הבחירות ואי העברת תקציב 2015.

הרחבת סל הבריאות ותוספות טכנולוגיות

סל הבריאות הוא רשימת השירותים הרפואיים והתרופות הניתנים לציבור בישראל במימון המדינה, על ידי קופות החולים. מדי שנה מנוהלים מאבקים כואבים של חולים הדורשים לכלול את הטיפול לו הם זקוקים בסל הבריאות. יש עתיד' מאמינה בחובת המדינה לספק לאזרחים סל בריאות רחב במימון ציבורי. אנו תומכים בקביעה לפיה התוספת הטכנולוגית השנתית לשירותים הניתנים במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי לא תרד מ-0.8% בשנה.

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, ושרת הבריאות לשעבר יעל גרמן, חתמו על הסכם להרחבת התקציב לטכנולוגיות ותרופות חדשות בסל הבריאות, בסכום של 900 מיליון שקלים, על פני 3 שנים – 2013-2015. ההחלטה הביאה לתוספת מעשית

לסל הבריאות ב-600 מיליון שקלים בשנים 2013-2014 ו-300 מיליון שקלים נוספים תוקצבו בתקציב 2015, שלדאבוננו לא עבר. בזכות תוספת משמעותית זו, נוספו 88 תרופות וטכנולוגיות חדשות לסל הבריאות, והושם דגש על רפואה מונעת למניעת תחלואה.

לאור גילוי תרופות המביאות לריפוי מחלות חשוכות מרפא, כמו התרופה לדלקת כבד נגיפית (הפטיטיס C), יש ליעד תקציב נוסף לסל התרופות, שיהיה רב שנתי וייעודי ויאפשר מימון התרופות החדשות ומיגור מחלת הכבד הנגיפית.

'יש עתיד' מתנגדת להכללת תרופות מצילות חיים בביטוחי הבריאות של קופות החולים, כדי לשמור על שוויון במערכת הבריאות ולהביא לכך שהמדינה תמשיך לתקצב זאת.

שינויים מבניים במערכת הבריאות

הקמת רשות מרכזים רפואיים ממשלתיים

הקמת רשות מרכזים רפואיים ממשלתיים היא המלצתה הראשונה של ועדת גרמן, והיא מטפלת לראשונה בבעיית "כפל הכובעים" של משרד הבריאות – היותו המפקח על בתי החולים הממשלתיים, ובו זמנית הבעלים שלהם.

החלטה זו, המאפשרת למשרד הבריאות להתמקד ולחזק תפקידו כרגולטור של כל המערכת, מוציאה את הפיקוח על בתי החולים הממשלתיים ממשרד הבריאות ומעבירה אותו לידי רשות עצמאית חדשה – רשות מרכזים רפואיים ממשלתיים.

הרשות פועלת כיחידת סמך של משרד הבריאות, אך כפופה ישירות לשר הבריאות והיא צפויה להגביר את הפיקוח והבקרה על ניהול בתי החולים הממשלתיים.

החלת הסדר "קדנציות-רוטציות" על מנהלי בתי חולים ומנהלי מחלקות

כיום, תפקידי הניהול במערכת הבריאות אינם קצובים בזמן ולכן נדרשת רפורמה שמטרתה לספק תמריץ ואופק להון האנושי, הקיים במערכת ועידוד התמקצעות והתמחות בניהול רפואי. בנוסף, נוכח היעדר אופק תעסוקתי-רפואי במוסדות הרפואיים בארץ, אנשי מקצוע רבים וטובים מתחום הבריאות והמחקר אינם

מוצאים מקום להשתלבות במערכת הציבורית.

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הובילה לאישור הממשלה את החלת הסדר "קדנציות רוטציות" על מנהלי בתי החולים ומנהלי המחלקות בתוכם. ההחלטה מגבילה את תקופת כהונת הבכירים בבתי החולים. במסגרת ההחלטה, תוגבל כהונתם של מנהלי בתי חולים ומחלקות לשתי קדנציות בלבד תוך החלת הסדר רוטציות שישמור על ההון האנושי האיכותי בתוך המערכת הציבורית.

הרחבת הסדרי הבחירה באשפוז הכללי

כיום, אדם שנדרש להתאשפז, נשלח על ידי קופת החולים לאשפוז בבית חולים בהתאם למקום מגוריו. זאת בשל אלמנט כלכלי הנובע מהסכמי הסדרי בחירה. הסדרים אלו לא לוקחים בחשבון מקרים בהם אדם מעדיף להתאשפז בבית חולים אחר בשל מגוון סיבות, כקרבה למשפחה.

נפעל ליישום המלצת ועדת גרמן להרחיב את בתי החולים המוצעים למטופל לצורך אשפוז ל-3 בתי חולים, על פי כללים קבועים, ובכך לאפשר לאזרח חופש בחירה וכוח רחבים יותר.

הסדרת התיירות הרפואית

'יש עתיד' תפעל ליישום המלצות ועדת גרמן להסדרת תיירות המרפא, באופן שישמור על מעמדו של המטופל הישראלי ויבטיח את זכויותיו של המטופל הזר. הרפורמה מציעה לתקן מצב אבסורדי בו תיירים רפואיים מקבלים לעיתים קדימות בבית החולים, על חשבוננו של החולה הישראלי. גובש מודל הכולל מספר עקרונות: הטיפול בתיירים רפואיים לא יבוא על חשבון המטופל הישראלי; הכספים מתיירות המרפא ייועדו לטובת המטופל הישראלי ולחיזוק המערכת הציבורית; יוטל היטל על תייר אשר משתמש בתשתיות רפואיות ישראליות, שעלו מיליארדי שקלים מכספי משלם המיסים הישראלי; יוסדר שוק סוכני התיור, על ידי הקמת מנגנונים להגנה על זכויות תיירי המרפא.

התכנית הלאומית למניעת אובדנות

מדי שנה מתאבדים בישראל למעלה מ- 500 איש. למעלה מ-6,000 איש בשנה מבצעים ניסיון התאבדות. ההערכות הן כי מתקיימים עוד ניסיונות רבים שאינם מדווחים. שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הובילה מהלך, המשותף למספר משרדי ממשלה והרשויות המקומיות, למלחמה בתופעת ההתאבדות במסגרת המהלך הוחלט על הפעלת תכנית לאומית למניעת התאבדות לצמצום מקרי ההתאבדות, ניסיונות ההתאבדות ומתן סיוע למשפחות אשר יקיריהן התאבדו. התוכנית הלאומית תוטמע בכל יישובי הארץ בצורה הדרגתית לאורך מספר שנים. יישומה הופקד בידי יחידה מיוחדת שהוקמה לצורך כך במשרד הבריאות. 'יש עתיד' מחויבת לתוכנית הלאומית למניעת אובדנות ותדאג לתקצבה.

בריאות הנפש והאשפוז הפסיכיאטרי

'יש עתיד' מחויבת להמשך הרפורמה בבריאות הנפש. כמו כן, 'ש עתיד' תפעל לקידום רפורמה מקיפה בכל נושא האשפוז הפסיכיאטרי ובתחילפי האשפוז, לרבות הפעלת פתרונות בקהילה; תתווה לוחות זמנים למעבר בתי החולים הפסיכיאטרים לבתי החולים הכלליים ותקצה תקציבים ראויים למתן מענה ביניים למצב הבלתי נסבל מבחינת כוח אדם, פעילות המטופלים ומצב התשתיות של בתי החולים הפסיכיאטרים הקיימים.

רפורמת הביטוחים הרפואיים

הכוח המניע את הגידול הלא פרופורציונאלי ברפואה הפרטית כיום הם הביטוחים הרפואיים, ביטוחים פרטיים וביטוחים משלימים של קופות החולים, המתבססים על חשש הציבור לבריאותו ורצונו לדאוג לכיסוי רפואי לעת הצורך, במקביל לאי בהירות הפוליסות והשירותים הכלולים בהן.

כאשר אזרח רוכש ביטוח משלים או פוליסה פרטית אין לו אפשרות בחירה ברמת הכיסוי הביטוחי והוא נאלץ לשלם פרמיה גם על שירותים שאינו מעוניין בהם. בנוסף, למרבית האנשים קשה לרדת לפרטי הפוליסות והם רוכשים כיסויים כפולים ומיותרים, מבלי לדעת מה כוללת הפוליסה המלאה.

הרפורמה נועדה להביא להגברת השקיפות, לצמצום כפל הביטוחים ולהוזלת ההוצאה הגבוהה על ביטוחי בריאות. במסגרת הרפורמה יפורקו ביטוחי שירותי

הבריאות הנוספים של קופות החולים ("המשלימים") לשלושה רכיבים שונים ובלתי תלויים: ניתוחים וייעוצים; תרופות, הריון, שיניים (משקם ומשמר), התפתחות הילד, העמקת שירותי סל; רכיב כללי לכל השאר. תכולת הרכיב הראשון ("ניתוחים וייעוצים") תיקבע באופן אחיד על ידי משרד הבריאות והממונה על שוק ההון במשרד האוצר, ותהיה זהה בין כל קופות החולים וחברות הביטוח הפרטיות, כך שכל אחת ואחד יוכל לבטל כיסוי כפול.

הרפורמה תאפשר למבוטח גמישות ברכישת הביטוח והימנעות מתשלום על כפל ביטוח הקיים בקרב 25% מהאזרחים. בנוסף, הרפורמה מרחיבה את מרחב האפשרויות של האזרח בביצוע בחירה צרכנית מושכלת של השירותים הנדרשים לו, ולשלם עליהם בלבד, ובכך להביא להורדת יוקר הבריאות והמחייבה.

בנוסף, יוקם אתר, באמצעותו יוכל אזרח מבוטח לבדוק את הפוליסות שיש לו ואת הכיסוי הרפואי המוענק במסגרתן.

הגברת השקיפות במערכת הבריאות הציבורית

אתר "כל הבריאות"

משרד הבריאות, בראשותה של שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הקים את אתר האינטרנט "כל הבריאות", המאפשר לכל אזרח לבדוק בקלות את הזכויות המגיעות לו, ולבצע השוואה בין ביטוחי הבריאות השונים שמציעות קופות החולים.

באמצעות האתר, השקיפות שייצר והכוח שייתן בידי הציבור הישראלי, תגבר התחרותיות בין קופות החולים וחברות הביטוח הפרטיות. התחרות תביא להוזלה במחירי הביטוחים, ותאפשר לציבור לערוך השוואה עדכנית ושוטפת של מחירי השירותים הניתנים לו, ולכלכל את צעדיו בבחירת הביטוח הרפואי.

'יש עתיד' תפעל לשלב באתר "כל הבריאות" את נתוני ביטוחי הבריאות הפרטיים, כך שכל אזרח יוכל לבחון ולהשוות את כל פוליסות הבריאות בישראל באופן זמין ונוח, וכן לשלב אפשרות לבחינה אישית של ביטוחים, כדי שכל אזרח יוכל לראות אילו ביטוחים יש לו והיכן.

פרסום זמני המתנה לניתוחים בבתי החולים השונים

פרסום זמני המתנה לניתוחים בבתי החולים השונים מספק לחולים וללקוחות מערכת הבריאות סימן דרך אפקטיבי לגבי זמינות לפי סוג הפרוצדורה ובתי חולים בהם ניתן לבצעה.

מדידה מהימנה של זמני המתנה לניתוחים היא תנאי הכרחי להצלחת התוכנית לקיצור תורים שיזמה גרמן. היקף המדידה הורחב לסלי פרוצדורות בתחומים נוספים בהם זוהתה בעיה של זמני המתנה ארוכים לניתוחים.

חיזוק מערכת הבריאות בפריפריה וקידום שוויון בבריאות

חיזוק בתי החולים והשירותים הרפואיים בפריפריה

כחלק מהמאמץ להביא לצמצום הפערים בשירותי הבריאות הציבוריים בין הפריפריה למרכז, הוקצה תקציב מיוחד במשרד הבריאות לחיזוק התשתיות והמכשור הרפואיים, ולהרחבת סל השירותים בבתי החולים בפריפריה.

במסגרת זו נפתחה מחלקת צינתורים חדשה בבית החולים 'הסקוטי' בנצרת; אושרה ומומנה תוספת של 5 מכשירי MRI לבתי החולים 'זיו' בצפת, 'הלל יפה' בחדרה, 'העמק' בעפולה, 'פוריה' בטבריה ו'וולפסון' בחולון; אושרה ומומנה הכנסת מכשיר מאיץ קווי לבית החולים 'זיו' בצפת למתן טיפולים בהקרנות לחולי סרטן בכל הצפון; הוחלט על הקמת מחלקת ניתוחי לב וחזה חדשה בבית החולים פוריה בטבריה; הוחלט על הקמת שלוש מחלקות שיקום בדרום: בבתי החולים 'סורוקה' בבאר שבע, 'ברזילי' באשקלון ובכפר השיקומי לאנשים עם צרכים מיוחדים 'עלה נגב'; אושרו מכשירי Ct-Pet בבתי החולים 'זיו' בצפת ו'אוגוסטה ויקטוריה' בירושלים; הוחלט על הגדלת תקציב לשיפוץ טיפות חלב בדרום; הוחלט על הקמת 6 מוקדי חירום קדמיים נוספים ביישובי הדרום וקודמה הכשרת אחיות מהמגזר הבדואי.

מימוש ההחלטות שלעיל מותנה במדיניות תקציבית ובהצבת הבריאות במעלה סדר העדיפויות הכלכלי, כפי שנעשה בתקציב שהגיש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, לשנת 2015.

קידום הקמת בית חולים נוסף בבאר שבע

שרת הבריאות לשעבר יעל גרמן הביאה לאישור הממשלה להקמת בית חולים נוסף בבאר שבע. בית החולים סורוקה בבאר שבע מעניק שירותי רפואה ליותר ממיליון תושבי הנגב, אך עם מגמת גידול האוכלוסייה בדרום תיפגע יכולתו של כל אזרח לקבל שירות רפואי בדרומה של הארץ בזמני המתנה סבירים ובמכשור המתקדם ביותר.

המהלך להקמתו של בית חולים נוסף בבאר שבע, שיספק שירותי רפואה מתקדמים לתושבי הדרום, במקביל לסורוקה, משקף את שאיפתה של 'יש עתיד' להביא לצמצום פערים, ולספק לכל אזרח בישראל מערכת בריאות איתנה ושוויונית, שתעניק מענה ראוי לצרכים ותקל על יוקר המחיה של תושבי הדרום הנאלצים, בשל העומס, להיעזר בשירותי רפואה פרטיים.

תוספת מענקים למתמחים בפריפריה ובמקצועות במצוקה

כחלק מהמאמץ להביא לחיזוק שירותי הבריאות בפריפריה ולחיזוק מקצועות רפואיים פחות מבוקשים, הגדיל שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, את היקף המענקים למתמחים בתחומים הנמצאים במצוקת כוח אדם ובאזורים אשר הביקוש להתמחות בהם נמוך.

בהסכם בין האוצר לרופאים, הוקצו לטובת המענקים כ-620 מיליון שקלים, בפריסה רב-שנתית, כמענק לרופאים במקצועות מצוקה ובפריפריה. לאור היענות הרופאים ליוזמה, ומיצוי כלל הסכום כבר ב-2014, החליטו השרים לפיד וגרמן על המשך הפרויקט והרחבתו בהיקף של 75 מיליון שקלים לשנת 2015. המקצועות שנוספו השנה הם פסיכיאטריה מבוגרים ורפואת משפחה בפריפריה. מקצועות אלו נוספו למקצועות גריאטריה, פתולוגיה, נאונטולוגיה, הרדמה, רפואה דחופה ופסיכיאטריה ילדים.

תגבור מוקדי לילה בפריפריה וחיזוק שירותי הרפואה

מוקדי הלילה (מרכזים לרפואה דחופה) וחדרי המיון הקדמיים מספקים מענה רפואי מיידי לתושבי הפריפריה שלעיתים מתגוררים במקום מרוחק מבית חולים.

כחלק מהמאמץ לשפר את טיב וזמינות השירותים הרפואיים בפריפריה פעלה שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, לאישור הממשלה ולתקצוב פתיחת 6 מוקדי רפואה דחופה חדשים בפריפריה. המוקדים מיועדים להיפתח בנתיבות, אופקים, ערערה, לקיה/חורה, רהט וכסייפה. זאת בנוסף להמשך התמיכה ותפעול 6 מוקדים קיימים, בקרית גת, ערד, דימונה, הערבה התיכונה, ירוחם ומצפה רמון. התקציב למוקדים אלו הוא חלק מתקציב 2015.

נמשיך לפעול להקמת מוקדים נוספים במקומות המרוחקים מבתי החולים ולהגביר את טיב השירותים הרפואיים בפריפריה.

מיגון בית חולים 'ברזילי' באשקלון

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, ושרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הגדילו בעוד 30 מיליון שקלים את התקציב למיגון המרכז הרפואי 'ברזילי' באשקלון.

הסכום מגיע כתוספת לפרויקט המיגון, בהמשך להחלטה קודמת אשר קבעה העברת 120 מיליון שקלים לטובת תכנית המיגון של בית החולים, שמצוי באזור קו האש הראשון, וחלקים נרחבים ממנו אינם ממוגנים.

תוספת זו, תאפשר בניה מהירה ללא עיכובים מיותרים, תביא למיגונם של כל חדרי הניתוח, מחלקת טיפול נמרץ, אזור האספקה הסטרילית והדימות בבית החולים.

קידום שוויון בין מגזרים

'יש עתיד' תפעל לייעד תקציב מוגדר לצמצום פערים בחברה הישראלית ולהעלאת השירות הרפואי הניתן למגזרים, כגון זה הערבי, הבדואי והנוצרי.

במסגרת הצעת התקציב לשנת 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, ייעדה שרת הבריאות 100 מיליון שקלים לצורך תכנית לצמצום פערים בין מגזרים.

שינוי חוק הפונדקאות

הזכות להקים משפחה היא זכות בסיסית השמורה לכל אדם. במצב דברים רגיל הוא אינו זקוק לאישור המדינה כדי לממשן. על מנת לאפשר לזוגות חד מיניים ולנשים (ללא בן זוג) לממש את זכותם להפוך להורים, יזמה שרת הבריאות לשעבר,

יעל גרמן, את התיקון לחוק הפונדקאות, אשר עבר בקריאה ראשונה בכנסת. הרפורמה בחוק תאפשר לגברים ונשים להיעזר בשירותי הפונדקאות בישראל, תסדיר את הליכי הפונדקאות בחו"ל ותרחיב את הקריטריונים, על מנת להגדיל את מספר הפונדקאיות בישראל. מנגד שומר החוק על זכויותיהן ורווחתן של הפונדקאיות אך מגביל את גובה הסכום שישולם לפונדקאיות. 'יש עתיד' מחויבת לתיקון לחוק הפונדקאות ותפעל להעברתו בקריאה שנייה ושלישית.

שינוי מדיניות תרומות הדם

הנוהל הקיים מדייר ללא הצדקה רפואית קבוצות שונות באוכלוסייה ממאגר תורמי הדם הפוטנציאלי, ביניהן יוצאי אתיופיה ואנשי הקהילה הגאה. במטרה לשנות מציאות מפלה זו, יזמה שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, את הקמתה של וועדה המדיניות בתחום תרומות הדם. הכנסת התפזרה בזמן גיבוש המלצותיה הסופיות של הוועדה. נפעל לשינוי מדיניות תרומת הדם בישראל באופן שאינו מפלה, שומר על כבוד האדם ואינו פוגע או מסכן את בריאות הציבור.

טיפול במחלות יתומות

כחלק משאיפתה של 'יש עתיד' לספק תנאי בריאות מקסימאליים לכלל האוכלוסייה, בהתאם לצרכים השונים, יזמה שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, תכנית לטיפול במחלות יתומות. מדובר במחלות נדירות, ובשל כך אין אינטרס כלכלי לחברות לפתח טיפולים להן.

במסגרת התכנית בחינת המחלות הנדירות ובדיקת תמריצים רוחביים; קידום המחקר ומכלול השירותים הניתנים לחולים בהן. גרמן יזמה הקמת ועדה רחבה לבחינת אופני הטיפול האפשריים באוכלוסייה זו. לאחר 8 חודשים של עבודה אינטנסיבית ובחינת מקורות רבים, הוגשו המלצות רבות, שכללו המלצות בתחומים של ייעוץ גנטי ותקציבים לפיתוח מחקר.

בריאות ילדים

הגיל הרך

'יש עתיד' פעלה כדי לאפשר למשפחות לספק לילדיהן את מגוון השירותים החברתיים הנדרשים מבלי להיגרר להוצאות שיקשו על המחיייה. לצורך כך הרחיבה שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, את מערך השירותים הניתנים לגיל הרך במסגרת הבריאות הציבורית.

החל מתכנית חינוך לבריאות השן בגני הילדים, דרך הנגשת שירותי התפתחות הילד במרכזים לגיל הרך ולהתפתחות הילד שנפתחו ביישובים המשתתפים ב'תכנית 360' (התוכנית לטיפול בילדים ונוער בסיכון), הקמת פיילוט לבנק חלב אם ומימון הקמת בנק חלב אם בשני בתי חולים בפריפריה. במקביל הורחבו הזכויות לילדים בעלי תסמונת האלכוהול העוברי ונקטו פעולות לצמצמה.

שדרוג פגיות

לידת פגים הפכה לתופעה רחבה בישראל. רק בשנת 2013 נולדו 12,516 תינוקות פגים המהווים 7.32% מסך 171,088 לידות בישראל באותה שנה. לצורך הטיפול בנושא, קידמה שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן שורה ארוכה של יוזמות. ביניהן התכנית לשיפור המעקב אחר הפגים בקהילה בתחנות טיפת חלב בשיתוף עם עמותת "אשלים", הכוללת הדרכות אחיות על הצרכים הייחודיים של פגים והטיפול בהם.

לצורך שיפור התפקוד בפגיות, נקבע מודל תמרוץ בעלות של 80 מיליון שקלים בשנה ("מודל הכוכבים"), שיתווספו בהדרגה במשך 4 שנים והופעלה תכנית "לגעת באפס" להורדת זיהומים בפגיות.

בטיחות ילדים

תאונות בהן מעורבים ילדים במרחב הפרטי והציבורי מהוות גורם התחלואה והתמותה מספר אחד בקרב ילדים בישראל. בצד הנזק הפיסי והנפשי העצום גובות פגיעות אלה גם מחיר כלכלי כבד מההורים, ממעסיקיהם, מחברות הביטוח וממערכת הבריאות. על פי ההערכות, העלויות הכלכליות למערכת הבריאות

והרווחה בגין פגיעות ילדים נאמדות בלמעלה מ- 1.6 מיליארד שקלים בשנה. מפלגת 'יש עתיד' רואה בשמירה על ביטחונם של ילדי ישראל מטרה בעלת חשיבות לאומית ותפעל לצמצם את הפגיעה בהם ככל שניתן, תוך חיזוק הכלים למניעה ולהגברת בטיחות ילדים. נפעל ליישום התכנית הלאומית לבטיחות ילדים בהובלת משרד הבריאות, לפיתוח תכניות חינוך למניעה ולבטיחות, ויישומן ברמה המוניציפלית ולקידום חקיקה רלבנטית.

הורדת יוקר המחייה

רפורמה בייבוא מזון ותמרוקים

כיום, ייבוא מזון ותמרוקים דורש בדיקות ואישורים רבים על ידי משרד הבריאות. הליך הייבוא המורכב יוצר עלויות ליבואני המזון, דבר המתגלגל לצרכן, מעלה את מחירי המוצרים ומגביר את יוקר המחיה.

במהלך הקדנציה, קידמנו רפורמה בייבוא מזון ותמרוקים שעיקריה הם הפחתת ההליך הבירוקרטי בייבוא מוצרים, פתיחת השוק ליבוא מקביל, תוך הגברת האכיפה והענישה לייבואן שחורג מכללי משרד הבריאות. אנו מחויבים להשלים את הרפורמה ולהביא להורדת מחירי המזון והתמרוקים.

קידום קצבאות ייעודיות לחולי צליאק

אוכלוסיית חולי הצליאק בישראל נדרשת להוצאות רבות על מזון, לרכישת מוצרים ספציפיים ללא גלוטן, שעלותם גבוהה בדרך כלל.

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, קידמה מתן הקלות קצבאות ייעודיות לחולי הצליאק, על מנת להקל על יוקר המחייה של אוכלוסייה זו. במסגרת היוזמה הוחלט על הקמת ועדה בין משרדית שתגיש המלצות כיצד להקל על חולי הצליאק בקניית מוצרי מזון ללא גלוטן.

קליטת עלייה ברפואה הציבורית

הוספת תקנים לרופאים עולים

רבים מקרב הרופאים שהם עולים חדשים, מתקשים להתקבל להתמחות בישראל, למרות שרכשו את השכלתם בארצות המוצא שלהם, ואף צברו שם ניסיון רב בתחום התמחותם. כתוצאה מכך, רבים מהם נאלצים לעבור התמחות חדשה, בתחומים הנדרשים במערך הרפואה בארץ. חלקם נותרים ללא תעסוקה והופכים לרופאים שאינם מומחים ואינם מתמחים.

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הקצתה 50 תקנים חדשים למטרה זו. בעזרתם יוכלו כעת רופאים בעלי התמחות, שצברו ניסיון רב בארץ מוצאם, להמשיך ולעסוק במקצועם גם בישראל, ובכך להשתלב ולתרום לשוק העבודה בישראל. זאת במקביל לשיפור מערכת הבריאות הציבורית, שתזכה למספר רב יותר של רופאים מוסמכים ובעלי ניסיון.

הקלות בבחינות הרישוי לסטודנטים הלומדים בחו"ל

60% מהסטודנטים הישראלים לרפואה היום לומדים בחו"ל. על מנת להתגבר על מצוקת המחסור ברופאים במערכת הבריאות בישראל, הוחלט על מתן הקלות בבחינת הרישוי לסטודנטים שלמדו רפואה בחו"ל בכניסתם למערכת הרפואה בישראל, באופן שאינו מהווה פגיעה ברף המקצועיות.

במסגרת זו פעלה שרת הבריאות לשעבר, ח"כ יעל גרמן, למתן פטור מהשלב השלישי ומהחלק המעשי בבחינת ה-USMLE, דבר שהקל משמעותית על סטודנטים שלמדו בחו"ל ובעבר נדרשו להרחיק עד לארצות הברית בשביל לבצע את הבחינה המעשית.

כצעד ממשיק, נפעל להכנת מבחן אחיד לכל בוגרי בתי הספר לרפואה.

אנשים עם צרכים מיוחדים במערכת הבריאות

'יש עתיד' רואה בהנגשה בכלל, ובמערכת הבריאות בפרט, כלי יסוד שכל מוסד מעניק שירותים חייב לספק לבאים בשעריו.

במשרד הבריאות בראשותה של שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, החלו ברפורמה לייעול השירות לאנשים עם מוגבלויות. במסגרת זו, הופעל שירות סביב השעון לנכים על כסאות גלגלים ממונעים, נפתח מסלול מהיר לנכים עם מחלות מתקדמות, קבעו לוחות זמנים מחייבים למתן תשובות, הונגשו מוקדי קבלת המטופלים ועוד. יש לפעול בשיתוף עם משרדי הרווחה, האוצר וביטוח לאומי, כדי להקל ולהנגיש את השירות לאנשים עם מוגבלויות שונות.

'יש עתיד' מחויבת להקמת מנגנון משותף, אשר יקצר את זמני ההמתנה וימנע את הפניות המרובות לקבלת האישורים הנדרשים בוועדות הרפואיות השונות ובוועדות לאישור אביזרים ורכב.

הזדקנות האוכלוסייה וטיפול סיעודי

תוחלת החיים הממוצעת בישראל היא מהגבוהות בעולם והאוכלוסייה הולכת ומזדקנת. קשישים רבים חווים קשיים במימון טיפול סיעודי, חלקם אינם עומדים בקריטריונים הנוקשים המזכים אדם לסיוע ממשלתי במימון אשפוז סיעודי ונאבקים לממנו באופן עצמאי.

ככדי לאפשר ביטחון סיעודי לאוכלוסייה זו, על המדינה לפעול וליזום מנגנון ביטוחי סיעודי-ממלכתי, אשר יביא להפחתה הדרגתית של דמי השתתפות העצמית והעומס על בני המשפחה.

קידום בריאות הציבור

'יש עתיד' תומכת במתן דגש מיוחד על כל נושא המניעה וקידום בריאות הציבור. יש להקצות תקציבים ייעודיים להגברת המודעות לבריאות, לאורח חיים בריא ולשיפור הבריאות. יש לפעול להגברת המודעות לאוכל בריא, החל מגיל הגן ובתי הספר, ולזמינותו וכן להגברת המודעות לפעילות גופנית ובדיקות תקופתיות.

עידוד תרומות איברים

בהתאם למסקנות "ועדת בן יהודה" 'יש עתיד' תפעל להגברת המודעות לתרומת איברים, בין השאר, בחינוך והרצאות, שאלוני גיוס ורישיון נהיגה וקידום יום השתלות לאומי.

רפואה משלימה

כיום, הולכת וגוברת הפופולאריות של הרפואה המשלימה וההכרה בחשיבותה. עם זאת, השוק פרוץ ורבים מאלה העוסקים בתחום אינם בעלי הכשרה מקצועית מוכרת.

נפעל להסדרת התחום ולהגברת ההגנה על המטופלים מפני עוסקים שאינם בעלי הכשרה מקצועית מספקת.

טבעונות

תופעת הטבעונות נמצאת במגמת עליה עולמית שהתחזקה מאוד בשנים האחרונות, והיא צוברת תאוצה גם בארץ. רוב האנשים שאימצו אורח חיים טבעוני עושים זאת לרוב מעמדה מוסרית-הומנית ומתוך דאגה לסביבה. אחרים על רקע בריאותי. 'יש עתיד' תפעל להקל על אוכלוסיית הטבעונים בארץ: בזמינות וביוקר המזון, במרכזי הסעדה וביחס של הרשויות לנושא.

רווחה

שר הרווחה לשעבר מאיר כהן, הוביל שינוי תפיסתי במשרד הרווחה והשירותים החברתיים. לא עוד משרד סעד המעניק טיפול מתערב, כי אם משרד רווחה הפועל להעצמת אוכלוסיות מוחלשות לקראת מציאות חדשה וטובה יותר עבורם. כהן לקח את האחריות לאוכלוסיות מוחלשות בחזרה לידי המדינה.

במהלך השנים המדינה התנערה ממחויבותה לאוכלוסיות המוחלשות - החיות מתחת לקו העוני, ילדים ובני נוער במצבי סיכון, קשישים וניצולי שואה, נשים הסובלות מאלימות בתוך המשפחה, אנשים עם מוגבלויות ומשפחות במשבר. במדיניות הרווחה שהיתה נהוגה הועברה הפרטת שירותי הרווחה, שנשענו יותר על המגזר השלישי. זאת במקום להעצים את הטיפול והליווי המקצועיים באמצעות המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות.

במשך שנים נעדרה הרווחה ממעלה סדר העדיפויות התקציבי והציבורי בישראל. התעלמות והזנחת צרכי קבוצות אלה באוכלוסייה הביא את שיעור העוני בישראל בתוך 30 שנים מהמקום ה-7 בקרב המדינות המפותחות (OECD) למקום הגבוה ביותר. בשלושת העשורים האחרונים גדל אחוז הילדים העניים פי ארבעה, מ-8.1% בשנת 1980 ל-30.8% בשנת 2013, על פי נתוני המועצה לשלום הילד.

מפלגת 'יש עתיד' הציבה בלב העשייה שלה את שינוי סדרי העדיפויות והטיפול במעמד הביניים והשכבות החלשות, אלה המחזיקים את המדינה על גבם ואלה הנאבקות כדי לשרוד.

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, הוביל טיפול בבעיות השורש של העוני בישראל; ראשית על ידי מיפוי העוני והגורמים המבניים בכלכלה ובחברה הישראלית היוצרים אותו, ובהמשך על ידי אימוץ מלא ויישום מדורג של המלצות הוועדה הציבורית שהקים לטיפול בעוני בישראל.

מדיניות הרווחה שהובלנו נעה בין הטיפול הנחרץ בעוני לבין הטיפול הנמרץ שנדרש ביישום התכנית לביטחון תזונתי, בסיוע לקשישים ולניצולי השואה, בילדים ונוער בסיכון ובאנשים עם צרכים מיוחדים. זאת לצד הובלת שינויים

בילדים ונוער בסיכון ובאנשים עם צרכים מיוחדים. זאת לצד הובלת שינויים מבניים במערכת הרווחה.

משרד הרווחה, בהובלתו של מאיר כהן, הפך ממוסד סעד למוסד רווחה. השינויים שהובלנו הביאו לחילוצם של 60,000 ילדים בישראל ממעגל העוני, כפי שפורסם בדוח הביטוח הלאומי.

מלחמה בעוני וצמצום הפערים החברתיים

יישום מדורג של מסקנות הוועדה למלחמה בעוני

הטיפול בעוני בישראל הוזנח משך שנים רבות, ונגרם, בין היתר, על ידי מדיניות קצבאות שהייתה הסימפטום הבולט של מדיניות הסתרת פנים של הממשלה מאוכלוסייה הולכת וגדלה, והיעדרות של קבוצות שלמות ממעגל העבודה בישראל.

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, הקים לראשונה ועדה מקצועית מיוחדת למלחמה בעוני בישראל. על הוועדה הוטל למפות את מוקדי העוני בישראל ואת הגורמים להיווצרותו, כמו גם לגבש המלצות מעשיות שיאפשרו לטפל בשורשי העוני ולחלץ קבוצות שלמות בחברה הישראלית מתוכו.

הוועדה הגדירה לראשונה מהו עוני - כלכלי, חינוכי, תעסוקתי ובריאותי - וגיבשה צעדים אופרטיביים למלחמה בו.

המלצות הוועדה, אשר אומצו במלואן על ידי כהן, היו אמורות להיות מיושמות באופן מדורג בתקציב 2015, תקציב שאישורו נעצר בשל החלטת ראש הממשלה לצאת לבחירות מוקדמות.

התכנית לביטחון תזונתי

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, הוציא לראשונה לפועל את התכנית לביטחון תזונתי. התכנית, שהיקפה הוכפל ונאמד כיום ב-230 מיליון שקלים, מספקת רשת ביטחון תזונתי עם למעלה מ-200,000 ארוחות חמות לתלמידים בבתי הספר, לאוכלוסיות הנמצאות במסגרות רווחה, למפעלי שיקום ומעונות, לחלוקה

באמצעות עמותות ולרכישת כרטיסי מזון למשפחות.

התכנית מספקת ביטחון תזונתי לאוכלוסייה הנמצאת בסיכון, באמצעות 126,000 חבילות סיוע: עוד 75,000 תלמידים מאשכולות סוציו-אקונומיים 1-5 מקבלים ארוחה חמה בבית הספר, ל-82,000 תלמידים נוספים הוגדל הסבסוד, 24,000 משפחות מקבלות סיוע (באמצעות כרטיסי מזון לרכישה בסופר) ו-27,500 מנות לאוכלוסיות הנמצאות במסגרות רווחה 6,000 קשישים חסרי עורף משפחתי, 8,000 אנשים עם צרכים מיוחדים המועסקים במפעלים מוגנים ו-1,500 בני נוער בסיכון.

הגדלת קצבאות הזקנה לקשישים מקבלי הבטחת הכנסה

בישראל חיים 190 אלף קשישים מתחת לקו העוני. מלבד קצבת הזקנה הם זכאים לקבלת קצבת הבטחת הכנסה.

תקציב 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הגדיל את ההשקעה במשרדים החברתיים ביותר מ-10 מיליארד שקלים. תקציב משרד הרווחה גדל ב-2 מיליארד שקלים, מעבר לגידול הטבעי. על ידי תוספת זו ביקשנו להגדיל את קצבאות הבטחת הכנסה של הקשישים החיים מתחת לקו העוני, על מנת לאפשר להם להזדקן בכבוד.

הגדלה זו של קצבאות הבטחת הכנסה לקשישים נתקעה בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולצאת לבחירות מוקדמות.

"נושמים לרווחה"

בישראל אלפי משפחות נתמכות רווחה הזקוקות לא רק לסיוע תקציבי אלא לליווי מעשי על מנת לתקן את התנהלותן הכלכלית, להיחלץ ממצבן הכלכלי ולהבטיח עתיד אחר לילדיהן.

תכנית "נושמים לרווחה", אשר בפילוט שלה שתוכנן להתקיים בשנת 2015 אמורות היו לקחת חלק 5,000 משפחות, נועדה להעניק למשפחות נתמכות רווחה ליווי כלכלי ותברתי. ליווי זה היה עתיד לתת בידיהן את הכלים הנכונים להתנהלות כלכלית, חינוכית ומשפחתית על מנת להיחלץ ממצבן. בשל הבחירות, תמומש התכנית השנה במתכונת מצומצמת מזאת שתוכננה ותוקצבה.

מענק השתתפות בשירותי הרווחה ליישובי אשכול 1-4 בדרום בעלות של 60 מיליון שקלים

צמצום הפערים החברתיים בישראל ואי-השוויון – מדד נוסף שישראל נכשלת בו בהשוואה למדינות ה-OECD – היה יעד מרכזי במדיניות משרד הרווחה בהובלתו של מאיר כהן. במסגרת מדיניות זו הוחלט להגדיל את התמיכה הכספית ליישובים חלשים, בצורת מענק השתתפות בשירותי הרווחה לרשויות מקומיות ביישובי אשכולות סוציו-אקונומיים 1-4 בדרום הארץ.

יישום תכנית זו, שעלותה כ-60 מיליון שקלים, הביאה לביטול שיטת ה"מצינג" לתקציבי הרווחה, על פיה תוקצבו עד אז כלל שירותי הרווחה בישראל. על פי שיטה זו, הרשות המקומית מימנה 25% מעלויות שירותי הרווחה שהיא מעניקה לאזרחיה, והיתרה במימון המדינה, באמצעות משרד הרווחה. במקרים רבים, ברשויות חלשות כלכלית (אשכולות 1-4), לא היה די תקציב להשלים את חלקן, וכך למעשה התקציב חזר למשרד הרווחה ולא הגיע למי שזקוקים לו. ביטול שיטת המצינג יאפשר לרשויות החלשות לקבל מימון מלא לפעילות הרווחה בהן, ללא דרישה להשלים את המימון מתקציבן.

החלטה זו מבטיחה כי יישובי אשכולות סוציו-אקונומיים 1-4 בדרום הארץ יזכו לשירותי רווחה ראויים אשר נחוצים להם. בשנת 2015 תוכננה הרחבת ההחלטה לכדי פטור מהשתתפות בתשלום שירותי הרווחה בכלל הרשויות החלשות בישראל.

הרחבת הזכאות למענק עבודה לסיוע לאימהות חד-הוריות

הגדלת התקרה לקבלת מענק עבודה (מס הכנסה שלילי) לאימהות חד-הוריות מטילה עליהן מגבלה באשר ליכולתן להשתכר ולפרנס את עצמן ואת ילדיהן. כחלק ממדיניות עידוד ההשתלבות בשוק העבודה גיבשנו תכנית אשר תעמיד סיוע לכלל משפחות ההורים היחידנים.

על ידי העלאת התקרה לקבלת מענק עבודה, הורים יחידנים יוכלו להשתכר סכום גבוה יותר ועדיין להיות זכאים לקבלת המענק. התקרה החדשה עלתה ממשכורת של 4,760 שקלים בחודש ל-7,500 שקלים בחודש. הטבה זו אינה מותנית בקבלת קצבת הבטחת הכנסה ותיתן לכלל ההורים היחידים העומדים בתנאי הזכאות. לחקיקה שקידמנו בנושא תוכנן להצטרף בשנת 2015 מהלך משלים, אשר מבטל ההכרה בתשלום מזונות ל-18,000 אימהות חד-הוריות על ידי הביטוח הלאומי

לחקיקה שקידמנו בנושא תוכנן להצטרף בשנת 2015 מהלך משלים, אשר מבטל ההכרה בתשלום מזונות ל-18,000 אימהות חד-הוריות על ידי הביטוח הלאומי קצבה, ובכך לאפשר להן לצאת למעגל התעסוקה מבלי לאבד את תשלום המזונות.

הקמת 162 מועדוני קשישים ברחבי הארץ

בכדי לספק לציבור הקשישים בישראל פעילויות מותאמות ותכניות העשרה הבאנו להקמתם של 162 מועדוני קשישים ברחבי הארץ. במועדונים מתקיימות פעילויות תרבותיות וחברתיות שונות, ניתן סיוע סוציאלי ומוגשות ארוחות בוקר וצהרים ללא תשלום.

סיוע ושילוב אנשים עם צרכים מיוחדים

תוספת קצבה של למעלה מ-1,000 שקלים בחודש להורים לילדים סיעודיים

הורים לילדים סיעודיים נאלצים לשאת בהוצאות כבדות לטיפול בילדיהם ולסיוע סיעודי לשם הטיפול בילד בזמן שהם יוצאים לעבודה.

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, הגדיל את הקצבה לה זכאים ההורים לילדים סיעודיים ב-1,000 שקלים בחודש, החלטה אשר הביאה לשיפור משמעותי בחייהם ורווחתם של כ-5,000 ילדים המוגדרים כנכים קשים ועד עכשיו לא היו זכאים לתוספת שר"מ (שירותים מיוחדים). מדובר בילדים המוגדרים נכים קשים ביותר, בעלי שיתוק מוחין, פיגור שכלי, אוטיזם קשה וכדומה.

הגדלת הקצבה, אותה הובילה ח"כ קארין אלהרר, תסייע למשפחות בטיפול בעומס הטיפולי, כסיוע במימון העסקת עובד זר. בנוסף, תסייע להם הקצבה להעניק לילדיהם, שזקוקים לטיפול והשגחה רציפה, את הטיפול הטוב ביותר, במקביל לניסיון לנהל אורח חיים תקין, חיי משפחה, זוגיות וקריירה.

הרחבת מעגל הזכאים לקצבת השירותים המיוחדים

קצבת שר"מ (שירותים מיוחדים) היא קצבה הניתנת לנכים החיים בתוך הקהילה אך זקוקים לעזרה בביצוע פעולות יומיות או להשגחה. קביעת הזכאות לקצבה

בוצעה עד כה באמצעות מבחן שנקרא ADL, הבוחן את רמת התלות בעזרת הזולת בפעולות יום יום בסיסיות. המבחן הביא בחשבון רק תלות מוטורית, וקבוצות אוכלוסייה שונות, הסובלות מקשיים אחרים, מצאו את עצמן במשך עשרות שנים ללא מענה.

'יש עתיד' החליטה לשנות את הקריטריונים, שגרמו עוול לאוכלוסיות שלמות למעלה מ-30 שנה, כששרי האוצר והרווחה לשעבר, לפיד וכהן, החליטו להקצות תוספת של 110 מיליון שקלים לטובת הרחבת מעגל הזכאים לקצבת שירותים מיוחדים. החלטה זו הכניסה למעגל הזכאים לקצבה אוכלוסיות שעד כה לא היו זכאיות לה: עיוורים, אנשים עם ליקוי נפשי-שכלי ואנשים עם ליקויים נוירולוגיים. בזכות השינוי שהובלנו כ-8,000 אנשים נוספים, עם צרכים מיוחדים, יכללו במעגל הזכאים.

מתן זכאות לקצבת השר"מ לאוכלוסיות אלה היא בגדר הכרה בזכותן לחיות בקהילה באופן עצמאי, בטיחותי ושוויוני.

הגדלת קצבאות חדשות לנכי נפש ולמוגבלים מונשמים

במסגרת הרחבת הסיוע לאנשים עם צרכים מיוחדים פעל שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, להגדיל את הקצבאות המגיעות לעשרות אלפי נכי נפש ומוגבלים מונשמים, שיכולת התפקוד שלהם פגועה באופן ניכר.

עד לתוספת התקציבית האמורה הסתפקו אותם נכי נפש ומוגבלים מונשמים בקצבה בסיסית בלבד. קצבאות חדשות אלו נועדו לסייע להם במהלך שהותם במוסד ותיייע למשפחות המהוות את המעגל התומך, הנושא בעיקר נטל הטיפול.

הגדלת מספר התקנים של אנשים עם מוגבלויות בשירות לאומי כך שיהווה 10% מסך התקנים

מחקרים רבים מראים כי ביצוע שירות לאומי מגדיל משמעותית את אחוזי שילובם של צעירים עם מוגבלות בחברה ובשוק התעסוקה כבוגרים. עם זאת, כיום צעירים רבים המעוניינים לשרת נתקלים בסירוב. זאת בשל הקצאה מצומצמת של תקנים עבורם (כ-1,000 תקנים בלבד).

במסגרת תקציב 2015, אשר הגדיל את התוספת התקציבית למשרד הרווחה ב-2

מיליארד שקלים, הוגדל משמעותית מספר התקנים לשירות לאומי של צעירים עם מוגבלות, כך שיהווה 10% מסך התקנים. המשמעות היא תוספת של כ-1,000 תקנים נוספים והכפלת מספר הצעירים עם מוגבלות המשרתים.

הצמדת קצבאות הסיעוד לקשישים ונכים להעלאת שכר המינימום

במסגרת העלאת שכר המינימום, ועל מנת לספק פתרון לקשישים ולנכים המעסיקים עובד סיעודי, נתקבלה דרישה של ח"כ קארין אלהרר להתנות את העלאת שכר המינימום בעדכון תואם של קצבת הסיעוד לקשישים ולנכים. כמו כן, נקבע כי אנשים עם מוגבלות המעסיקים עובדים סיעודיים, לרבות ילדים עם מוגבלויות קשות, יפוצו על העלייה בעלות ההעסקה.

אזרחים המוגדרים סיעודיים, זכאים כיום לקצבת שירותים מיוחדים (שר"מ) שמטרתה לסייע במימון העסקתו של עובד סיעודי. כבר היום מסתכמת עלות ההעסקה של העובד בכ-7,000 שקלים בחודש, בעוד שהקצבה המקסימלית עומדת על 4,500 שקלים בלבד. את הפער העצום הזה מכסים האזרחים הסיעודיים בקושי רב מקצבאות הנכות, מחסכונות פרטיים או בסיוע של קרובים. בדומה לכך, מתקשים גם קשישים הזכאים לקצבת סיעוד וילדים הזכאים לגמלת ילד נכה לממן את העסקתם של העובדים הסיעודיים ונמצאים במאבק יומי על יכולתם לחיות בכבוד ולהתגורר בקהילה.

בכדי למנוע פגיעה נוספת באותן אוכלוסיות חלשות ממילא, דרשה ח"כ אלהרר לעדכן בהתאם לעליית שכר המינימום את קצבאות השר"מ, הסיעוד וגמלת ילד נכה הניתנות לאזרחים סיעודיים לצורך העסקתם של העובדים.

על פי נתוני הביטוח הלאומי, בישראל חיים כיום כ-160,000 קשישים הנעזרים בעובד סיעודי המסייע להם בביצוע פעולות היום יום. כמו כן, מעסיקים עובדים סיעודיים גם כ-4,700 בוגרים וכ-830 ילדים עם מוגבלויות קשות.

שינויים מבניים במערך הרווחה

קידום חוק שירותי רווחה

משרד הרווחה בראשות השר מאיר כהן החל לקדם חוק שירכז ויעגן לראשונה בחקיקה את זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות בישראל. החוק נועד לתת מענה

לכל אדם עם מוגבלות בכל הנוגע לשירותים ולקצבאות להן הוא זכאי, ולשנות את שיוך הזכויות הנקבע כיום על פי סוג המוגבלות לשיוך בהתאם לצרכים. הפרק הראשון בחוק שירותי הרווחה עוסק בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות תקשורתית (אוטיזם). עבודת המטה בין משרדי הממשלה על פרק זה הושלמה והוא הונח על שולחן הכנסת. הפרק השני יעסוק בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות פיזית וחושית. לשם כך, מינה המשרד וועדה לבחינה ומיפוי של צרכי אוכלוסייה זו. נפעל להקמת ועדה דומה שתיבחן את צורכיהם של אנשים עם מוגבלות התפתחותית וקוגניטיבית ותנסח את הפרק השלישי לחוק.

ועדה לבחינת מדיניות הוצאת ילדים מביתם

במהלך 2013 הקים שר הרווחה וועדה, בראשות מנכ"ל משרדו, במטרה לבחון את מדיניות הרווחה בהוצאת ילדים מביתם, נושא רגיש שהפך לאחד התחומים המורכבים בחברה הישראלית.

הוועדה קבעה מתן מימון יעוץ משפטי להורים הנמצאים בהליך של הוצאת ילדיהם מביתם, שינוי מבני יסודי הכולל הפרדת רשויות והכל תחת הקו המנחה כי הוצאת ילד מביתו הנו צעד קיצוני שיש ליישמו רק כאשר לילד נשקפת סכנה.

הסדרת מערך האומנה

בישראל אלפי משפחות אומנה ורבבות ילדים הממתינים לאומנה כמסגרת קהילתית וחמה. לפני שינוי זה, שעלותו 22 מיליון שקלים, תהליך האומנה שהיה ארוך ובלתי מוסדר, הביא לכך שילדים רבים שהמתינו למשפחה אומנת נפלטו לפנימיות ומסגרות חוץ ביתיות.

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, וח"כ קארין אלהרר יזמו וקידמו חוק המסדיר לראשונה את מערך האומנה בישראל. זאת על ידי עיגון אחריות המדינה למערך האומנה, הסדרת מנגנוני רישוי, פיקוח והכשרה למשפחות האומנה. הסדרת האומנה מפשטת ומקצרת את ההליכים הברוקרטיים, מעודדת משפחות להירתם ולהיכלל במערך משפחות האומנה ומגבירה את הניסיון להשאיר ילדים שנאלצו לצאת מבתיים בתחומי המשפחה המורחבת ככל שניתן.

החוק, שאושר בקריאה ראשונה, מכיר כמשפחות אומנה בקרובי משפחה של

החוק, שאושר בקריאה ראשונה, מכיר כמשפחות אומנה בקרובי משפחה של ילד המגדלים אותו מאחר ואינו יכול לגדול אצל הוריו. זאת במטרה לעודד ככל האפשר הישארותם של ילדים במרחב המשפחתי הקרוב והמוכר ולהפחית את מספר הילדים המופנים למוסדות ופנימיות או למשפחות שאינן מוכרות להם. במקביל, על פי החלטתו של כהן, החל מהשנה הקרובה יפעל משרד הרווחה במדיניות חדשה במטרה ליצור מציאות הפוכה לזו של היום (מציאות בה לפחות 80% מהילדים ימצאו משפחות אומנה), על ידי כך שיספק הכוונה יתרה לאומנה על חשבון פנימיות ומסגרות חוץ ביתיות. בנוסף, הוספו תקציבים לעידוד סבים וסבתות להיות משפחות אומנה במידה ואין באפשרות הורי הילדים לדאוג להם.

שינויים מבניים במוסד לביטוח לאומי

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, הוביל שורה של שינויים מבניים במוסד לביטוח לאומי, במטרה לייעל את התהליך הבירוקרטי ולקדם את רווחתם וזכויותיהם של האזרחים המטופלים במסגרתו. כהן ניהל מאבק להוצאת ועדות הערר הרפואיות, הקובעות את אחוזי הנכות וקבלת הקצבאות, אל מחוץ למוסד לביטוח הלאומי, מתוך הבנה כי גוף אינו יכול להוות ערכאת ערעור ובדיקה על החלטותיו שלו.

על ידי יוזמה זו, שמוציאה סמכות זו אל חברה חיצונית ובלתי תלויה, תוקן מצב אבסורדי זה. מעתה יתאפשר מימוש זכותו של אזרח להגיש ערעור לגוף אחר מזה שהחליט בעניינו. לשינוי זה משמעות רבה, בייחוד כאשר מדובר בציבור חלש שאין לו משאבים לגייס עורכי דין ותפקיד משרד הרווחה לסייע לו.

שינוי מבני זה מבטיח לשים בראש סדר העדיפויות את טובתו של המטופל. יודגש כי במהלך זה לא נעשית הפרטה של סמכויות הביטוח הלאומי, מכיוון שרק גופים ציבוריים יכולים להשתתף במכרז.

שינוי חשוב נוסף, המממש את מסקנות ועדת בן יהודה, מבטל את המבחנים הפוגעניים שנערכו לקשישים כתנאי לזכאותם לשירותי סיעוד ברמות שונות.

רפורמה כוללת במערך הביטוח הלאומי

הביטוח הלאומי הוא מוסד המאופיין בבירוקרטיה מורכבת, בהתייחסות חשדנית לאזרח עליו מוטלת חובת ההוכחה בפניה למימוש זכאות של קצבה או סיוע

בנכות זו או אחרת, ובמשך טיפול ארוך בבקשות הציבור. אופי השירותים, בהם נתקל כל אזרח בישראל, חייב להיות נגיש, שירותי, מהיר ויעיל. לכן פעל כהן לגיבוש רפורמה במוסד לביטוח לאומי, אשר מימושה יהווה מהפיכה של ממש בכל הנוגע לשירות שמעניק המוסד לכל אזרח בישראל. נפעל ליישום מלא של הרפורמה ולהגברת טיב השירות הניתן לאזרח, בכלל זה הגדרת מספר המטופלים לכל אחד מנותני השירות הישיר, פיתוח הכשרות והדרכות עבור אנשי המקצוע לצורך העלאת איכות השרות ובדיקת איכות ויעילות השירות אחת לשנה.

רפורמה במערך הפיקוח על מוסדות הרווחה

עם כניסתו לתפקיד, ביצע שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, עשרות סיורי פתע במוסדות רווחה ונתקל במקרים קשים של הזנחה. כהן הקים ועדה מיוחדת בראשות מנכ"ל משרד הרווחה, ואימץ את המלצותיה.

במסגרת הרפורמה הוגברו ביקורי הפתע במוסדות הנמצאים תחת פיקוח משרד הרווחה וכן במוסדות הפועלים ללא אישור, חל ריענון ושונו חוקים קיימים, שמכויות המפקח הועצמו ואחריותו גדלה. כל זאת על פי מודל ברור של שמירה על החוסים.

הרפורמה מהווה דוגמה נוספת למהפך שעשה משרד הרווחה בהובלתו של מאיר כהן ממוסד המספק סעד, למוסד רווחה. זאת על ידי תהליך של איתור האנשים הזקוקים לתמיכה, הענקת הסיוע וסיפוק הצרכים החשובים הבסיסיים להם.

ביטול מדיניות ההפרטה

אנו רואים במדינה כגוף האמון לספק לציבור שירותי רווחה לאוכלוסיות מוחלשות. כחלק מתפיסה זו הבאנו להפסקת מדיניות ההפרטה בתחומי הרווחה והשבת שירותי המשרד שכבר הופרטו בחזרה למשרד.

העצמת מנהלי המחוזות

כבדי לחזק את הקשר בין משרד הרווחה לרשויות המקומיות, אשר מספקות את שירותי הרווחה בפועל לאזרח, פעל שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, לחיזוק הקשר בין המשרד לרשויות המקומיות. גובש שינוי מבני הכולל את העצמתם של מנהלי המחוזות, הגברת סמכויותיהם מול הרשויות המקומיות והרחבת אחריותם.

הצמדת מתורגמנים לרשות העובדים הסוציאליים

'יש עתיד' רואה חשיבות גדולה בהנגשת השירותים הציבוריים לכלל הקבוצות באוכלוסייה, ובפרט שירותי הרווחה. לכן פעלנו להגביר את ההנגשה הלשונית וזאת באמצעות הצמדת מתורגמנים לעובדים סוציאליים המטפלים במשפחות או ביחידים ואינם דוברים את שפתם.

כאשר מתבקש מכוח החוק להוציא את ילד מחזקת הוריו, מתחייבת תקשורת ישירה ומובנת בין גורמי הרווחה למטופלים על ידם. נוכחות המתורגמן הכרחית במיוחד כאשר מדובר בנושאים רגישים ומורכבים.

ח"כ פנינה תמנו-שטה יזמה וקידמה חוק הקובע כי בכל הליך של הוצאת ילדים מביתם, העובדים הסוציאליים יגיעו לביקורי הבתים בלוויית מתורגמן הדובר את שפת המשפחה. לעובדים הסוציאליים יוצמדו מתורגמנים בשפות ערבית, אנגלית, אמהרית ורוסית.

בשנים האחרונות הועלו לסדר היום מקרים רבים בהם הוצאת ילדי עולים מבית הוריהם הייתה עשויה להימנע, כמו גם העוול והטראומה שכרוכה בהחלטה מסוג זה, במידה וחוק זה היה קיים. כך לדוגמא ניתן למצוא לא פעם הבדלי תרבות וגישה אשר הופכים את הורי הילדים יוצאי אתיופיה לחסרי ישע אל מול גורמי החוק והרווחה.

חיזוק מעמד העובדים הסוציאליים

העובדים הסוציאליים הם לוחמי החזית החברתית של ישראל. גובשו עקרונות כללים לשדרוג הסכמי השכר ותנאי עבודתם של עם העובדים הסוציאליים ופעלנו להגברת ביטחונם האישי. נפעל לשיפור מעמדם המקצועי ומקצועיותם של העובדים הסוציאליים.

טיפול באלימות נגד ילדים

התכנית למאבק בזנות קטינים

הקצנו 6.5 מיליון שקלים לפתיחת מתחם מיוחד לטובת נערים ונערות העוסקים בזנות שיהיה פתוח 24/7, לתכניות שיקום, להקמת קווי חירום, לפתיחת מוקדים נוספים ולניידות לאיתור וטיפול בבני נוער שיפעלו גם הם 24 שעות ביממה.

משרד הרווחה, בראשותו של מאיר כהן, שם לו למטרה לאתר את בני הנוער הללו ולהגיע עם התמיכה הנדרשת ישירות אליהם. בסיורי שטח רבים שערך השר כהן, נתגלתה לפניו מציאות עגומה בכל הנוגע לזנות הקטינים בארץ, ולכן יזם תכנית כללית למאבק בזנות קטינים בעלות של 6.5 מיליון שקלים.

בישראל כ-700 נערים ונערות העוסקים בזנות. הם מתרכזים במספר מוקדים ברחבי הארץ- בעיקר בדרום תל אביב, בירושלים ובבאר שבע. מאיר כהן, שערך מספר סיורים במוקדי הזנות, זיהה את חומרת הסוגיה ודחיפותה.

במסגרת התכנית, אשר גובשה ויושמה בשיתוף עם 'עמותת עלם', הופעלו מנגנונים לאיתור פעילותם (בשטח ובאינטרנט) ונפתחה דירה הפועלת 24/7 לטובת הקטינים והטיפול האישי בהם. בנוסף, הוגדל המבנה לטיפול בנוער מנותק (קטינים המוכרים את גופם וישנים ברחוב), הופעלו ניידות לאיתור וטיפול והוקם מרכז גדול בדרום תל אביב בו הם ישנים ומטופלים.

שלילת אפוטרופסות על הורה שהורשע בעבירות מין

בעבר דרש החוק את הסכמת שני הוריו של הילד כדי לאשר טיפול בו, גם אם הוגש כתב אישום בעבירת מין או אלימות כנגד אחד ההורים. בכך אפשר החוק מצב בו ההורה הפוגע עלול למנוע טיפול חיוני מילדו הקטין, שנדרש לו בעקבות פגיעה שהוא עצמו גרם.

באמצעות חוק הסכמה בשם קטין שהורה הואשם בעבירות מין ואלימות נגד ילדיו, שיזמה ח"כ יפעת קריב, הבאנו לתיקון העיוות ולביטול הדרישה להסכמה של הורה, שהוגש נגדו כתב אישום על עבירת מין או אלימות בילדו הקטין לצורך טיפול רפואי, אבחון, בדיקה וטיפול פסיכיאטרי. בנוסף, לא יינתן לאותו הורה מידע הנוגע לטיפול, אלא אם זוכה ההורה מהאישום.

סיוע במצבי משבר

ביטול גביית חוב לביטוח לאומי של נפטר מבני משפחתו

על מנת להקל כלכלית על משפחות נפטרים בשעתן הקשה, תוך התמודדות עם האובדן, החליט שר הרווחה, מאיר כהן, לתקן עוול שהיה קיים בתקנות הביטוח הלאומי ולקבוע תחתן כי לא ייגבה חוב של דמי ביטוח שחייב מבוטח שנפטר, גם כאשר קיימת מכוח הנפטר זכאות לגמלת שארים או תלויים.

על פי התקנה הישנה, אם לנפטר היה חוב לביטוח הלאומי, היה המוסד גובה אותו ממשפחתו של הנפטר. מצב זה הוביל לכך שמשפחת הנפטר, שנאלצה גם כן להתמודד עם אבלה ועם הקשיים הרגשיים הנלווים לכך, נאלצה גם כן להתמודד עם חובות כספיים. התקנה החדשה קובעת כי חוב זה ייגנז. בכך לפחות יוסר מהמשפחה האבלה קושי נוסף זה.

סיוע ליוצאים בשאלה מהעולם החרדי

אוכלוסיית היוצאים בשאלה היא אוכלוסייה הסובלת מבידודות ומהזנחה. מדובר באנשים שעזבו את ביתם ומשפחתם ולרוב אינם מצויים בקשרים עם העולם ממנו באו. בנוסף, בהיותם יוצאי העולם החרדי, הם סובלים מהיעדרו של חינוך מתאים להשתלבות בשוק העבודה. מפלגת 'יש עתיד' מעודדת את שילובן של אוכלוסיות חדשות בשוק התעסוקה והשתלבותן בחברה ובקהילה.

משרד הרווחה, בשיתוף עמותת "הלל" החליטו לחבק את אוכלוסיית היוצאים בשאלה וליצור יחד מיזם להקמת מקלטי חירום, בהם יהיו עובדים סוציאליים, שייקלו על המעבר ועל העומס הרגשי, וכמו כן, יעניקו ייעוץ לימודים ותעסוקה. הקצנו תקציב לסיוע ולתמיכה ראשונית ליוצאים בשאלה מן העולם החרדי. השווינו תנאים בדיור, בתעסוקה ובהשלמת פערי השכלה, לרבות מלגות להשכלה גבוהה ומכינות.

חיזוק מערכי הרווחה בשעת חירום

במהלך מבצע "צוק איתן", פעלו מחלקות הרווחה בחזית האוכלוסייה האזרחית והובילו את הטיפול באוכלוסייה האזרחית בדרום, עם דגש על אוכלוסיות

מוחלשות, ביניהם קשישים וילדים. שר הרווחה הורה על העברת תקציבים רבים לטובת חיזוק מערך החירום ברווחה כולל מימון הפוגות, אספקת ציוד ומזון לסופי השבוע למשפחות מוחלשות ועוד.

ניצולי השואה

בישראל חיים היום קרוב ל-200,000 ניצולי שואה, והם הולכים ומתמעטים. לאורך שנים, יצרה המדינה סבך בירוקרטי בלתי אפשרי, שהביא לכך שניצולי רבים לא הצליחו לממש את הזכויות המגיעות להם; אחרים כלל לא ידעו שהם זכאים לקצבה זו או אחרת; עבור כל החזר או הנחה נאלצו ניצולות וניצולי השואה להגיש אין ספור מסמכים ואישורים ולעבור ועדות רפואיות; ובעיקר, במשך שנים, הממסד הישראלי היה אדיש, הקשה ולעיתים אף התעלם ממצוקתם ומצרכיהם של ניצולי השואה בישראל.

'יש עתיד' ובראשה יאיר לפיד, הציבו את החובה המוסרית לעשיית תיקון היסטורי, תקציבי ובירוקרטי עם ניצולי השואה. הפעולה הראשונה בה נקט לפיד בתפקידו כשר האוצר, הממונה על הרשות לניצולי השואה בישראל, הייתה ביטול הקיצוץ בשעות הסיעוד של הניצולים בהיקף של 50 מיליון שקלים והגדלת התקציב השנתי של הניצולים ב-100 מיליון שקלים נוספים.

בשלב השני, לאחר שבעיותיהם וצרכיהם הדחופים ביותר של ניצולי השואה נלמדו, גובשה תכנית לאומית לסיוע לניצולי השואה, על מנת שיוכלו לחיות את השנים האחרונות של חייהם בכבוד וברווחה המגיעים להם.

התכנית הלאומית לסיוע לניצולי השואה, שתקציבה נאמד בלמעלה ממיליארד שקלים בשנה, אשר הוספו לטובת הניצולים, כבר מיושמת במלואה. בעזרת התכנית הוסדרו והורחבו זכויותיהם של כ-180,000 ניצולי השואה שעוד חיים בתוכנו, ונעשה שינוי מהותי בגישה הממסדית כלפיהם: לא רק לתת לניצולים יותר כסף, אלא גם להעביר להם אותו ביתר יעילות, פחות בירוקרטיה, פחות סיבוכים, פחות אישורים וטפסים.

בזכות התכנית, כל ניצולי השואה בישראל מקבלים היום תרופות בחינם. התכנית הרחיבה את אוכלוסיית הזכאים, הכירה בזכאותם של עשרות אלפי ניצולים חדשים והגדילה את ההטבות לניצולים המוכרים. בין השאר, תוקן עוול מתמשך כלפי 18,500 יוצאי מחנות ההשמדה והגטאות שעלו אחרי 1953, על ידי השוואת

זכויותיהם ותנאיהם לאלה להם זכו הניצולים שעלו לפני כן, הועלתה הקצבה המינימלית ל- 2,200 שקלים לחודש, הועברו כספים לצורך טיפולי שיניים ישירות לחשבון הניצולים במקום סחבת וקבלות. ניתן מענק שנתי של 2,000 שקלים לכ-9,000 ניצולים, הוענק סיוע, לכל החיים, לבני זוג של ניצולי שואה שנפטרו ובחייהם התקיימו מהקצבאות להן היה זכאי הנפטר והורחבו תקציבי הסיוע לסייעוד, סיוע נפשי, שירותי רווחה במעונות היום ועוד.

'יש עתיד' תפעל לחיזוק ארגוני ניצולי השואה הממלאים תפקיד חשוב בדאגה לניצולים, סייצוגם מול רשויות הממשל ובהנצחת זכר השואה למען הדורות הבאים.

רשימה מאוחדת של כלל ניצולי השואה בישראל

לראשונה מזה 65 שנה גובשה, בהובלת משרד האוצר בראשות יאיר לפיד, רשימה מאוחדת של כלל הניצולים המוכרים לארגונים בישראל ומטופלים על ידם. רשימה זו הינה פרי של עבודה מאומצת של משרדי האוצר והרווחה, מול כלל הארגונים האמונים על הטיפול בניצולי השואה בישראל. הנתונים נאספו מהרשות לזכויות ניצולי השואה במשרד האוצר, הקרן לרווחת ניצולי השואה, מקבלי רנטות מגרמניה וארגונים חוץ ממשלתיים נוספים.

על פי הרשימה, בישראל חיים קרוב ל-200 אלף ניצולי שואה. במקביל הרשות לזכויות לניצולי השואה במשרד האוצר ממשיכה להוביל מהלך כולל לאיתור ניצולי שואה נוספים, אשר לא פנו מעולם לאף אחד מגופי הסיוע.

לקיומה של רשימה מאוחדת חשיבות רבה בכך שהיא יוצרת בסיס מידע שמאפשר לוודא שכל ניצול וניצולת שואה בישראל נהנים ממלוא הזכויות המגיעות להם. האחדות ריבוי הרשימות לרשימה אחת נועדה לוודא כי כל ניצולי השואה ממצים את זכויותיהם וחוסכת מניצולי השואה התכתשות מתישה ומיותרת מול מערכת בירוקרטיות מורכבות. זהו צעד טכני, אך חשוב, שמסייע לגורמים המטפלים בניצולי השואה לעמוד בחוב המוסרי של מדינת ישראל כלפיהם.

תרופות בחינם לכל ניצולי השואה בישראל

דאגנו שכל ניצולי השואה בישראל יהיו זכאים לקבל בחינם את כל התרופות

שבסל התרופות. על ידי הרחבת ההטבה בהנחה לתרופות, שעד כה הייתה בהיקף של עד 50% והיו זכאים לה רק חלק מניצולי השואה. כיום כל הניצולים אינם משלמים כלל עבור התרופות שהם צורכים. הניצולים יקבלו מעתה הנחה של 100% עבור השתתפות עצמית לתרופות שבסל התרופות זאת לעומת הנחה קודמת של עד 50-0.

בעקבות השינוי, ההנחה תחול לראשונה גם על כ- 80,000 ניצולי שואה, שאינם מקבלים קצבה חודשית ולא קיבלו לפני כן הנחה ברכישת תרופות כלל. מדובר בפליטי שואה שקיבלו פיצוי חד פעמי בלבד, לא ענו לקריטריונים לזכאות להנחה בתרופות מתוקף קצבת הבטחת הכנסה של ביטוח לאומי, וכעת גם הם ייהנו מהנחה שווה בתרופות.

השוואת תנאים ליוצאי מחנות וגטאות שעלו אחרי 1953

לראשונה, יזכו כ-18,500 ניצולי שואה יוצאי מחנות ההשמדה והגטאות שעלו אחרי ה-11 באוקטובר 1953 לקבל תנאים שווים לאלו של ניצולי השואה שעלו לפני יום 1 באוקטובר 1953, ומקבלים את זכויותיהם על פי חוק נכי רדיפות הנאצים. הכרה זו מהווה תיקון לעוול שנעשה כלפי אותם ניצולים, ומקורו בהחלטה שרירותית של מועד קובע לעליה לארץ. המצב הקודם הביא לאבסורד שבו שני ניצולים, שיכולים היו להיות יחד באותו גטו או מחנה ריכוז, ועלו בתאריכים שונים ארצה, לא זכו לאותן זכויות. למעשה מי מהם שעלה ארצה אחרי התאריך הקובע, לא קיבל זכויות על פי חוק נכי רדיפות הנאצים, אלא רק קצבה אחידה של 1,500-1,800 שקלים לחודש בלבד. כעת תנאיהם ישוו לתנאי הניצולים שעלו לפני 1953, וזכאותם תגדל משמעותית לקצבה שנעה בין 2,200-5,400 שקלים.

כמו כן, אותם ניצולים יהיו זכאים לתגמול על פי מצבם הסוציאלי (השלמה להכנסה של 5,300-8,800 שקלים לחודש) והם יוכלו להגיש בקשה להחמרה לוועדה רפואית ובקשה להכרה במחלות. השוואת התנאים כוללת גם תגמולים מוגדלים לנזקקים ונצרכים שבין 5,317-9,000 שקלים לחודש (בכפוף למבחן הכנסות ובהתאם לדרגת הנכות), מימון מלא של טיפול רפואי במחלות שהוכרו כקשורות לרדיפות השואה ותגמול שארים (קצבה לבן הזוג של הניצול לאחר פטירתו).

מתן קצבה מינימלית של 2,200 שקלים לחודש לכל ניצול

כחלק מהתכנית הלאומית לסיוע לניצולי השואה הבאנו להגדלת הקצבה החודשית המינימלית לכל ניצול שואה ל-5,400-2,200 שקלים לחודש. זאת, לעומת הקצבאות שניתנו לפני כן, ועמדו על 5,400-1,825 שקלים לחודש.

הגדלת הקצבה המינימלית לניצולים סייעה באופן מיידי ל-70,000 ניצולי השואה נכי רדיפות הנאצים ול-18,500 ניצולי השואה יוצאי מחנות ההשמדה והגטאות שזכאים לזכויות בהתאם לחוק נכי רדיפות הנאצים.

תוספת תקציב לצורך שעות טיפול סיעודי

כחלק ממחויבותם של שר האוצר יאיר לפיד ושר הרווחה מאיר כהן לרווחתם ושיפור מציאות חייהם של ניצולי השואה, הוגדל התקציב לצורך שעות טיפול סיעודי בכ-50 מיליון שקלים.

הגדלת התמיכה מנעה קיצוץ בשעות סיעוד ל-6,000 ניצולי שואה, שקיבלו בחזרה את שעות הסיעוד שקוצצו להם. משמעות של הגדלת התקציב היא תוספת של 9 שעות סיעוד שבועיות לכל ניצול, מעבר לשעות הסיעוד הניתנות לקשיש על ידי ביטוח לאומי מתוקף גמלת סיעוד.

מענק שנתי של 3,600 שקלים לניצולי שואה שעלו אחרי 1953 ושאינם יוצאי מחנות וגטאות

כחלק מהשאיפה להקל במידת האפשר על ניצולי השואה, שנאלצו ונאלצים להתמודד עם קשיים רבים לאורך חייהם, פעלנו לצמצם את היקף הבירוקרטיה והסחבת בכל הנוגע לטיפול בניצולי השואה.

במטרה למנוע עד כמה שניתן התמודדות מתישה עם מערכות בירוקרטיות מורכבות, הוחלט על מתן מענק שנתי של 3,600 שקלים לניצולי שואה שעלו אחרי 1953 ושאינם יוצאי מחנות ההשמדה והגטאות. המענק יועבר ישירות לחשבון הניצולים, ללא צורך במילוי טפסים והצגת קבלות.

עד כה היו ניצולים בקבוצה זו זכאים להחזר של 4,000 שקלים, פעם בשנתיים

בלבד, על טיפולי שיניים ורכישת משקפיים, רק לאחר הצגת קבלות ומסמכים. בזכות יוזמה זו אותם 80,000 ניצולים, יזכו למענק של 3,600 שקלים בכל שנה בהעברה ישירה לחשבונם, ללא כל צורך בהצגת מסמכים וקבלות. זאת על מנת שכל אחד ואחת יוכלו לקבל את הטיפול הנדרש להם, על פי צרכיהם.

מענק שנתי של 2,000 שקלים לניצולי השואה מהמעגל הראשון שעונים להגדרה של נזקק נצרך ומקבלים קצבה חודשית מהאוצר או מגרמניה (BEG)

כ-9,000 ניצולי שואה נזקקים, הזכאים לתגמול לפי הכנסה, לפי חוק נכי רדיפת הנאצים, ומספר זהה של ניצולים המקבלים קצבה מגרמניה וזכאים לתגמול לפי הכנסה, זכאים למענק שנתי של 2,000 שקלים.

מענק זה שעלותו כ-36 מיליון שקלים, נועד לתת סיוע ישיר לניצולי השואה, בין היתר למימון הוצאות חיוניות ודחופות, הניתן כיום לאחר הצגת בקשות וקבלות באמצעות ארגונים חוץ ממשלתיים.

סיוע לבני זוג של ניצולי שואה שנפטרו

עד כה ניתן הסיוע ניתן רק בשלוש השנים הראשונות לאחר פטירתו של בן/בת הזוג (על פי אחוזי הנכות של המנוח). במסגרת התכנית הלאומית לסיוע לניצולי השואה הוחלט על הענקת סיוע לבני/בנות הזוג של ניצולי שואה שנפטרו, גם לאחר השנה השלישית לפטירת בן/בת הזוג.

היקף קצבת הסיוע הוא 2,000 שקלים לחודש לבן/בת הזוג, החל מהשנה הרביעית לפטירה. בזכות יוזמה זו, ימשיך בן הזוג להיות זכאי לקצבה של 2,000 שקלים למשך כל חייו.

תשלום החזר מס קנייה באופן אחיד וללא צורך בהגשת טפסים

עד היום נדרשו ניצולי השואה לפרוצדורה בירוקרטית ממושכת ומסורבלת על מנת לקבל החזר מיסים עבור מוצרי חשמל שקנו. עם יישום התכנית הלאומית לסיוע לניצולי השואה, כל הניצולים הזכאים מקבלים את החזר באופן אוטומטי, ללא צורך בהגשת טפסים.

כעת מקבלים ניצולי השואה החזר שנתי אחיד של 350 שקלים עבור רכישות של מוצרי חשמל, תנורי חימום, ציוד ביתי ועזרים רפואיים. בנוסף, הזכאות להטבה הורחבה וכעת זכאים לה כלל הניצולים שהוכרו כני המלחמה בנאצים, ללא קשר לאחוז הנכות שהוכר להם.

המענק ישולם בכל שנה בחודש ינואר ועל מנת לוודא שההטבה תטיב עם הניצולים באופן מקסימאלי. הנוהל החדש כולל תקופת מעבר לשנת 2014, כך שרכישות שבוצעו מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 31 במרץ 2014 יוחל עליהם הנוהל הקודם, באופן בו הניצול יקבל את הסכום הגבוה מבין שני אלה.

עיגול אחוזי נכות

בהתאם לתיקון תקנות חוק נכי רדיפות הנאצים (קביעת דרגת נכות), אחוזי הנכות של הניצול אשר נקבעים על ידי ועדה רפואית, מעוגלים מעלה לשלם שאחרי השבר. צעד זה מגדיל את הקצבה החודשית במאות שקלים בחודש לחלק מהניצולים (אלו שנמצאים על סף המדרגה הבאה של הקצבה).

בהתאם לתיקון תקנות נכי רדיפות הנאצים (קביעת דרגת נכות), התשע"ג-2013, שנחתמו וקודמו על ידי שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, במקרים שבהם נקבעה דרגת נכות על ידי ועדה רפואית, והדרגה מבוטאת בשבר אחרי השלם, מעוגלים אחוזי הנכות של הניצול לשלם שאחרי השבר.

הגברת היקף שירותי הרווחה לניצולי השואה במרכזי יום של משרד הרווחה

משרד הרווחה מפעיל מרכזי יום הפרוסים ברחבי הארץ ומהווים מסגרות יומיות לקשישים וניצולי השואה המתגוררים בבתיהם, מתקשים בניהול משק ביתם וזקוקים לעזרה וטיפול אישי. בכדי לתת מענה לכלל הצרכים של ניצולי השואה, הרחבנו את היקף השירותים במסגרת מרכזי היום של משרד הרווחה.

השירותים במרכזים כוללים הסעות, ארוחות, טיפול אישי, פעילות חברתית ותעסוקתית וקידום בריאותם האישית של הקשישים. יוזמה זו מהווה תוספת משמעותית לרווחתם של ניצולי השואה, העושים שימוש בשירותים אלו.

הגדלת השתתפות המדינה בפרויקט "והדרת"

מתוך הבנה כי הדאגה לרווחתם ולבריאותם של ניצולי השואה, כוללת גם דאגה לצרכיהם החברתיים והרגשיים, הרחבנו את השתתפות המדינה במימון פרויקט "והדרת", המקיים ביקורי בית אצל ניצולי השואה.

פרויקט זה, המסתיין למשרד לאזרחים ותיקים, מפעיל מערך ביקורי בית אצל ניצולי השואה של בני ובנות שירות לאומי ואזרחי בפריסה ארצית. זאת במטרה להפיג את תחושת בדידותם, לספק להם תמיכה חברתית, לשלבם בקהילה וליצור שיח בין דורי משותף.

הגדלת היקף תקציבי לטובת סיוע נפשי ופסיכולוגי

הגדלנו את היקף התקציב לטובת סיוע נפשי ופסיכולוגי לניצולי השואה מהמעגל השני, בהתאם לצורך הרפואי של כל ניצול. הרחבת תקצוב הסיוע הנפשי כוללת את זה הניתן בביתו של המטופל ואת הטיפול הניתן במועדונים ומרכזי הטיפול. הרחבת הסיוע תאפשר גם לאותם 80,000 פליטי שואה שעלו לאחר 1953 ושאין יוצאי מחנות ההשמדה והגטאות, להפוך לזכאים למענק שנתי בסך 3,600 שקלים ולקבל טיפול נפשי, על פי ההסדרים המופעלים כיום עם ניצולים המוכרים לפי חוק נכי רדיפת הנאצים (המשתייכים למעגל הראשון).

שינוי מבחן הכנסה לקבלת קצבת סיעוד של הביטוח הלאומי

קצבת הסיעוד של ביטוח לאומי משולמת בהתאם למבחן של היקף הכנסת הקשיש. החל מהכנסה העולה על 8,955 שקלים בחודש (השכר הממוצע במשק) זכאי הקשיש למחצית הקצבה, והחל מ-13,432 שקלים הקשיש אינו זכאי לקצבת סיעוד. נוכח הרחבת ההטבות והגדלת הקצבאות להם זכאים ניצולי השואה, וכדי למנוע מצב בו יד אחת נותנת ויד אחרת לוקחת, החליט שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, לשנות את מבחן ההכנסה לצורך זכאותו של הקשיש.

מבחן ההכנסה לקצבת הסיעוד לא יכלול את הקצבאות המשולמות ע"י הרשות לזכויות ניצולי השואה. שיטת מבחן תקדימית זו, מעמידה במרכז את ניצול השואה ופליטי השואה בעלי ההכנסה הנמוכה ביותר.

הכרה בעובדי הכפייה

בישראל קיימות עדיין קבוצות של ניצולי שואה שאינן מקבלות כל סיוע מכל גורם כלשהו. אחת הקבוצות הללו הם ניצולי שואה יוצאי רומניה, עובדי כפייה ופרך, שלא קיבלו עד כה מענה לתביעותיהם. זאת מאחר והם היו בגטאות פתוחים, שממשלת גרמניה לא הכירה בהם. מסיבה זו סירבה מדינת ישראל להכיר בהם גם היא במשך 67 שנים. התנהלות זו הותירה את ניצולי השואה מרומניה חסרי זכויות. היעדר ההכרה המשפטית הבסיסית בקבוצה זו במסגרת חוק נכי רדיפות הנאצים, לא ניתן היה להכילם במסגרת התכנית הלאומית לסיוע לניצולי השואה.

'יש עתיד' תוסיף ותיאבק על מנת להביא להכרה פורמלית ומהותית בעובדי הכפייה, ותדאג להשוואת זכויותיהם והזכאויות המגיעות להם לאלה של כלל ניצולי השואה בישראל. יוזמה זו מצטרפת לשינוי התאריך הקובע לזכאות על פי חוק נכי רדיפות הנאצים, אשר כללה בחוק 18,500 ניצולי שואה אשר עלו לישראל לאחר אוקטובר 1953.

מחשבון זכויות ניצולי השואה

אחד האתגרים הגדולים בטיפול בניצולי השואה הוא מיצוי הזכויות. ניצולי שואה רבים אינם מממשים את כלל הזכויות המגיעות להם, בין אם בשל חוסר ידע, קושי בהמצאת אישורים וטפסים או קשיים אחרים.

בזכות התכנית הלאומית לסיוע לניצולי השואה, המדינה נותנת היום לניצולי השואה יותר מאי פעם: קצבאות, תרופות בחינם, סיוע פרטני ושעות סיעוד. תפקידינו לוודא שכל אלה יגיעו אליהם.

כדי להפוך את המידע לנגיש, לניצולי השואה ולמעגל התומך והמטפל בהם, פעלנו להקמת "מחשבון הזכויות", אתר אינטרנט אשר בו מרוכזות כל הזכויות והזכאויות של ניצולי השואה. על ידי הכנסת פרטים אישיים, כמו ארץ מוצא ושנת עליה, ניתן לבצע בדיקת זכאות ולדעת למי יש לפנות על מנת לממשן. מחשבון הזכויות לניצולי השואה הוא כלי מקצועי, פשוט לשימוש, שמאפשר לכל ניצול שואה לדעת בדיוק מה מגיע לו.

הגדלת הזכאות לשעות סיעוד לניצולי השואה וצמצום הבירוקרטיה למימושה

אוכלוסיית ניצולי השואה הולכת ומתבגרת, ומטבע הדברים יותר ויותר ניצולי שואה זקוקים לסיוע סיעודי בבתייהם. מכסת שעות הסיעוד המוקצבת להם מצומצמת ואיננה מספיקה לצרכי היומיום של ניצולי השואה.

הצעד הראשון שעשה שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, עם כניסתו למשרד, הייתה הקצבה מיידית של 50 מיליון שקלים לניצולי השואה, שמרביתם הוקצו לתוספת 9 שעות סיעודיות אשר קוצצו מניצולי השואה. על אף שמנענו את הקיצוץ בשעות הסיעוד, עדין ניצולי השואה אינם מקבלים היקף שעות סיעוד מספק, ונפעל להרחיבו.

מכסת שעות הסיעוד מתקבלת ברובה מהביטוח הלאומי, וחלקה משולם על ידי המדינה באמצעות הקרן לרווחת ניצולי שואה. כחלק מהמדיניות שהובלנו לצמצום הבירוקרטיה בדרך למימוש הזכאות, נביא לאיחוד במכסות, על מנת שניצולי השואה לא יאלצו לכתת את רגליהם בין המוסדות השונים על מנת לקבל את הסיוע הסיעודי שהם כה זקוקים לו.

סיוע של בני נוער לניצולי השואה במיצועי זכויותיהם כחלק מפרויקט "מחויבות אישית" והלמידה המשמעותית

במסגרת רפורמת הלמידה המשמעותית, "ישראל עולה כיתה" שהוביל שר החינוך לשעבר, שי פירון, הושם דגש על המשמעות המוסרית והערכית של תכני הלמידה ועל הנעה לפעולה ולמעורבות חברתית פעילה. במסגרת זו הותנתה קבלת תעודת הבגרות בביצוע פרויקט "מחויבות אישית" בקהילה, להגברת המעורבות החברתית של בני הנוער.

נפעל להקמת מסלול "מחויבות אישית" במסגרתו יגיעו תלמידי כיתות י"א וי"ב אל ניצולי השואה, יוודאו כי הם מקבלים את כלל הזכויות המגיעות להם, יסייעו להם במימוש זכויות אשר עד כה לא מומשו, ויפיגו את בדידותם.

יש עתיד מאמינה כי תפקידה של מערכת החינוך הישראלית הוא לא רק להקנות לילדינו ידע והשכלה, אלא להוציא אותם אל העולם כשהם אנשים טובים יותר, ערכיים יותר, הרואים בעצמם חלק מקהילה ומרגישים מחויבים לתרום לה מעצמם.

המצע המדיני-ביטחוני

ישראל נוסדה כמדינת הלאום של העם היהודי, ועליה להישאר מדינה שבה רוב יהודי עם גבולות ברי הגנה. על ישראל להוסיף ולקיים יתרון ביטחוני-אסטרטגי איכותי על פני כל המדינות וגורמי הטרור המהווים איום פוטנציאלי כלפיה.

לפתחה של מדינת ישראל רובצים איומים רבים: שחיקת ההרתעה מול החמאס ברצועת עזה לאחר מבצע צוק איתן והסכנה כי ישוב האיום ויתעצם נוכח היעדר הסדרה מדינית שתוביל לפירוז מנשקו האסטרטגי; תכנית הגרעין האיראנית והסכנה המוחשית שאיראן תהפוך בפועל למדינת סף גרעינית; המשך התעצמות חיזבאללה בגבולנו הצפוני; הידרדרות היחסים האסטרטגיים בין ישראל וארה"ב; בידודה ההולך וגובר של ישראל בעולם נוכח היעדר יוזמה מדינית ונוכח ניהול כושל ורשלני של יחסי-החוץ, של הדיפלומטיה הציבורית ושל ההסברה במשך שנים רבות; התמיכה ההולכת וגוברת בעולם בצעדים החד-צדדיים בהם נוקטת הרשות הפלשתינאית להכרה במדינה פלשתינאית ללא הסדר עם ישראל; המאבק נגד ישראל בזירה המשפטית הבין-לאומית; עליית השפעתן של תנועות איסלאמיות רדיקליות בעקבות הטלתה בעולם הערבי והיווצרותן של ציר טרור איסלאמי רדיקלי המאיים גם על המדינות המתונות באזור; טרור הסייבר; המשך הידרדרות היחסים עם תורכיה מאז ביטול הברית האסטרטגית עימה והתגברותו של מסע הדה-לגיטימציה המתנהל נגד ישראל באירופה ובארה"ב בידי 'ברית בלתי קדושה' של אנשי אקדמיה המועלים בתפקידם האינטלקטואלי לצד תנועות רדיקליות מימין ומשמאל ואנטישמים מן הסוג הישן והרע, כשכל אלה ממומנים בכספי הנפט האיסלאמי.

העולם כולו, כולל ידידינו הטובים ביותר דוגמת הממשל האמריקאי, דורש מישראל לשוב ולנהל באופן מידי משא ומתן שיוביל להיפרדות מן הפלשתינים תוך הקפדה על סידורי בטחון נוקשים ולהקמת מדינה פלשתינאית מפורזת מנשק. המשך המצב הקיים שבו אין משא ומתן להסדר ונמשכת השקעה בתשתיות בהתנחלויות מרוחקות ומבודדות, על פני השקעה בפריפריה, ללא מתווה הנגזר מתפיסת הסדר קבע, מרחיק בכל יום את האפשרות להגיע לפתרון של קבע ומהווה

סכנה ממשיית לעתידה ולקיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. מפלגת 'יש עתיד' אינה שותפה למסע ההאשמה-העצמית שמנהל חלק מהציבור הישראלי והיהודי בשאלת ההסדר עם הפלסטינים. אנו מאמינים שהפלסטינים, כאמרתו המפורסמת של אבא אבן, "מעולם לא החמיצו הזדמנות להחמיץ הזדמנות", ודחו פעם אחר פעם את ידה המושטת לשלום של ישראל. כך באינתיפאדה הראשונה והשנייה; כך לאחר ההתנתקות, כשבמקום לבנות בשטחי גוש-קטיף בתי חולים ובתי ספר העדיפו לירות אלפי קסאמים ופצמ"רים על אוכלוסייה אזרחית; כך כשסירבו לענות להצעות מרחיקות לכת של ממשלות קודמות – וכך גם בבחירתו האחרונה של אבו-מאזן להפסיק את המשא-ומתן עם ישראל ולהתפייס עם החמאס.

ואולם, כל אלה אינם פוטרים אותנו מהצורך להמשיך ולחפש פתרונות של הסדר אזורי אמיתי ובר-קיימא, תוך שמירה על האינטרסים הביטחוניים של אזרחי ישראל. הסדר כזה יהווה מענה להתמודדות עם מכלול האיומים המוזכרים לעיל – ואת האפשרות לצמצם אותם באופן משמעותי ולאורך זמן. הסדר מדיני אף יוביל לשיפור משמעותי בכלכלה הישראלית לטווח ארוך ויגדיל באופן ניכר את פוטנציאל הצמיחה של המשק כולו.

לפיכך, על ישראל לגבש תפיסת ביטחון לאומי רבתי, המבוססת על פיתוח והעצמה של משאבי עוצמה ביטחוניים, מדיניים וכלכליים – ועל מדיניות חוץ יוזמת ואקטיבית - ולפעול לאורה

חתירה להסדר אזורי

הקביעון המחשבתי והמשברים החוזרים בתחום המדיני פוגעים באופן מהותי בביטחון ישראל, במעמדה בעולם, בכלכלתה ואף בהיתכנות להמשך היותה מדינה יהודית ודמוקרטית כל עוד תוסיף ותשלוט בפועל בחייהם של מיליוני פלסטינים לטווח ארוך. קיום וחיזוק ביטחונה של ישראל טמון ביכולתה לקרוא נכון את מאפייני הזירה האזורית והעולמית וליזום מהלכים ביטחוניים ומדיניים ברי-קיימא אל מול הזירות הללו.

הזדמנות נוכח שינויי מגמות ואיומים משותפים

המאבק המשותף בציר הטרור האיסלאמי-רדיקלי והצורך המשותף למנוע מאיראן להפוך למדינת סף גרעינית, מאפשרים לישראל להצטרף לקואליציה של המדינות המתונות במזרח התיכון, יחד עם מצרים, ירדן, סעודיה ומדינות המפרץ ובשיתוף הליגה הערבית. הסדר מדיני אזורי, אשר יביא להיפרדות מהפלסטינים ויתבסס על סידורי ביטחון קפדניים, יזכה לגיטימציה בין-לאומית שתסייע ביישומו המעשי.

לצורך כך, על ישראל לזיזם ולהוביל מהלך פתיחה לתהליך של משא-ומתן אזורי עם המדינות המתונות במזרח-התיכון. זאת במטרה להגיע להסדר מדיני אזורי ארוך-טווח ובר-קיימא, שיכלול כינון נורמליזציה בין ישראל לבין מדינות ערב המתונות והליגה הערבית, הסדרי ביטחון קפדניים, שיתוף פעולה כלכלי אזורי והיפרדות מהפלסטינים. בכך יבטיח ההסדר את שימור יתרונותיה האסטרטגיים של ישראל, את ביטחונה ואת שיפור מעמדה המדיני במזרח-התיכון ובזירה הבין-לאומית הכוללת.

ההיבטים הכלכליים של ההסדר האזורי

להסדר מדיני אזורי עם מדינות ערב המתונות ועם הליגה הערבית, שבמסגרתו יושג גם פתרון מוסכם לסוגיה הפלשתינאית, יהיו השלכות מרחיקות לכת על הכלכלה הישראלית ועל המשק הישראלי. ההשפעה תורגש בכלל האינדיקטורים הכלליים במשק, בגידול בייצוא, בצמיחה, בהגדלת ההשקעות הזרות, בשיתופי פעולה כלכליים אזוריים ובחסכון בהוצאות הביטחוניות. השיפור הכלכלי יגיע גם אל משקי הבית, הן בצורת הגדלת ההכנסה הפנויה שתתורגם באופן ישיר לשיפור ברמת החיים והן בצורת שיפור ברמת השירותים הציבוריים הניתנים לאזרח והיקפם.

לתנאי יציבות גאו-פוליטיים וצמצום מרכיב אי-הוודאות תהא השפעה חיובית ודרמטית על שיעורי הצמיחה, על היקף ההשקעות בישראל, דירוג האשראי ועל התעסוקה במשק. הסדר אזורי יפיח תקווה ואופטימיות וישרה תנאי יציבות על הכלכלה הישראלית ועל שאר הכלכלות באזור.

לעומת זאת, להמשך הקיפאון המדיני והידרדרות מעמדה הבין-לאומי של

ישראל עלולות להיות השלכות מרחיקות לכת על הכלכלה הישראלית. המשק הישראלי הוא משק מוטה יצוא, ולפיכך פגיע במיוחד ללחצים מבחוץ. צמצום היקפי הסחר הבין-לאומיים עם ישראל ופגיעה בהשקעות הזרות עלולים להביא לפגיעה משמעותית בתוצר, בצמיחה במשק, אבטלה גבוהה וצמצום ההשקעה הציבורית בשירותים החברתיים, תוך הפניית משאבים לביטחון.

עיקר מנועי הצמיחה הכלכלית כתוצאה מהסדר מדיני אזורי

הגדלת הייצוא – בעקבות הסדר אזורי ייפתחו בפני הייצוא הישראלי שווקים חדשים עם מדינות האזור ועם מדינות מוסלמיות רחוקות יותר בהיקפים נרחבים - ובכלל זה ייצוא טכנולוגי, חקלאי, ידע וניהול פרויקטים וייצוא גז. מעבר לכך צפוי גידול גם בייצוא למדינות המערב, כתוצאה משיפור היחס הכללי כלפי מדינת ישראל ומעמדה הבין-לאומי וכן כתוצאה מהפסקת יוזמות החרם הכלכלי על ישראל, ההולך וצובר תאוצה ככל שאין התקדמות בתהליך המדיני.

שיפור בדרוג האשראי של ישראל – הסדר אזורי יביא לשיפור במצב הגיאופוליטי של ישראל ולהפחתת הסיכון למשקיעים, דבר שיוביל להעלאת דירוג האשראי של ישראל. בעקבות העלייה, יפחתו עלויות גיוס האשראי ותשלומי הריבית על החוב הציבורי בהיקף של מיליארדי שקלים בשנה.

גידול בהיקף ההשקעות הזרות בישראל – כינון הסדר מדיני אזורי ימשוך לישראל חברות רבות שירצו לנצל את התשתית הטכנולוגית הגבוהה, את ההון האנושי האיכותי בישראל ואת מיקומה הגיאוגרפי המאפשר חדירה נוחה לשווקים מתפתחים באזור המזרח-התיכון. מקורות הון חיצוניים בין-לאומיים, קרנות לאומיות ופרטיות, הממעותות להשקיע בישראל כיום, יפנו לשוק הישראלי, שיהפוך למוקד השקעות אטרקטיבי ויקבל משנה תוקף מהעלייה הצפויה בדירוג האשראי של ישראל.

הפחתת ההשקעה בהתנחלויות – הסדר אזורי שיהיה כרוך בפניו התנחלויות קטנות ומבודדות יביא לחיסכון תקציבי ניכר. לצד התייתרות הוצאות הביטחון הכבדות בגינה, ייחסכו גם השקעות גבוהות בתשתיות ייעודיות עבורן, ביישובים המתאפיינים בהוצאה גבוהה לנפש בגלל בידודן.

גידול בהיקף התיירות הנכנסת לישראל – ניסיון העבר מראה קשר ישיר בין

המצב הביטחוני הכללי ומצבה הגיאופוליטי של מדינת ישראל לבין מספר התיירים המגיעים לארץ. הסדר אזורי יביא לגידול משמעותי בתנועת התיירות הנכנסת לישראל, כולל תיירות נכנסת ממדינות האזור וממדינות מוסלמיות רחוקות יותר.

היפרדות מהפלסטינים

ההסדר האזורי יכלול גם היפרדות בין ישראל לבין הפלסטינים, על פי העיקרון של "שתי מדינות לשני עמים", שבמסגרתו יישארו גושי הישובים הגדולים (אריאל, גוש עציון ומעלה אדומים) בתחומי מדינת ישראל. ההסדר יכלול סידורי ביטחון קפדניים ויבטיח את זכותה של ישראל לפעול למען בטחונה ונגד הטרור בכל האמצעים וללא הגבלות, וכן את פירוזה של המדינה הפלסטינית.

ההיפרדות מהפלסטינים היא התשובה הסבירה היחידה לאיום הדמוגרפי ולרעיונות העוועים של "מדינת כל אזרחיה" ו"מדינה דו לאומית" אותם מנסים לקדם קיצונים מימין ומשמאל. רעיונות אלו אינם עולים בקנה אחד עם הרעיון הציוני.

כדי לקדם את רעיון ההיפרדות, אנו מכירים בעובדה – שבה הכירו גם ממשלות ישראל בעבר – שהדילמה בין החזקת שטחי ארץ ישראל לבין שאלת הרוב היהודי, מחייבת אותנו לוותר על חלק משטחי ישראל. הפתרון של "שתי מדינות לשני עמים" – בו הכירו גם כל ראשי הממשלות בישראל בשלושים השנים האחרונות, מיצחק רבין ועד לבנימין נתניהו – הוא הפתרון היחיד שיכול להבטיח קיום ובטחון לישראל. לא קל בעינינו הוויתור על שטחי מולדת היסטוריים הנובע מפתרון זה. אנו רואים במתנחלים החיים במחוזות אלה ציונים אמיתיים, ובמסגרת הסדר עתידי, בלב נשבר, נאלץ לבקש מחלק מהם להקריב את מפעל חייהם למען שלמותה של המדינה וקיומה ארוך הטווח. הוויתור על חלק משטחי ארץ ישראל ההיסטורית הוא חלק הכרחי מהמלחמה על קיומה של מדינה יהודית בארץ ישראל, שלה רוב יהודי ושהיא מדינה דמוקרטית השוכנת בגבולות בטוחים ומוכרים.

עקרונות המשא ומתן המדיני

1. ישראל, מדינות ערב המתונות והרשות הפלסטינית יפתחו במשא ומתן שיכלול הידברות משולבת על מאפייני ההסדר האזורי ועל היפרדות מהפלסטינים.
2. מטרת ההסכם האזורי: כינון הסדרי ביטחון קפדניים לטווח ארוך, כולל פירוז יהודה ושומרון ופירוז החמאס מנשקו האסטרטגי. כינון נורמליזציה בין ישראל לבין מדינות ערב המתונות והליגה הערבית. היפרדות מהפלסטינים על ידי הקמת מדינה פלשתינאית מפורזת כחלק מההסדר האזורי. סיום הסכסוך וסוף התביעות ההדדיות.
3. במהלך המשא ומתן תוחל הקפאת בנייה מחוץ לגושי הישובים ביהודה ושומרון, למעט התחשבות בגידול הטבעי בישובים הקיימים.
4. הדיון על גבול הקבע יתבסס על שיקולי הביטחון של ישראל ויתחשב במציאות שנוצרה בשטח מאז 1967. שני הצדדים יכירו באינטרס המשותף להשאיר את גושי ההתיישבות בידיה של ישראל. במידה ויהיה בכך צורך, יתנהל משא ומתן על חילופי שטחים.
5. שאלת הפליטים תיושב בתחומי המדינה הפלשתינית העתידית ובשום אופן לא בישראל.
6. ירושלים היא בירת ישראל הנצחית ואחדותה היא סמל לאומי מן המעלה הראשונה. ירושלים תישאר מאוחדת תחת ריבונות ישראלית, שכן ירושלים אינה רק מקום או עיר אלא גם מרכזו של האתוס היהודי-ישראלי והמקום הקדוש אליו נשאו יהודים את עיניהם בכל הדורות.
7. הפסקה מוחלטת של ההסתה נגד ישראל במערכת החינוך הפלשתינית תהיה חלק מכל הסכם עתידי.
8. המלחמה בטרור תמשך בכל עת ובלי שום קשר למשא ומתן. ישראל שומרת לעצמה את הזכות לפעול למען בטחונה גם בשטחי המדינה הפלשתינית העתידית ככל שתידרש.
9. אומות העולם יעניקו ערבויות לקיום ההסכם העתידי – עם סנקציות ברורות ונוקשות במקרה של הפרות סעיפים בהסכם.

יחסי ישראל - ארצות-הברית

ארה"ב היא בעלת הברית האסטרטגית הגדולה והחשובה ביותר למדינת ישראל. יחסינו עם ארה"ב הם נכס רב עוצמה, ייחודי ומרכזי ביותר לביטחונה של ישראל. מדינת ישראל צריכה לעשות הכל על מנת להוסיף ולטפח את יחסיה המיוחדים עם ארצות-הברית ואסור לה בשום פנים ואופן לשחוק אותם. היחסים הללו נשענים על בסיס איתן של ערכים ואינטרסים משותפים. ואולם, גם היחסים האישיים בין המנהיגים מהווים מרכיב חשוב בעניין זה. בשנים האחרונות נושאי תפקידים בכירים בישראל, כולל ראש-הממשלה עצמו, נהגו לא פעם בחוסר אחריות לאומי ופגעו במרקם היחסים ובאמון ההדדי המלא בין הצדדים. נפעל לשמור על היחסים המיוחדים עם ארצות-הברית מכל משמר, תוך שמירה על יחסי אמון וקירבה עם המנהיגים האמריקאים גם בעת אי-הסכמות ומחלוקות.

שלטון החמאס בעזה

החמאס הוא ארגון טרור רצחני, אשר איננו מכיר בקיומה של מדינת ישראל, פועל ומסית נגדה. כל עוד החמאס דוחה את עקרונות הקוורטט שעיקרם הימנעות מאלימות ומטרור, ממשיך לחרות על דגלו הסתה מן הסוג הגרוע ביותר ואינו מכיר בזכות קיומה של ישראל, אל לה לישראל לשתף פעולה או לקיים דיאלוג ישיר ומתמשך עם שלטון החמאס בעזה.

ישראל נדרשת להגביר את ההרתעה מול החמאס ולהגיב בכוח רב על כל ירי משטחי עזה לתוך תחומי ישראל. אף מדינה בעולם אינה יכולה להתעלם מירי טילים על אזרחיה. לישראל שמורה הזכות להגיב בכוח ואף לנהל מבצעים קרקעיים רחבי היקף כנגד המשגרים ושולחיהם.

תושבי עזה, שאינם משתייכים לחמאס או לארגוני הטרור האחרים, אינם אויביה של ישראל. ישראל תשאף להקל בתנאי הסגר על עזה מטעמים הומניטריים, ואף תאפשר את פיתוחה ואת שיקומה של עזה – אולם זאת אך ורק בתנאי שהחמאס יפורק מנשקו ושיתקיים פיקוח קפדני במעברים, על מנת שבחומרים ובסחורות שייכנסו לעזה לא יעשה שימוש בידי החמאס, ובידי שאר ארגוני הטרור, להתחמשות ולהתעצמות צבאית לקראת סבב נוסף של עימות אלים עם ישראל. העובדה כי מבצע 'צוק איתן' הסתיים מבלי שהושג מהלך מדיני משלים היא

טעות אסטרטגית המחייבת תיקון. יש לייצר מנגנון מדיני שמהותו התניה ברורה בין שיקומה של עזה לבין פירוקו של החמאס מנשקו ההתקפי, כך שלא יתקיים שיקום עזה מבלי שיתקיים פירוז בעזה. גם מנגנון זה יידון וייקבע במסגרת המו"מ האזורי.

יחסי החוץ ושיקום מעמדה הבין-לאומי של ישראל

יחסי החוץ של ישראל ומעמדה הבין-לאומי נמצאים בשפל שקשה לזכור כמותו. בכל רחבי העולם המערבי מתנהל כנגד ישראל מסע נמרץ של דה-לגיטימציה שמחלחל מארגונים אנטי-ישראליים ואנטישמיים אל הציבור הרחב, גם במקומות שבאופן מסורתי אהדו את ישראל כמו צפון אמריקה או מדינות אירופאיות כדוגמת הולנד וגרמניה.

מצב זה אינו גזירת גורל. בשנות ה-90 היה מעמדה של ישראל בעולם בשיא חסר תקדים ואפילו ב-2009, בימי מבצע "עופרת יצוקה", היו הפגנות תמיכה בישראל באירופה ובארה"ב, קבוצה גדולה של מנהיגי העולם החופשי בראשות ראשי הטרויקה האירופית הגיעו לביקורי הזדהות בישראל, ונשיא ארה"ב כינס מסיבת עיתונאים כדי לתמוך בישראל.

המפתח העיקרי לשיפור מעמדה הבין-לאומי של ישראל הוא החזרה לשולחן המשא ומתן וחידוש התהליך המדיני. במקביל יש לתקן עיוותים מהותיים בתחום ניהול מערך החוץ וההסברה הישראלי על כל מרכיביו ורבדיו.

הכשלים המסורתיים בניהול מערך החוץ הישראלי

מאז היווסדה של מדינת ישראל, ניהול מערך החוץ שלה לוקה בכשלים ובליקויים מהותיים. ביניהם:

1. עוצמתן של מדינות נמדדת בראש ובראשונה על-פי מעמדן המדיני בזירה הבין-לאומית כתוצאה מיחסי-גומלין מדיניים ומתוקף השתתפותן בבריתות ובקואליציות בין-לאומיות – ולא רק על-פי עוצמתן הצבאית. אולם בישראל עדין מוחזקת תפיסה מסורתית ולפיה הביטחון הלאומי של ישראל איננו מושגת על תפוקות מדיניות החוץ שלה, אלא רק על עוצמתה הצבאית והביטחונית.

2. משרד החוץ, הגוף הממשלתי הבכיר האמון על ניהול ויישום ענייני החוץ וההסברה של ישראל, נמצא בנקודת שפל חסרת-תקדים ומסוכנת. סמכויותיו המרכזיות ניטלו ממנו ופוזרו בין משרדי ממשלה אחרים ודימויו בעיני שאר הגורמים בעיית. אל מול חולשתו הבולטת של משרד-החוץ, עד כדי היעדר תפקוד בהיבטים חשובים של מדיניות, ישנה דומיננטיות יתרה של מערכת הביטחון בניהול ענייניה המדיניים של ישראל.

3. מדיניות-החוץ הישראלית היא בעיקרה תגובתית ומבוססת על מדיניות של 'כיבוי שריפות' בהתאם למענה הנדרש לצרכי השעה, יותר מאשר פרי של תכנון לטווח ארוך ואפילו לטווח בינוני.

4. לאורך השנים הוקמו משרדי ממשלה, לצרכים פוליטיים, אשר נגסו בסמכויותיו ותחומי עיסוקו של משרד החוץ, באופן שפגע הן במעמדו של משרד החוץ והן בטיפול בנושאים שהועברו למשרדים החלופיים, בהיעדר תשתית מתאימה באותם משרדים לטפל בתחומים המדיניים שנקבעו להם.

לדוגמא: המשרד לעניינים אסטרטגיים, שהוקם בשל צרכים פוליטיים אישיים על ידי ראש ממשלה שביקש לרצות שר מסוים ממפלגתו, הפך עם השנים למשרד בזבזני ומיותר שלטיפולו הועברו נושאים מדיניים מהותיים, שמקומם הנכון הוא להישאר בטיפול משרד החוץ. כתוצאה מכך, נושאים מדיניים כבדי משקל, נופלים בין הכיסאות ואינם מטופלים כראוי, וזאת תוך מאבקי אגו אישיים בין בעלי תפקידים בכירים ותוך חוסר תיאום משווע בין המשרדים השונים. כך, למשל, במאבק בדה-לגיטימציה ובחרמות נגד ישראל או המאבק בזירה המשפטית הבין-לאומית נגד גיבוש החלטות קשות ושליליות נגד ישראל.

תיקון הכשלים בניהול מדיניות החוץ

'יש עתיד' פעלה, ותמשיך לפעול, לסגירתם של משרדים ממשלתיים בזבזנים ומיותרים. בהקשר זה נפעל גם לביטולו של המשרד לעניינים אסטרטגיים, להחזרת הסמכויות העיקריות בניהול מערך החוץ וההסברה למשרד החוץ, ולהפיכת משרד החוץ לגוף הממשלתי האחראי על יישום מדיניות החוץ הכוללת של מדינת ישראל.

האיום האיראני

ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה להשלים עם קיומה של איראן גרעינית, אשר תגרור את האזור כולו למרוץ חימוש, שיעמיד את המזרח התיכון בסכנה קיומית. עם זאת עלינו לזכור שאחד מנכסיה הביטחוניים הגדולים ביותר של המדינה היא הברית האסטרטגית עם ארה"ב ויש לעשות כל מאמץ לשמור על ברית זו המאפשרת לישראל יתרון איכותי וטכנולוגי על אויביה – ולאפשר לארה"ב ולמדינות המערב להמשיך לנהל משא ומתן תקיף עם איראן על מנת לנסות ולמנוע את התגרענותה בדרכים דיפלומטיות.

על ישראל לתמוך בפעולה בין-לאומית שתשלב דיפלומטיה, הטלת סנקציות ואף פעולה צבאית אם ייווצר צורך – שתעצור את תכנית הגרעין האיראנית לפני שתעבור את נקודת האל-חזור. ישראל שומרת לעצמה את הזכות להשתמש באמצעים אחרים כדי לבלום את תכנית הגרעין האיראנית.

האיום הצפוני

ישראל שואפת לשלום עם סוריה בדיוק כפי שהיא שואפת לשלום עם כל מדינות ערב. עם זאת, הטלטלה בעולם הערבי ומלחמת האזרחים המתמשכת בסוריה הוכיחו כי בשלב זה אין בגבולנו הצפוני משטר יציב שאיתו ניתן לנהל משא ומתן ולכן יש עתיד מתנגדת נחרצות לכל משא ומתן על רמת הגולן, שהיא חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל.

בשלב הנוכחי מטרתה של ישראל בזירה הצפונית היא לעקוב בדריכות ומקרוב אחרי ההתפתחויות בסוריה ובלבנון ולשמור על הרתעה אפקטיבית מול ארגוני הטרור הפועלים בזירה. במקביל על ישראל להבהיר לממשלת לבנון – באמצעות האו"ם וביצירת לחץ בין-לאומי מקיף – שעליה לפרק את ארגון החיזבאללה מנשקו, וששמורה לישראל הזכות להגיב בכוח רב בכל מקרה של ירי טילים על אזרחי ישראל.

הדיפלומטיה הציבורית ומערך ההסברה הישראלית

הנסיבות הבין-לאומיות ומגמת הדה-לגיטימציה המתחזקת בעולם מקשות על ישראל בהתמודדות מול טרור ובגיבוש תמיכה וגיבוי בין-לאומיים למהלכים מבצעיים ומדיניים. ישראל מתמודדת עם ניהול מערכה משפטית בין-לאומית, וועדות חקירה נגד ישראל, חרמות כלכליים, קריאות להימנע מהשקעות בישראל ומתיירות בה, ובעיקר, עם פגיעה תדמיתית קשה של ישראל בעולם.

קידום ושיפור מעמדה הבין-לאומי של ישראל הוא אינטרס לאומי מן המדרגה הראשונה. ההסברה הישראלית צריכה להתנהל ביעילות ובמקצועיות ומתוך הבנה של התקשורת המודרנית המחייבת תיבת מסרים אחידה לכל הדוברים השונים. כיום ההסברה הישראלית מפוצלת בין שורה של גופים (משרד ההסברה, אגף ההסברה והדיפלומטיה הציבורית במשרד החוץ, מטה ההסברה במשרד ראש הממשלה, דובר צה"ל ועוד) שאינם מתואמים זה עם זה ואינם פועלים על פי מדיניות קוהרנטית.

אנו רואים חשיבות בעצירת הכשל המתמשך בתחום ההסברה והדיפלומטיה הציבורית ובבניית מערך הסברה סדור, מאורגן, יוזם ומקצועי, הכשיר להתמודד עם אתגרי ההסברה הקיימים כיום, במשרד החוץ הישראלי. יש לאחד את ההסברה הישראלית האזרחית במסגרת מערך מיוחד במשרד החוץ, שיתוקצב בהתאם וידאג לתיאום עם דובר צה"ל ומערכת הביטחון. בניית מערך זה תהווה אבן דרך קריטית בשיפור מעמדה של ישראל בעולם, בשיפור ממשי של יחסי החוץ שלה ובחיזוק יכולת התמודדותה עם האתגרים העומדים לפתחה בשנים הקרובות.

תכנית 'יש עתיד' לייעול מבנה מערך ההסברה הישראלית תחת אחריות משרד החוץ

1. הגדרת גורם אחראי על תחום ההסברה – איחוד ההסברה הישראלית תחת קורת גג אחת יחסל את הכפילויות היוצרות בירוקרטיה, בזבז משאבים ופוגעות בתיבת המסרים האחידה שהיא הבסיס של הסברה מודרנית. מערך ההסברה במשרד החוץ ייקבע בהחלטת ממשלה כגוף האמון על ההסברה הישראלית בעולם. סמכויותיו של מערך ההסברה יורחבו והוא

יצויד בכלים הנדרשים כך שיהיה ביכולתו לתאם את כלל גופי ההסברה בישראל באופן מקצועי ומרכזי. במקביל יבוטל משרד ההסברה וכן מערך ההסברה הלאומי במשרד ראש הממשלה. בהחלטתה תציב הממשלה גבולות ברורים להתנהלות תקשורתית והסברתית של משרדי ממשלה, והם יונחו לתאם ולאשר מסרים מדיניים רשמיים עם מערך ההסברה של משרד החוץ. ראש מערך ההסברה ייקח חלק, ככלל, בישיבות וועדות שרים, בישיבות הממשלה ובישיבות הקבינט הביטחוני הרלבנטיות לתפקידו.

2. הגדרת תפקידים ברורה למערך ההסברה בשגרה ובחירום – הממשלה תפרט בהחלטתה הגדרות ברורות לתפקידיו של מערך ההסברה, בשגרה ובחירום. בין היתר יכללו תפקידיו של המערך בניית תכנית עבודה שנתית בהתאם ליעדים שהציבה הממשלה, הובלה וניהול של ההסברה המדינית השוטפת, בניית יכולות מקצועיות והקמת מנגנון בעל יכולת תגובה הסברתית למצב חירום (ביטחוני ושאינו ביטחוני) ולאירועים חריגים, אשר יוכל לפעול בכל עת ובאופן מידי, תוך תיאום עם כלל הגופים הרלוונטיים.

3. חובות היועצות – על מנת לתת בידין של מערך ההסברה תמונה כוללת ורחבה של צרכי ההסברה הישראלים תוקם ועדה בין-משרדית אשר תהווה גורם מייעץ וממליץ לגיבוש מדיניות ההסברה הישראלית ויעדיה. הוועדה תמליץ, בין היתר, על יעדי ההסברה לטווח הקצר והארוך, תסייע בבניית תכנית העבודה השנתית ובבקרה על מדיניות ההסברה השוטפת.

4. הסברה בגופי מדיה חדשים – בעידן המידע בו אנו חיים כיום, קיימת לפעילות הסברתית ברשת האינטרנט, על אמצעיה השונים, יכולת חשיפה רחבה ומיידית, אשר באה לידי ביטוי בהשפעה ניכרת על התפיסות הציבוריות ועל דעת הקהל העולמית. מדינת ישראל, מן המובילות בעולם ביכולותיה הטכנולוגיות, מחויבת לשים דגש על יישום יכולות אלו גם בתחום ההסברה באמצעי המדיה, כחלק מן המאמץ החשוב לחיזוק מעמדה בדעת הקהל העולמית. ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולצאת לבחירות מוקדמות.

עסקים קטנים ובינוניים

460,296 העסקים הקטנים והבינוניים הם המגזר הגדול ביותר במשק הישראלי, והמוזנח ביותר במשק הישראלי. הם בדיוק מעמד הביניים הישראלי שעד היום לאף אחד לא היה אכפת ממנו.

העסקים הקטנים מהווים 99% מהעסקים הרשומים בישראל, תורמים למשק כמעט מחצית מהתמ"ג ומעסיקים כ-69% מהמועסקים במגזר הפרטי. הם פרוסים על כל המדינה ומחזיקים את הפריפריה על גבם. הם הזרן הטובה ביותר להיאבק באבטלה, בעוני ובפערים חברתיים. הם המנוע האמיתי של המשק, לא החברות הגדולות.

למרות חשיבותם ותרומתם לכלכלה, סבלו העסקים הקטנים והבינוניים במשך שנים ממדיניות מפלה, המעודדת את העסקים הגדולים בלבד. זאת לצד רמת תחרותיות נמוכה במשק הישראלי וריכוזיות גבוהה. אחוז ניכר מהעסקים הקטנים נסגרים תוך פחות משנה מיום הקמתם, בשל מצוקת אשראי, עומס בירוקרטיה וקשיים אחרים.

ההבנה שכל מה שעסק קטן באמת צריך הוא מישהו שיאמין בו ויעזור לו לגדול, הביאה אותנו להציב את הסיוע לעסקים הקטנים במרכז העשייה של 'יש עתיד'. במהלך הכנסת ה-19 נקטנו בשורה של רפורמות, המהוות מהפכה של ממש בעולם העסקים הקטנים והבינוניים.

התמקדנו בעשייה שתסייע להם להתקיים, לגדול ולהתפתח, להעסיק עובדים נוספים ולפרנס משפחות נוספות. זאת מתוך הבנה שהאחריות לסיוע ולעידוד העסקים הקטנים מוטלת על המדינה, וכי שגשוגם והצלחתם תציע את המשק כולו קדימה ותסייע לצמיחתו.

הקלה בנטל המס על עסקים קטנים ובינוניים

אישור חוק מע"מ מזומן

עסקים קטנים ובינוניים מבצעים במקרים רבים עבור לקוחותיהם עסקאות בתשלומים, על מוצרים או שירותים. עד כה נדרשו העסקים הקטנים והבינוניים לשלם את מלוא המע"מ על כל עסקה בחודש העוקב. לתמורה שלהם נאלצים בעלי העסקים להמתין עד שאחרון התשלומים ייכנס לחשבונם. דבר זה מכביד על הנזילות הכספית של העסק וגורם לתשלומים מיותרים על מסגרות אשראי לבנקים.

התיקון לחוק המע"מ משנה שלושה סעיפים בחוק מס ערך מוסף, תיקון שמהווה בשורה גדולה עבור 66,600 עסקים קטנים, שישלמו את תשלומי המע"מ על בסיס מזומן, מתוך ההכנסות ולא מתוך החסכונות.

החל מכניסת החוק לתוקפו, ב-1 בינואר 2015, בעלי עסקים קטנים ובינוניים משלמים את המע"מ בעסקאות המתבצעות בתשלומים רק על הכסף שהם כבר הרוויחו. מהלך זה חוסך מהם את הצורך במימון מסגרות אשראי בנקאיות יקרות, או לבצע לוליינות בתזרים המזומנים של העסק.

מהקלה זו נהנו עד היום כ-21 אלף עוסקים מהמגזר היצרני, להם מחזור של עד 2 מיליון שקלים בשנה. תוקפה של ההטבה הזו אמור היה לפקוע בסוף שנת 2014. לא רק שהארכנו את תוקף ההטבה הזו, אלא השקענו 270 מיליון שקלים נוספים והרחבנו אותה גם ל-43,000 בעלי עסקים נוספים: סיטונאים, חקלאים ועוסקים בתחומים נוספים, כך שכל עסק קטן במשק, בהיקף המחזור הכספי הזה, יוכל ליהנות מההטבה. לעוד 2,600 עסקים קטנים מהתחום היצרני, הרחבנו את היקף המחזור המקנה זכות לתשלום מע"מ על בסיס מזומן לכ-3.5 מיליון שקלים בשנה, מהלך שעלותו 50 מיליון שקלים.

ביטול חישוב המס המאוחד לזוגות נשואים העובדים באותו עסק

עסקים קטנים ובינוניים הם לרוב עסקים משפחתיים, בהם עובדים יחד שני בני הזוג, כתף אל כתף. במשך 65 שנים בוצע חישוב המס לבעלי אותם עסקים משפחתיים במאוחד, באופן שמנע מהאישה חישוב מס עצמאי מבן-זוגה, על פי

מדרגות המס של שכרה. מדיניות זו היוותה מכשול בדרכם של עסקים משפחתיים מלגדול ולהתפתח.

ביטול חישוב המס המאוחד, אשר נכנס לתוקפו ב-1 בינואר 2014, מאפשר לכל אחד מבני זוג האלה ליהנות מחישוב מס בנפרד, בהתאם לשכרו. במהלך זה הצלחנו לעצור עיוות משקי ותיק בן 65 שנים, שמנע צמיחת עסקים משפחתיים, קטנים ובינוניים ברובם, שהם השדרה המרכזית של העולם העסקי בישראל.

צמצום העלייה הצפויה במס המעסיקים

'יש עתיד' מאמינה כי תפקידה של הממשלה לסייע ככל הניתן למגזר הפרטי, שהוא המעסיק הגדול במשק, ולדאוג לסביבה עסקית תומכת ויציבה. על מנת לעודד העסקה במשק ולהביא להגדלת היצע מקומות העבודה הבאנו לצמצום העלייה שהייתה צפויה בנטל המס על המעסיקים.

קידום צמיחת עסקים קטנים ובינוניים

הכפלת קרן ההלוואות בערבות המדינה לעסקים קטנים

העסקים הקטנים והבינוניים זוכים רק לכ-10% מהאשראי הבנקאי העסקי. זה רע לעסקים וזה רע למדינה. כשעסק קטן מקבל אשראי של מאה אלף שקל, והעסק גדל ושוכר שני עובדים, אז במקום שני אנשים שמקבלים דמי אבטלה, יש לנו שני אנשים שמשלמים מיסים והרווח הוא מייד. כשהמדינה נותנת לעסק קטן ערבות קל לו יותר לקבל אשראי מוזל מהבנקים.

קרן ההלוואות המיוחדת שהעמידה המדינה, כדי להקל על עסקים קטנים ובינוניים לקבל אשראי מהבנקים, כבר הפכה לסיפור הצלחה. ערבות מדינה בגובה של כחצי מיליארד שקלים מונפה לאשראי בהיקף של 4.4 מיליארד שקלים עבור עסקים קטנים ובינוניים.

על מנת להמשיך את המגמה הזו ולהעמיק את התמיכה בעסקים הקטנים והבינוניים החליט שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, להכפיל את הקרן בחצי מיליארד שקלים נוספים. הכפלה זו מונפה לאשראי בנקאי בהיקף של 8.8 מיליארד שקלים, שהביאו לצמיחתם וגדילתם של עסקים קטנים. לאור הצלחה זו התחלנו לבחון הקמת קרן אשראי נוספת.

עידוד השקעה בחברות צעירות

חברות צעירות רבות המצויות בשלב הראשוני של מחקר ופיתוח (seed) זקוקות למימון בכדי להתפתח. במטרה לשמר את היתרון היחסי של מדינת ישראל בתחום התעשיות עתירות הידע, הובלנו למתן תמריצי מס שיסייעו לחברות צעירות לפתח רעיונות חדשניים עד לביסוסן כחברות גדולות במשק, על מנת שהמשק הישראלי יוכל להמשיך ולקיים פעילות יזמית וחדשנית.

תקציב המדינה והתכנית הכלכלית לשנת 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, כלל תיקון לחוק האנג'לים, במסגרתו, משקיעים שישקיעו בחברות חדשניות, אשר אושרו על ידי לשכת המדען הראשי במשרד הכלכלה כ"חברות מטרה", יקבלו הטבת מס משמעותית, ויהיו זכאים להפחית מהכנסותיהם החייבות במס את הסכומים שהושקעו בחברות הזנק צעירות.

זהו צעד משמעותי אשר צפוי היה להגדיל את היקף ההון הזמין להשקעה בחברות הזנק, לעודד את התפתחותן של חברות היי-טק צעירות ולהוות דחיפה משמעותית לצמיחה במשק.

במסגרת התיקון יתווסף מסלול חדש לקבלת ההטבות לצד הארכת תוקפו של המסלול הקיים כיום בחוק. המסלול החדש יגביר את האטרקטיביות של ההשקעות בחברות הזנק צעירות בקרב משקיעים, על ידי יצירת וודאות למשקיע, כך שיידע על זכאותו להטבות בעת ביצוע ההשקעה. התיקון צפוי גם להפחית בצורה ניכרת את הסרבול הביורוקרטי שחל על חברה המבקשת כיום לקבל השקעות מוטבות.

קרנות הון צמיחה לתעשייה

במגזר העסקי קיים בשנים האחרונות מחסור במשקיעים שישקיעו בצמיחת חברות קטנות ובינוניות, בסכומים של 50-10 מיליון שקלים. המשקיעים הקיימים במשק פונים לרוב לאפיקים אחרים, כך למשל, קרנות הון סיכון המשקיעות בחברות הזנק וקרנות השקעה המשקיעות בחברות גדולות סכומים גבוהים יותר.

תקציב המדינה והתכנית הכלכלית לשנת 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, כללו הקמת שתי קרנות השקעה לעסקים בינוניים. באמצעות קרנות אלה, המדינה תשתתף בסיכון שבהגדלת אשראי לעסקים הקטנים והבינוניים, ובלבד שמטרת האשראי תהיה השקעה בעסק. הממשלה גם תהיה אחד המשקיעים

בקרנות, שיפעלו לתקופה של 10 שנים. בכל קרן יהיו שותפים משקיעים מוסדיים ופרטיים, מנהלי הקרן והממשלה.

קרנות הון צמיחה להשקעות בעסקים קטנים ובינוניים יפעלו בתקציב כולל של 400 מיליון שקלים, מהם 100 מיליון שקלים במימון ממשלתי והיתרה בהשקעות הון של משקיעים נוספים. משרד האוצר ישתתף בסיכון כדי שהחברות האלה יצליחו לפרוץ לשווקים חדשים, לפעול גם בתחומים משיקים או לעשות מיזוגים ורכישות. השקעה מסוג זה תסייע להפוך חברות בינוניות לגדולות, לתרום לצמיחה במשק ולייצר מקומות עבודה נוספים.

מתן אשראי מדינה ישיר

עסקים קטנים ובינוניים יוכלו לקבל מהסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה ערבות מדינה ישירה, לעסקים עצמם ולא לבנק. הסוכנות תבחן את סיכויי ההצלחה של העסק ותעניק לבעליו ערבות מדינה בסכום שלא יפחת מ-50% מסכום ההלוואה הנדרש, עד 100,000 שקלים, בהתאם למטרת ההשקעה ומאפייניה המקצועיים.

ערבות המדינה תהיה בטוחה מלאה לכל בנק שיעמיד אשראי ללווה. בעל העסק יוכל לנהל משא ומתן מול הבנקים השונים מעמדת כוח, על היקף האשראי שיקבל ועל מחירו. המהלך יביא להגברת התחרות בין הבנקים ולשיפור תנאי ההלוואה שיוצעו לעסקים הקטנים והבינוניים.

במקרה של אי תשלום החוב, הבנק יוכל לממש את ערבות המדינה, והמדינה היא שתגבה את החוב מהלווה. בטוחה זו תגדיל את נכונות הבנק להעניק הלוואות, שיסייעו לעסקים הקטנים והבינוניים להתפתח ולצמוח. גביה על ידי גוף ממשלתי תאזן בין שיקולי הרתעה לבין תמריצים ללקיחת סיכון.

הגדלת הערביות ליצואנים

המשק הישראלי הוא משק מוטה ייצוא, והגדלת עוגת התקציב של המשק תלויה, בין השאר, בסיוע שהמדינה מעמידה לרשות היצואנים, ביניהם גם עסקים קטנים ובינוניים. ביטוח אשראי בעסקאות ייצוא (מפני אי תשלום של הקונה במדינת היעד) מהווה תנאי הכרחי לביצוע עסקה. ככל שגדל חלקו של הייצוא לשווקים מתפתחים מסך הייצוא הישראלי, התחדד הצורך בביטוח.

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הביא להסכם הגדלת הערביות ליצואנים, אשר נועד לסייע ליצואנים להרחיב את פעילותם, להתמודד עם התחרות הבין לאומית ועם שער הדולר הנמוך, ולהמשיך להוביל את התעשייה הישראלית קדימה.

בין היוזמות לסיוע ליצואנים, אושרה תוספת למסגרת הערבות של כ-550 מיליון דולרים לחברת 'אשרא' הממשלתית וכ-300 מיליון דולרים נוספים למבטחים פרטיים. במסגרת ההסכם, חתם משרד האוצר על כתבי ערבות מדינה כלפי חברת 'אשרא' וחברת בסס"ח (ביטוח סיכוני סחר חוץ) בעסקאות ייצוא לטווח בינוני-ארוך. החתימה על כתבי הערבות תאפשר למבטחים הפרטיים להרחיב את ביצוע עסקאות ביטוח הייצוא לטווח בינוני-ארוך. במסגרת הערבות החדשה, מתחלקות המדינה ובסס"ח בסיכון הגלום בביטוח עסקאות ייצוא, כך שהמבטחים הפרטיים יישאו בכ-רבע בלבד מהיקפי הביטוח.

הגידול המשמעותי בהיקף ערביות המדינה לסחר חוץ, לצד העברת חלק מהסיכון למבטחים הפרטיים, יאפשר לבטח מספר גדול יותר של עסקאות ויקל על היצואנים בהתמודדות בתחרות העולמית ובאתגרים שמציב שער החליפין החזק של השקל. הגדלת הערבות צפויה להעלות את סך מסגרת החשיפה ליצואנים בכ-40%.

פתיחתו של מסלול הביטוח המשותף והרחבת כתב הערבות, מהווים חלק מתכנית רב שנתית להרחבת השימוש בכלי ערביות המדינה לביטוח סיכוני סחר חוץ. התכנית הרב שנתית מבוצעת בהתאם להמלצות וועדה במשרד האוצר לבחינת נושא ערביות המדינה לביטוח סיכוני סחר חוץ.

הגברת הנגישות למכרזים ממשלתיים

טיפול במוסר התשלומים של המדינה לספקיה

ממזגם שנערך בין ינואר 2012 ליוני 2013 עלה כי 67% מהתשלומים שביצעה המדינה לספקים שלה נעשו באיחור. חלק לא מבוטל מהספקים האלה הם עסקים קטנים ובינוניים, שהעיכוב בתשלום גרם לפגיעה בתזרים המזומנים שלהם. התופעה הזו לא רק שגורמת נזק כלכלי, היא גם אינה הגונה ואינה הוגנת. אין שום הצדקה לכך שספקים קטנים, שגם ככה נאבקים מדי יום לשרוד במציאות כלכלית לא פשוטה, יעניקו למדינה, שהיא הקניין המרכזי במשק, הלוואה בלי ריבית מכספם הפרטי.

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, פעל לייצר מנגנון תשלומים אחיד, שישים סוף למוסר התשלומים הירוד של הממשלה. ועדה בראשות החשבת הכללית במשרד האוצר קבעה ארבע מסקנות, אשר אומצו במלואן והיישום שלהן החל בכל המגזר הממשלתי, להוציא את מערכת הביטחון.

שלוש המסקנות הראשונות יגיעו ליישום מלא תוך שנה, כלומר עד הרבעון הראשון של 2015, הרביעית תגיע ליישום עד ה-31 לדצמבר 2015.

1. בהזמנות מספקים קטנים עד ל-50 אלף שקלים, המהוות 85% מסך כל ההזמנות השנתיות, יוגבל מועד התשלום ל-24 ימים מיום הגשת החשבונית. מתוכנן להגיע ליישום מלא עד תום הרבעון הראשון של 2015.

2. בהזמנות מעל 50 אלף שקלים יוגבל מועד התשלום ל-30 ימים ממועד הגשת החשבונית. מתוכנן להגיע ליישום מלא עד תום הרבעון הראשון של 2015.

3. יוקם ממשק ממוחשב, שיאפשר להגיש את החשבונית מרחוק באמצעות המחשב מהבית או מהעסק. הממשק יקצר משמעותית את הליך קליטתה של החשבונית במערכת, יחתוך את הבירוקרטיה הממשלתית ויקדים את תחילת מניין הימים לביצוע התשלום. מתוכנן להגיע ליישום מלא עד תום הרבעון הראשון של 2015.

4. גובשו נהלים מוגדרים לטיפול בפיגורי תשלומים לספקים על ידי המדינה. על מנת לפקח על קיום מוסר התשלומים החדש ניסחה הועדה, לראשונה,

נהלים מוגדרים לטיפול בפיגורי תשלומים. בנוסף לכך שנקבעו לראשונה נהלי תשלום ברורים, הוחלט שעד סוף השנה הבאה לכל המאוחר יוחל על המדינה מנגנון אוטומטי של ריבית פיגורים על כל איחור בתשלום. מתוכנן להגיע ליישום עד ה-31 לדצמבר 2015.

הרחבת השתתפותם של עסקים קטנים ובינוניים במכרזי ממשלה והגברת הנגישות למידע והשקיפות במכרזים

המכרזים המפורסמים על ידי גופים ממשלתיים היו עד לא מזמן מכוונים לעסקים גדולים. בין אם בהבטחת יציבות העסק המתמודד במכרז כתלות בהיקף מחזור העסקים שלו, או בהצבת תנאים אחרים שעסקים קטנים ובינוניים מתקשים לעמוד בהם.

על מנת לאפשר לעסקים קטנים ובינוניים דריסת רגל במכרזי הממשלה ולפתוח את היכולת לעשות עסקים עם המדינה לתחרות הוגנת, ביצענו מספר צעדים אשר צמצמו את החסמים שעמדו בפני עסקים קטנים ובינוניים להשתתפות ברכש הממשלתי.

הבטחנו שהמכרזים לא יכללו תנאים מיותרים, או מוטים, לטובת חברות גדולות. אפשרנו לפצל עבודות במכרז לאשכולות של "מיקרזונים" קטנים יותר, שמתאימים לעסקים קטנים. הגברנו את הנגישות למידע ואת השקיפות במכרזים והסמכנו את החשבת הכללית להתערב בזמן אמת במכרזים ממשלתיים ככל שנמצאה בהם אפליה כלפי עסקים קטנים ובינוניים.

העדפה מתקנת לעסקים קטנים ובינוניים בפריפריה במכרזים ממשלתיים

הצעת חוק של ח"כ רינה פרנקל המחייבת כל גוף שחלה עליו חובת המכרזים להקנות 15% מהמכרזים אשר הוא מוציא בשנה לעסקים קטנים ובינוניים מהפריפריה.

אימוץ הצעת החוק יהווה דחיפה משמעותית לעסקים קטנים ובינוניים מהפריפריה. עידוד עסקים אלה יקדם צמיחה באזורים אלה, יצירת מקומות תעסוקה חדשים בפריפריה וירידה בכמות המובטלים.

חיזוק כלכלי של הפריפריה יסייע בעצירת ההגירה השלילית למרכז, מגמה הנובעת בעיקר ממרחב עסקי ותעסוקתי מוגבל.

צמצום הבירוקרטיה

קיצור זמני והליכי רישום ופתיחת עסק בישראל

הקמת עסק במדינת ישראל צריכה להיות הגשמה של חלום, לא עונש. אדם שמקים עסק, לא צריך להגיע לקו ההתחלה כשהוא מותש לגמרי מההתמודדות עם הבירוקרטיה ועם הצד המשפטי הכרוך בהוצאת עסק אל הדרך. אדם שמקים עסק, צריך לצאת לדרך כשהוא מלא בתקווה, מפני שתקווה היא נכס מסחרי מוכח ואין דבר משמעותי יותר להצלחה של עסק מאשר האנרגיה והחזון של בעליו.

הבאנו לקיצור לוחות הזמנים של תהליכי רישום ופתיחת עסק בישראל, כך שיארכו עד עשרה ימי עבודה. אפשרנו למייצג של כל אדם, מכל מקום בארץ, להגיש את המסמכים הדרושים לפתיחת עסק כשהם סרוקים, ומוזנים לתוך מערכת מקוונת, במקום הדרישה הארכאית להגיע פיזית ולהגיש טפסים. ייצרנו תקשורת ישירה בין הרשויות כך שברגע שנפתח תיק העסק במשרדי מס ערך מוסף, הוא ייפתח אוטומטית גם במס הכנסה.

השינוי, אשר יישומו המלא יסתיים במחצית 2015, יהפוך את הליך פתיחת עסק בישראל לקצר יותר מהמוצע במדינות ה-OECD.

הקלות בדיווח המקוון

הסבך הבירוקרטי הוא אחד האויבים המרים של העסקים הקטנים והבינוניים. כחלק מההקלות שיזמנו עבור עסקים קטנים ובינוניים הבאנו לצמצום הסבך הבירוקרטי מול הרשויות.

ייצרנו הקלות בנושא היקף הדיווח של העסקים הקטנים, הרחבנו את הממשק האינטרנטי, הפכנו את המידע לנגיש והקלנו על ביצוע תשלומי מס.

צעדים אלה יאפשרו לעסקים קטנים ובינוניים, שלעתים לא מיוצגים על ידי רואי חשבון ועורכי דין בשל העלויות הגבוהות של שירותיהם, להתנהל מול הרשויות באופן עצמאי ופשוט.

הקלות על יבוא רגיל של מזון

על מנת לסייע ליבואנים הקטנים להיות שחקנים רלבנטיים אל מול היבואנים הגדולים ולהגביר את יכולת התחרות שלהם, קידמנו יוזמה שנועדה להקל על ייבוא מוצרי מזון, להפחית את הבירוקרטיה הכרוכה בכך ולתת כלים אפקטיביים להגברת התחרותיות בשוק מוצרי המזון.

בעקבות השינוי, ישראל תתאים את שיטת הייבוא לנעשה במדינות המפותחות ותעבור לשיטה של פיקוח בשווקים (POST MARKET) וניהול סיכונים.

מהלך זה יאפשר פתיחה משמעותית של השוק במגוון תחומי ייבוא ויאפשר ליבואנים הקטנים והבינוניים להתקיים בסביבה עסקית שיש בה תחרות הוגנת.

ליווי ותמיכה לעידוד יזמות

נפעל להקמתו של מערך ליווי ותמיכה, במסגרת הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה, אשר יספק מענה למכלול הצעדים הנדרשים בהקמת עסק קטן ובתקופת הראשונה לקיומו.

השירות, אשר יינתן תמורת סכום סמלי, יסייע בהכנת תכנית עסקית, ידריך כיצד לבצע התקשרויות חוזיות עם ספקים ולקוחות, ילווה הגשת מועמדות והשתתפות במכרזים ממשלתיים, ינחה באשר להתנהלות מול רשות המסים והביטוח הלאומי ועוד.

בנוסף תסייע הסוכנות במיצוי הטבות והזכויות לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, כגון אשראי מסובסד, הטבות מס לעסקים הפועלים בפריפריה למעסיקי עובדים עם מוגבלות.

צמצום אפליית בעלי עסקים קטנים ובינוניים בזכויות סוציאליות

חוק העובד העצמאי

הצעת חוק שהוביל יו"ר סיעת 'יש עתיד' בכנסת ה-19 ח"כ עפר שלח, אשר מעגנת את מכלול זכויות העובדים העצמאיים ומחזקת את מעמדם וכושר התחרות שלהם ושל עסקים קטנים ובינוניים.

משפט העבודה בישראל, המסדיר את היחסים בין העובד למעסיקו, וקובע זכויות וחובות החלות על הצדדים ומגן על העובדים, אינו חל על עובדים עצמאיים במלואו, בשונה מעובדים שכירים.

הצעת החוק תביא לשיפור מצבם של העובדים העצמאיים אל מול המזמינים, במגוון תחומים, בהם: הזכות לשוויון ואי הפליה על עצמאיים המספקים שירות או המועמדים לספק שירות למזמין; הגנה על עובדים עצמאיים המועסקים במקומות עבודה כעובדים חליפיים לעובדים שכירים; קביעת מועדי תשלום מקסימליים לתמורה לעבודה; עיגון הזכות להתארגן בארגון עובדים עצמאיים ולפעול כאיגוד מקצועי; הגדלת מנת חלקם של עובדים עצמאיים, ובכלל זה אף עסקים קטנים ובינוניים, במכרזי ממשלה.

קביעת דמי אבטלה לעצמאיים

עובדים עצמאיים, בעלי עסקים קטנים ובינוניים, אינם זכאים כיום לקבלת דמי אבטלה. זאת למרות שהם משלמים את דמי הביטוח הלאומי והם זכאים לתבוע מהמוסד לביטוח לאומי כל גמלה שהיא, למעט דמי אבטלה וזכויות בגין פשיטת רגל. במצב אבסורדי זה, עצמאיים מפרישים לביטוח לאומי יותר משכירים ומקבלים בתמורה הרבה פחות.

מצב החוק הקיים מהווה אפליה יסודית בזכויות הסוציאליות שמעניקה המדינה לעצמאיים לעומת אלה שמוענקים לעובדים השכירים. נוכח המשבר המתמשך של מגזר העסקים הקטנים והבינוניים, שרובם נאלצים להיסגר כעבור שנה-שנתיים, ללא כל פיצוי לבעלים ומתוך הכוונה לעודד פתיחת וקיום עסקים קטנים ובינוניים נדרש תיקון חקיקה.

'יש עתיד' תוביל לתיקון המצב, כך שגם עובד עצמאי, אשר עונה על דרישות הביטוח הלאומי ביניהן ותק בעבודה, יהיה זכאי, בעת שאיננו מצליח להשתכר בעצמו, לקבלת דמי אבטלה, בהתאם לכללים הנהוגים באשר לשכירים.

קביעת דמי מחלה לעצמאיים

עובד עצמאי, שיאלץ להיעדר מעבודתו בשל מחלה 14 ימים ברציפות, יהיה זכאי לפיצוי מהביטוח הלאומי. נתקן את חוק הביטוח הלאומי ונוסיף את פרק "דמי

פגיעה בעבודה", לפיו עצמאיים יקבלו גם החזר בגין ימי מחלה, כמו שכירים שמקבלים החזר בגין ימי מחלה ממעבידיהם שלהם.

הכרה בהפסדים

'יש עתיד' תפעל לאפשר הכרה בהפסדים של עצמאים גם כנגד רווחים שנוצרו בשנתיים שלפני מועד יצירת ההפסדים, כך שלא ישולם מס על רווחים כאשר יתברר בתוך שנתיים כי העסק עבר להפסד. מוצע גם לאפשר הורשת הפסדים מבעל עסק עצמי ליורשיו כך שגם הם יוכלו להתקזז בגין הפסד הנפטר לצורכי מס.

פיצוי לסגירת עסק

חלק ניכר מהעסקים הקטנים והבינוניים אינו מצליח לשרוד את שנות העסקים הראשונות ורבים מהם נסגרים. בכדי למנוע את קריסתו הכלכלית של בעל עסק קטן או בינוני שנאלץ לסגור אותו, נעודד הפקדה של בעלי עסקים כאלה לקופת גמל, לטובת חיסכון לפיצוי במקרה של סגירת עסק.

נפעל להרחבת פרק "גמלה בגין פשיטת רגל של מעסיקים" בחוק הביטוח הלאומי, כדי לאפשר זכאות לבעלי עסקים קטנים ובינוניים לתגמול בגין סגירת או פירוק עסק, או פשיטת רגל.

הגדלת הפיצוי לעצמאיים בדמי מילואים

עוסקים עצמאיים, המשרתים בשירות מילואים פעיל, מקבלים כיום החזר על פי גובה השכר אותו הם "איבדו" בזמן המילואים. גובה החזר לעצמאיים אינו כולל את הפגיעה בעסק שלהם בזמן שירותם.

הצעת חוק שקידם יו"ר סיעת 'יש עתיד' ח"כ עפר שלח מבקשת להגדיל את התגמול של עצמאיים בשירות מילואים פעיל בעוד 25%, בהתבסס על מסקנות ועדת קדמי.

השוואת דמי לידה לנשים עצמאיות

החוק הקיים יוצר אפליה של נשים עצמאיות באשר לגובה דמי הלידה שהן מקבלות. חישוב גובה דמי הלידה של נשים עצמאיות נקבע על בסיס שנתי ולא חודשי (כפי שנקבע לנשים המועסקות כשכירות) ומתייחס גם להכנסות

האישה לאחר הלידה. מגננון חישוב זה פוגע בנשים עצמאיות רבות, שמן הסתם היקף העבודה שלהן ושכרן מצטמצמים לרוב לאחר הלידה, ומפלה אותן לעומת הנשים השכירות.

במסגרת פעילותה של 'יש עתיד' לקידום העסקים הקטנים והבינוניים ולעידוד נשים לקחת חלק בעולם היזמות, קידמנו תיקון לחוק שיבטל את האפליה של נשים עצמאיות בחישוב דמי הלידה ביחס לנשים שכירות.

הצעת החוק של יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי, ח"כ ד"ר עליזה לביא, בשיתוף עם ויצ"ו ישראל, קובעת כי גובה דמי לידה המוענקים לנשים עצמאיות יחושבו על פי 12 החודשים שקדמו ללידה, ולא יכללו את אלו שלאחר הלידה.

יוזמה זו שואפת להבטיח כי אם אכן הייתה ירידה בשכר העובדות העצמאית, היא תוכל לבחור ששכרה שנלקח בחשבון יחושב לפי הכנסות השנה הקודמת ללידה.

הכרה בהוצאות קורת גג

הכרה בהוצאות משכנתא – עסקים העובדים מהבית, אינם יכולים לשלם דמי שכירות לעצמם, ולכן ראוי כי יוכרו הוצאות ההצמדה והריבית וכן הוצאות הפחת על עלות הבית, כהוצאות מוכרות למס כנגד הכנסותיהם, באופן יחסי לשימוש העסקי בבית ביחס לגודל הבית כולו. עמדה זו קיבלה ביטוי גם בהוראת ביצוע 12/20003 של רשות המיסים.

הכרה בהוצאות שכירות - עצמאי שעובד מהבית ומתגורר בשכירות לא יידרש להמציא אישור רשות המיסים לדיווח על הכנסה משכירות של בעל הבית, על מנת להכיר בשכירות כהוצאה מוכרת. לצורך זה יידרש להעביר לרשות המיסים עותק חוזה חתום. כך נקל על העצמאיים העובדים מהבית ונגדיל את האכיפה על בעלי דירות אשר אינם מדווחים כחוק.

הכרה בהוצאות רכב

כיום מוכרות רק 45% מהוצאות הרכב של עצמאים, גם אם השימוש ברכב הוא בשיעור גבוה יותר. כך גם לגבי שכירים שלגביהם נקבע שווי רכב צמוד גלובלי שמתעלם ממידת השימוש העסקי והפרטי בפועל ברכב. מוצע לאפשר

גם שימוש ביומן רכב ממוחשב עם GPS, אשר לפיו ייקבעו ההוצאות המוכרות בהתאם לשימוש העסקי בפועל.

סיוע לעסקים בדרום במהלך ובתום מבצע 'צוק איתן'

מבצע 'צוק איתן' מנה 50 ימי לחימה. הדאגה היומיומית שמלווה כל בעל עסק שצריך לשלם משכורות, להרחיב את מעגל הלקוחות ולשלם חשבונות, הפכה בין לילה לדאגה גדולה הרבה יותר, בעיקר לבעלי העסקים בדרום, שנפגעה בצורה נרחבת.

כבר בתחילת המבצע גיבשנו עבור העסקים בדרום "כיפת ברזל" כלכלית, כדי שלצמצם את הפגיעה בעסקיהם ולהקל עליהם להמשיך ולהתקיים. ראשית פעלנו להעברת מתווה הפיצויים עוד בזמן המבצע ולא לאחריו, כפי שהיה נהוג במבצעים קודמים. כדי להקל על ההליך הבירוקרטי, ולזרז את הליכי קבלת הפיצויים, אפשרנו להגיש תביעות לפיצויים בסניפי מס הכנסה בדרום.

כדי לספק לעסקים בדרום חמצן כלכלי, הקדמנו את התשלומים לספקי המדינה בעורף ובמקביל דחינו את מועדי תשלומי המיסים.

בנוסף, פתחנו במהלך המבצע מסלול ייעודי ומועדף לעסקים מהדרום בקרן ההלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, על סך 100 מיליון שקלים, כדי שיכולו להמשיך ולפעול למרות המצב הביטחוני. קיצרנו את משך בדיקת ההלוואה לעד 9 ימי עבודה, ביטלנו את עלות הבדיקה, בגובה 250 שקלים, אותה נדרשו עד היום העסקים לשלם, וקיימנו ימים מרוכזים ביישובי הדרום, במסגרתם הנחו נציגי הגופים המתאמים מטעם המדינה את העסקים לגבי תנאי הקרן.

במקביל, הקמנו קרן סיוע ייעודית כדי לעזור לאנשי המילואים העצמאיים, שעזבו את העסק שלהם והתגייסו לשמור על הבית, לחזור במהירות לשגרה.

עידוד שילוב הציבור החרדי בחברה הישראלית

יש עתיד' שואפת לקימה של חברה ישראלית אחת, מאוחדת, על כל מרכיביה ורבדיה השונים, שכולם בה ערבים זה לזה. אנו מאמינים בחובתנו לעשות תיקון בשסע הקורע את החברה, ליצור חיבור אמת – תרבותי, קהילתי, כלכלי ולאומי - בין הציבור החרדי לכלל הציבור בישראל, וללמוד לחיות יחד מתוך הבנה, שיתוף, וגיבוש ערכים משותפים.

אנו מאמינים כי חברה ללא ערכי יסוד משותפים וכזו המקוטבת לקבוצות שונות, עם זכויות וחובות שונות, היא חברה הניצבת בפני סכנת התפוררות. מצב לקבוצה הולכת וגדלה בציבור אינה משתפת בשוק העבודה, פטורה מחובות אזרחיות המוטלות על חלק ניכר מהציבור ואינה מעניקה כלים יסודיים שנועדו להפוך את הדור הבא ליצרני ותורם הוא מצב שמטיל איום גם על המשך שגשוגה של הכלכלה הישראלית.

יש עתיד' הובילה לחקיקת חוק השוויון בנטל, חוק המעניק פתרון לסוגיה החברתית המשמעותית והמפלגת ביותר בציבוריות הישראלית, שהפילה ממשלות ופירקה קואליציות. אחרי 65 שנה התחלנו לסגור את הפצע הכי מדמם של החברה הישראלית. חוק שהביא לגיוס של מאות רבות של חרדים לצה"ל ושחרר עשרות אלפים צעירים, שהיו כלאים בישיבות, לשוק העבודה. חוק השוויון בנטל מסדיר את חובת הגיוס לחילונים ולחרדים כאחד, על החובות והזכויות הנגזרות ממנה. החוק מטיל חובת התייצבות כללית ומכיל סנקציות פליליות על המשתמטים משירות ועל אי עמידה ביעדי הגיוס בשנה הקובעת. בחוק נקבעו יעדי גיוס ברורים לשירות צבאי ואזרחי של הציבור החרדי, אשר עולים משנה לשנה. לא עוד חוק טל, או מתווים זמניים ופרטניים כאלו ואחרים, אלא חוק אחד לכולם. ההסדר שגובש מתחשב בצרכי האוכלוסייה החרדית מחד, ומאיך מייצר לראשונה, חוק אחד לכולם המטיל חובת גיוס גם על הציבור החרדי בישראל. בשנת הגיוס

2013-2014 נרשמה עליה של 39% בשיעור החרדים שהתגייסו לצה"ל לעומת שנת הגיוס שקדמה לה. החוק קיצר את שירות החובה לגברים משלוש שנים ל-32 חודשים.

החוק מאפשר לאלפי חרדים להיכנס למעגל העבודה, לפרנס את משפחותיהם בכבוד ולהפוך לאזרחים יצרניים. מדובר במנוף צמיחה אמיתי לכלכלת ישראל. מאז נחקק החוק לשוויון בנטל יושמו צעדים מעשיים רבים שמטרתם סיוע ועידוד יציאה לעבודה של הציבור החרדי. הנתונים הדרמטיים שנמדדו מראים עליה של 300% במספר החרדים אשר פנו למרכזי ההכוון התעסוקתי בבקשה להשתלבות בשוק העבודה. נתונים אלה משקפים מגמה רחבה של שינוי בציבור החרדי, אשר הופך מציבור נתמך על ידי המדינה, למנוע צמיחה כלכלי למשק. 'יש עתיד' תפעל לגיבוש תמריצים למעסיקים המגייסים עובדים מן הציבור החרדי.

במקביל ננקטו צעדי עומק במערכת החינוך, על מנת לחייב את לימוד מקצועות הליב"ה בכלל מוסדות החינוך המתוקצבים על ידי המדינה. כך נוכל ליצוק ערכי יסוד משותפים וכלים פרקטיים שיסייעו לכל ילד להפוך בבוא היום לאזרח יצרני, תורם ומשלם מיסים.

יישום החוק, על מאפייניו השונים, החל באופן מידי. הוצבו יעדי גיוס הדרגתיים ושאפתניים לחברה החרדית, על מנת לייצר תהליך הדרגתי אל מול אוכלוסייה זו. לצד יעדי הגיוס גובשה מערכת תמריצים כלכליים משמעותיים (חיוביים ושלייליים) על הישיבות, במטרה לעודד גיוס ולמנוע השתמטות. מעבר לכך, החוק קובע מנגנוני פיקוח ובקרה במשרד הביטחון ומנגנוני העברת מידע בין משרד הביטחון למשרד החינוך, לייעול הפיקוח והמעקב.

נוספו מסלולי שירות אזרחי מגוונים ומשמעותיים, אשר במסגרתם ישרתו החרדים במשרתת ישראל, במכבי האש, ובשירות בתי הסוהר, זאת בנוסף להגדלה משמעותית של כ-50% בהיקף השירות האזרחי.

חוק השוויון בנטל

חוק השוויון בנטל, המהווה למעשה תיקון לחוק שירות ביטחון וחוק שירות לאומי-אזרחי חדש, מסדיר את חובת הגיוס לחילונים ולחרדים כאחד, על החובות והזכויות הנגזרות ממנה. לא עוד חוק טל, או מתווים זמניים ופרטניים כאלו ואחרים, אלא חוק אחד לכולם. ההסדר שגובש בחוק מתחשב בצרכי האוכלוסייה החרדית מחד, ומאיזך מייצר לראשונה, חוק אחד לכולם המטיל חובת גיוס גם על הציבור החרדי בישראל.

מאז שנחקק החוק לשוויון בנטל יושמו צעדים מעשיים רבים שמטרתם סיוע ועידוד יציאה לעבודה של הציבור החרדי. פתיחת מרכזי הכוון תעסוקתי ועיבוי המרכזים הקיימים, בניית תכניות ייעודיות לתעסוקת חרדים ושחרור החרדים מחובת הלימוד בישיבות, יצרו מציאות חדשה בישראל. הנתונים הרשמיים הדרמטיים מראים עליה של 300% במספר החרדים אשר פנו למרכזי ההכוון התעסוקתי בבקשה להשתלבות בשוק העבודה. נתונים אלה משקפים מגמה רחבה של שינוי בציבור החרדי, אשר הופך מציבור נתמך על ידי המדינה, לציבור שמפרנס את עצמו בכבוד ולמנוע צמיחה כלכלי למשק.

יישום החוק, על מאפייניו השונים, החל באופן מיידי. הוצבו יעדי גיוס הדרגתיים ושאפתניים לחברה החרדית, על מנת לייצר תהליך הדרגתי אל מול אוכלוסייה זו. לצד יעדי הגיוס מגובשת מערכת תמריצים כלכליים משמעותיים (חיוביים ושלייליים) על הישיבות, במטרה לעודד גיוס ולמנוע השתמטות. מעבר לכך, החוק קובע מנגנוני פיקוח ובקרה במשרד הביטחון ומנגנוני העברת מידע בין משרד הביטחון למשרד החינוך, ליעול הפיקוח והמעקב.

בנוסף, נוספו מסלולי שירות אזרחי מגוונים ומשמעותיים, אשר במסגרתם ישרתו החרדים במשטרת ישראל, במכבי האש ובשירות בתי הסוהר, זאת בנוסף להגדלה משמעותית של כ-50% בהיקף השירות האזרחי.

גידול משמעותי בהיקף הצעירים החרדים שהתגייסו לצה"ל

בשנת הגיוס 2013-2014 נרשמה עליה של 39% בשיעור החרדים שהתגייסו לצה"ל לעומת שנת הגיוס שקדמה לה. החוק קובע יעדים ברורים לשירות צבאי ואזרחי של הציבור החרדי, שיעלו בכל שנה.

בשנת 2017 יידרשו כ-5,200 חרדים להתגייס לשירות צבאי או אזרחי, מספר השווה לכ-70% ממחזור גיוס של תלמידי הישיבות, בדומה לאחוזי הגיוס בציבור החילוני. רק מי שיתגייס בפועל לשירות, לאחר שיימצא מתאים לכך, ייספר בחישוב היעדים. יעדים אלו ילוו במערך תמריצים כלכליים (חיוביים ושליליים) על הישיבות. החוק אינו משאיר כל שיקול דעת, לשר הביטחון או לממשלה, באשר להפעלת חובת הגיוס משנת 2017 ואילך, וקובע חובת גיוס במידה ויעדי הגיוס לא ימולאו.

מנגנוני פיקוח

חוק השוויון בנטל קובע מנגנוני פיקוח של משרד הביטחון על קיום תנאי דחיית השירות ונוכחות התלמידים בישיבות. זאת לצד מערכת ענפה של תמריצים חיוביים ושליליים שמדרבנת את הישיבות עצמן לעמוד ביעדי הגיוס, ומטילה סנקציות על אלה שאינן עומדות בהן.

על מנת להבטיח גיוס משמעותי של החרדים, נפתחו מסלולים ייחודיים בצבא ובשירות האזרחי, מתקיימת התגייסות מלאה של המערכת הצבאית והביטחונית, וחלות חובות דיווח שנתיות של שר הביטחון והשר הממונה על מספר המשרתים מקרב הציבור החרדי בתום כל שנת גיוס ובמחציתה, לממשלה ולכנסת. בנוסף, נקבע מנגנון לעידוד גיוס תלמידי ישיבות צעירים (גילאי 18-20) לתפקידי לוחמה. מנגנונים אלו נועדו לתת בסיס יישומי חזק לחוק, שיבטיח את הצלחתו ויעילותו במבחן המציאות.

הרחבת היקף ומשך השירות האזרחי והוספת מסלול אזרחי-ביטחוני

חוק השוויון בנטל מרחיב את היקף ומשך השירות האזרחי ומוסיף מסלול אזרחי-ביטחוני לביצוע שירות משמעותי בגופים כדוגמת המשטרה ושירות בתי הסוהר. לצה"ל ניתנת זכות הבחירה הראשונית מבין החרדים המיועדים לגיוס. אלו שלא גויסו על ידי צה"ל יופנו לשירות אזרחי, שהוארך בכ-50%, כחלק מהחוק, וכן נוספו לו מסלולים מיוחדים של שירות אזרחי-ביטחוני משמעותי ככיבוי אש, מד"א, משטרה, כוחות ההצלה ועוד.

מסגרות שירות אלה יאפשרו סיוע לגופים התומכים ויתנו הזדמנות לאותם חרדים

לרכוש יכולות מקצועיות שיסייעו להם להשתלב בשוק התעסוקה בהמשך. על מנת להבטיח כי שירות החרדים יהיה שירות משמעותי, נקבעו מנגנונים שיסייעו לכך שיתרום לכלל החברה.

גידול משמעותי במספר החרדים המשתלבים בשוק העבודה ובאקדמיה

"כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּה מְלָאכָה, סוֹפָה בְּטֵלָה"¹². חוק השוויון בנטל יוצר מערכת שמעודדת ומסייעת השתלבות בשוק העבודה. חוק טל קבע כי אדם שלא שירת בצה"ל יחויב להישאר במסגרת הישיבה. מצב זה הביא לכך שגברים חרדים רבים נעדרו משוק העבודה ונאלצו להתקיים מקצבאות שונות. חוק השוויון בנטל שהובלנו הביא ליציאתם של עשרות אלפי חרדים לשוק העבודה.

לצד עליה דרמטית של 300% בשיעור החרדים דורשי העבודה, נרשמה גם עלייה של 12-15% בשנה במספר הצעירים החרדים הפונים לאקדמיה בשנתיים האחרונות, מה שמסייע בהקניית יכולות מקצועיות הנחוצות לתעסוקה.¹³

הקמת מרכזי הכוונה תעסוקתיים

בכדי לסייע להשתלבותן של האוכלוסיות הבלתי מועסקות במעגל העבודה, הוקמו מרכזי הכוונה תעסוקתיים ברחבי הארץ. מדובר בתוכנית בהשקעה של כ-500 מיליון שקלים על פני חמש שנים. המרכזים החדשים, המופעלים באמצעות הרשויות המקומיות, יספקו ליווי החל משלב ההכוונה והענקת ההכשרה הנדרשת למקצועות השונים, ועד להשמה ועידוד מעסיקים לקלוט את העובדים החדשים. במרכזי ההכוון יקבלו המשתתפים מגוון שירותים שיסייעו להם להשתלב בעולם התעסוקה הכוללים אבחון מקצועי, הכוונה מקצועית, ייעוץ למסלולים מקצועיים על פי כישוריהם, סדנאות לכישורים נדרשים לשוק העבודה, ליווי בלימודים ובתעסוקה.

בנוסף יקבלו המשתתפים ייעוץ והכוונה ללימודים - הכשרה מקצועית, לימודים אקדמיים, שיעורי עזר ועוד. התכנית כוללת תמריצים למעסיקים בגין העסקת עובדים מקרב האוכלוסייה החרדית, וכן מימון להכשרות פנים-מפעליות. בשלב הבא תוכננו להיפתח 6 מרכזים נוספים במתכונת דומה ברחבי הארץ.

¹² מסכת אבות, פרק ב', משנה ב'.

¹³ הרחבה תוכלו למצוא בפרק החינוך.

החזרת קריטריון "מיצוי כושר השתכרות" כתנאי להטבות

כחלק מהמאמץ לעידוד ההשתלבות במעגל העבודה ובהרחבתו ובתגמול הציבור היצרני והתורם, הבאנו לשינוי הקריטריונים בתנאי הזכאות לדיור בר השגה. הקריטריון "מיצוי כושר ההשתכרות" הוגדר כאבן בוחן מרכזית בבחינת הזכאות לדיור בר השגה. במקביל ביטלנו את קריטריון "ותק בנישואין", שיצר אפליה ברורה לטובת הסקטור החרדי.

שינוי הקריטריונים מעודד השתלבות במעגל העבודה, מיטיב עם בני זוג עובדים, ומגביר את ההגיונות בקריטריונים לטובת מעמד הביניים הישראלי. נפעל להחיל קריטריון זה כתנאי לקבלת הטבות נוספות, דוגמת הנחה בארנונה או במחירי מעונות יום.¹⁴

שילוב חרדים במערכת החינוך¹⁵

חיוב לימודי ליב"ה בכלל מוסדות הלימוד בישראל

שר החינוך פירון חתם על הסכם היסטורי ופורץ דרך עם רשת החינוך התורני "אל המעיין", שמשמעותו הרחבת לימודי הליב"ה. בבתי ספר של הרשת ילמדו התלמידים אנגלית, מתמטיקה, ועברית. כמו כן יורחבו שאר תחומי הלמידה כמקובל בתכנית הלימודית, יאוחדו הכיתות הקטנות בהם לומדים כ-10 תלמידים לכיתות גדולות יותר, ויסגרו בתי ספר קטנים.

נבנו מסגרות להכשרה המונית של מורים חרדים - בשנת הלימודים תשע"ה התחילה הכשרתם של 1,075 מורים למקצועות הליב"ה.

ביטול חוק נהרי

שר החינוך לשעבר, שי פירון, הוביל תכנית אסטרטגית כוללת להסדרת החינוך החרדי, כך שתכנית הלימודים תכלול את מקצועות הליב"ה. במסגרת תכנית זו בוטל חוק נהרי, תיקון לחוק חינוך ממלכתי שהועבר ב-2007, אשר חייב רשויות מקומיות לתקצב מוסדות חינוך המוגדרים כ"חינוך מוכר שאינו רשמי", כדוגמת המוסדות החרדיים.

14 ראו גם בפרק הדיור.

15 ראו גם בפרק החינוך.

עצירת המימון הממלכתי למוסדות שאינם מחויבים ללימודי ליב"ה, אשר מונעים את השתלבותם של עשרות חרדים בשוק העבודה בעתיד, היא חלק ממדיניות מעודדת השתלבות בשוק העבודה, אשר מובילה 'יש עתיד'. על ידי ביטול החוק נחסכו כ-400 מיליון שקלים מתקציבי השלטון המקומי. מימון מוסדות חינוך פרטיים על ידי הרשויות חזר להיות בגדר רשות ולא חובה.

הקמת מחוז ממלכתי חרדי במערכת החינוך

על מנת לצייד את הדור הצעיר החרדי בכלים הדרושים להשתלבות בשוק העבודה, הקים שר החינוך, שי פירון, מחוז ממלכתי חרדי במערכת החינוך. משמעות הקמתו של מחוז ממלכתי חרדי היא כי תכני הלימוד, הפיקוח על איכות ההוראה ועל מעבר כספי התמיכה במוסדות, ייעשה על ידי משרד החינוך. כ-56 מוסדות חינוך חרדיים צורפו לחינוך הציבורי, ועוד עשרות רבות של בתי ספר וגני ילדים הביעו עניין להצטרף.

במסגרת הקמת המחוז אף הופחת התקציב למוסדות הפטור, מוסדות חרדיים שאינם את מלמדים את מקצועות הליב"ה, כפי שקובע התיקון לחוק לימוד חובה, וקוצצו 20 מיליון שקלים ממוסדות חרדיים שאינם מלמדים את מקצועות הליב"ה - ברשתות החינוך "אל המעיין" והחינוך העצמאי.

שינויים אלה משפיעים על זהותה של החברה הישראלית, על שיח ותרבות משותפים, אך יש בהם לתרום תרומה משמעותית להגדלת ההשתתפות בשוק העבודה ולהרחבת מעגל הנושאים בנטל תשלום המסים. במאבקה לטובת מעמד הביניים והשכבות החלשות רואה 'יש עתיד' במערכת החינוך כמי שמוטל עליה להכשיר את ילדינו לחיים, ולהעניק להם את הכלים הנכונים להשתלב בשוק העבודה ולהפוך לאזרחים יצרניים.

הכשרת מורים ומפקחים ללימודי ליב"ה במגזר החרדי

לצורך לימוד התכנים, במסגרת לימודי הליב"ה במוסדות החינוך החרדיים, התחילה בשנת הלימודים תשע"ה הכשרתם של 1,075 מורים. לשם קידום יעד זה הוקצו כ-50 מיליון שקלים, כאשר 10 מיליון שקלים הוקצו כבר בשנת הלימודים הקודמת (תשע"ד) ועוד כ-40 מיליון שקלים, בשנת הלימודים הנוכחית (תשע"ה).

תכנית קיצוץ תקציבי הישיבות שאינן מלמדות לימודי ליב"ה
על מנת לקדם את הכנסת לימודי הליב"ה, המקנים ערכי יסוד, זהות משותפת
וכלים להפיכה לאזרח יצרני במדינת ישראל, לכמה שיותר מוסדות חינוך בישראל,
נקבעו תקנות לקיצוץ תקציבי המוסדות שאינם מלמדים.

פריפריה ושלטון מקומי

בישראל 256 רשויות מקומיות, האמונות על ניהול חיי היום יום של האזרח בכל תחומי החיים: חינוך, רווחה, תרבות, נוער ותכנון ובינוי הישובים. השלטון המקומי הוא הזרוע הביצועית של השלטון המרכזי. תפקידו לוודא שהחינוך שהילדים שלנו מקבלים טוב יותר, ששירותי הרווחה ברשות המקומית מגיעים לכל מי שזקוק להם, שההשקעה פֶּר תושב היא הכי גבוהה שניתן להשיג. ראשי הרשויות יוצאים כל בוקר אל החזית האזרחית, והם דורשים, מהשלטון, יותר כלים ומשאבים.

'יש עתיד' מאמינה בהרחבת השירותים החברתיים לאזרחים, בחינוך, בבריאות, ברווחה ובביטחון הפנים. תקציבי משרדים אלה גדלו ביותר מ-10 מיליארד שקלים בתקציב שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, לשנת 2015.

התקציב מצטרף לרפורמות הגדולות שהובלנו בכנסת ה-19, עם בתי הספר של החופש הגדול; הלמידה המשמעותית; הגדלת תקציבי ארגוני הנוער; חיזוק מערך הרווחה המקומי; העצמת שירותי הבריאות, בדגש על הפריפריה; והרחבה משמעותית של פרויקט השיטור העירוני ברחבי הארץ.

זניחת הפריפריה במשך עשרות שנים ודחיקתה מלב סדר היום הציבורי, הלאומי והתקציבי, הביאו להעמקת הפערים בין הרשויות המקומיות החזקות לחלשות ובין המרכז לפריפריה החברתית והגיאוגרפית.

בשנים האחרונות אנו עדים יותר ויותר להצטברות גירעונות ברשויות המקומיות, הנובעים מפערים מבניים, מניהול לקוי, מיכולת גבית ארנונה נמוכה ולעיתים אף בשל שחיתות ציבורית.

רשויות גרעוניות המתמודדות עם מחסור במשאבים מתקשות לממן ולספק לתושביהן את מכלול השירותים החיוניים, וודאי מרחיבות את הפערים בין לבין רשויות חזקות, אשר מסוגלות לספק לתושבים שירותים נוספים, מעבר לאלה שמספק להם השלטון המרכזי.

'יש עתיד' רואה בפיתוח הפריפריה הכרח ואינטרס לאומי ממדרגה ראשונה ורואה במדינה אחראית לייצר שוויון הזדמנויות אמיתי ומתן הכלים הנדרשים לכל ילד ותושב על מנת שיוכל לפרוץ את תקרת הזכוכית ולמצות את הפוטנציאל הגלום בו. פיתוח הרשויות החלשות יסייע בצמצום הפערים וישפר את חוסנה החברתי של ישראל.

לצד השירותים החברתיים קיים צורך הולך ומעמיק ביצירת מקומות עבודה איכותיים נוספים בפריפריה, ובעצירת ההגירה השלילית מהפריפריה למרכז, מגמה הנובעת בעיקרה ממרחב עסקי ותעסוקתי מוגבל.

חיזוק השלטון המקומי

השלטון המקומי מהווה תמונת מראה לחברה הישראלית כולה, על שונותה ומימד ההטרוגניות הגבוה שבה. מכאן נובע הצורך במתן התייחסות דיפרנציאלית, שכן השלטון המקומי אינו מקשה אחת; יש בו את מלוא טווח השונות - מבחינה סוציאקונומית, איתנות פיננסית, השתייכות אתנית, גודל פיזי, מספר תושבים, מקורות הכנסה עצמית, מרחק גיאוגרפי ממרכז המדינה ואיכות הניהול התקציבי. ככלל- יש עתיד דוגלת בגישה של ביזור סמכויות מן השלטון המרכזי, הממשלה, אל השלטון המקומי, ובכך להביא מחד לחיזוק מידת אחריות השלטון המקומי כלפי תושביו, ומצד שני, לצמצום ולקיצור את תהליכי הבירוקרטיה הממשלתיים. אולם, תנאי סף לביזור זה הוא יכולת הרשות המקומית לספק את שירותיה לאזרח באיכות הנדרשת.

כלפי רשויות המצויות בקשיי ניהול או תקציב, נדרשת מן הממשלה מעורבות יזומה תוך יישום פתרונות יצירתיים לבלימת היווצרות פערי איכות השירות הניתן לתושבי הרשויות החלשות, לעומת זה הניתן על-ידי הרשויות החזקות.

נפעל לחקיקת "חוק השלטון המקומי" המקיף, אשר יסדיר את היחסים ותחומי הפעולה בין השלטון המרכזי לשלטון המקומי, יחזק את הפיקוח וייתן לראשי השלטון המקומי - ראשי הערים והמועצות - סמכויות רחבות יותר בתחומי התחבורה, השיטור העירוני ורישוי העסקים, תוך העברת השלטון המרכזי לפיקוח ומניעת שחיתות במקום ניסיון ל"שליטה מרחוק" ברשויות המקומיות.

נקדם חלוקה הוגנת של משאבים בין הרשויות המקומיות, בכדי להביא לצמצום הפערים בין רשויות חזקות לחלשות, ולשינוי טבלת מחירי הקרקעות על מנת להפסיק את המצב הקיים בו עלות פיתוח קרקע לדונם ביישוב חזק היא כמחצית מעלותה ברשות חלשה.

רשויות מקומיות אשר יבקשו מהממשלה מענקי איזון, יחויבו בהוכחת התייעלות כספית של הרשות, באמצעות מנגנון הבדיקה הקיים במשרד הפנים.

הרשויות המקומיות יפעלו במשותף לחלוקת ההכנסות ו/או שינוי גבולות בהסכמה. בכל מקרה בו מבקשת רשות מקומית או עיר קרקע לבניה למגורים ואין בתחומה עתודות, יתבצע הליך מזורז להעברת הקרקע לרשויות. בהיעדר הסכמה, תכונס ועדת הגבולות במשרד הפנים לשם הכרעה.

האחדת חישוב הארנונה

כל רשות מקומית בישראל מפעילה שיטת חישוב משלה לכימות השטח בגינה נגבית הארנונה, לעיתים ללא כל קשר לשטח הנכס ולרמת השירותים אשר הדיירים או בעלי העסקים מקבלים מהעירייה.

'יש עתיד' תאמץ את דו"ח מבקר המדינה משנת 2014, ותפעל לקביעת כללים אחידים לקביעת מחירי הארנונה. נפעל לאחידות בשיטות מדידת הנכסים שבגינם משולמת הארנונה ובקביעת תעריפי הארנונה למבנים המשמשים בתי עסק ובעלי מלאכה. שינוי החישוב יביא להורדת מחירי הארנונה, כחלק מהמאבק שמובילה 'יש עתיד' להורדת יוקר המחיה.¹⁶

ביטול תאגידי המים

ועדה שהקים שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, בשיתוף עם משרד האנרגיה והמים, המליצה לבטל את תאגידי המים המקומיים ולהקים חברה ממשלתית שתנהל את משקי המים. יישום המלצות הועדה יביא להוזלת מחירי המים ב-9% נוספים.

חיזוק יישובים קיימים

אחת הסיבות המרכזיות להיחלשות ערי הפיתוח והערים האחרות בפריפריה

וליצירת מאזן הגירה שלילי בהן, היא יישובים חדשים שהוקמו בקרבתן במהלך השנים. יישובים חדשים אלו מתוכננים מלכתחילה כ"ערי שינה", אשר מושכים אליהם את האוכלוסייה החזקה מן הערים והיישובים הקיימים. בכך נחלש משמעותית חוסנם הכלכלי של היישובים הקיימים ומופר המאזן הסוציו-אקונומי. בנוסף, הקמת יישובים חדשים אלו, מצריכה הוצאה ציבורית אדירה ובלתי מוצדקת בבניית תשתיות חדשות ויצירת מנגנוני ניהול נוספים ומיותרים. 'יש עתיד' תתמוך בהקמת שכונות חדשות ואטרקטיביות ביישובים הקיימים, תוך הסתמכות על תשתיות עירוניות קיימות.

שיקום שכונות

כדי לחזק שכונות חלשות ולצמצם פערים חברתיים, 'יש עתיד' תחדש את פעילותו של פרויקט שיקום שכונות. נשפר את תנאי הדיור ואיכות המגורים מחוץ ומבפנים, תוך דגש על שיקום תשתיות, שיפוץ דירות של קשישים וטיפוח שטחים ירוקים.

המהלך יושלם בהעצמת המרקם החברתי של השכונה - בפתיחה ובשיפוץ של מועדוניות ומרפאות, בהקמת מוקדי פעילויות חברתית וחינוכית כמו תנועות נוער ועוד. כך נמשוך אוכלוסייה צעירה וחזקה אל השכונות ויחד עם התושבים הקיימים תיווצר קהילה חזקה שמקיימת מרקם חיים עירוני תוסס.

חינוך¹⁷

'יש עתיד' גיבשה תכניות סדורות להקטנת הצפיפות בכיתות ולהקמת "בתי הספר של הצהריים", אשר יתאימו את יום הלימודים, בכל מערכת החינוך, לשעות המקובלות בשוק העבודה בישראל, תוך ניצול שעות הצהריים לפעילויות העשרה וחונכות. מערכת החינוך תרחיב את אחריותה על כל הילדים, מגיל אפס ועד בגרות. 'יש עתיד' מחויבת להעמקת שוויון הזדמנויות בחינוך בפריפריה החברתית והגיאוגרפית. תכניות אלה תוקצבו במסגרת הצעת התקציב שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, לשנת 2015.

השינויים שהובלנו במערכת החינוך במהלך הכנסת ה-19 הדגישו את הערכים על פני המדידה האינסופית, הטמיעו למידה משמעותית ומעורבות בקהילה,

17 הרחבה תוכלו למצוא בפרק החינוך.

הרחיבו את השירותים החינוכיים לחופשת הקיץ עם בתי הספר של החופש הגדול, והביאו להגדלה משמעותית של תקציבי ארגוני הנוער ולהעמקת הרצף החינוכי בינם לבין בתי הספר.

להקלת נטל התשלומים על ההורים, הרחבנו את פרויקט השאלת ספרי לימוד והובלנו את הכנסת הספרים הדיגיטליים למערכת החינוך. חיזקנו את כפרי הנוער, הכפלנו את קרן המלגות לתלמידים חלשים והענקנו לעוד 130,000 תלמידים סיוע שיאפשר להם לרכוש את הציוד הלימודי הדרוש להם ולקחת חלק בפעילויות חינוכיות מחוץ לשטח בית הספר, כמו טיולים שנתיים, סיורים לימודיים, סל תרבות ועוד.

דיו¹⁸

תמריצים לראשי ערים לבניית דירות קטנות

כחלק מתכנית הדיוור הלאומית שקידם יו"ר קבינט הדיוור ושר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, נקבע מתן תמריצים לראשי ערים אשר יפעלו לבניית דירות קטנות, של 3-4 חדרים, המיועדות לזוגות צעירים בתחומן. זאת במטרה להגדיל את היצע הדירות הקטנות בערים, תוך שמירה על יציבותן הכלכלית של הרשויות המקומיות. רשויות מקומיות שעתידות להגדיל באופן משמעותי את מספר יחידות הדיוור בתחומן יקבלו מימון ממשלתי כולל לצורך פיתוח תשתיות מתאימות.

אישור השימוש בקרקע חומה לדיוור להשכרה

הגדרנו את בניית הדיוור להשכרה כמטרה ציבורית בחוק התכנון והבנייה, כך שניתן לבנות דירות להשכרה לטווח ארוך על קרקעות "חומות", שהן שטחים המיועדים לבנייני ציבור. השינוי יגדיל את מלאי הקרקעות עליהן ניתן לבנות דיוור להשכרה ויאפשר את הגדלת היצע הדירות להשכרה, בכלל זה דיוור בר השגה.

רשות להתחדשות עירונית

נפעל לקידום החלטת קבינט הדיוור להקמת רשות להתחדשות עירונית. הרשות תאתר שטחים עירוניים שניתן לבנות בהן דירות נוספות ותבצע בהם פרויקטים דרך עיבוי של מבנים קיימים או דרך פרויקטים של בינוי-פינוי-בינוי תוך וחיזוק המרקם החברתי של השכונה.

הגדלת ההיצע בפריפריה

מדי שנה, בחמש השנים הקרובות, תוקצה קרקע לא מתוכננת ליזמים פרטיים, לבניית כ- 10,000-15,000 יחידות דיור בפריפריה, עד 1,500 יחידות דיור ליזם. הקרקע תוקצה ליזמים ללא עלות, כנגד התחייבותם לתכנון זריז, קבלת אישורים, קביעת מועד תחילת אכלוס וקביעת מחיר תקרה.

תעסוקה

עידוד תעסוקה בפריפריה

הדרך הטובה ביותר להגדלת אפשרויות התעסוקה היא על-ידי עידוד הקמת עסקים קטנים ובינוניים ויצירת מקורות תעסוקה איכותיים, כדוגמת מקצועות היי-טק, ביו-טק ומחקר. העסקים הקטנים הם הכוח שמניע את הכלכלה הישראלית. הם 99% מהעסקים הרשומים בישראל, הם תורמים למשק כמעט מחצית מהתמ"ג, הם מעסיקים כ-69% מהמועסקים במגזר העסקי, כמעט 2 מיליון עובדים. הם פרוסים על כל המדינה ומחזיקים את הפריפריה על גבם.

שילוב של תמיכה בעסקים הקטנים והבינוניים לצד הגדלה משמעותית של היצע תעסוקה איכותית, היא הדרך הטובה ביותר להיאבק באבטלה, בעוני ובפערים חברתיים. בכך נקדם את הצמיחה בפריפריה, נסייע ביצירת מקומות עבודה חדשים ונבלום את ההגירה השלילית מהפריפריה למרכז, מגמה הנובעת בעיקרה ממרחב עסקי ותעסוקתי מוגבל.

קידום חיבור מפעלים לגז הטבעי

חיבור מפעלים לגז הטבעי יוזיל את עלויות תשומות האנרגיה שלהם ויסייע בצמיחתם, בהגדלת מספר העובדים, בהורדת יוקר המחיה ובהגברת יכולת התחרות שלהם בשווקים גלובליים. זאת לצד הקטנה דרמטית של זיהום האוויר על ידי צמצום השימוש בדלקים מזהמים.

הכפלנו את היקף תקציב המענקים שנועדו לסייע למפעלים בהסבה לגז הטבעי, תוך מתן סיוע מוגדל יותר למפעלים קטנים. במקביל הובלנו פתרון חסמים מבניים שמנעו את חיבור המפעלים לגז מול מע"צ ורכבת ישראל. נמשיך לפעול לפתירת

כלל החסמים הבירוקרטיים העומדים בפני תעשיינים, לרבות בפריפריה, בחיבור ובשינוע הגז הטבעי, כך שתהא הוזלה ניכרת בהוצאות התעשייה.¹⁹

העדפה מתקנת לעסקים קטנים ובינוניים בפריפריה במכרזים ממשלתיים

קבענו שורת כללים אשר יגדילו את הנגישות של עסקים קטנים ובינוניים למכרזים ממשלתיים והסרנו את החסמים שעמדו בפני עסקים קטנים ובינוניים להשתתפות במכרזים ובכך הממשלתי, כדי להבטיח שהמכרזים לא כוללים תנאים מיותרים, או מוטים לטובת חברות גדולות, באופן שעלול להוות חסם בפני עסקים קטנים ובינוניים.

נפעל לחייב בחקיקה כל גוף שחלה עליו חובת המכרזים להקנות 15% מהמכרזים אשר הוא מוציא בשנה לעסקים קטנים ובינוניים מהפריפריה. כך נקדם את הצמיחה בפריפריה, נסייע ביצירת מקומות עבודה חדשים ונעצור את ההגירה השלילית מהפריפריה למרכז, מגמה הנובעת בעיקרה ממרחב עסקי ותעסוקתי מוגבל.²⁰

משיכת חברות תעסוקה איכותית לפריפריה: חברות היי-טק, ביו-טק ומחקר

באמצעות הגדלת תקציב מסלול שכר גבוה בשילוב תקציבי המדען הראשי, נוכל להמשיך ולמשוך חברות תעסוקה איכותית מכל העולם להשקיע בישראל ולהקים בפריפריה מחלקות מו"פ, המעסיקות עובדים בעלי השכלה אקדמית ובשכר הזהה לנהוג במרכז הארץ.

בכך נבלום את ההגירה השלילית של צעירי יישובי הפריפריה אל המרכז, הנובעת רובה ככולה ממיעוט מגוון התעסוקה האיכותית בפריפריה. דוגמא לכך הוא פארק ההיי-טק בבאר-שבע, המעסיק כיום קרוב לכ-2,000 אנשי הנדסה, מיחשוב ותוכנה בקרב עשרות חברות בינלאומיות.

סיוע לעסקים בדרום במהלך ובתום מבצע 'צוק איתן'

מבצע 'צוק איתן' מנה 50 ימי לחימה. הדאגה היומיומית שמלווה כל בעל עסק שצריך לשלם משכורות, להרחיב את מעגל הלקוחות ולשלם חשבונות, הפכה בין

19 ראו גם בפרק הכלכלה, חברה ומאבק ביוקר המחיה.

20 ראו גם בפרק עסקים קטנים ובינוניים.

לילה לדאגה גדולה הרבה יותר, בעיקר לבעלי העסקים בדרום, שנפגעו בצורה נרחבת. כבר בתחילת המבצע גיבשנו עבור העסקים בדרום "כיפת ברזל" כלכלית, כדי לצמצם את הפגיעה בעסקיהם ולהקל עליהם להמשיך ולהתקיים. ראשית פעלנו להעברת מתווה הפיצויים עוד בזמן המבצע ולא לאחריו, כפי שהיה נהוג במבצעים צבאיים קודמים. כדי להקל על ההליך הבירוקרטי ולזרז את הליכי קבלת הפיצויים, איפשרנו להגיש תביעות לפיצויים בסניפי מס הכנסה בדרום. סיפקנו לעסקים בדרום חמצן כלכלי על ידי הקדמת התשלומים לספקי המדינה בעורף ובמקביל דחינו את מועדי תשלומי המיסים. בנוסף, פתחנו במהלך המבצע מסלול ייעודי ומועדף לעסקים מהדרום בקרן ההלוואות לעסקים קטנים ובינוניים בערבות המדינה, על סך 100 מיליון שקלים, כדי שיוכלו להמשיך ולפעול למרות המצב הביטחוני. קיצרנו את משך בדיקת ההלוואה לעד 9 ימי עבודה, ביטלנו את עלות הבדיקה אותה נדרשו עד היום העסקים לשלם, בגובה 250 שקלים, וקיימנו ימים מרוכזים ביישובי הדרום, במסגרתם הנחו נציגי הגופים המתאמים מטעם המדינה את העסקים לגבי תנאי הקרן. במקביל, הקמנו קרן סיוע ייעודית כדי לסייע לאנשי המילואים העצמאיים, שעזבו את העסק שלהם והתגייסו לשמור על הבית לחזור במהירות לשגרה.²¹

העצמת מערך הרווחה²²

התכנית לביטחון תזונתי

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, הוציא לראשונה לפועל את התכנית לביטחון תזונתי. התכנית, שהיקפה הוכפל ונאמד כיום ב-230 מיליון שקלים, מספקת רשת ביטחון תזונתי עם למעלה מ-200,000 ארוחות חמות לתלמידים בבתי ספר, לאוכלוסיות הנמצאות במסגרות הרווחה, למפעלי שיקום ומעונות, לחלוקה באמצעות עמותות ולרכישת כרטיסי מזון למשפחות. התכנית מסייעת לרשויות המקומיות להתמודד עם משפחות נתמכות רווחה.

התכנית מספקת ביטחון תזונתי לאוכלוסייה הנמצאת בסיכון, באמצעות 126,000 חבילות סיוע: עוד 75,000 תלמידים מאשכולות סוציו-אקונומיים 1-5 מקבלים ארוחה חמה בבית הספר, ל-82,000 תלמידים נוספים הוגדל הסבסוד, 24,000 משפחות מקבלות סיוע (באמצעות כרטיסי מזון לרכישה בסופר) ו-27,500 מנות

21 ראו גם בפרק כלכלה, חברה ומאבק ביוקר המחיה.

22 ראו גם בפרק הרווחה.

לאוכלוסיות הנמצאות במסגרות רווחה: 6,000 קשישים חסרי עורף משפחתי, 8,000 אנשים עם צרכים מיוחדים המועסקים במפעלים מוגנים ו-1,500 בני נוער בסיכון.

מענק השתתפות בשירותי הרווחה ליישובי אשכול 1-4 בדרום בעלות של 60 מיליון שקלים

צמצום הפערים החברתיים בישראל ואי-השוויון – מדד נוסף שישראל מובילה בו בקרב מדינות ה-OECD – היה יעד מרכזי במדיניות משרד הרווחה בהובלתו של מאיר כהן. במסגרת מדיניות זו הוחלט להגדיל את התמיכה הכספית ליישובים חלשים, בצורת מענק השתתפות בשירותי הרווחה לרשויות מקומיות ביישובי אשכולות סוציו-אקונומיים 1-4 בדרום הארץ.

יישום תכנית זו, שעלותה כ-60 מיליון שקלים, הביאה לביטול שיטת ה"מצינג" לתקציבי הרווחה, על פיה תוקצבו עד אז כלל שירותי הרווחה בישראל. על פי שיטה זו, הרשות המקומית מימנה 25% מעלויות שירותי הרווחה שהיא מעניקה לאזרחיה, והיתרה במימון המדינה, באמצעות משרד הרווחה. במקרים רבים, ברשויות חלשות כלכלית (אשכולות 1-4), לא היה די תקציב להשלים את חלקן, וכך למעשה התקציב חזר למשרד הרווחה ולא הגיע למי שזקוקים לו. ביטול שיטת המצינג יאפשר לרשויות החלשות לקבל מימון מלא לפעילות הרווחה בהן, ללא דרישה להשלים את המימון מתקציבן.

החלטה זו מבטיחה כי יישובי אשכולות סוציו-אקונומיים 1-4 בדרום הארץ יזכו לשירותי רווחה ראויים אשר נחוצים להם. בשנת 2015 תוכננה הרחבת ההחלטה לכדי פטור מהשתתפות בתשלום שירותי הרווחה בכלל הרשויות החלשות בישראל.

הקמת 162 מועדוני קשישים ברחבי הארץ

כדי לספק לציבור הקשישים ברשויות המקומיות פעילויות מותאמות ותכניות העשרה הבאנו להקמתם של 162 מועדוני קשישים ברחבי הארץ. במועדוניות מתקיימות פעילויות תרבותיות וחברתיות שונות, ניתן סיוע סוציאלי ומוגשות ארוחות בוקר וצהריים ללא תשלום.

חיזוק מערכי הרווחה בשעת חירום

במהלך מבצע "צוק איתן", פעלו מחלקות הרווחה בחזית האוכלוסייה האזרחית והובילו את הטיפול באוכלוסייה האזרחית בדרום, עם דגש על אוכלוסיות מוחלשות, ביניהם קשישים וילדים. שר הרווחה הורה על העברת תקציבים רבים לטובת חיזוק מערך החירום ברווחה כולל מימון הפוגות, אספקת ציוד ומזון לסופי השבוע למשפחות מוחלשות ועוד.

חיזוק מערכת הבריאות בפריפריה וקידום שוויון בבריאות²³

חיזוק בתי החולים והשירותים הרפואיים בפריפריה

כחלק מהמאמץ להביא לצמצום הפערים בשירותי הבריאות הציבוריים בין הפריפריה למרכז, הוקצה תקציב מיוחד במשרד הבריאות לחיזוק התשתיות והמכשור הרפואיים, ולהרחבת סל השירותים בבתי החולים בפריפריה.

במסגרת זו נפתחה מחלקת צנתורים חדשה בבית החולים 'הסקוטי' בנצרת; אושרה ומומנה תוספת של 5 מכשירי MRI לבתי החולים 'זיו' בצפת, 'הלל יפה' בחדרה, 'העמק' בעפולה, 'פוריה' בטבריה ו'וולפסון' בחולון; אושרה ומומנה הכנסת מכשיר מאיץ קווי לבית החולים 'זיו' בצפת למתן טיפולים בהקרנות לחולי סרטן בכל הצפון; הוחלט על הקמת מחלקת ניתוחי חזה ולב חדשה בבית החולים פוריה בטבריה; הוחלט על הקמת שלוש מחלקות שיקום בדרום: בבתי החולים 'סורוקה' בבאר שבע, 'ברזילי' באשקלון ובכפר השיקומי לאנשים עם צרכים מיוחדים 'עלה נגב'; אושרו מכשירי Pet-Ct בבתי החולים 'זיו' בצפת ו'אוגוסטה ויקטוריה' בירושלים; הוחלט על הגדלת תקציב לשיפוץ טיפות חלב בדרום; הוחלט על הקמת 6 מוקדי חירום קדמיים נוספים ביישובי הדרום וקודמה הכשרת אחיות מהמגזר הבדואי.

מימוש ההחלטות שלעיל מותנה במדיניות תקציבית ובהצבת הבריאות במעלה סדר העדיפויות הכלכלי, כפי שנעשה בתקציב שהגיש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, לשנת 2015.

קידום הקמת בית חולים נוסף בבאר שבע

שרת הבריאות לשעבר יעל גרמן הביאה לאישור הממשלה להקמת בית חולים נוסף בבאר שבע. בית החולים סורוקה בבאר שבע מעניק שירותי רפואה ליותר ממיליון תושבי הנגב, אך עם מגמת גידול האוכלוסייה בדרום תיפגע יכולתו של כל אזרח לקבל שירות רפואי בדרומה של הארץ בזמני המתנה סבירים ובמכשור המתקדם ביותר.

המהלך להקמתו של בית חולים נוסף בבאר שבע, שיספק שירותי רפואה מתקדמים לתושבי הדרום, במקביל לסורוקה, משקף את שאיפתה של 'יש עתיד' להביא לצמצום פערים, ולספק לכל אזרח בישראל מערכת בריאות איתנה ושוויונית, שתספק מענה ראוי לצרכים ותקל על יוקר המחייה של תושבי הדרום, הנאלצים בשל העומס להיעזר בשירותי רפואה פרטיים.

תוספת מענקים למתמחים בפריפריה ובמקצועות במצוקה

כחלק מהמאמץ להביא לחיזוק שירותי הבריאות בפריפריה, הגדילו שרי האוצר והבריאות לשעבר, לפיד וגרמן, את היקף המענקים למתמחים באזורים אשר הביקוש להתמחות בהם נמוך.

תגבור מוקדי לילה בפריפריה וחיזוק שירותי הרפואה

מוקדי הלילה (מרכזים לרפואה דחופה) וחדרי המיון הקדמיים מספקים מענה רפואי מידי לתושבי הפריפריה שלעיתים מתגוררים במקום מרוחק מבית חולים. כחלק מהמאמץ להגביר את טיב וזמינות השירותים הרפואיים בפריפריה פעלה שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, לאישור ולתקצוב פתיחת 6 מוקדי רפואה דחופה חדשים בפריפריה.

המוקדים מיועדים להיפתח בנתיבות, אופקים, ערערה, לקיה/חורה, רהט וכסייפה. זאת בנוסף להמשך התמיכה ותפעול 6 מוקדים קיימים, בקרית גת, ערד, דימונה, הערבה התיכונה, ירוחם ומצפה רמון. התקציב למוקדים אלו הוא חלק מתקציב 2015.

נמשיך לפעול להקמת מוקדים נוספים במקומות המרוחקים מבתי החולים ולהגביר את טיב השירותים הרפואיים בפריפריה.

מיגון בית חולים 'ברזילי' באשקלון

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, ושרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הגדילו בעוד 30 מיליון שקלים את התקציב למיגון המרכז הרפואי 'ברזילי' באשקלון. הסכום מגיע כתוספת לפרויקט המיגון, בהמשך להחלטה קודמת אשר קבעה העברת 120 מיליון שקלים לטובת תכנית המיגון של בית החולים, שמצוי באזור קו האש הראשון, וחלקים נרחבים ממנו אינם ממוגנים.

תוספת זו, תאפשר בניה מהירה ללא עיכובים מיותרים, תביא למיגונם של כל חדרי הניתוח, מחלקת טיפול נמרץ, אזור האספקה הסטרילית והדימות בבית החולים.

בריאות הגיל הרך

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הרחיבה את מערך השירותים הניתנים לגיל הרך במסגרת הבריאות הציבורית. החל מתכנית חינוך לבריאות השן בגני הילדים, דרך הנגשת שירותי התפתחות הילד במרכזים לגיל הרך ולהתפתחות הילד שנפתחו ביישובים המשתתפים ב"תכנית 360", התוכנית לטיפול בילדים ונוער בסיכון, ומימון הקמת בנק חלב אם בשני בתי חולים בפריפריה.

הרחבת העושר התרבותי ותרבות הפנאי

אחד הפערים הבולטים בין הפריפריה למרכז הארץ הוא בעושר התרבותי ובהיצע פעילות הפנאי. מטבע הדברים, במרכז הארץ מרוכזים מרבית מוסדות התרבות, התיאטרות, הספורט, המוזיאונים ואולמי ההופעות.

'יש עתיד' תקדם תכנית לאומית לצמצום הפער התרבותי באמצעות הפניית תקציבי ממשלה, תקציבי מפעל הפיס ותקציבים אחרים, ותקדם תקנת תרבות בפריפריה שתבטיח הענקת שירותי תרבות נאותים לתושבי הפריפריה.

ביטחון פנים

השמירה על הביטחון האישי היא מרכיב מפתח בחוסן החברתי והכלכלי ובאיכות החיים של אזרחי ישראל. לכן הרחבנו את תכנית השיטור העירוני במתווה הדרגתי

ל-52 רשויות מקומיות ברחבי הארץ, לחיזוק המשטרה ועיבוי כוחות השיטור, ולהעצמת הקשר בין כוחות בטחון הפנים לקהילה. היחידות פועלות למניעה ואכיפה של עבירות כגון: אלימות, קטטה, תקיפה, תקיפה חבלנית, הטרדה מינית, הפרת סדר, מכירת משקאות לקטינים ועוד.

בתקציב לשנת 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, תוקצבה תוספת משמעותית של 1.2 מיליארד שקלים לתקציב המשרד לביטחון פנים, לגיוס עוד 1,100 שוטרים, כבאים וסוהרים, לחיזוק מערך הביטחון הפנים ולהגברת הביטחון האישי של האזרחים.

תחבורה²⁴

תחבורה ציבורית

תכנית התחבורה הציבורית של 'יש עתיד' תרשת את כל הארץ בקווי תחבורה ציבורית מסוגים שונים, המסונכרנים ביניהם מבחינת נקודות המוצא ומבחינת לוחות הזמנים, באופן שיספק מענה מושלם לנסיעה, ויחולל מהפכה בהרגלי התחבורה של הציבור בישראל.

התכנית תגדיל את מספר הנוסעים בתחבורה ציבורית איכותית, זולה ונוחה, ותצמצם את מספר הנוסעים בתחבורה פרטית; תעודד מעבר אזרחים לפריפריה הגאוגרפית בזכות תשתית מפותחת של תחבורה ציבורית; תשמור על רמת נסיעה איכותית ונגישה תוך הקפדה על מחיר נסיעה נגיש; תייצר סנכרון מדויק בין כלי התחבורה הציבורית השונים כך שיספקו מענה מושלם תוך צמצום משך זמן וכמות המעברים; והכל תוך קיום תרבות נהיגה המצמצמת את מספר תאונות הדרכים, יישום תכניות להפחתת זיהום האוויר ופיקוח מוניציפאלי.

מעבר לתרומה הטבעית בשיפור התחבורה הציבורית בישראל, השקעת המדינה בתשתיות לתחבורה ציבורית תביא להקטנת מספר תאונות הדרכים, לצמצום פערים חברתיים, תייצר מקומות עבודה, תגביר את השמירה על איכות הסביבה ותפחית את זיהום האוויר.

הרחבת ההשקעה בתשתיות התחבורה בפריפריה

'יש עתיד' תפעל להרחבת ההשקעה המשמעותית בתשתיות התחבורה בפריפריה, המשך סלילת כביש 6 דרומה וצפונה והוספת מחלפים בצירים הקיימים. כך נוכל לקצר משמעותית את זמני הנסיעה בין חלקי הפריפריה ובין מרכז הארץ ולקרר את הפריפריה למרכז ולהיפך.

שדה התעופה הבינלאומי המשלים לנתב"ג

בעוד שנים בודדות שדה התעופה בן-גוריון יגיע למיצוי יכולתו של עד 16 מיליון נוסעים בשנה. מדינת ישראל זקוקה כבר כיום לשדה תעופה בינלאומי משלים אשר יוקם בנגב או בגליל. 'יש עתיד' מחויבת למהלך לאומי זה אשר יביא לפיתוח ושגשוג כלכלי, תעסוקתי ותיירותי משמעותי בפריפריה.

מעבר מחנות צה"ל דרומה

פרויקט דגל שהוצאנו לדרך ביצועית ותקציבית. מעבר מחנות צה"ל, הממוקמים כיום בלב אזורי הביקוש, דרומה יאפשר השגת מטרות רבות במקביל. הקמת קריית ההדרכה, עיר הבה"דים, בצומת הנגב, העתקת יחידת 8200 לצומת ליקית והעברת יחידות המודיעין של צה"ל לפארק ההיי-טייק בבאר-שבע, כבר מחוללות שינוי משמעותי בכלכלת הנגב. במקביל, הפרויקט עתיד לפנות 8,900 דונמים בלב אזורי הביקוש במרכז הארץ, שהם עוד 60,000 יחידות דיור ושטחי תעסוקה ומסחר רבים.

הפרויקט אשר גובש בשיתוף משרד הביטחון ורשות מקרקעי ישראל יביא לפינוי הקרקעות עליהן ניצבים היום בסיסי צה"ל, ביניהם: שדה דב, סירקין, בסיס השלישות ברמת גן, מחנה צריפין, מחנה תל-השומר ועוד. 'יש עתיד' מחויבת למהלך היסטורי זה ותתמוך בהעצמתו.²⁵

נשים

שוויון בין המינים הוא ערך מרכזי וחשוב בחברה דמוקרטית. מדינת ישראל, אשר העמידה את השוויון כערך בסיסי במגילת העצמאות כבר עם הקמתה, נחשבת לאחת המדינות המתקדמות בעולם בחקיקה בנושאים הקשורים במעמד האישה. על אף שעקרון השוויון הוא ערך יסוד של השיטה המשפטית במדינת ישראל, הוא איננו מנוי על הזכויות המוגנות על ידי חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

החוק לשוויון זכויות האישה נחקק כבר בשנת 1951, ומאז הניבה הפעילות בתחום מעמד האישה חקיקה משמעותית במהותה ובהיקפה, הן בתחום הציבורי והן בתחום הכלכלה, החברה והפוליטיקה בישראל.

למרות כל אלה, עדיין קיימים כיום בישראל פערים גדולים בין נשים וגברים. את הפערים הללו ניתן למצוא, בין היתר, בגישה למוקדי הכוח וקבלת ההחלטות, בנושאי תעסוקה ושכר, זכויות בנושאי מעמד אישי, בריאות וחינוך וכן באשר למעמדן של נשים בתוך המשפחה ומחוצה לה, והאלימות נגדן.

מפלגת 'יש עתיד', אשר לה ייצוג הנשים הגבוה ביותר בכנסת היוצאת, מאמינה כי המדינה אחראית לקידום מעמד האישה ולהשגת שוויון מלא בין נשים וגברים, תוך הבנה כי שוויון מגדרי, מלבד היותו מתקן עוולות ומסייע בצמצום אלימות המופנית נגד נשים, יניב תרומה מיידית וממשית לקידומה ולחוסנה של החברה הישראלית כולה.

השתתפותן המלאה של נשים בכל תחום ובכל זירה, ציבורית או פרטית, חיונית לקיומה של מדינה דמוקרטית, מתוקנת וחופשית. אנו רואים חשיבות רבה בקידום ייצוגן של נשים בגופים ציבוריים ובמוקדי קבלת ההחלטות ופועלים לעגן זאת בחקיקה. נמשיך לפעול למיגור התופעה המכוערת של הדרת והפליית נשים ולתיקון אי השוויון המובנה בדיני המשפחה בישראל. נעגן בחוק יסוד את הזכות הבסיסית לשוויון בפני החוק ואת חובת הייצוג ההולם, המעניקה עדיפות לאוכלוסיות מוחלשות ומסייע בצמצום פערים חברתיים.

נפעל לקידום מעמד האישה בשוק העבודה; לקידום זכויות הנשים בתחומי

המעמד האישי, הבריאות, החינוך, העולם הדתי; נקדם חקיקה שתסייע באתגר של שילוב אימהות וקריירה ולתמיכה במשפחות יחידניות (חד-הוריות).
 'יש עתיד' מחויבת למיגור הדרת הנשים מהמרחב הציבורי, למניעת התייחסויות מחפצות ומשפילות כלפי נשים במדיה ובמרחב הציבורי ולמאבק בתופעת עבירות המין והאלימות נגד נשים.

קידום מעמד נשים בשוק העבודה

שיעור ההשתתפות של נשים בכוח העבודה עולה בהתמדה. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הגיע בשנת 2014 ל-75.3%. על אף שנרשמה ההתקדמות רבה בחקיקה לשוויון תעסוקתי ולקידום נשים בעולם העבודה, השינוי במעמדן של נשים בשוק העבודה רחוק מלהיות מספק. פערי השכר בין גברים ונשים מגיעים ליותר מ-30%.

למרות ששיעורן של הנשים הלומדות לתארים גבוהים גבוה של גברים, עם ההתקדמות המקצועית, מתחילים להיווצר חסמים משמעותיים המונעים מהן להיות שותפות מלאות לפעילות הכלכלית ולטפס במעלה סולם התפקידים. רק 34% מהן מאיישות משרות ניהול בדרגי הביניים, ורק 4.5% מהמנכ"לים בישראל הן נשים.

צמצום פערי שכר בין גברים לנשים

על מנת להגביר את המודעות לפערי השכר ולהביא לצמצומם, העבירה יו"ר הוועדה לקידום מעמד האשה ולשוויון מגדרי בכנסת, ח"כ ד"ר עליזה לביא, חקיקה אשר חייבה שקיפות בדיווחי השכר של חברות ציבוריות בנוסף לחברות הממשלתיות לפי פילוח מגדרי. בהתאם לחוק, על החברות הציבוריות והממשלתיות מוטלת חובה לאסוף, לעבד ולפרסם מידע שכולל התייחסות למין העובדים, כדי שניתן יהיה לנתח ולעקוב אחר פערי השכר בהם ולפעול למיגורם.

בנוסף העבירה לביא חוק לפיו עובדת שמרוויחה פחות מעמיתה הגברים תוכל לתבוע פיצויים גם על הפרשי השכר וגם על עצם האפליה והפגיעה בכבודה. חוק זה נועד לסייע לנשים לקבל פיצוי הולם על הפגיעה המתמשכת בכבוד ובכושר ההשתכרות, ולדרבן מעסיקים לפעול לצמצום פערי שכר.

השוואת דמי לידה לנשים עצמאיות

המצב החוקי הקיים כיום יוצר אפליה בחוק כלפי נשים עצמאיות. גובה דמי הלידה של נשים עצמאיות נקבע על בסיס שנתי ולא על בסיס חודשי (כפי שנקבע לנשים המועסקות כשכירות) ומתייחס גם להכנסות האישה לאחר הלידה. מנגנון חישוב זה פוגע בנשים עצמאיות רבות, שמן הסתם היקף העבודה שלהן ושכרן מצטמצם לרוב לאחר הלידה, ומפלה אותן לעומת הנשים השכירות, ששכרן נותר זהה לאחר חופשת הלידה.

'יש עתיד' תקבע בחקיקה כי גובה דמי לידה המוענקים לנשים עצמאיות יחושבו על פי שניים עשר החודשים שקדמו ללידה, ולא יכללו את אלו שלאחר הלידה. כך נוכל להבטיח כי אם אכן הייתה ירידה בשכר העובדות העצמאיות, היא תוכל לבחור ששכרה שנקבע בחשבון יחושב לפי הכנסות השנה הקודמת ללידה.²⁶

בינוי 400 מעונות יום מפוקחים ל-30,000 ילדים נוספים

מעונות יום מפוקחים חוסכים כ-1,000 שקלים בממוצע מדי חודש לזוגות צעירים. החלטת הממשלה לקידום בנייתם נתקבלה עוד ב-2012 אך יישומה נעצר. התנענו מחדש את המהלך, כולל מימון מלא לרשויות שיקדמו בניית מעונות יום, לכ-30,000 ילדים בגילאי 0-3, מעונות שיאפשרו ליותר אימהות צעירות לצאת לעבודה בידיעה שלא כל משכורתן תשמש לכיסוי הוצאות הטיפול בילדים. מעונות אלה יהיו חלק מהמשאבים אשר יאוגמו בהרחבת אחריות משרד החינוך על כלל הילדים בישראל, מגיל אפס עד בגרות.²⁷

העדפה מתקנת לעסקי נשים במכרזים ברשויות המקומיות

נפעל לחייב העדפה מתקנת לעסקים בבעלות נשים במכרזים של רשויות מקומיות. מדובר בהרחבה של מנגנון שקיים במכרזים לאומיים, שלא נעשה בו די שימוש, מכיוון שלא היו די נשים שבעלותן עסקים בסדר גודל שיכול להתמודד במכרזים ברמה הלאומית.

תמרוץ מקומות עבודה גדולים לקיים במסגרתם גנים ומעונות יום

על מנת לסייע למיליוני נשים בישראל בשילוב בין אימהות וקריירה, נפעל

26 ראו גם בפרק עסקים קטנים ובינוניים.

27 הרחבה תוכלו למצוא בפרק החינוך.

לבניית מערכת תמריצים אשר תעודד מקומות עבודה גדולים לקיים במסגרתם פתרונות להורים המועסקים במסגרתם. על ידי קיום מעונות וגני ילדים במקומות העבודה, ירוויחו העובדים חסכון משמעותי בהוצאות החינוך, הילדים ירוויחו זמן איכות נוסף עם הוריהם ונשים תוכלנה להתקדם מקצועית ולהגביר את תרומתן למקום עבודתן.

קידום חקיקה המחייבת גמישות בהיקף מוגדר במקומות העבודה

'יש עתיד' תפעל להטמעת המלצות דו"ח וועדת שטאובר להעסקה בשירות המדינה ולהרחבתן למגזר הפרטי. המלצות הוועדה כוללות איזון בין משפחה ועבודה, הנהגת שיעור עבודה גמיש, ובחירה לבצע חלק מהעבודה, במסגרת שעות נוספות, מהבית.

העלאת תקרת ההשתכרות למענק עבודה לאימהות חד-הוריות

כחלק ממדיניות 'יש עתיד' לעידוד השתלבות בשוק העבודה, פעלנו להעלאת גובה תקרת ההשתכרות המזכה בקבלת מענק עבודה לאימהות חד-הוריות. במסגרת הצעת התקציב לשנת 2015 תוקצבה העלאת התקרה לקבלת מענק עבודה לאימהות החד-הוריות, ממשכורת של 4,760 שקלים בחודש ל-7,500 שקלים בחודש. זאת כדי לאפשר לאימהות חד הוריות להתפתח ולצמוח ולהשתלב במשרות איכותיות יותר.²⁸

פיילוט לתיקון חוק המזונות

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, קידם פיילוט לתיקון חוק המזונות, בעלות של 50 מיליון שקלים, אשר אמור היה לכלול 18,000 אימהות חד-הוריות. הפיילוט תוקצב במסגרת הצעת התקציב שהגיש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד.

אימהות חד-הוריות, אשר גרושן אינו משלם להן דמי מזונות, מקבלות את דמי המזונות מהביטוח הלאומי. בכדי לעודד אותן להשתלב בשוק העבודה, תבוטל ההתנאה בין קבלת דמי המזונות מהביטוח הלאומי לזכאות לקבלת הבטחת הכנסה.²⁹

28 ראו גם בפרק הרווחה.

29 ראו גם בפרק הרווחה.

עידוד ייצוג נשים והגברת נגישותן למוקדי הכוח

הגברת נגישות נשים למוקדי הכוח, קבלת ההחלטות והעשייה הציבורית פעלנו לקידום נשים אל מוקדי הכוח וקבלת ההחלטות. שלושה מחמשת שרי המפלגה מינו מנכ"ליות לניהול משרדי הממשלה שבראשם עמדו, וזאת לצד מינוי נשים נוספות לתפקידים בכירים. אנו מאמינים כי רק ייצוג משמעותי של נשים בצמתי קבלת החלטות, בגופים פרטיים וציבוריים יבטיח את קידומן ואת השתתפותן השוויונית בחברה.

ניתוח מגדרי של תקציב המדינה

תקציב המדינה הוא הביטוי המובהק ביותר לסדרי העדיפויות הכלכליים של מדינת ישראל. מתוך הבנה זו, אושרה החלטת ממשלה לפיה יתקיים יישום הדרגתי של ניתוח מגדרי של תקציב המדינה והטמעת חשיבה מגדרית בתהליכי התקצוב על כלל תקציב המדינה בתוך ארבע שנים.

ניתוח מגדרי של סעיפי התקציב משמש כלי אסטרטגי לקידום מעמדן של נשים ולצמצום אי השוויון המגדרי בחברה.

הניתוח המגדרי של תקציב המדינה מאפשר לבחון את חלוקת המשאבים בין נשים וגברים ומלמד באיזו מידה הולמת חלוקת המשאבים את הצרכים וסדרי העדיפויות של נשים וגברים. כך למשל, עלה מנתונים שונים כי נשים בישראל משתכרות פחות מגברים, מהוות רוב ממקבלי קצבאות הבטחת הכנסה וממקבלי קצבאות הסיעוד. כמו כן, שירותים ציבוריים כחינוך, בריאות, תחבורה ציבורית ורווחה נצרכים במידות שונות על ידי נשים וגברים.

עידוד ייצוג נשים ברשימות לרשויות המקומיות

מאז קום המדינה לא גדל במידה מספקת שיעור הנשים הנושאות תפקידים ניהוליים במגזר הציבורי. נוכח מרכזיותו של השלטון המקומי בחיי היום-יום של האזרח קידמו חברות הכנסת עליזה לביא ויפעת קריב תמריצים לייצוג הולם של נשים ברשימות לרשויות המקומיות. חוק זה מסמן לראשונה מסלול מעשי לקידום ייצוג נשי בפועל בשלטון המקומי.

על פי החוק, רשימות לרשויות המקומיות שיבטיחו ייצוג לנשים בשליש מרשימתם יקבלו תוספת מימון בהיקף של 15%.

ייצוג נשים בוועדות מקצועיות ציבוריות

'יש עתיד' פעלה להבטיח את ייצוגן של נשים בוועדות ציבוריות - בוועדת לוקר לקביעת תקציב הביטחון ובוועדת המשנה לבחינת תקציב הביטחון בוועדת חוץ וביטחון, בוועדת פרי לשוויון בנטל ובוועדת ששינסקי לבחינת מדיניות משאבי גז ונפט בארץ.

בנוסף פעלנו להבטחת ייצוג הולם לנשים בוועדות ציבוריות מקומיות, בחברות העירוניות ובוועדות העירוניות.

שריון מקומן של נשים בוועדה למינוי שופטים

הוועדה למינוי שופטים היא מהוועדות החשובות במבנה הדמוקרטי של מדינת ישראל אך לציבור הרחב אין זכות לבחירה ישירה של נציגיה. כדי למנוע מצב בו נשים יודרו מוועדה חשובה זו, כפי שהיה גם בעבר, פעלנו להבטחת ייצוגן ההולם של נשים במסגרתה בחקיקה.

הוועדה לבחירת שופטים מונה כתשעה חברים וכוללת שני נציגי ממשלה, שני נציגי כנסת, שני נציגים מלשכת עורכי הדין, שני שופטי בית המשפט העליון ואת נשיא בית המשפט העליון. לחברותן של נשים בוועדה זו חשיבות רבה, הן מההיבט הציבורי של שוויון בין גברים לנשים, והן מבחינת תרומתן של נשים לעבודת הוועדה.

החוק קובע כי לפחות אחד מן הנציגים ששולח כל גוף לוועדה, תהיה אישה. בכך יובטח שארבע מתוך תשעת חבריה יהיו נשים, וישמר בה ייצוג נשי הולם.

שריון מקומן של נשים בוועדה לבחירת דיינים

לבתי הדין הרבניים בישראל סמכות ייחודית בנישואין וגירושין. מכהנים בהם דיינים שהם גברים בלבד. שליטה זו מקנה להם השפעה ישירה על מעמדן של נשים, שכן האופן בו הם מפרשים את הדת היהודית בנושאי אישות מעניקה לגברים יתרון מתוקף היותם המגרשים הבלעדיים, וללא הסכמת הגבר אין גט. מצב זה גורם לקיפוח, הדרה והפליה של נשים, לאי שוויון מובנה ולחוסר איזון בתהליך של פירוק הנישואין.

כיום חיות בישראל אלפי נשים עגונות ומסורבות גט, מציאות שלא הייתה מוכרת בהיקפה בהיסטוריה היהודית. רבות מהן נאלצות בסופו של דבר לוותר על רכוש, על דמי מזונות ועל זכויות המגיעות להן על פי חוק, בתמורה לגט. נשים אחרות מוצאות עצמן במצב בו אינן יכולות להינשא שוב.

הבטחנו בחקיקה את שריון מקומן של נשים בוועדה למינוי דיינים, כמו גם צירוף רבנית כחברה נוספת לוועדה. בכך מובטח ייצוג הולם לנשים בוועדה למינוי דיינים שיסייע למאות אלפי נשים בבואן להתמודדות בבתי הדין הרבניים ותשנה את אופיים של בתי הדין שהינם גם כיום, בעלי תפיסה מגדרית, שמרנית ופטרונית.³⁰

הבטחת ייצוג הולם לנשים במועצות הדתיות

המועצות הדתיות בישראל אמונות על אספקת שירותי הדת בישראל. היום, כמעט ואין במסגרתן נשים. ייצוג שוויוני במועצות הדתיות יביא להתייחסות כוללת ולשיפור תחומים שעד כה סבלו מהזנחה רבת שנים ומחוסר תשומת לב, כמו משגיחות כשרות, הכנה לחתונה, תחזוקת מקוואות, הכשרת הבלניות ותנאי העסקתן. בכדי להבטיח שהשירות הניתן ייבחן את השירותים הייעודים לנשים ויבטיח את מקומן בשירותים הכלליים, קידמה ח"כ עליזה לביא הצעת חוק שתקבע ייצוג הולם לנשים במועצות הדתיות.

הצעת החוק אושרה בקריאה טרומית, ובמסגרת יצירת ההסכמות אודותיה גובשה הנחייה למינוי אישה אחת לפחות בכל מועצה דתית, שיושמה כבר במינוי חברי המועצות הדתיות של שנת 2014. נוסף ונפעל לייצוג ראוי והולם יותר של נשים במועצות הדתיות בכנסת הבאה.

זכויות נשים בתחום המעמד האישי

רפורמה בהליך הגירושין בישראל (מרוץ הסמכויות)

הסמכות לדון בענייני משמורת, מזונות ורכוש בהליכי גירושין קיימת כיום במקביל בבתי הדין הרבניים ובבתי המשפט לענייני משפחה. המצב המשפטי קובע כי התיק יידון במקום הראשון אליו פנה אחד מבני הזוג. כך נוצרה מציאות בה כל הקודם זוכה, וכל אחד מבני הזוג רץ לפתוח תיק במקום המועדף עליו. בכך, מעודדת המדינה את בני הזוג לפנות מוקדם ככל האפשר לערכאות השיפוטיות

ומסכלת את האפשרות כי יפנו תחילה לניסיונות לקיים שלום בית או לפתור את הסכסוך בדרכי שלום. מצב זה מחריף את הסכסוך, מבזבז כספי ציבור, ובעיקר פוגע בילדים המצויים בין הורים שמנהלים מאבק אחד עם השני.

הגשנו הצעת חוק המבקשת לבטל את הסמכות המקבילה בין בתי הדין הרבניים ובין בתי המשפט לענייני משפחה בנושאים הכרוכים לגירושין, ולקבוע כי פתיחת תיק בנושאים אלו יוכל להיפתח בבית הדין הרבני אך ורק בהסכמה של שני הצדדים. במידה ובני הזוג לא יגיעו להסכמה, יידון התיק בבית משפט לענייני משפחה. בכך, יבוטל מרוץ הסמכויות המהווה את אחת הרעות החולות בישראל.³¹

הסדרת ההתדיינות בסכסוכי משפחה

העברנו חוק שמטרתו לסייע לבני זוג ולהורים וילדיהם הנמצאים בסכסוך משפחתי, ליישב את הסכסוך שביניהם בהסכמה ובדרכי שלום, תוך צמצום הצורך בקיום ההתדיינות משפטית ותוך התחשבות במכלול ההיבטים הנוגעים לצדדים לסכסוך ולילדיהם. החוק קובע חובה על בני זוג המצויים בסכסוך משפחתי, לפנות תחילה למרכזי הסיוע שליד בתי המשפט לצורך בחינת אפשרות פתרון הסכסוך בדרכים אלטרנטיביות של שיחה וגישור טרם פניה להתדיינות משפטית. בכך, צפוי לגדול אחוז הסכסוכים המשפחתיים המסתיימים בהסכמה הדדית.

החמרת הענישה של סרבני גט

החוק הקיים אינו מספק מענה במקרים בהם למרות שסרבן הגט נאסר בשל סירובו לתת גט, הוא ממשיך לעמוד בסירובו גם מתוך הכלא. הניסיון מלמד כי סרבני גט מוכנים לשהות במאסר זמן רב, ובכך למנוע מנשים רבות להשתחרר מעגיונות. במקרים כאלו, כל הכלים המצויים כיום בחוק (צווים האוסרים על יציאה מן הארץ, על החזקת רישיון נהיגה, על הטלת עיקולים על גמלה או קצבה וכו'), הפוגעים בזכויותיו של אדם חופשי, אינם אפקטיביים כיוון שממילא סרבן הגט נמצא במאסר.

הצעת חוק לבתי דין רבניים של ח"כ דב ליפמן מטילה סנקציות נוספות על סרבני גט המצויים במאסר ונותנת לבתי-הדין הרבניים כלים אפקטיביים לטיפול במקרים כאלו, שבעזרתם ישתכנע סרבן הגט לשחרר את האישה מעגיונותה.³²

31 ראו גם בפרק דת ומדינה.

32 ראו גם בפרק דת ומדינה.

מניעת אלימות כנגד נשים

החוק למניעת הטרדה מינית נחקק בשנת 1998 ונתן לראשונה שם והגדרה לתופעה שנשים רבות חוו במקומות שונים בחייהן. החוק יצר מהפיכה בהגדרת גבולות האסור והמותר, המקובל והפסול במרחב הציבורי. 'יש עתיד' פעלה, ותמשיך לפעול, למיגור תופעת ההטרדות המיניות ולהחלת חובות מניעת הטרדה מינית על מוסדות וגופים נוספים, על מנת למקסם את ההגנה מפניה.

הקדמת מענק הסתגלות לנשים מוכות היוצאות ממקלטים

נשים היוצאות ממקלטים לשיקום חייהן, זכאיות למענק הסתגלות שנועד לסייע לה להתחיל מחדש. מענק ההסתגלות הועבר לאישה 60 יום לאחר שיצאה מהמקלט. מועד זה פעמים רבות הוא מאוחר מדי, והאילוצים הכלכליים הביאו לא אחת, נשים לשוב לבתיהן על אף האיומים והסכנות המצויים שם. על מנת להגדיל את סיכוייהן לצאת ממעגל האלימות ולבסס את חייהן מחדש הקדמנו את מועד הענקת מענק ההסתגלות לעת היציאה מהמקלט.

הרחבת המקלטים לנפגעות אלימות

נפעל להבטחת מעורבות המדינה בהפעלת מקלטים לנשים נפגעות אלימות ולהקמת מקלטים נוספים, וכן להגברת פיקוח המדינה על מפעילי המקלטים על מנת לוודא את מקצועיותם.

הרחבת הזכאות לנשים במקלטים

קידמנו פיילוט בשלושה מעונות לנשים מוכות אליהם יכולות להגיע נשים המבקשות להגיע למקלט גם עם ילדיהם המתבגרים. עד כה נאלצו נשים כאלה לעמוד בפני דילמה קשה בין קבלת סיוע במעון לבין הישארות עם ילדיהן המתבגרים שאינם מורשים להצטרף אליהן למגורים במעון.

חוק הסרטונים

התיקון לחוק למניעת הטרדות מיניות, שיזמה ח"כ יפעת קריב, שינה את הגישה

המשפטית כלפי תופעת הפצת סרטונים ותמונות בעלות אופי מיני ללא הסכמת המצולמים, תופעה ההולכת וגדלה, מפגיעה בפרטיות להטרדה מינית.

התיקון לחוק קובע איסור פרסום של תצלום, סרט או הקלטה של אדם המתמקד במיניותו, בנסיבות שבהן הפרסום עלול להשפיל את האדם או לבזותו, ולא ניתנה הסכמתו לפרסום. עברה זו תיחשב הטרדה מינית שעונשה עד חמש שנות מאסר. על פי התיקון, המפיץ יוגדר עבריין מין והנפגעת תוכר כנפגעת הטרדה מינית.

ישראל היא המדינה הראשונה בעולם המצליחה להעביר חקיקה שקובעת באופן מופרש כי עבירות המבוצעות בעולם הווירטואלי יוכרו כעבירות מין ובכך מייצרת חקיקה שמדביקה את הקדמה הטכנולוגית. מדובר בחוק פורץ דרך שהוביל תקדים חקיקתי הן בישראל והן ברמה העולמית ויצר התעניינות רבה מפרלמנטים ברחבי העולם.

הכשרת שופטים

פעלנו לקביעת הכשרה מיוחדת לשופטים בנושא הטרדות מיניות, בתמיכת נשיא בית המשפט העליון בדימוס, כבוד השופט אשר גרוניס, המבהירה את מחויבות בתי המשפט להגן על קורבנות תקיפה מינית.

'יש עתיד' תפעל לוודא ששופטים ופרקליטים העוסקים בעבירות מין יוכשרו הכשרה ראויה, מתאימה וייחודית, שתטמיע רגישות ראויה, התנסחות שאינה פוגענית והכרות מקיפה עם הדין הרלוונטי.

בחירת מין החוקר

התיקון לחוק זכויות נפגעי עבירה, שיזמה ח"כ יפעת קריב, מעניק לנפגע זכויות אשר יגנו עליו וישמרו על בטחונו בהליך הבירור הפלילי והאזרחי, בין השאר לנפגע עבירות מין.

הצעת החוק נועדה לקבוע זכות נוספת לנפגעי עבירת מין לבחור את מין החוקר שיחקור אותם. חקירה בדבר עבירת מין, שבה נדרש לעיתים נפגע העבירה לחשוף פרטים קשים ואישיים, עלולה להיות חוויה קשה עבורו, המצטרפת לפגיעה הקשה שחווה בשל העבירה. נשים מתארות את החקירה כפולשנית ופוגעת פעם נוספת. נוכח הקושי האמור, נקבע שנפגע עבירת מין יוכל לבחור

צעירים

לאוכלוסייה הצעירה במדינת ישראל יש מקום מרכזי ומשפיע בסדר היום הלאומי והחברתי. הם הכוח המניע של החברה והכלכלה בישראל והם שיקבעו את פניה של ישראל בשנים הבאות. כרבע מאוכלוסיית מדינת ישראל הם צעירים בגילאי 18-35, קבוצה משמעותית הנמצאת בליבת העשייה, ההתפתחות וההוויה של החברה הישראלית.

אוכלוסיית הצעירים היא המנוע המרכזי התורם לצמיחת המשק בהיבטים כלכליים, חינוכיים, חברתיים, אקדמיים וציבוריים. היא מתפתחת וצומחת, אבל במקביל מוטרדת מבניית עתידה, מרכישת השכלה ומהורות צעירה, ומול הסיכוי של כל זוג צעיר בישראל להצליח לקנות יום אחד דירה.

במציאות זו הפערים החברתיים הולכים ומתרחבים. 'יש עתיד' פועלת, ותמשיך לפעול, לצמצום ולמתן הכלים ושוויון ההזדמנויות לכל צעיר בישראל לפרוך את תקרת הזכוכית ולמצות את הפוטנציאל הגלום בו.

'יש עתיד' מחויבת לרווחתו ולשגשוגו של דור העתיד: השכלה גבוהה, פרנסה, דיור, ביטחון אישי ורווחה כלכלית, לצד עתיד ואופק משמעותי. גיבשנו תכניות עבודה שיספקו מענה לאומי כולל, מערכתי ומקיף לצרכי הצעירים, שיחזקו אותם, יקלו עליהם, ויבטיחו הזדמנות שווה.

נפעל לשילוב צעירים במוקדי קבלות ההחלטות, למתן מענה לצרכיהם, תוך הבנה ותיאום מול התנועות בחברה הישראלית ומול השפעתם על הנושאים המרכזיים המטרידים את כלל שכבות האוכלוסייה הצעירה: בני נוער, חיילים, חיילים משוחררים, סטודנטים, מילואימניקים, והורים צעירים. נעודד מעורבות חברתית ואקטיביזם של ציבור הצעירים בתחומים השונים ונפעל לקידום מדיניות של שילובם במרחבים הפוליטיים והממסדיים.

'יש עתיד' תפעלו להקמת גוף סטטורי אשר יאגם את מכלול הנושאים הרלבנטיים לציבור הצעירים בישראל, ויפעל מול כל משרדי הממשלה הרלבנטיים לפיתוח וקידום תכניות אופרטיביות לסיוע לצעירים ולהעצמתם. גוף זה יעסוק בסוגיות הבערות ביותר בקרב ציבור הצעירים כגון, תעסוקה, השכלה ודיור. הגוף יספק

מידע קבוע וזמין על הזכויות והאפשרויות הפתוחות בפני הצעירים בישראל, בהשכלה, בדיור ובתעסוקה, ויפעיל מרכזי צעירים ברחבי הארץ שיהוו מרכזי הכוונה ותעסוקה, ויאפשרו לצעירי ישראל לקבל מידע, משאבים ומענים ממוקדים בכלל התחומים המטרידים אותם.

נפעל להחזרת מועצת הדורות הבאים בכנסת, שתפעל בשיתוף ארגוני הצעירים במדינה. מועצת הדורות הבאים תהיה גוף מייעץ לכל חקיקה הנוגעת לצעירים או חקיקה בעלת השפעות ארוכות טווח על האוכלוסייה, האדמה והנכסים של מדינת ישראל.

'יש עתיד' תפעל לחיזוק הקשר בין ההשכלה הגבוהה, לתעסוקה ולמגורים, מתוך הכרה שהחיבור בין שלושת הנושאים הללו מהווה את מנוף הצמיחה האישי והמשפחתי, לביטחון האישי והקהילתי ולעתיד בטוח. היכולת של צעיר ללמוד מקצוע ולרכוש השכלה עם אופק תעסוקתי, ולשלב הקמת משפחה ומגורים מתאמים, הם הבסיס לקיום חברה איתנה וחזקה.

שוויון בנטל

חוק השוויון בנטל

חוק השוויון בנטל, המהווה למעשה תיקון לחוק שירות ביטחון וחוק שירות לאומי-אזרחי חדש, מסדיר את חובת הגיוס לחילונים ולחרדים כאחד, על החובות והזכויות הנגזרות ממנה. ההסדר שגובש בחוק מתחשב בצרכי האוכלוסייה החרדית מחד, ומאיזן מייצר לראשונה, חוק אחד לכולם המטיל חובת גיוס גם על הציבור החרדי בישראל.

מאז נחקק החוק לשוויון בנטל יושמו צעדים מעשיים רבים שמטרתם סיוע ועידוד יציאה לעבודה של הציבור החרדי. פתיחת מרכזי הכוון תעסוקתי ועיבוי המרכזים הקיימים, בניית תכניות ייעודיות לתעסוקת חרדים ושחרור החרדים מחובת הלימוד בישיבות, יצרו מציאות חדשה בישראל. הנתונים הרשמיים מראים עליה של 300% במספר החרדים אשר פנו למרכזי הכוון התעסוקתי בבקשה להשתלבות בשוק העבודה. נתונים אלה משקפים מגמה רחבה של שינוי בציבור החרדי, אשר הופך מציבור נתמך על ידי המדינה, למנוע צמיחה כלכלי למשק.³³

העלאת שכר חיילי החובה

דמי הקיום המצומצמים המשולמים לחיילים המשרתים את המדינה אינם מספיקים לקיום בסיסי. החיילים נאלצים להישען על הוריהם במקרה הטוב, או מתקיימים בדוחק בלתי אפשרי במקרה הרע. הגיע הזמן שהמדינה תיקח אחריות ותתגמל את חיילי וחילות החובה באופן הולם.

'יש עתיד' תפעל להעלאת שכר החיילים ב-700 ש"ח לחדש. ההעלאה תתבצע ב-3 פעימות שוות בצמוד לפעימות העלייה בשכר המינימום במשק.

חיילים משוחררים ומילואימניקים

נפעל למען מתן הטבות לחיילים משוחררים ולמשרתי המילואים. בכלל זה הטבות מס לחיילים משוחררים ולסיוע לבעלי עסקים קטנים ובינוניים המשרתים במילואים.

צמצום פערים והגברת השוויון

הורות צעירה

'יש עתיד' תפעל לייצר סביבת תעסוקה תומכת הורות, כזו המאפשרת איזון בין היכולת להתפרנס ולהתפתח מקצועית לבין צרכי ההורות וגידול הילדים. נפעל להעברת האחריות על החינוך לגיל הרך (0-3) ממשרד הכלכלה למשרד החינוך ולהרחבת מעונות היום המפוקחים, תוך שיפור תנאיהם.³⁴

חיזוק הפריפריה החברתית והגיאוגרפית

'יש עתיד' פעלה, ותמשיך לפעול, לצמצום הפערים החברתיים העמוקים בישראל, על מנת לספק לכל ילד את הכלים הדרושים לו כדי לפרוץ את תקרת הזכוכית ולייצר לעצמו עתיד מבטיח. זאת על ידי עידוד יוזמות של צעירים לחיזוק הפריפריה החברתית והגיאוגרפית, הגדלת התמיכה בהתיישבות ערכית במסגרות שונות כגון גרעינים וקהילות, על ידי מתן סיוע ממוקד לשכבות החלשות, בפרויקט לצמצום הפערים הדיגיטליים, במלגות סיוע לתלמידים ולחוקרים מהפריפריה ועוד.³⁵

34 הרחבה תוכלו למצוא בפרק החינוך.

35 הרחבה תוכלו למצוא בפרק החינוך ובפרק פריפריה ושלטון מקומי.

רווחה

לראשונה, הקצנו תקציב לסיוע ותמיכה ראשונית ליוצאים בשאלה מן העולם החרדי. השווינו תנאים בדיור, בתעסוקה ובהשלמת פערי השכלה, לרבות מלגות להשכלה גבוהה ומכינות.

הקצנו 6.5 מיליון שקלים לתכניות שיקום ומאבק בזנות קטינים, להקמת קווי חירום, לפתיחת מוקדים נוספים ולניידות לאיתור וטיפול בבני נוער שיפעלו 24 שעות.³⁶

תעסוקה

אנו מאמינים שהמפתח להצלחה הוא מציאת תעסוקה מותאמת, בעלת אופק משמעותי לקידום והתפתחות. הדרך הטובה ביותר להגדלת אפשרויות התעסוקה היא בעידוד הקמת עסקים קטנים ובינוניים. הם הכוח שמניע את הכלכלה הישראלית הם פרוסים על כל המדינה ומחזיקים את הפריפריה על גבם. הם הדרך הטובה ביותר להיאבק באבטלה, בעוני ובפערים חברתיים. התכנית שלנו לקידום תספק ליווי צמוד ומקצועי לכל צעיר המעוניינים לפתוח עסק, כמו גם הקצאה מיוחדת של ערבויות מדינה להלוואות שיינתנו לטובת צעירים עד גיל 30 שפותחים עסקים קטנים.

הובלנו חקיקה ויזמות לסיוע לעסקים הקטנים והבינוניים בישראל בהיקף נרחב, כדי להפוך את הפרוצדורה המסובכת של הקמת עסק לתהליך פשוט וידידותי, להקל את נטל המס שמוטל על העסקים הקטנים והבינוניים, להסיר להם מהדרך מכשולים, חסמים, ובירוקרטיה מיותרת.³⁷

נפעל לעיבוי מערך ההכוונה והתעסוקה לחיילים משוחררים ולבני נוער באמצעות מרכזי הצעירים ומרכזי ההכוון והתעסוקה ברשויות המקומיות ברחבי הארץ ובאמצעות שותפות רחבה בין משרדי הממשלה הרלוונטיים.

הקמת מרכזי הכוונה תעסוקתיים

נפעל להקמת מרכזי הכוונה תעסוקתיים, שיספקו ליווי משלב ההכוונה והענקת ההכשרה הנדרשת למקצועות השונים, ועד להשמה ועידוד מעסיקים לקלוט את העובדים החדשים. במרכז ההכוון יקבלו המשתתפים מגוון שירותים

36 הרחבה תוכלו למצוא בפרק הרווחה.

37 הרחבה תוכלו למצוא בפרק עסקים קטנים ובינוניים.

סיסייעו להם להשתלב בעולם התעסוקה, הכוללים אבחון והכוונה מקצועיים, סדנאות לכישורים נדרשים לשוק העבודה, ליווי בלימודים ובתעסוקה. בנוסף יקבלו המשתתפים ייעוץ והכוונה ללימודים - הכשרה מקצועית, לימודים אקדמיים, שיעורי עזר ועוד. בנוסף, התכנית כוללת תמריצים למעסיקים בגין העסקת עובדים מקרב האוכלוסייה החרדית, וכן מימון להכשרות פנים-מפעליות. בשלב הבא תוכננו להיפתח 6 מרכזים נוספים במתכונת דומה ברחבי הארץ.³⁸ מרכזי ההכוונה יפעלו לעודד יזמות עצמאית ויספקו ליווי בתהליך הקמת עסק, בניית תכנית עסקית והדרכה להתנהלות מול הרשויות.

העדפה מתקנת לעסקים קטנים ובינוניים במכרזים ממשלתיים

קבענו שורת כללים אשר יגדילו את הנגישות של עסקים קטנים ובינוניים למכרזים ממשלתיים והסרנו את החסמים שעמדו בפני עסקים קטנים ובינוניים להשתתפות במכרזים ובכך הממשלתי, כדי להבטיח שהמכרזים לא כוללים תנאים מיותרים, או מוטים לטובת חברות גדולות, באופן שעלול להוות חסם בפני עסקים קטנים ובינוניים.

נפעל לחייב בחקיקה כל גוף שחלה עליו חובת המכרזים להקנות 15% מהמכרזים אשר הוא מפעיל בשנה לעסקים קטנים ובינוניים מהפריפריה. כך נקדם את הצמיחה בפריפריה, נסייע ביצירת מקומות עבודה חדשים ונעצור ההגירה השלילית מהפריפריה למרכז, מגמה הנובעת בעיקרה ממרחב עסקי ותעסוקתי מוגבל.³⁹

דיון⁴⁰

מחירי הדיוור בישראל עלו מאז 2007 בלמעלה מ-80%. העשור האבוד של שוק הנדל"ן, נבע ממדיניות לא נכונה במקרה הטוב או מהיעדר מדיניות לפתרון משבר הדיוור במקרה הרע. עומק המשבר הפך את הדיוור לאיום אסטרטגי על דור שלם של צעירים, שוויתרו על החלום שיום אחד תהיה להם דירה.

רכישת דירה היא ההוצאה הגדולה ביותר בחייהם של הצעירים בישראל. יש עתיד שמה לה למטרה שכל זוג שזו לו דירתו הראשונה יהיה מסוגל להגיע אליה. לכן קידמנו את חוק "מע"מ אפס", המעניק הטבה של 240,000 שקלים לזוגות הצעירים בקניית דירה, עליו נמשיך להיאבק בכנסת הבאה.

38 הרחבה תוכלו למצוא בפרק עידוד שילוב הציבור החרדי בחברה הישראלית.

39 הרחבה תוכלו למצוא בפרק עסקים קטנים ובינוניים.

40 הרחבה תוכלו למצוא בפרק הדיוור.

דירה להשכיר – פרויקט לבניית 150,000 דירות להשכרה לטווח ארוך

שר האוצר ויו"ר קבינט הדיור לשעבר, יאיר לפיד, הביא להקמת חברת "דירה להשכיר". חברה זו קמה במטרה לבנות 150,000 יחידות דיור להשכרה לטווח ארוך, בסטנדרט הבנייה הגבוה ביותר. הפרויקט מכניס משתנה חדש לשוק הנדל"ן, מגדיל משמעותית את היצע הדירות להשכרה ויוצר מציאות חדשה בתחום הדיור להשכרה בישראל.

עד היום לא היה בישראל דיור מוסדר להשכרה. היצע הדירות הפרטיות להשכרה מוגבל, אין בו יציבות וודאות לשוכרים מפני פינוי מוקדם או העלאת מחיר תכופה ואיכותו לרוב אינה גבוהה.

על ידי בניית מגדלי הדיור החדשים, יצטרפו לשוק הדיור להשכרה בעשור הקרוב 150,000 דירות להשכרה לטווח ארוך, רבע מהן במחיר מפוקח. הדירות יהיו מוארות וירוקות, ובנויות בסטנדרטים הגבוהים ביותר, בלב אזורי הביקוש. בנייתם של ארבעת מגדלי הדיור הראשונים בפרויקט כבר החלה ברמת השרון והסתיים שלב המכרזים בפרויקטים בהרצליה ובחיפה. בנייתן של 2,000 דירות נוספות אושרה על ידי קבינט הדיור.

החוק לשכירות הוגנת

החוק, אותו יזם יו"ר קבינט הדיור ושר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, נועד להביא להסדרת המסגרת החוקית ביחסי משכיר-שוכר של דירת מגורים ולהבטיח יציבות והגינות בשוק השכירות.

בעזרת החוק נוכל לספק לשוכרי הדירות ודאות לגבי מחיר הדירה שלהם לתקופה ארוכה יותר משנה; נוכל לוודא שהדירות המושכרות ראויות למגורים; נתמרחק הקמת מרשם שכירות, שיכיל מאגר של חוזי שכירות; ונבטיח שבעל הדירה לא יוכל לבוא בדרישות בלתי סבירות לשוכרים.

החוק מורכב משלושה חלקים; הראשון מטפל בהגדרת יחסי שוכר משכיר וכולל את נושא הערבויות, תיקון פגמים בנכס המושכר ומסדיר את הנושא של ביטוח דירה. חלקו השני עוסק בהגדרת דירה ראויה להשכרה לצורך הבטחת רמת איכות מינימלית לשוכרי הדירות. החלק שלישי מגביר את הוודאות והיציבות של השוכר וכולל איסור על העלאת שכר הדירה משנה לשנה למשך 3 שנים

ביותר מ-2% וחובת הצגת חוזה השכירות הקודם בפני הדייר החדש. הפרת חובת אי העלאת שכר הדירה תגרור פיצוי ללא הוכחת נזק.

בניית 5,000 דירות מעונות סטודנטים

משבר הדיור העמוק שנוצר הביא לעליית מחירי השכירות, שהכבידו במיוחד על ציבור הסטודנטים בישראל, במרכז ובפריפריה. בשיתוף הוועדה לתכנון ותקצוב במועצה להשכלה גבוהה, קידם שר האוצר ויו"ר קבינט הדיור לשעבר, יאיר לפיד, תכנית להקמת כ-5,000 יחידות דיור למעונות סטודנטים בפרסה ארצית, 1,000 מהן בפריפריה ו-4,000 במרכז. התכנית, שהוקצו לה כ-160 מיליון שקלים, מיושמת בשני שלבים.

כ-100 מיליון שקלים כבר הושקעו בכ-3,000 מעונות סטודנטים בכל הארץ, בדגש על אזורים שבהם מצוקת הדיור גבוהה. סטודנטים שיאכלסו את המעונות החדשים, ייהנו מיחידות דיור במחירים נוחים ובו זמנית יפנו דירות באזורי ביקוש להשכרה או לקניה.

השלב הבא של התכנית, בהיקף של כ-64 מיליון שקלים, יעניק תמיכה לפרויקטים בהיקף של 2,000 מעונות נוספים. שלב זה יהיה פתוח גם למכללות לחינוך ולמוסדות אקדמיים שאינם מתקצבים, בין היתר באמצעות שיתופי פעולה נרחבים עם רשויות מקומיות.

חינוך⁴¹

פעלנו, ונמשיך לפעול, לשיפור רמת החינוך, קידום ענייני חינוך והעלאת רמת המצוינות. תכנית 'יש עתיד' לחינוך החלה מהפיכה דרמטית במערכת החינוך, שמתאימה אותה למאה ה-21, מקדמת למידה משמעותית, מעניקה העדפה מתקנת לתלמידים ומורים בפריפריה ומחזקת את החינוך הטכנולוגי-מקצועי.

הגדלה משמעותית של תקציבי תנועות וארגוני הנוער

'יש עתיד' מאמינה כי נוער מעורב וערכי, הלוקח חלק בפעילויות בקהילה, הוא המתכון לחברת מופת, חברה שאזרחיה ערבים זה לזה, נושאים באופן שווה בנטל ומחויבים להצטייד אותה קדימה. שר החינוך לשעבר, שי פירון, החליט

להגדיל באופן חסר תקדים את תקציב ארגוני הנוער, מ-3 מיליון שקלים שהוקצו ב-2013 ל-23 מיליון שקלים ב-2014 (בשנת 2012 תקציבם הוערך ב-641 אלף שקלים בלבד). כמו כן הורחבו תקציבי תנועות הנוער, תקציבי שנת שירות, גרעיני צעירים ומחנכים. מדובר בגידול תקציבי חד, שמשמעותו שילובם של עשרות אלפי תלמידים נוספים בארגוני הנוער, והפיכתם לנוער מתנדב, מעורב חברתית, משפיע על השיח הדמוקרטי, מעודד סובלנות, מכבד את האחר ומוקיע תופעות של גזענות ו אלימות.

'יש עתיד' תפעל להרחבת תקצובם של כעשרה ארגוני נוער נוספים, במטרה להרחיב את הפעילות בארגוני הנוער לכ-350 אלף בני נוער פעילים בעשר השנים הקרובות (לעומת כ-40 אלף תלמידים לפני תוספת משמעותית זו). נאפשר לעשרות אלפי תלמידים נוספים להצטרף לארגוני נוער קיימים וחדשים כ'נוער מד"א', 'אחריי', 'נוער גאה', 'פרחי הדגל', 'תרבות', 'אות הנוער' ועוד.

פעלנו להעמקת הרצף החינוכי בין תנועות הנוער לבתי הספר. הבאנו להתחדשות ולהתרחבות של החברה למתנ"סים, לשיפור משמעותי בתכני הטלוויזיה החינוכית מתוך הבנה שכל ילד זקוק למעטפת חינוכית מקיפה בכל שעה, כל יום, כל השנה: "מחנכים מסיבי לשעון".

הכפלת קרן המלגות לתלמידים נזקקים

על מנת לדאוג לתלמידים נזקקים ולאפשר להם שוויון הזדמנויות אמיתי, הכפיל שר החינוך לשעבר, שי פירון, את היקף קרן המלגות המיוחדת. הרחבה משמעותית זו, מ-50 מיליון שקלים ל-100 מיליון שקלים תסייע ל-130,000 תלמידים נוספים לרכוש את הציוד הלימודי הדרוש להם ולקחת חלק בפעילויות חינוכיות מחוץ לשטח בית הספר, כמו טיולים שנתיים, סיורים לימודיים וסל תרבות.

לצד תוספת התקציב של קרן המלגות, הקצה משרד החינוך תקציבים נוספים לצורך הפעלת מפעל השאלת ספרי לימוד, תכנית התקשוב הלאומית והקצאת שעות לחיזוק לימודי.

חיוב לימודי ליב"ה בכלל מוסדות הלימוד בישראל

לימודי הליב"ה מקנים ערכי יסוד, זהות משותפת וכלים להפיכה לאזרח יצרני

במדינת ישראל. שר החינוך לשעבר, שי פירון חתם על הסכם היסטורי ופורץ דרך עם רשת החינוך התורני "אל המעיין", שמשמעותו הרחבת לימודי הליב"ה. במסגרת ההסכם ילמדו בתי הספר של הרשת לימודי ליב"ה באופן מלא, הופחת התקציב למוסדות הפטור (מוסדות חרדיים שאינם מלמדים את מקצועות הליב"ה, כפי שקובע התיקון לחוק לימוד חובה) ונעשה קיזוז של 20 מיליון שקלים למוסדות חרדיים שאינם מיישמים ליב"ה.

בבתי ספר אלו ילמדו התלמידים אנגלית, מתמטיקה, ועברית, וכן יורחבו שאר תחומי הלמידה כמקובל בתכנית הלימודית. הכיתות הקטנות בהם לומדים כ-10 תלמידים יאוחדו לכיתות גדולות יותר, ויסגרו בתי ספר קטנים.

במסגרת התוכנית להסדרת החינוך החרדי, צורפו כ-56 מוסדות חינוך חרדיים לחינוך הציבורי, ועוד עשרות רבות של בתי ספר וגני ילדים הביעו עניין להצטרף. נבנו מסגרות להכשרה המונית של מורים חרדים - בשנת הלימודים תשע"ה התחילה הכשרתם של 1,075 מורים למקצועות הליב"ה.

על מנת לעודד ולקדם את הכנסת לימודי הליב"ה לכמה שיותר מוסדות חינוך בישראל, נקבעו תקנות לקיצוץ תקציבי המוסדות שאינם מלמדים את מקצועות הליב"ה.

כניסה לאוניברסיטה באמצעות תעודת הבגרות החדשה

'יש עתיד' מבקשת לאפשר לתלמידים, שהשקיעו ולמדו לבחינות הבגרות, ללמוד באוניברסיטאות ולרכוש השכלה מתקדמת, שתסייע להם להפוך לאזרחים יצרנים, הנושאים בנטל תשלום המסים. לכן הוחלט כי קבלתם של תלמידים אלו למוסדות להשכלה גבוהה לא תותנה עוד בהצלחתם בבחינה הפסיכומטרית. ההחלטה מבטלת למעשה את החובה להיבחן בבחינה הפסיכומטרית ומאפשרת קבלה לאקדמיה על סמך תעודת הבגרות בלבד. לצד שוויון ההזדמנויות, ההחלטה מגלמת חסכון כספי משמעותי של עלות הבחינה והקורס המכין.

תעודת הבגרות החדשה תשמש כמסלול כניסה מרכזי לאקדמיה, למגוון רחב של חוגים, ביניהם גם הנדסה ומדעים. זאת במטרה לעודד את התלמידים להעמיק במסלולים מוגברים באנגלית, מתמטיקה ומדעים.

כבר בשלב הראשון של התכנית אחד מכל שלושה מועמדים לאוניברסיטה וכמעט

מחצית מהמועמדים למכללות יתקבלו ללימודים על סמך תעודת הבגרות בלבד. בנוסף, חמשת התלמידים המצטיינים בכל בית ספר בפריפריה החברתית-גאוגרפית יוכלו להתקבל להשכלה גבוהה ללא כל מיון נוסף. הבחינה הפסיכומטרית לא בוטלה לחלוטין, וזאת כדי להותיר הזדמנות נוספת לתלמידים שלא הצליחו להגיע להישגים מספקים בשנות התיכון ללמוד במסגרת ההשכלה הגבוהה. על ידי צעד זה כלל הצדדים יצאו נשכרים: המצוינות תועמק, בוגרים רבים יוכלו לחסוך בזמן ובכסף וההשכלה הגבוהה תהיה נגישה לכלל החברה בישראל.

תוספת תקציבית להשכלה הגבוהה להגברת המצוינות האקדמית ועידוד המחקר

'יש עתיד' רואה בהשכלה הגבוהה אבן דרך להשתלבות בשוק העבודה ולהפיכתם של הסטודנטים לאזרחים יצרנים, בחברה דמוקרטית מתקדמת. מערכת ההשכלה הגבוהה היא חלון ההזדמנויות והכניסה של הפרט לעולם הכלכלה של המחר, ועליה להיות שוויונית ונגישה לכל אחת ואחד.

על מנת לחזק את ההשכלה הגבוהה ולהנגישה לאוכלוסיות רבות ככל שניתן, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, על תוספת תקציבית של כחצי מיליארד שקלים למטרה זו. תוספת התקציב יוחדה להגברת המצוינות האקדמית ועידוד המחקר, בין היתר באמצעות תמיכה במרכזי מצוינות ותכניות להשבת מדענים לארץ.

תחבורה⁴²

מפלגת יש עתיד תפעל לפיתוח תחבורה ציבורית נוחה וזולה לצעירים בכל רחבי הארץ. תחבורה ציבורית נרחבת ונגישה תספק לאוכלוסיית הצעירים מענה נוח ונרחב, ונפעל לעידוד השימוש בה באמצעות תמריצים ובהם המשך מתן הנחה של 50% לסטודנטים באמצעות הצגת כרטיס הסטודנט, מתן פתרון תחבורתי אמיתי לתלמידים הלומדים רחוק ממקום מגוריהם ולצעירים שגרים או עובדים בפריפריה והרחבת מערך הקווים בכלל וקווי הלילה בפרט.

נפעל בכדי לאפשר תחבורה ציבורית בשבת באזורים חילוניים. תחבורה ציבורית

תופעל בשבת לפי הצרכים ותוך התאמת צירי התנועה ותדירותה לנסיבות. תישקל הפעלת התחבורה הציבורית בשבת בידי זכיינים מיוחדים ובאמצעות כלי רכב קטנים (כגון מיניבוסים).

כמו כן תפעל יש עתיד לקיום אפשרות תחבורה שיתופית, אשר תאפשר לצעירים להשתתף בכוח העבודה כנהגים ולהגדיל את הכנסתם הכלכלית, תוך יצירת אפיק הכנסה אשר יתרום לרווחתם הכלכלית. המודל מבוסס על שימוש בטכנולוגיות מידע ורשתות חברתיות. ויתרום להפחתת יוקר המחיה באמצעות אספקת שירותי הסעה זמינים ובמחירים נמוכים מאלה הנהוגים כיום, תוך הגברת התחרותיות בתחום.

אזרחים ותיקים

מפלגת 'יש עתיד' רואה באזרחים הוותיקים בישראל נכס חברתי, ומכבדת ומוקירה את תרומתם לבניין הארץ, לתרבות, לחברה ולביטחון. אנו רואים במדינה האחראית הבלעדית לרווחתה ולקיומה בכבוד של האוכלוסייה הוותיקה ומציעים מערך פתרונות אשר יבטיחו לאזרחים הוותיקים ביטחון אישי והזדקנות בכבוד.

בשנים האחרונות נמצאת אוכלוסיית האזרחים הוותיקים בישראל בעלייה מתמדת, הן באופן מוחלט והן בשיעורה מכלל האוכלוסייה, ובעשרים השנים הבאות צפוי שיעורם לגדול בכ-50%. במקביל, ולאור השיפור בשירותי הרפואה, תוחלת החיים בישראל היא מהגבוהות בעולם ועומדת כיום על 81.6 שנים בממוצע. אוכלוסיית האזרחים הוותיקים בישראל מונה כ-800,000 ישראלים בני 65 ומעלה, אשר מהווים כ-10% מהאוכלוסייה הכללית, כשבשנת 2030 צפוי מספרם לעמוד על כ-1.4 מיליון אנשים, שיהוו כ-14% מהאוכלוסייה. בתוך כך, שיעור האזרחים הוותיקים הסיעודיים גדל בקצב גבוה אף יותר.

מדינת ישראל ניצבת לא ערוכה אל מול הגידול באוכלוסיית האזרחים הוותיקים: אחד מכל חמישה אזרחים וותיקים מוגבל בתפקודו, כרבע מהם מתגוררים לבד ללא משפחה. הפנסיה החדשית הממוצעת בישראל עומדת על כ-5,000 שקלים בלבד ורק שליש מאוכלוסיית האזרחים הוותיקים נהנה ממנה. השאר חיים על חסכונות פרטיים או על קצבאות, ובפועל, אחד מכל שלושה אזרחים וותיקים מטופל על ידי שירותי הרווחה. האוכלוסייה הזקוקה ביותר לשירותי הרווחה הינה האוכלוסייה של אזרחים וותיקים תשושים, בודדים ומעוטי הכנסות. מדובר בבעיה המחייבת היערכות לאומית מיידית וחוצת משרדי ממשלה.

ממשלות ישראל לא השכילו להתמודד עם האתגר, והיום אנו עדים להיעדר מערך תומך מספק, שיודע לתת טיפול מרבי בעלות סבירה: קיים מחסור חמור במיטות בבתי חולים שיקומיים וסיעודיים, מחסור בכוח אדם מיומן במקצועות הגריאטריים, מחסור בבתי דיוור מוגן, מחסור בתקציבים ופיצול הטיפול הרפואי בין מספר רב של נותני שירות.

במהלך השנתיים האחרונות פעלנו רבות על מנת לטפל ולחזק את האוכלוסייה הוותיקה והוצאנו אל הפועל חלקים גדולים מהתכנית עליה הכרזנו ערב הבחירות. התכנית מתייחסת לשלושה תחומי חיים עיקריים: הבריאות, הכלכלי והחברתי, תחומים שלתפישתנו שזורים זה בזה ומחייבים התייחסות מקיפה ומעמיקה שתעניק לכל אזרח ותיק את הזכות לחיות את חייו בכבוד.

נמשיך לפעול לחיזוק ושיפור השירות הרפואי הניתן לאזרחים הוותיקים במדינת ישראל; למתן מענה לצורך בדיור מוגן בקרב האזרחים הוותיקים; לקידום הנגשתם של מוסדות תרבות וחינוך; ולהגנה מיטבית על זכויות הפנסיה של אזרחי ישראל. נפעל להבטחת גובה קצבת הפנסיה, לעידוד תעסוקה מעל גיל 65, להוזלת עלויות הדיור המוגן ולהתאמה של התשלומים המתקבלים מביטוח לאומי, כך שכל האזרחים הוותיקים במדינת ישראל יחיו את חייהם בכבוד.

פנסיה⁴³

מסלול פנסיה ממלכתי

יצירת מסלול פנסיה ממלכתי בכל אחת מקרנות הפנסיה, שיהיה ברירת המחדל ויתנהל בדמי ניהול מינימליים. מסלול זה יעמוד בעיקר לטובת העובדים החלשים במשק, אשר כיום מופנים לאפיקי חיסכון עתירי דמי ניהול שאינם מתאימים להם. מהלך זה יביא להורדת מחיר דמי הניהול של 750 אלף חוסכים לפנסיה, המשלמים היום את דמי הניהול המקסימליים ובעקבותיו להגדיל את קצבאות הפנסיה שלהם בין 10-15% אחוזים.

הגברת התחרות באמצעות בחירה חופשית של סוכני הביטוח

החוסכים השכירים לפנסיה חופשיים לבחור את המוצרים הפנסיוניים שלהם, אך הם עדיין חייבים להפעיל את החיסכון דרך סוכן הביטוח ("סוכן ההסדר") שבחר המעביד שלהם. כך שלמעשה, החוסך הינו לקוח שבוי של סוכן ההסדר, אשר לעיתים מנצל זאת על מנת לבצע הטיות או לגבות דמי ניהול עודפים.

43 ראו גם בפרק כלכלה, חברה ומאבק ביוקר המחיה.

הצעת חוק ממשלתית לתיקון חוק הפיקוח על מוצרים פנסיוניים, שהוביל סגן שר האוצר לשעבר, מיקי לוי, ועברה בקריאה ראשונה בכנסת, מאפשרת לחוסכים בחירה חופשית של סוכן ההסדר. על ידי עידוד התחרות בתחום הפנסיוני, יכולים החוסכים להשוות עלויות ולבחור במסלול הפנסיוני שמיטיב עימם ולהוזיל את דמי הניהול לפוליסה שהם משלמים. נמשיך לקדם חקיקה זו בכנסת ה-20.

ניהול אישי של החיסכון הפנסיוני

על ידי מתן אפשרות לחוסכים לנהל באופן עצמאי את החיסכון הפנסיוני, יכול חוסך להוזיל האופן משמעותי את דמי הניהול של הפנסיה שלו לעומת המסלולים המנוהלים.

ניהול אישי מונע ניגודי אינטרסים ועסקאות של בעלי עניין שעלולים להתרחש כאשר המוסדיים ובעלי השליטה משקיעים את כספי החוסכים על פי שיקול דעתם הבלעדי. תקנות שתיקן האוצר לטובת העניין המאפשרות חיסכון בניהול אישי לכל כספי קופות הגמל, הועברו למשרד המשפטים לחתימה אך נבלמו.

עידוד מעבידים להעניק לעובדיהם ייעוץ פנסיוני אובייקטיבי

החיסכון הפנסיוני הוא הצבירה הפיננסית המשמעותית ביותר לאדם הממוצע. מרבית העובדים אינם משתמשים בייעוץ פנסיוני בשל העלות החד-פעמית הגבוהה יחסית. נפעל להכיר בהוצאה של המעביד לייעוץ פנסיוני אובייקטיבי של עובדיו כהוצאה מוכרת למס, על מנת לעודד זאת.

אזרחים ותיקים כנכס חברתי

מחקרים רבים בתחום הזקנה קובעים באופן מובהק כי ככל שאדם יותר פעיל כך הוא יותר בריא, או לחילופין, מתעכבות או נמנעות אצלו תופעות של בדידות, תחלואה, סיעוד וכדומה. לצערנו, על אף התארכות תוחלת החיים, המדינה טרם דאגה לבניית תשתיות של פעילויות ועיסוקים בעשור שנוסף לאזרחים הוותיקים לאחר גיל הפרישה ולפיכך נאלצת המדינה להוצאות רבות על רווחה, בריאות וסיעוד בקרב קשישים.

בשונה מדימויים הרווח בחברה כקבוצת אוכלוסייה חלשה ונזקקת, מדובר

באזרחים בעלי ידע, ניסיון, אחריות, וזמן פנוי לפעול למען החברה. בהשקעה בהקמת תשתיות בתחומי ההתנדבות, התעסוקה, התרבות וההשכלה, לצד הסטת תקציבים ושינוי התודעה הציבורית כלפי אוכלוסייה זו, ניתן יהיה להפוך את האזרחים הוותיקים מנטל כלכלי לנכס ולמשאב לאומי שישפיע לטובה על כלכלת ישראל ויטיב עם כלל אזרחי מדינת ישראל.

במסגרת זו נפעל להסרת חסמים לתעסוקת אזרחים ותיקים, למינוי ממונה אזרחים ותיקים ברשויות המקומיות אשר ידאג להתוות מדיניות מקדמת ותיקים במסגרתן, ולפיתוח מסגרות התנדבות לקשישים וחיבורם לקהילה.

סיוע לאזרחים ותיקים בתחום הרווחה⁴⁴

יישום הדרגתי של מסקנות הוועדה למלחמה בעוני

יישום מדורג של מסקנות ועדת אלאוף להוצאת אוכלוסיות שלמות ממעגל העוני תוכנן להתחיל במסגרת תקציב 2015, בכלל זה תכנית "להזדקן בכבוד" המגבירה את הסיוע לקשישים בישראל.

הגדלת קצבאות הזקנה לקשישים מקבלי הבטחת הכנסה

בישראל חיים 190 אלף קשישים מתחת לקו העוני. מלבד קצבת הזקנה הם זכאים לקבלת קצבת הבטחת הכנסה. תקציב 2015 שגיבש שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הגדיל את ההשקעה במשרדים החברתיים ביותר מ-10 מיליארד שקלים. תקציב משרד הרווחה גדל ב-2 מיליארד שקלים, מעבר לגידול הטבעי. על ידי תוספת זו ביקשנו להגדיל את קצבאות הבטחת הכנסה של הקשישים החיים מתחת לקו העוני, על מנת לאפשר להם להזדקן בכבוד. הגדלה זו של קצבאות הבטחת הכנסה לקשישים נתקעה בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולצאת לבחירות מוקדמות.

התכנית לביטחון תזונתי יצאה לדרך ותקציבה הוכפל

התכנית שהיקפה נאמד היום בכ-230 מיליון שקלים מספקת רשת ביטחון תזונתי עם למעלה מ-200,000 ארוחות חמות לאוכלוסיות הנמצאות במסגרת הרווחה. הרחבת התכנית אפשרה חלוקת ארוחות חמות לציבורים המצויים במסגרות

רווחה שונות. כך למשל 12,000 ארוחות חמות לקשישים, ניצולי ופליטי שואה השוהים במקבצי דיור וארוחות חמות ל-6,000 קשישים חסרי עורף משפחת המבקרים במועדונים.

שינויים מבניים במוסד לביטוח לאומי

הובלנו שורה של שינויים מבניים במוסד לביטוח לאומי, במטרה להביא לייעול שיקדם את רווחתם וזכויותיהם של האזרחים המטופלים בו. בכלל זה, הוצאת ועדת הערר של הביטוח הלאומי למסגרות חוץ בלתי תלויות וקיצור זמני התורים בסניפים.

הגדלת קצבאות חדשות לנכי נפש ולמוגבלים מונשמים

להגברת הסיוע למי שיכולות התפקוד שלהם פגועה באופן ניכר ועד היום קיבלו קצבה בסיסית בלבד. קצבאות חדשות אלו נועדו לסייע להם במהלך שהותם במוסד ותיייע למשפחות המהוות את המעגל התומך, הנושא בעיקר נטל הטיפול.

ביטול גביית חוב לביטוח לאומי של נפטר מבני משפחתו

לא ייגבה חוב של דמי ביטוח שחייב מבוטח שנפטר, גם כאשר קיימת מכוח הנפטר זכאות לגמלת שארים או תלויים על מנת להקל כלכלית על משפחות נפטרים בשעתן הקשה, תוך התמודדות עם האובדן, החליט שר הרווחה, מאיר כהן, לתקן עוול שהיה קיים בתקנות הביטוח הלאומי ולקבוע תחתן כי לא ייגבה חוב של דמי ביטוח שחייב מבוטח שנפטר, גם כאשר קיימת מכוח הנפטר זכאות לגמלת שארים או תלויים.

על פי התקנה הישנה, אם לנפטר היה חוב לביטוח הלאומי, היה המוסד גובה אותו ממשפחתו של הנפטר. מצב זה הוביל לכך שמשפחת הנפטר, שנאלצה גם להתמודד עם אבלה ועם הקשיים הרגשיים הנלווים לכך, נאלצה גם להתמודד עם חובות כספיים. התקנה החדשה קובעת כי חוב זה ייגנז.

חיזוק מערכת הבריאות הציבורית וההתמחות הגריאטרית⁴⁵

הרחבת סל הבריאות

הבאנו להרחבת סל הבריאות על ידי תוספת של 300 מיליון שקלים בשנה. ההחלטה הביאה לתוספת מעשית של סל הבריאות ב-600 מיליון שקלים בשנים 2013-2014 ו-300 מיליון שקלים נוספים תוקצבו בתקציב 2015, המגדיל את ההשקעה בתקציב הבריאות ב-4 מיליארד שקלים. בזכות תוספת משמעותית זו, נוספו 88 תרופות וטכנולוגיות חדשות לסל הבריאות, והושם דגש על רפואה מונעת למניעת תחלואה.

תוספת מענקים למתמחים ומקצועות במצוקה

בין היתר רפואה פנימית וגריאטריה, בהיקף של 75 מיליון שקלים. תקציב זה הביא לשינוי משמעותי בבחירת מקצועות התמחות וחיזוק מקצועות במצוקה כרפואה פנימית, הרדמה וכירורגיה, ובדגש על הפריפריה. למענקים למקצועות רפואיים במצוקה נוספו מקצועות כמו פסיכיאטריה מבוגרים ורפואת משפחה בפריפריה. מקצועות אלו נוספו למקצועות גריאטריה, פתולוגיה, נאונטולוגיה, הרדמה, רפואה דחופה, ופסיכיאטריה ילדים.

הרחבת הסדרי הבחירה באשפוז הכללי

כיום, אדם שנדרש להתאשפז, נשלח על ידי קופת החולים לאשפוז בבית חולים בהתאם למקום מגוריו. זאת בשל אלמנט כלכלי הנובע מהסכמי הסדרי בחירה. הסדרים אלה אינם לוקחים בחשבון מקרים בהם אדם מעדיף להתאשפז בבית חולים אחר בשל מגוון סיבות, כקרבה למשפחתו.

יוזמתה של שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, המהווה יישום למסקנות ועדת גרמן לשיפור הרפואה הציבורית, מציעה להרחיב את בתי החולים המוצעים למטופל לצורך אשפוז ל-3 בתי חולים, על פי כללים קבועים, ובכך לאפשר לאזרח חופש וכוח רחבים יותר.

דמי מחלה לאזרח בשל היעדרות לצורך טיפול בהורה חולה

ביטול מגבלת הגיל (65) ומתן אפשרות לילדים שהוריהם הפכו תלויים לחלוטין לסעוד את הוריהם על חשבון ימי המחלה המגיעים על פי החוק. התיקון לחוק שיזמה ח"כ רינה פרנקל מאפשר לציבור העובדים בישראל לעשות שימוש בימי המחלה העומדים לרשותם מכוח החוק, לא רק עבור מחלה עצמית או מחלה של אחד מילדיהם, אלא גם לצורך טיפול בהורה חולה.

בני המשפחה להורים שהפכו להיות תלויים לחלוטין בעזרת הזולת לביצוע פעולות היום יום יוכלו לסעוד את הוריהם על חשבון ימי המחלה המגיעים להם ע"פ החוק, וזאת ללא קשר לגיל ההורה. עד התיקון לחוק היתה מגבלה לפיה גיל המטופל חייב להיות מעל 65 שנים. תוספת נוספת לחוק שיזמה פרנקל הוא האפשרות לחלק את ימי המחלה לחצאים, מה שמאפשר להכפיל את תקופת המחלה ולהקדיש יותר זמן לבן המשפחה החולה.

הנגשת שירותי הבריאות לכל אזרחי המדינה

הסדרת התקנות להנגשת מקומות המספקים שירותי בריאות במסגרת הבריאות הממלכתית כך שיותאמו לשירות אנשים עם מוגבלויות, ולהנגשה לשונית של תרופות.

התקנות כוללות; הוראות בדבר חובת ביצוע נגישות, אופן ביצוע התאמת נגישות בשירותי הבריאות ותחזוקתן, התאמות נגישות למוסדות הבריאות ובתוכם (התגברות על הפרשי גובה, אמצעים לאיתור, אזהרה והכוונה, מתקני תברואה נגישים, יחידות אשפוז מיוחדות, שילוט, אקוסטיקה ועוד). משרד הבריאות ויחידות הסמך, לרבות בתי-חולים, קופות החולים ומגוון השירותים הניתנים מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כלולים בחובה זו.

שירות סביב השעון לנכים על כסאות גלגלים

מתן שירות מלא לאורך כל שעות היממה ובמשך 7 ימים בשבוע לנכים. נקבע זמן שירות יעיל, לרבות מסלול מהיר לבעלי מחלות פרוגרסיביות.

כחלק ממטרתה של 'יש עתיד' לספק לכלל הציבור שירותי בריאות ציבורית נאותים וראויים ולסייע לאנשים עם מוגבלויות, יזמה שרת הבריאות לשעבר, יעל

גרמן שירות מלא לחילוץ נכים, שיפעל 24/7 (7 ימים בשבוע, 24 שעות ביממה). השירות מיועד למקרים בהם מנגנון הנסיעה בכיסא מושבת, ואין באפשרות הנכה להתנייד או להיעזר במלווה.

סיעוד

חוק הסיעוד

הזכאות לגמלת סיעוד קבועה בחוק הביטוח הלאומי התשנ"ה-1995, לפיו קשישים המוגדרים סיעודיים רשאים לקבל מהמדינה מימון לטיפול סיעודי או לחלופין את ערכו בכסף. בהמשך הוחלט על תיקון לחוק, אשר שלל את הזכאות מקשישים השוהים בבתי אבות, כדי למנוע ממשרד הרווחה כפל תשלומים. החלטה זו מונעת מזקנים רבים לממן מגורים בבית אבות, משום שהם יודעים שללא גמלת הסיעוד לא יוכלו להיעזר במימון הטיפול בהם בבוא הצורך.

נפעל לתיקון שיקבע כי מגורים בבית אבות אינם שוללים באופן גורף את הזכאות לגמלת סיעוד, משום שלא כל בית אבות שמקבל קצבת סיעוד ממשרד הרווחה אכן מוגדר כ"מוסד סיעודי" ומצדיק שלילת זכאות אוטומטית מכל דייריו.

מנגנון ביטוחי סיעודי

תוחלת החיים הממוצעת בישראל היא מהגבוהות בעולם והאוכלוסייה הולכת ומזדקנת. קשישים רבים חווים קשיים במימון טיפול סיעודי, חלקם אינם עומדים בקריטריונים הנוקשים המזכים אדם לסיוע ממשלתי במימון אשפוז סיעודי ונאבקים לממנו באופן עצמאי.⁴⁶

ככדי לאפשר ביטחון סיעודי לאוכלוסייה זו, על המדינה לפעול וליזום מנגנון ביטוחי סיעודי-ממלכתי, אשר יביא להפחתה הדרגתית של דמי ההשתתפות העצמית והעומס על בני המשפחה.

הקצאת עובדים זרים לסיעוד במוסדות הסיעודיים

המדינה מתירה כיום לקשיש סיעודי הנמצא בקהילה לקבל עובד זר, ומנגד אינה מאפשרת למחלקות הסיעודיות תקנים להעסקת עובדים זרים. נפעל לשנות נוהל זה על מנת להגביר את היכולת לספק שירותי סיעוד בבתי אבות

המספקים שירות לקשישים סיעודיים ולהגדיל את התחרות ביניהם, שתוביל להורדת מחיריהם לקשישים ולמשפחותיהם.

דיוור מוגן

דיוור מוגן מספק מענה לבעיית הבדידות הקשה בקרב האוכלוסייה המבוגרת, מקנה תחושת ביטחון אישית ומאפשר נגישות ישירה לשירותים חברתיים ורפואיים. במסגרת תקציב 2015 הקצינו 440 מיליון שקלים לבניית כ-4,000 דירות דיוור מוגן לקשישים שמקבלים קצבת ביטוח לאומי או הבטחת הכנסה, ללא דירה בבעלותם בהווה או בעבר.

תחבורה ציבורית⁴⁷

ציבור האזרחים הוותיקים בישראל מסתייע רבות בשירותי התחבורה הציבורית. כיום מקנה חוק האזרח הוותיק הנחה של 50% מעלות הנסיעה בתחבורה הציבורית. נפעל להגדלת ההנחה כך ששירותי התחבורה הציבורית יינתנו לאזרחים הוותיקים בחינם. הנחה זו תהווה הקלה משמעותית ביוקר המחיה עבור ציבור הקשישים בישראל המתקיים בצמצום.

קהילה גאה

תמיכה בקהילה הגאה, בזכויות שלה, בשוויון שלה בפני החוק, זה חלק ממה שמגדיר אותנו כבני אדם. כל עוד הקהילה הגאה לא זוכה לזכויות מלאות, אנו עדיין לא חיים במדינה שבה אנו רוצים לחיות.

אנו מחויבים בכל ליבנו למלחמה על זכויות הקהילה הגאה בישראל. התפקיד שלנו הוא ליצור חברה שהיא שוויונית, מוסרית, הוגנת וצודקת.

לכל אדם יש את הזכות לאהוב מישהו, ולהקים אתו משפחה, ולהוליד אתו ילדים – בפונדקאות או בכל דרך אחרת – לקבל את כל הזכויות הקבועות בחוק באופן שוויוני ולהסתובב ביננו גאה במי שהוא, מבלי לחוש מופלה ורדוף.

בשנה האחרונה נלחמנו ואישרנו בממשלה את התיקון לחוק הפונדקאות, ביצענו מהפכה בתחום הניתוחים לשינוי מין, הבאנו להגדלה משמעותית בארגוני הנוער ובכללם בתקציב ארגון הנוער הגאה (איגי), התחלנו בחקיקת התיקון לחוק הפרשנות, משרד הרווחה מאפשר לראשונה לקהילה הגאה לקבל שירותי רווחה בכל מקום, דאגנו שיאושרו תקציבים לשירותים הפסיכו סוציאליים לטובת הקהילה.

והכי חשוב, הנחנו את הצעת חוק ברית הזוגיות שתאפשר לכל שני בני אדם, רבות בני זוג מאותו מין, לממש את אהבתם ולקבל את כל הזכויות המגיעות להם ואנחנו נלחם עליה.

שוויון זכויות

מתן נקודות זיכוי להורים שהם זוגות חד מיניים בעבור ילדיהם

'יש עתיד' מאמינה כי הורים לילדים זכאים לקבל את כל הסיוע והתמיכה שיש בידי המדינה להציע להם, ללא קשר להרכב המשפחתי ולנטייה המינית שלהם. הצעת חוק שקידמה ח"כ עדי קול דרשה להשוות בין זוגות של שני גברים לזוגות אחרים, מאחר ונקודות הזיכוי במס בגין ילדים משולמות לאם.

על פי הנחיית שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, החלה רשות המסים להכיר בבני זוג מאותו המין כזכאים לקבל נקודות זיכוי במס המוענקות לבני זוג הטרוסקסואליים. זהו צעד חשוב להכרה בבני זוג מאותו המין כשווים בפני מערכת החוק, על הזכויות והחובות הנובעות ממנה.

הכללת אפליה בשל נטייה מינית וזהות מגדרית בחוק הפרשנות

'יש עתיד' דוגלת בשוויון מלא, תומכת בקהילה הגאה, נלחמת על הזכויות והשוויון שלה בפני החוק, ופועלת בכל תחום על מנת לחזק אוכלוסיות שזכויותיהן הבסיסיות נפגעו. יו"ר סיעת 'יש עתיד', ח"כ עפר שלח יזם הצעת חוק הקובעת כי בכל מקום בחוק שאוסר על אפליה, האיסור יחול גם נגד אפליה על רקע נטייה מינית או זהות מגדרית.

הצעת החוק קובעת לראשונה בחוק איסור אפליה נגד "זהות מגדרית" וחלה על כל החוקים הקיימים בישראל. הצעת החוק אושרה בקריאה טרומית אך השלמת הליך החקיקה נעצרה בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולהוביל לבחירות מוקדמות. נמשך לקדם חקיקה זו גם בכנסת ה-20.

חוק לפיצוי נפגעי הירי בבר-נוער

אירוע הירי בבר-נוער הוא אירוע טראומטי שנגרם לבני נוער חפים מפשע. מלבד הפגיעה הפיזית והניכור המשפחתי, החשיפה התקשורתית של חלק מהפצועים אילצה אותם להתמודד עם הסטיגמה החברתית הקשה סביב נטייתם המינית וחשיפתם בפני הציבור הרחב. עד היום, נאלצו הפצועים להישען על תרומות אד-הוק לבעיותיהם.

קידמנו הצעת חוק שמטרתה לאפשר מתן סיוע על ידי המדינה לנפגעים עצמם או לשאייריהם, תוך קביעת מנגנון של זכות חזרה למדינה לתבוע מצד שלישי את התגמולים ששולמו.

זוגיות ומשפחה

מהפך בחוק הפונדקאות

הזכות להקים משפחה ולהיות הורה הן זכויות בסיסיות של כל אדם. המצב החוקי הקיים היום, מאפשר לזוגות הטרנסקסואלים בלבד לבצע הליך פונדקאות בישראל. גברים ונשים רווקות מודרים מהחוק במתכונתו הנוכחית.

'יש עתיד' הצליחה לאשר בממשלה ולהעביר בקריאה ראשונה את התיקון לחוק הפונדקאות, שמאפשר לגברים ולנשים רווקות להיעזר בשירותי פונדקאות בישראל. לחוק זה גם משמעות דקלרטיבית עצומה, בעצם התמיכה בממשלה ובכנסת בחוק שמשמעותו שמשפחה להט"בית אינה שונה מכל משפחה אחרת.

ועדת "מור יוסף" המליצה לאפשר לגברים להיעזר בשירותי פונדקאות אך במסלול נפרד אלטרואיסטי. 'יש עתיד' ראתה בהמלצה זו כהמלצה מפלה, המקדשת את ההבחנה הלא ראויה בין הורות להט"בית בהורות הטרנסקסואלית, ועל כן דחתה גרמן את ההמלצה והובילה תיקון שוויוני לחוק שמאפשר מסלול אחד ושווה לפונדקאות.

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, יזמה את תיקון החוק על מנת לאפשר לגברים ולנשים רווקות לממש את זכותם להפוך להורים. התיקון לחוק יאפשר להיעזר בשירותי פונדקאות בישראל, יסדיר את הליכי הפונדקאות בחו"ל, ירחיב את הקריטריונים על מנת להגדיל את מספר הפונדקאיות הישראליות, ויחזק את ההגנה על הפונדקאית.

הצעת החוק מהווה נקודת מפנה היסטורית בקהילה הגאה משום שלראשונה מכיר החוק הישראלי באופן שוויוני בהורות להט"בית. הצעת החוק קובעת למעשה ש"הורות היא הורות" ואין הבדל בין הורות של זוג גברים, זוג נשים או זוג שהם גבר ואישה.

הצעת החוק נתקלה בקשיים רבים במהלך הליך החקיקה ובמאבקים נגד התפיסה שהורות להט"בית שווה להורות של גבר ואישה. נאבקנו לקידום

החוק והבאנו לאישורו בממשלה ובקריאה ראשונה בכנסת.⁴⁸

חוק ברית הזוגיות האזרחית

'יש עתיד' מאמינה כי לכל זוג, שני בני אדם, עומדת הזכות להחליט כיצד למסד את הקשר הזוגי שלהם ולממש את אהבתם. הצעת חוק ברית הזוגיות האזרחית מאפשרת לכל שני בני אדם למסד את הזוגיות שלהם. החוק יאפשר לכל אדם חופש בחירה בין מסלול אזרחי-חילוני למסלול דתי, לקיום מסגרת זוגית-משפחתית אזרחית, ויביא לשוויון זכויות מלא בין זוגות שנישאו בנישואים דתיים לבין אלו שבאו בברית הזוגיות האזרחית.

לדין הדתי יש כיום בעלות בלעדית על מוסד הנישואין. מציאות זו פוגעת פגיעה קשה בזכויות היסוד של חלקים נרחבים בציבור, שאינם יכולים למסד חיי משפחה במסגרת אזרחית מוכרת, או של אוכלוסיות שאינן יכולות להינשא כלל על פי החוק הדתי היהודי. מצוקה זו הובילה לפיתוח מסלולים עוקפים לנישואין הדתיים כבחירה בסטטוס ה"דועים בציבור" או נישואים בחו"ל.

מסלולים אלה כוללים פתרונות נקודתיים וחלקיים בלבד, ואינם מבטיחים ודאות משפטית ויציבות למערכת היחסים בין בני הזוג. בנוסף, הזוגות שאינם יכולים או מעוניינים למסד את חיי משפחתם באופן דתי, נאלצים לשאת בהוצאות כלכליות כבדות הכרוכות בנישואים מחוץ למדינה. הם גם מאבדים את החוויה היסודית של מיסוד הזוגיות שלהם במדינה בה הם חיים, בשפתם, בתרבותם ובלוויית משפחתם וחבריהם. היעדרותו של מסלול חלופי למסגרת הדתית, מביא להעמקת הקרעים ולהתרחקות של רבים מהמסורת הדתית.

סיעת 'יש עתיד' הגישה לכנסת את הצעת חוק "ברית הזוגיות האזרחית", במטרה לאפשר לכל אזרח ישראלי, יהודי או לא יהודי, גאה או סטרייט, לקבל הכרה ממדינתו בזכותו לאהוב. הצעת חוק "ברית הזוגיות האזרחית" נועדה לאפשר לכל אדם לקיים חיי משפחה במסגרת משפטית-אזרחית מוכרת על פי חוק, באמצעות הקמת מוסד משפטי-אזרחי חדש שיתקיים לצד מוסד הנישואין, מבלי לפגוע במעמדם או באופיים של הנישואין והגירושין הדתיים.

מוסד ברית הזוגיות האזרחית אינו מבקש לקרוא תיגר על המסד הדתי, להתחרות או להתנגש בו, אלא להיות קשוב ולכבד את חירותם של אלה שאין

ביכולתם או ברצונם למסד את חיי משפחתם באופן דתי, ועדיין לקבל זכויות שוות. הצעת החוק מגלמת בתוכה הצעת פשרה המבוססת על הצעות חוק רבות שהוצגו לאורך השנים על ידי גורמים שונים מהמגזר הדתי והחילוני, בניסיון להביא לדיאלוג ביצירת מציאות המאפשרת הגשמתם של זכויות יסוד, תוך מתן כבוד הדדי לתפישות הערכיות השונות, אותה מובילה 'יש עתיד'.⁴⁹

הכרה בהורות ללא צורך באימוץ

כיום, כאשר בן או בת זוג מביאים ילד לעולם (בין אם על ידי פונדקאות ובין אם על ידי תרומת זרע), בן או בת הזוג, שאינם ההורה הביולוגי או הגנטי, נדרשים לעבור הליך של אימוץ בשביל להיות מוכר כהוריו של היילוד.

'יש עתיד' מאמינה כי המדינה צריכה להכיר בזוגות מאותו המין כהורים לילידיהם ללא צורך בהליך של אימוץ. במקום שבו ילד נולד כתוצאה מתרומת זרע או פונדקאות ויש רק הורה אחד שמוכר כהורה, המדינה צריכה להכיר בהורות של בן או בת הזוג כלפי הילד וזאת ללא צורך בתהליך של אימוץ.

שוויון באימוץ

חוק האימוץ בישראל קובע כיום כי "איש ואשתו" יקבלו קדימות באימוץ ילדים. מציאות זו יוצרת מצב שבו זוגות מאותו מין נדחקים לסוף רשימת ההמתנה ואינם מסוגלים לאמץ תינוקות בישראל.

אנו מאמינים כי אין הבדל בין זוג מאותו מין לבין זוג של גבר ואישה ולכן נפעל להכרה בזוגות מאותו מין כשווים גם בתהליך האימוץ.

נוער גאה

בני נוער מתמודדים בחיי היום יום עם מציאות מורכבת של גיבוש אישיות ותפיסה אודות העולם המלוות בשלל התלבטויות והתמודדויות בתחום האישי והחברתי. עבור בני נוער גאים נוספים למורכבויות הללו גם עובדת שונותם והצורך להכיר באותה שונות ולהתמודד איתה, הן בפני עצמם והן בפני החברה. הנוער הגאה היא אוכלוסייה הנמצאת בסיכון להטרדות במערכת החינוך ובסיכון כפול (וייתכן ואף משולש) לאובדנות.

'יש עתיד' תפעל לגיבוש תכנית פעולה לתמיכה בנוער גאה הכוללת את משרדי החינוך, הרווחה והבריאות. במסגרת תכנית זו ייבחנו אפשרויות לשילוב תכנים בנושא בבתי הספר, הכרה בנוער גאה כקבוצה בסיכון, שילוב הנוער הגאה בתוכנית הלאומית למניעת אובדנות, הקמת מרכזים לנוער גאה ברחבי הארץ ושילוב ארגוני קהילה קיימים כגון: איגי (ארגון הנוער הגאה) ובית דרור, בקידום התוכנית.

הקהילה הטרונסית

בשנה ושמונה חודשים 'יש עתיד' פעלה בכל הכוח לקידום זכויות הקהילה הטרונסית בישראל ולקידום מעמדה החברתי ושוויון הזכויות שלה.

נמשיך לפעול לקידום מעמדם של טרנסג'נדרים בחברה הישראלית ולהכרה בזהותם; למניעת הפלייתם ולקידום שילובם במקומות עבודה במגזר הפרטי והציבורי; להנגשת כלל שירותי המדינה לרבות שירותי משטרה, מקלטים ופנימיות לנוער במצוקה; להקמת שירותים ייעודיים והנגשת שירותים קיימים, להרחבת שירותי הרווחה הניתנים לקהילה ולקידום הסובלנות החברתית כלפיה.

מהפיכה בניתוחים לשינוי מין

לראשונה מזה 30 שנים, הביאה שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, לשינוי מהפכני ביחס משרד הבריאות כלפי טרנסג'נדרים ובנוהל לניתוחים לשינוי מין, באופן שנועד להקל על המבקשים לעבור ניתוח לשינוי מין.

במסגרת זו הורד גיל הניתוח מגיל 21 לגיל 18, קוצרה תקופת ההמתנה לניתוח משנתיים לשנה אחת בלבד, נעשו הקלות בדרישה ללקיחת הורמונים; מונתה נציגה מהקהילה הטרונסג'נדרית כחברה בוועדה לשינוי מין; ומונתה ועדה ממלכתית, שקבלת אישור ממנה תהא תקפה בכל בית חולים ציבורי בישראל.

בנוסף לשינוי נוהל הניתוחים קידמה שרת הבריאות לשעבר סדרה של הקלות נוספות לטרנסג'נדרים כגון: מימון קופות החולים ניתוחי נקבה לזכר (F2M) בחו"ל, שלא מתאפשרים בארץ, ומינוי עובדת בכירה לרכזת תחום טרנסג'נדרים במשרד הבריאות.

סעיף המין בתעודת הזהות

'יש עתיד' תפעל לתקן את המצב המפלה בה אנשים נאלצים להיות רשומים ברשם האוכלוסין בניגוד לזהות בה הם חיים ותפעל להחיל הסדר שינוי מין נגיש ונוח ללא דרישה לפרוצדורה רפואית.

בריאות והקהילה הגאה

קידום פעילויות למניעת הדבקה באיידס

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, קידמה שורת פעולות לצמצום ההדבקה ב-HIV בקרב הקהילה הגאה: גרמן החזירה את המימון לבדיקות HIV אנונימיות, הקצתה תקציב למימון קונדומים לחלוקה בחינם על ידי הוועד למלחמה באיידס, וגיבשה תכנית יחד עם ארגוני הקהילה לצמצום ההדבקה ב-HIV.

הקמת ועדה לבחינת מדיניות תרומות הדם בישראל

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הקימה ועדה שתפקידה לבחון את מדיניות תרומות הדם בישראל בנוגע לקהילה הגאה ולקהילה האתיופית.

כיום, על פי מדיניות משרד הבריאות ובנק הדם של מד"א לא מתקבלת תרומת דם מגברים אשר קיימו יחסי מין עם גברים מאז שנת 1977. הוועדה התבקשה לבחון את הקריטריון הקיים ולבחון האם יש בו צורך לאור ההתקדמות הטכנולוגית שבשמירת ביטחון מנות הדם. הוועדה נדרשה לקבוע מדיניות שתשמור על עקרון השוויון ואי ההשפלה כלפי האוכלוסייה הגאה והאוכלוסייה האתיופית. ערב פיזור הכנסת, הוועדה הייתה בשלבים סופיים של גיבוש המלצותיה.⁵⁰

מאבק בטיפולי המרה

לבקשת שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, אימצה מועצת הפסיכולוגים את העמדה שטיפולי המרה לשינוי נטייה מינית, הנפוצים לרוב במגזר הדתי ובמסגרתם נעשה ניסיון "לשנות" את נטייתו של המטופל להטרנסקסואליות, אינם יעילים ואף עלולים לסכן.

החלטה זו הצטרפה אזהרה מפורשת של משרד הבריאות נגד טיפולי המרה, שמסייעת לארגונים קהילתיים למנוע הפניה לטיפולי המרה שכאלה. להשלמת המאבק בטיפולי המרה, הניח ח"כ בועז טופרובסקי על שולחן הכנסת הצעת חוק שמטילה איסור פלילי על ביצוע טיפולי המרה בניסיון לשנות את נטייתו המינית של אדם (בדומה לאיסור על המרת דת).

הנגשת שירות רפואי ללהט"בים

הנגשת מתן טיפול רפואי ללהט"בים ולבחינת הצרכים המיוחדים של הקהילה תוך בחינת הדרכים להטמעתן במערכת הבריאות.

חינוך והקהילה הגאה

קידום הסברה לחינוך מיני ופעילות הדרכתית עם איגי

כחלק ממחויבותה של שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, לקהילה הלהט"בית ומתוך הכרה באתגרים המיוחדים עמם מתמודדים נערים ונערות המשתייכים לה, החליטה גרמן על שילוב איגי – ארגון הנוער הגאה – בפעילות להסברה ולחינוך התנהגות מינית חכמה ולמניעת הדבקה ב-HIV ובמתן מענה ללהט"בים במצוקה במסגרת התכנית הלאומית למניעת אובדנות.

הגדלת התמיכה התקציבית בתנועות נוער ובכללם איגי (ארגון נוער גאה)

שר החינוך לשעבר, שי פירון, הגדיל באופן חסר תקדים את תקציב ארגוני הנוער, מ-3 מיליון שקלים שהוקצו ב-2013 ל-23 מיליון שקלים ב-2014 (בשנת 2012 תקציבם הוערך ב-641 אלף שקלים בלבד). מדובר בגידול תקציבי חד שמשמעותו שילובם של עשרות אלפי תלמידים נוספים בארגוני הנוער, והפיכתם לנוער מתנדב, מעורב חברתית, משפיע על השיח הדמוקרטי, מעודד סובלנות, מכבד את האחר ומוקיע תופעות של גזענות ואלימות.

קיום ימי עיון לצוותים החינוכיים והכללת נושאי ההתמודדות של הקהילה הלהט"בית במערכי השיעור של תכנית "כישורי חיים" של משרד החינוך ובמסגרת התכנית "האחר הוא אני"

שר החינוך לשעבר, שי פירון, שם דגש בכל תכניות הלימודים על היחס לאחר וקבלתו לשורות החברה. התקיימו ימי עיון לצוותים החינוכיים, והוכנסו קשיי ההתמודדות של הקהילה הלהט"בית לתוך מערכי השיעור של תכנית "כישורי חיים". כמו כן, עודכנו חומרי הדרכה לגננות בנושא "משפחות אחרות".

במסגרת הנושא השנתי "האחר הוא אני" הוכנסו לאתר המלווה את המורים, מערכי שיעור בנושא המאבק בהומופוביה וטרנסופוביה.

'יש עתיד' תמשיך לפעול לקידום החינוך לקבלת השונה ולמען שיח סובלני בבתי הספר.

רווחה וקהילה הגאה

חבילת רווחה וקהילה הגאה.

מתוך הכרה במצבם הלא פשוט של בני נוער המשתייכים לקהילה, מתקצב משרד הרווחה, בראשות מאיר כהן, את השירותים הפסיכו-סוציאליים של "האגודה".

במסגרת זו הוגדל הסיוע התקציבי למרכזי הטיפול ב-5 מיליון שקלים בכדי להגביר את התמיכה בנוער גאה במצוקה והקמת דירת מעבר לטרנסג'נדרים במרכז. 'יש עתיד' תפעל להרחבת שירות זה והקמת דירות נוספות.

בנוסף יזם השר שינוי תקנות, שיאפשר לקבל שירותי רווחה בכל מקום בארץ, לאו דווקא בעיר מגוריו של מגיש הבקשה. השינוי יאפשר לקהילה הגאה (בין השאר במגזר הערבי והחרדי) לקבל שירותים בכל מקום, מבלי לחשוש מיחס מפלה על רקע נטייה מינית או זהות מגדרית במקום מגוריהם.

זכויות אנשים עם מוגבלויות

המבחן העליון של מדינה הוא לא מבחן ההצלחה, אלא מבחן החמלה, העוברת דרך היכולת להזדהות והיכולת לראות את האחר, דרך היכולת לחיות עם מי ששונה ממך.

מחויבותנו כמדינה וכחברה, היא להסיר את כל המכשולים מדרכם של אנשים עם מוגבלויות.

על המדינה לחייב העסקה של אנשים עם צרכים מיוחדים במגזר הציבורי ולעודד אותה במגזר הפרטי, לשלב אנשים עם מוגבלויות במערך השירות הלאומי, להבטיח שאין מוסד ציבורי אחד שסגור בפניהם, ולוודא שכל ילד במערכת החינוך יודע שהאחר - זה הוא.

שילוב אנשים עם מוגבלויות בתעסוקה, בחינוך הכללי ובחיי הקהילה מסייע לא רק לבעלי המוגבלות עצמם, אלא גם לחברה והקהילה שסביבם בכללותה. הוא ממגר דעות קדומות ומצמצם את ההדרה החברתית של אנשים עם צרכים מיוחדים. הוא הבסיס לחברה מוסרית ומלוכדת.

'יש עתיד' מאמינה כי חברה המשלבת אנשים עם מוגבלויות, ומאפשרת להם למצות את יכולותיהם וזכויותיהם, ככל אזרח, היא חברה מופת חזקה וערכית. אנחנו מחויבים למעבר משיח של צדקה וחסד לשיח של זכויות, המבטיח לאנשים עם מוגבלויות חיים של עשייה ומשמעות. נגישות בעינינו אינה מתמצה ברמפות או בניית מעליות, אלא היא שפה תרבותית רחבה, המאפשרת לכל אחד להגיע לכל מקום.

מערכת הרווחה

הרחבת מעגל הזכאים לקצבת השירותים המיוחדים

קצבת שר"מ (שירותים מיוחדים) היא קצבה הניתנת לנכים החיים בתוך הקהילה אך זקוקים לעזרה בביצוע פעולות יומיות או להשגחה. קביעת הזכאות לקצבה בוצעה עד כה באמצעות מבחן שנקרא ADL, הבוחן את רמת התלות בעזרת הזולת בפעולות יום בסיסיות. המבחן הביא בחשבון רק תלות מוטורית, וקבוצות אוכלוסייה שונות, הסובלות מקשיים אחרים, מצאו את עצמן במשך עשרות שנים ללא מענה.

'יש עתיד' החליטה לשנות את הקריטריונים שגרמו עוול לאוכלוסיות שלמות למעלה מ-30 שנה, כששרי האוצר והרווחה לשעבר, לפיד וכהן, החליטו להקצות תוספת של 110 מיליון שקלים לטובת הרחבת מעגל הזכאים לקצבת שירותים מיוחדים. החלטה זו הכניסה למעגל הזכאים לקצבה אוכלוסיות שעד כה לא היו זכאיות לה - עיוורים, אנשים עם מוגבלות נפשית-קוגניטיבית ואנשים עם ליקויים נוירולוגיים. בזכות השינוי שהובלנו כ-8,000 אנשים נוספים, עם צרכים מיוחדים, יכללו במעגל הזכאים.

מתן זכאות לקצבת השר"מ לאוכלוסיות אלה היא בגדר הכרה בזכותן לחיות בקהילה באופן עצמאי, בטיחותי ושוויוני.⁵¹

הצעת חוק זכויות המשפחות המיוחדות

הצעת חוק שהגישה ח"כ קארין אלהרר, בשיתוף ארגון "קשר" וקואליציית ההורים לילדים עם צרכים מיוחדים, מכירה לראשונה באחריות המדינה כלפי המשפחות המיוחדות כאורגן, מעבר לאחריות האישית כלפי האדם עם הצרכים המיוחדים. ההצעה תעניק למשפחה סל שירותים הלוקח בחשבון את צורכיהם של כל בני המשפחה וכן תייצר מרכזי שירות שירכזו את הטיפול וילוו כל משפחה במימוש זכויותיה מול משרדי הממשלה השונים.

הגדלת קצבאות חדשות לאנשים עם מוגבלות נפשית ולמונשמים

במסגרת הרחבת הסיוע לאנשים עם צרכים מיוחדים פעל שר הרווחה לשעבר,

מאיר כהן, להגדיל את הקצבאות המגיעות לעשרות אלפי נכי נפש ומוגבלים מונשמים, שיכולת התפקוד שלהם פגועה באופן ניכר.

עד לתוספת התקציבית האמורה הסתפקו אותם אנשים בקצבה בסיסית בלבד. קצבאות חדשות אלו נועדו לסייע להם במהלך שהותם במוסד ונטייה למשפחות המהוות את המעגל התומך, הנושא בעיקר נטל הטיפול.⁵²

תוספת קצבה של למעלה מ-1,000 שקלים בחודש להורים לילדים סיעודיים
הורים לילדים סיעודיים נאלצים לשאת בהוצאות כבדות לטיפול בילדיהם ולסיוע סיעודי לשם הטיפול בילד בזמן שהם יוצאים לעבודה.

שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, הגדיל את הקצבה לה זכאים ההורים לילדים סיעודיים ב-1,000 שקלים בחודש, החלטה אשר תביא לשיפור משמעותי בחייהם ורווחתם של כ-5,000 ילדים המוגדרים כנכים קשים ואינם זכאים לתוספת שר"מ (שירותים מיוחדים). מדובר בילדים המוגדרים כסיעודיים מורכבים הדורשים השגחה מתמדת, עם שיתוק מוחין, מוגבלויות קוגניטיביות התפתחותיות קשות, אוטיזם קשה וכדומה, אשר אינם מקבלים תוספת שר"מ.

הגדלת הקצבה, אותה הובילה ח"כ קארין אלהרר, תסייע למשפחות בטיפול בעומס הטיפולי, כסיוע במימון העסקת עובד זר. בנוסף, תסייע להם הקצבה להעניק לילדיהם, שזקוקים לטיפול והשגחה רציפה, את הטיפול הטוב ביותר, במקביל לניסיון לנהל אורח חיים תקין, חיי משפחה, זוגיות וקריירה.⁵³

הוספת מעונות יום שיקומיים לפעוטות עם מוגבלויות בדרום הארץ
בעקבות פנייתה של ח"כ קארין אלהרר לשר הרווחה, הוחלט להקים חמישה מעונות יום שיקומיים נוספים עבור פעוטות עם מוגבלויות בדרום הארץ.

הפנייה נעשתה בעקבות פגישה עם נציגות מהמכון להתפתחות הילד בבית חולים סורוקה בבאר שבע, אשר התריעו על מחסור חמור במעונות יום שיקומיים בדרום הארץ ואף סיפרו על תושבים רבים אשר אינם מקבלים כיום מענה מתאים לילדיהם, הן מבחינת כמות המעונות ומרחקם מבית המשפחה והן מבחינת יכולתם לתת מענה לסוגים שונים של מוגבלויות.

⁵² ראו גם בפרק הרווחה.

⁵³ ראו גם בפרק הרווחה.

קיצור חופשת הקיץ במעונות יום שיקומיים

במעון היום השיקומי מקבלים פעוטות עם מוגבלות טיפולים פרא-רפואיים החיוניים להתפתחותם. במהלך חופשת הקיץ נקטע הרצף הטיפולי של הפעוטות. על מנת למנות זאת, כמו גם כדי למנוע את הקושי של הורים למצוא מסגרות חלופיות בימי החופשה, החליטו שר הרווחה לשעבר, מאיר כהן, ושרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, לקצר את משך חופשת הקיץ במעונות היום השיקומיים, משלושה שבועות לשבועיים בלבד.

קידום חוק שירותי רווחה לאנשים עם מוגבלויות

משרד הרווחה בראשות השר מאיר כהן החל לקדם חוק שירכז ויעגן לראשונה בחוק את זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות בישראל. החוק נועד לתת מענה לכל אדם עם מוגבלות בכל הנוגע לשירותים ולקצבאות להן הוא זכאי, ולשנות את שיוך הזכויות הנקבע כיום על פי סוג המוגבלות לשיוך בהתאם לצרכים.

הפרק הראשון בחוק שירותי הרווחה יעסוק בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות תקשורתית (אוטיזם). הפרק השני יעסוק בזכויותיהם של אנשים עם מוגבלות פיזית וחושית. לשם כך, מינה המשרד וועדה לבחינה ומיפוי של צרכי אוכלוסייה זו. נפעל להקמת ועדה דומה שתיבחן את צורכיהם של אנשים עם מוגבלות התפתחותית וקוגניטיבית ותנסח את הפרק השלישי לחוק.⁵⁴

שיפוי העלאת שכר המינימום למקבלי קצבאות סיעוד ושר"מ

במסגרת העלאת שכר המינימום, ועל מנת לספק פתרון לקשישים או נכים המעסיקים עובד סיעודי, נתקבלה דרישתה של ח"כ קארין אלהרר להתנות את העלאת שכר המינימום בעדכון תואם של קצבת הסיעוד לקשישים.

כמו כן, נקבע כי אנשים עם מוגבלות המעסיקים עובדים סיעודיים, לרבות ילדים עם מוגבלויות קשות, יפוצו על העלייה בעלות ההעסקה.

אזרחים המוגדרים סיעודיים זכאים כיום לקצבת שירותים מיוחדים (שר"מ) שמטרתה לסייע במימון העסקתו של עובד סיעודי. כבר היום מסתכמת עלות ההעסקה של העובד בכ-7,000 שקלים בחודש, בעוד שהקצבה המקסימלית עומדת על 4,500 שקלים בלבד. את הפער העצום הזה מכסים האזרחים הסיעודיים

בקושי רב מקצבאות הנכות, מחסכונות פרטיים או בסיוע של קרובים. בדומה לכך, מתקשים גם קשישים הזכאים לקצבת סיעוד וילדים הזכאים לגמלת ילד נכה לממן את העסקתם של העובדים הסיעודיים ונמצאים במאבק יומי על יכולתם לחיות בכבוד ולהתגורר בקהילה.

עליית שכר המינימום שאושרה במליאת הכנסת תחול גם על העובדים הזרים. על כן, בכדי למנוע פגיעה נוספת באותן אוכלוסיות חלשות ממילא, דרשה ח"כ אלהרר לעדכן בהתאם לעליית שכר המינימום את קצבאות השר"מ, הסיעוד וגמלת ילד נכה הניתנות לאזרחים סיעודיים לצורך העסקתם העובדים.⁵⁵

מערכת החינוך

תקצוב ילדים עם צרכים מיוחדים בגילאי 3-4 הלומדים בגני העירייה

על מנת ליצור שוויון הזדמנויות אמיתי ולהקל על הורים לילדים עם צרכים מיוחדים בגיל הרך, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, כי ילדים אלה בגילאי 3-4, הלומדים במסגרת חינוך חינם בגני עירייה יתקצבו באופן מלא, גם אם טרם הוחל עליהם חינוך חובה.

החלטה זו מאפשרת לכלל הילדים עם הצרכים המיוחדים בגיל 3-4 להשתלב בגני הילדים הציבוריים ולהפוך, כבר מההתחלה, לחלק בלתי נפרד מהחברה. הסל יכול לתקציב לסייעת, ליווי של מומחים ושעות תמיכה.

החלת שילוב הילדים מגיל צעיר תאפשר יצירת שוויון הזדמנויות אמיתי בשאיפה לחברה טובה ומכילה יותר בעתיד.⁵⁶

מימון מלווים לילדי החינוך המיוחד במסע לפולין

על מנת לשלב את התלמידים עם הצרכים המיוחדים ולהקל את נטל התשלומים על ההורים, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, לתקצב לראשונה את צירופן של סייעות לילדי החינוך המיוחד במסעות לפולין. טרם החלטה זו נאלצו הורי תלמידים אלה לשאת במימוןם של שני הכרטיסים, כרטיס התלמיד/ה וכרטיס המלווה. תשלום גבוה זה מנע מרבים מהילדים עם הצרכים המיוחדים מלקחת חלק במסעות אלה.

⁵⁵ ראו גם בפרק הרווחה.

⁵⁶ ראו גם בפרק החינוך.

סיוע זה מאפשר לאותם ילדים לחוות חוויה ייחודית זו, בשאיפה שכל תלמיד בישראל יוכל לקחת חלק במסע לפולין, המהווה חלק בלתי נפרד מהתרבות ומההיסטוריה שלנו כעם.

תוספת של 5 שעות שבועיות לתלמידי החינוך המיוחד, אשר יקלו על נטל הוצאות ההורים ושפיעו על היקף עבודתם

על מנת להבטיח מסגרת חינוכית איכותית לכל ילד במערכת החינוך, ללא קשר למגבלותיו ולמצבה הכלכלי של משפחתו, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, להאריך את יום הלימודים של תלמידי החינוך המיוחד ב-5 שעות שבועיות נוספות. החלטה זו מתייחסת לתלמידים הלומדים במוסדות החינוך המיוחד וכן לאלה הלומדים בכיתות של חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים.

צעד זה הביא לשיפור חייהם של כ-1,620 תלמידים עם שיתוק מוחין ונכויות פיסיות קשות רב-בעייתיות וכן 2,633 תלמידים עם פיגור קל.

המהלך נועד לאפשר לתלמידי החינוך המיוחד ליהנות מתוספת מצטברת של שעות לימוד, התורמת לעולמם האישי, ובמקביל, מסייע רבות להורים לצאת ליום עבודה שלם. כמו כן, הביא המהלך להקלה בהוצאות הטיפול בילד של ההורים.

לקראת השינוי במסגרת השעות של התלמידים, ביצע המשרד את ההתאמות הנדרשות, תוך שמירה על מסגרת ההעסקה של המורים. בין ההתאמות נבנתה מערכת שעות התואמת את צורכיהם האישיים של התלמידים, תואמה עבודת הסייעות וכן מערך ההסעות אל מול הרשויות המקומיות.⁵⁷

הרחבת יישום מסקנות דו"ח דורנר לשילוב ילדים עם מוגבלויות

'יש עתיד' מאמינה כי חובתה של המדינה לאפשר לכל אזרח למצות את הפוטנציאל הגלום בו ולקדם את זכותו השתלב בקהילה על פי יכולותיו ורצונו.

כחלק מתיפסה זו, החליט שר החינוך לשעבר, שי פירון, להרחיב באופן משמעותי יישומן של מסקנות דו"ח ועדת דורנר לשילובם של ילדי החינוך המיוחד במסגרות החינוך הרגילות. התוכנית הורחבה מ-78 ילדים ללמעלה מ-2,000 ילדים.

לפי המלצות דו"ח ועדת דורנר, שהוגש בשנת 2009, יש לתת להורים ולילד עם

הצרכים המיוחדים, ככל שניתן, זכות לבחור במסגרת החינוכית שבה ילמד (חינוך מיוחד או שילוב בחינוך הרגיל). כל ילד יזכה בתקציב אישי, על פי תפקודו, שילך אחריו למסגרת החינוכית בה יבחר ללמוד.⁵⁸

מתן שוויון הזדמנויות לילדים עם צרכים מיוחדים

1,500 תלמידים במערכת החינוך הנזקקים לטיפול פולשני בשגרה (סוכרת נעורים) ולהשגחה בשל מצבם הבריאותי (רגישויות למזון, חולי אפילפסיה) יזכו לסייעות צמודות גם במהלך חודש יולי, על מנת לאפשר את השתתפותם ב"בתי הספר של החופש הגדול".

עד כה, סייעות רפואיות הממומנות על ידי משרד החינוך והבריאות לא הוקצו לליווי הילדים בחודשי הקיץ. הדבר מנע הלכה למעשה את השתתפותם של הילדים בקייטנות, שכן רבים מהם לא יכולים לשהות במסגרות מסוג זה ללא ליווי. לצד השינוי בנושא הסייעות הרפואיות, הנחה שר החינוך, כי גם הסייעות של החינוך המיוחד תלווינה את התלמידים הזכאים לליווי, בפעילויות החוץ של הקייטנות המפוקחות.

הרחבת היקף עבודת הסייעות תאפשר לילדים אלה, כמו לילדים הרגילים, ליהנות מחופשת הקיץ בקייטנות, באתרי הטבע ובאתרי מים, וכן תאפשר להוריהם לנהל מסגרת עבודה מסודרת.⁵⁹

הנגשת כיתות לתלמידים כבדי שמיעה

תלמידים עם לקויות שמיעה זקוקים להנגשה אקוסטית של כיתות הלימוד בכדי להשתלב בהצלחה במערכת החינוך.

בשנתיים האחרונות ביצע שר החינוך לשעבר, שי פירון, הנגשה של כאלף כיתות בעלות של כ-30 מיליון שקלים. נמשיך לפעול להנגשת שמע של כיתות לימוד בכדי לתת מענה לכל תלמיד עם מוגבלות שמיעה הזקוק לכך.

מערכת הבריאות

אתר "כל הבריאות"

משרד הבריאות, בראשותה של שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הקים את

⁵⁸ ראו גם בפרק החינוך.

⁵⁹ ראו גם בפרק החינוך.

אתר האינטרנט "כל הבריאות", שיאפשר לכל אזרח לבדוק בקלות את זכויותיו, ולבצע השוואה בין ביטוחי הבריאות השונים של קופות החולים. האתר מסייע, בין היתר, לאנשים עם מוגבלויות לממש את זכויותיהם הרפואיות.⁶⁰

הנגשת שירותי הבריאות לכל אזרחי המדינה

כחלק ממטרתה של 'יש עתיד' לספק לכלל הציבור שירותי בריאות ציבורית נאותים וראויים, קידמה שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, את הסדרת התקנות להנגשת מקומות המספקים שירותי בריאות לאנשים עם מוגבלויות.

התקנות כוללות, בין היתר, הוראות בדבר חובת ביצוע נגישות, אופן ביצוע התאמת נגישות בשירותי הבריאות ותחזוקתן והתאמות נגישות למוסדות הבריאות ובתוכן (התגברות על הפרשי גובה, אמצעים לאיתור, אזהרה והכוונה, מתקני תברואה נגישים, יחידות אשפוז מיוחדות, שילוט, אקוסטיקה ועוד).

משרד הבריאות ויחידות הסמך, לרבות בתי-חולים, קופות החולים ומגוון השירותים הניתנים מתוקף חוק ביטוח בריאות ממלכתי, כלולים בחובה זו.

שירות תיקון כסאות גלגלים סביב השעון

עד כה, שירות תיקון ותפעול לשעת חירום לאנשים עם מוגבלות המתניידים באמצעות כיסא גלגלים ממונע ניתן רק בשעות הפעילות המוגדרות (ימים א'-ו' בשעות 08:00-18:00). אדם שנתקל בבעיה טכנית בביתו או במקום ציבורי מחוץ לשעות הפעילות נותר ללא מענה ונאלץ להסתדר בעצמו או להיעזר באנשים אחרים.

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן קבעה לראשונה כי השירות יוענק מעתה 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע, תוך קביעת זמן שירות קצר ויעיל כך שכל אדם יקבל מענה מידי לצרכיו.⁶¹

שיפור השירות והפחתת הביורוקרטיה בעת מיצוי זכויות

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הקימה וועדה שתפקידה לבחון את התהליך שעובר אדם עם מוגבלות מול כל משרדי הממשלה בבואו לממש את זכויותיו, זאת במטרה לפעול לקיצור ההליכים והפחתת העול הביורוקרטי עמו נאלץ

60 ראו גם בפרק הרווחה.

61 ראו גם בפרק הבריאות.

האדם להתמודד.

בעקבות כך בוצעו מספר צעדים כמו הגדרת המסלול הירוק של ביטוח לאומי גם לנכים עם פגיעה חמורה בגפיים תחתונות, הכשרת רופאים בוועדות קביעת גודל רכב, סדנאות לשיפור ההתנהלות מול האזרחים ופיילוט לאיחוד וועדות ניידות וקביעת גודל הרכב.⁶²

הקמת צוות חשיבה משותף להתאמת אביזרי שיקום לצרכי האזרח

עד כה, קבעו נהלי משרד הבריאות כי בכדי לקבל כיסא גלגלים ממונע, על אדם לבצע בדיקה הבוחנת את ניידותו בביתו ובחצר ביתו בלבד, תוך התעלמות מהצורך באביזר ניידות ממונע במקומות ציבוריים כגון ברחוב, בקמפוס, בדרך לבילוי או לטיפול רפואי.

ח"כ קארין אלהרר הביאה לשינוי הנהלים ולבחינת יכולת הניידות גם במרחב הציבורי, על מנת להתאים לאדם עם מוגבלות את האביזר המתאים ביותר לצרכיו, כך שיוכל להתנייד בצורה הנוחה והבטוחה ביותר גם מחוץ לביתו.

מימון ייעוץ תזונאי לפעוטות עם מוגבלות

נתונים ומחקרים מראים כי פעוטות עם מוגבלות נמצאים בקבוצת סיכון גבוהה לפיתוח בעיות רפואיות הנובעות מתזונה לקויה והפרעות אכילה. כמו כן, נמצא כי שירותי ייעוץ תזונאי יכולים לתת להורים ולמטפלים במעון היום את הכלים למנוע בעיות תזונה כבר בגיל צעיר, ולטפל בהן במקרה ומתעוררות כאלה, ובכך למנוע נזק רפואי משמעותי בעתיד.

ח"כ קארין אלהרר קידמה בשיתוף עם בית איזי שפירא אישור של תקנות חדשות, המעניקות מימון לייעוץ תזונאי עבור פעוטות עם מוגבלות ששוהים במעונות יום שיקומיים. שרת הבריאות יעל גרמן אישרה את התקנות החדשות בספטמבר 2014 והשירות ניתן החל מנובמבר האחרון.

הנגשת המרחב הציבורי

קידום תקנות הנגשה

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות מחייב הנגשת מוסדות ציבוריים

לאנשים עם צרכים מיוחדים. יישום החוק, עליו אמונות הרשויות המקומיות, נושא עלויות גבוהות ולכן במקרים רבים איננו מבוצע.

אשרנו תקנות נגישות רבות, ביניהן התאמות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין; התאמות נגישות לשירותי בריאות ולמקומות נתינתם; התאמות נגישות לשירותי הכשרה מקצועית; התאמות נגישות למקומות ציבוריים קיימים שהם מוסדות להשכלה גבוהה ולשירותי ההשכלה הגבוהה שהם נותנים; התאמת נגישות פרטנית לתלמיד ולהורה; התאמות נגישות במקלטים; נגישות לשירותי שעת חירום והתגוננות אזרחית; הנחה מאגרת רישיון להפעלת מונית נגישה; הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית; התאמת נגישות במוסדות על תיכונים להשכלה תורנית או דתית; תקנות דרכים נגישות; תיקון תקנות בעניין נגישות מוסד חינוך חדש.

תקצבנו רשויות חלשות בהיקף של 70 מיליון שקלים על מנת לסייע להן ליישם את החוק, ונמשיך לפעול להנגשה מלאה של כלל המוסדות הציבוריים בישראל.

חוק לאישור הכנסת גורי נחיה באימון למקומות ציבוריים

ח"כ דב ליפמן, המשמש בעצמו מאמן לגור שעתיד להיות כלב נחייה לאדם עיוור, קידם הצעת חוק שתחייב בעלי עסקים לאפשר את כניסתם של גורי הנחייה, זאת כדי לתת למאמנים להכשיר אותם לחיי שגרה וליווי מלא של אדם עיוור. הצעת החוק עברה בקריאה טרומית ונמשיך לקדמה גם בכנסת ה-20.

הנגשת פעילות הכנסת לכבדי שמיעה וחירשים

בעקבות פנייתה של ח"כ קארין אלהרר ליו"ר הכנסת, כל הטקסים הרשמיים המתקיימים במשכן יוגשו לחירשים וכבדי שמיעה על-ידי תרגום סימולטני לשפת הסימנים.

בנוסף, ערוץ הכנסת, המשדר את דיוני מליאת הכנסת בשידור ישיר, מקיים בימים אלה פיילוט להנגשת השידורים בערוץ בהמשך לפנייתה של ח"כ אלהרר למנכ"ל ערוץ הכנסת בנושא.

מחזיקים בתו נכה יוכלו לחנות באזורי פריקה וטעינה

הצעת חוק המעגנת את זכותם של אנשים המחזיקים בתו נכה להחנות את רכבם באזור המיועד לפריקה וטעינה.

את ההצעה, שאושרה בקריאה ראשונה במליאת הכנסת, יזמה ח"כ קארין אלהרר, במטרה למנוע מצב בו אדם עם מוגבלות נאלץ לוותר על ביקור במקום או להחנות במקום שאינו מיועד לעצירת רכבים בעקבות מחסור בחניות נכים פנויות.

כדי שהפגיעה בסוחרים והספקים תהיה מידתית, ולא תיפגע האפשרות לבצע שימוש במקום למטרתו המקורית, יוגבל פרק זמן בו רשאי רכב עם תו נכה להחנות במקום ל-25 דקות.

שילוב אנשים עם מוגבלויות בתעסוקה

החלטת הממשלה להעסקת אנשים עם מוגבלויות במגזר הציבורי

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הביא לאישור הממשלה בנובמבר 2014 החלטה המחייבת העסקת אנשים עם מוגבלויות במגזר הציבורי. על פי ההחלטה, לפחות 3% מהמועסקים בכל גוף ציבורי יהיו אנשים עם מוגבלויות. עד שנת 2017 יעלה הרף באופן הדרגתי עד כדי 5% מכלל העובדים.

לפי דו"ח מבקר המדינה האחרון מדינת ישראל מפסידה ב-5 מיליארד שקל בשנה על אי העסקת אנשים עם מוגבלויות. ההעסקה חוסכת קצבאות גבוהות מכספי המדינה ומאפשרת לאנשים עם מוגבלויות להשתלב בצורה מלאה ואיכותית.

הגדלת מספר התקנים של אנשים עם מוגבלויות בשירות לאומי כך שיהוו 10% מסך התקנים

מחקרים רבים מראים כי ביצוע שירות לאומי מגדיל משמעותית את אחוזי שילובם של צעירים עם מוגבלות בחברה ובשוק התעסוקה. עם זאת, כיום צעירים רבים המעוניינים לשרת נתקלים בסירוב, שכן מספר התקנים המוקצים עבורם נמוך (כ-1,000 תקנים בלבד).

התכנית הכלכלית לשנת 2015, אשר גיבש שר האוצר, לשעבר, יאיר לפיד, כללה הגדלה משמעותית של מספר התקנים לשירות לאומי של צעירים עם מוגבלות, כך

שיהוו 10% מסך התקנים. המשמעות היא תוספת של כ-1,000 תקנים נוספים והכפלת מספר הצעירים עם מוגבלות המשרתים. נפעל למימוש צעד זה בכנסת הבאה.⁶³

תהליך הבראה לקרן למפעלי שיקום

הקרן למפעלי שיקום מפעילה עשרות מפעלים, המעניקים תעסוקה לאנשים עם מוגבלויות שלא מצליחים להשתלב בשוק החופשי, במטרה לספק להם מסגרת ולתת להם כלים להשתלבות תעסוקתית בעתיד.

לפני מספר שנים התגלתה שחיתות חמורה בארגון "המשקם" המפעיל את הקרן והיא עמדה בפני קריסה, עד כדי עיכוב התשלום למשתקמים על עבודתם. שרי האוצר והרווחה לשעבר, יאיר לפיד ומאיר כהן, קידמו תכנית הבראה משמעותית שהביאה לשיקום הארגון. צעד זה, לצד מינוי מנכ"ל חדש, מנע את קריסת הקרן ואת סגירתם של המפעלים החשובים הללו.

יוקר המחיה

הנחה בחשמל לנכים העובדים מהבית

עד היום, אדם עם מוגבלות שניהל עסק מביתו, איבד את זכאותו להנחה בתעריף החשמל בשל המעבר לתעריף עסקי, שכן ההטבה על המוגבלות הוגדרה בחוק ל"תעריף ביתי בלבד".

בעקבות פנייתו של ח"כ קארין אלהרר לשר האנרגיה והמים, התחייב השר להעניק את ההטבה גם לכל אדם עם מוגבלות המנהל עסק מביתו.

דמי לידה לגבר שאשתו אינה יכולה לטפל בילד מפאת נכות או מחלה

בעבר, גבר שאשתו היא עקרת בית שאינה יכולה לטפל בילד מפאת נכות או מחלה, יכול היה לקחת חופשת לידה על פי חוק מבלי לקבל תשלום. בפועל, המשפחה שבין כה וכה מתפרנסת ממשכורת אחת, הייתה נאלצת לבחור בין פרנסה לטיפול בילד.

שינוי החקיקה, שהובילה ח"כ קארין אלהרר, מקנה דמי לידה לבעל, ביחס לגובה משכורתו, בדיוק כפי שמקבלת אישה אחרי לידה, כך שאותן משפחות

לא יצטרכו עוד לבחור בין הפרנסה לילד.

דיור

ביטול הפלייטם של אנשים עם מוגבלות בדיור בר השגה

עד היום סבלו אנשים עם מוגבלות מנחיתות במכרזים לקבלת דיור בר השגה. זאת מכיוון שאחד הקריטריונים המשפיעים על סיכויי הקבלה הוא שירות צבאי, ואילו רבים מהם שוחררו משירות צבאי בגין מוגבלותם.

בעקבות יוזמה של ח"כ קארין אלהרר אישר משרד הבינוי שינוי בקריטריונים, אשר השווה את "ניקוד הזכאות" שמקבלים אנשים עם מוגבלות ששוחררו משירות צבאי, לניקוד הניתן בגין שירות.

המספקים שירות לקשישים סיעודיים ולהגדיל את התחרות ביניהם, שתוביל להורדת מחיריהם לקשישים ולמשפחותיהם.

עלייה וקליטה

מדינת ישראל היא מדינתם של כל יהודי העולם, היא נבנתה על ידי עולים וממשיכה להתפתח בזכותם. מתוקף מעמד מיוחד זה, 'יש עתיד' רואה חובה מוסרית וערכית לקלוט כל יהודי המבקש לממש את זכותו לעלות לארץ.

אנו רואים במדינה אחראית לסלול את הדרך לעולים ולסייע להם להשתקע כאן בהצלחה, לספק את השירותים הראויים לכלל ציבור העולים ולהבטיח כי לכל עולה יינתן מענה לקשיים אשר נקרים בדרכו.

מתוך ראייה זו, וכחלק מהתחייבותה להשגת שוויון חברתי ותעסוקתי בחברה הישראלית, פעלה 'יש עתיד' נמרצות עבור אוכלוסיית העולים, נקטה בשורה של צעדים והביאה לשינויים תקדימיים.

'יש עתיד' פעלה, ותמשיך לפעול, אל מול האתגרים הרבים הניצבים בפני אוכלוסיית העולים, כאשר הבולט מביניהם הוא קושי ההשתלבות בתעסוקה. נפעל להמשיך ולקדם את שילובם של העולים החדשים בשוק העבודה, נאפשר השתלבות מהירה במקצועות שבהם עסקו לפני עלייתם על ידי המרת רישיונות מקצועיים, נקיים בחינות מקצועיות בשפת המקור ונפעל ליצירת תמריצים למעסיקים שיעסיקו עולים חדשים.

נפעל להמשיך ולסייע לעולים חדשים כדי לוודא את קליטתם המוצלחת. נשפר ונייעל את תכנית "האולפן", בין היתר דרך כיתות קטנות יותר וחומר לימוד עדכני. נמשיך לטפל בחיילים עולים בודדים, לפני שירותם הצבאי, במהלכו ולאחריו ולחיצוק הקשר של יהודים בחו"ל עם ישראל באמצעות פרויקטים ציוניים, המעודדים עלייתם ארצה, שהיא חיונית לצמיחתה ולהבטחת עוצמתה של ישראל.

תעסוקה

הוספת תקנים לרופאים עולים

רבים מקרב הרופאים שהם עולים חדשים, מתקשים להתקבל להתמחות בישראל, למרות שרכשו את השכלתם בארצות המוצא שלהם, ואף צברו שם ניסיון רב בתחום התמחותם. כתוצאה מכך, רבים מהם נאלצים לעבור התמחות חדשה, בתחומים הנדרשים במערך הרפואה בארץ. חלקם נותרים ללא תעסוקה והופכים לרופאים שאינם מומחים ואינם מתמחים.

שרת הבריאות לשעבר, יעל גרמן, הביאה להוספת 50 תקנים ייעודיים לרופאים עולים חדשים, לצורך ביצוע התמחות במקצועות שלמדו בחו"ל. 50 התקנים שהוקצו למטרה זו יאפשרו כעת לרופאים בעלי התמחות, שצברו ניסיון רב בארץ מוצאם להמשיך ולעסוק במקצועם גם בישראל, ובכך להשתלב ולתרום לשוק העבודה בישראל ולשיפור מערכת הבריאות הציבורית, שתזכה למספר רב יותר של רופאים מוסמכים ובעלי ניסיון.⁶⁴

הקלות לרופאים עולים חדשים

כדי להקל על עולים שעוסקים ברפואה קידם ח"כ יואל רזבוזוב הקלה בבחינת הרישוי לסטודנטים, כך שמבחן הרופאים יתורגם לשפות הנדרשות לקראת תקופת ההסמכה.

מענק התמדה למורים עולים

מענק ההתמדה יתמרץ מורים עולים, העומדים בקריטריונים שנקבעו, ובתנאי שהשלימו 10 שנות הוראה בישראל, להישאר ולעבוד בהוראת המקצועות הדרושים למערכת החינוך.

מענק זה יאפשר למורים שעלו לישראל, לאחר שהתחילו בקריירה בחינוך בארץ מוצאם, אך בשל גילם לא יוכלו להשלים 25 שנות עבודה בישראל, לקבל תמורה כספית נוספת על עבודתם. לפי הקריטריונים למענק זה, המורים אשר עבדו 10 שנים לפחות במערכת החינוך של ישראל, כמורים במקצועות הדרושים – אנגלית, מתמטיקה, מדעים, והמקצועות הטכנולוגיים, יהיו זכאים למענק.

השתלבות עולים בשירות המדינה

'יש עתיד' פעלה, ותמשיך לפעול, לעידוד השתלבות עולים בשירות המדינה ולהבטחת ייצוגם ההולם.

שילוב יוצאי אתיופיה בלימודי סיעוד ברחבי הארץ

קידמנו תכנית לסיוע ליוצאי אתיופיה בלימודי סיעוד ברחבי הארץ, אשר כוללת התאמה של תנאי הקבלה והתאמת מדדים למבחני הכניסה.

הכרה בוותק מקצועי בארץ המוצא

עולים רבים, שעלו לישראל בגיל מבוגר יחסית, לא מצליחים להרוויח פנסיה מספיקה ונאלצים להתקיים בגיל הפרישה מקצבת זקנה. נפעל להכרה בוותק המקצועי של עולים מארצות המוצא.

שילוב מיטבי של יוצאי אתיופיה בישראל

אנו סבורים כי לשם שילובם המיטבי של יוצאי אתיופיה בחברה הישראלית, יש לעצור את המדיניות המבדלת אותם, ומחריגה את קהילת יוצאי אתיופיה מהחברה הישראלית.

עם החלטת ממשלה לשילוב מיטבי של יוצאי אתיופיה בישראל, פעלה חברת הכנסת תמנו-שטה, בשיתוף הארגונים למען הקהילה, למינויים של נציגי ציבור בוועדה הבין משרדית אשר הוקמה לצורך יישום ההחלטה ולהמלצת הוועדה כי יש להפסיק את התוכניות המבדלות שנבנו עבור בני הקהילה וכי יש לסגור כל תכנית מבדלת שלא תעמוד במדיניות החדשה לשילוב מיטבי. כך נקבע כי ככלל המענה לקהילה יינתן במסגרות משלבות. בנוסף נקבע כי תכלול המדיניות ליישום ההחלטה יועבר לאחריות מנכ"ל משרד ראש הממשלה ולא כפי שהיה עד עתה במשרד הקליטה.

צעירים

"דור 1.5"

"דור 1.5" הם צעירים אשר נולדו בתפוצות וגדלו בישראל, שרבים מהם מדווחים

על תחושת חוסר שייכות. מדובר בילדים שעלו לארץ עם הוריהם, קיבלו בבית חינוך של ארצות המוצא, אבל מחוץ לבית קיבלו חינוך של הסביבה הקולטת. 'יש עתיד' תמשיך לפעול להשתלבותם במערכת החינוך, באקדמיה ובתעסוקה, ולהקל על המפגשים בינם לבין מוסדות המדינה.

מינהל סטודנטים עולים

'יש עתיד' מנעה קיצוץ תקציבי נרחב במינהל הסטודנטים המעניק מלגת לימודים גבוהים לעולים, ובני עולים אשר ידם אינה משגת.

המינהל מעניק מלגות לימוד וקיום ובין היתר פועל לעידוד, ייעוץ והכוונה של עולים באקדמיה בישראל ומעניק סיוע לשילוב וקליטה חברתית. עובדי המינהל מלווים את הסטודנטים העולים לאורך מסלול הלימודים, בלימודי האולפן, בתוכניות ההכנה ובמשך הלימודים במוסדות השונים.

הנגשה לשונית

הקושי הלשוני הוא אחד הקשיים המרכזיים של העולים בקשר שלהם עם מוסדות המדינה. לכן פעלנו לשכלל את ההנגשה הלשונית של הוראות, מבחני הסמכה ומכרזי עבודה לעולים שאינם שולטים בשפה העברית.

רווחה

תמיכה בוותיקי מלחמת העולם השנייה

שר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הגדיל את גובה המענק השנתי של ותיקי מלחמת העולם השנייה (וטרנים), ל-35% מהשכר הממוצע במשק.

הצמדת מתורגמנים לרשות העובדים הסוציאליים

על מנת לאפשר קשר עם הקטין ומשפחתו בשפה המוכרת להם בכל הנוגע להליכים של הוצאת ילדים מהבית לפני שמתקבלת החלטה קשה. חוק זה, שיזמה וקיידמה ח"כ פנינה תמנו-שטה, קובע כי עובדים סוציאליים המבקרים קטין ובני משפחתו, יגיעו בלוויית מתורגמן הדובר את שפת המשפחה, בכל הנוגע

להליכים של הוצאת ילדים מהבית. לעובדים הסוציאליים יוצמדו מתורגמנים בשפות ערבית, אנגלית, אמהרית ורוסית.⁶⁵

חידוד נהלים בעבודה מול עולים

ח"כ תמנו שטה פעלה מול משרד הרווחה לחידוד נהלי העבודה בקרב עובדים סוציאליים ופקידי סעד בטיפול בעולים חדשים, מתן דגש לפערים תרבותיים, הידוק הזכויות על רקע קשיי הגירה ושפה, ושימת דגש לאחוזים הגבוהים בהשוואה ליתר האוכלוסייה כאשר מדובר בהוצאת ילדים מהבית.

שקיפות בתורים לדיור סוציאלי במשרד הקליטה

נכון להיום עומדות לרשות העולים 11,600 יחידות דיור ב"מקבצי דיור" – מיזמים פרטיים לשכירות ארוכת טווח לעולים, אשר דמי השכירות בהם מסובסדים על ידי המדינה, וכן 12,000 יחידות נוספות בהוסטלים בבעלות המדינה.

'יש עתיד' תפעל לקדם סדר ושקיפות בכל הקשור לדיור הסוציאלי מצד אחד והגדלת מלאי השירות מצד שני.

העולים והמסד הדתי

ברית הזוגיות האזרחית

'יש עתיד' מאמינה כי לכל זוג, שני בני אדם, עומדת הזכות להחליט כיצד למסד את הקשר הזוגי שלהם ולממש את אהבתם. הצעת חוק ברית הזוגיות האזרחית מאפשרת לכל שני בני אדם למסד את הזוגיות שלהם.

ברית הזוגיות תהווה מסלול מקביל אשר יחיל על בני הזוג שיבחרו בו את מלוא הזכויות והחובות האזרחיות החלו על בני זוג נשואים, זאת מבלי שבני הזוג יחשבו כנשואים על פי הדין הדתי.

החוק יאפשר לכל אדם חופש בחירה בין מסלול אזרחי-חילוני למסלול דתי, לקיום מסגרת זוגית-משפחתית אזרחית, ויביא לשוויון זכויות מלא בין זוגות שנישאו בנישואים דתיים לבין אלו שבאו בברית הזוגיות האזרחית.⁶⁶

65 ראו גם בפרק הרווחה.

66 ראו גם בפרק דת ומדינה.

גיור

במדינת ישראל חיים כיום כ-350,000 עולים מברית המועצות לשעבר שעלו לארץ מכוח חוק השבות ואינם מוכרים כיהודים על ידי הרבנות הראשית. כשהם רוצים להתגייר הם נתקלים בחומות בצורות של נוקשות מצד דיינים שמנותקים מאתגרי השעה ומהצורך לחבר אוכלוסייה זו לכלל עם ישראל.

'יש עתיד' תפעל ליישום מהיר ויעיל של החלטת הממשלה שקבעה כי יקומו בתי דין מקומיים לגיור על מנת להנגיש את תהליכי הגיור לכל אזרח שחפץ בהם. במידה ולא תיושם החלטת הממשלה כאמור, תפעל יש עתיד להחלת דין רציפות על חוק הגיור שיזם ח"כ אלעזר שטרן וקידומו המהיר לקריאה שנייה ושלישית. 'יש עתיד' תפעל להסדרת נושא בירור היהדות של עולים מברית המועצות לשעבר בבואם להתחתן במסגרת הרבנות הראשית כך שיוסרו מעליהם החסמים הקשורים בהוכחת יהדותם.⁶⁷

תיקון האפליה בבתי קברות צבאיים

ח"כ יואל רזבוזוב, יזם את הצעת חוק בתי קבורה צבאיים (תיקון – חיילים זכאי חוק השבות), אשר קובע בתקנות כי חיילים עולים שאינם יהודים על פי ההלכה לא יופלו לרעה ולא יקברו עוד בחלקות נפרדות, אלא באותן שורות ובאותן חלקות יחד עם חבריהם לנשק.

קידום הקבורה האזרחית בישראל

הזכות להיקבר היא זכות בסיסית שיש לשמור עליה. עם זאת, אלו שאינם יהודים על פי ההלכה, שחיו כל חייהם כיהודים, שנשאו שם משפחה יהודי ושסבלו מאנטישמיות בארץ המוצא, אינם יכולים להיקבר בבתי העלמין היהודיים שבמדינה. החוק לקבורה אזרחית חלופית במדינת ישראל לא מיושם כבר 19 שנים ועקב כך נפגעים כחצי מיליון אזרחים, שנאלצים לשלם מחיר רב מאוד על קבורה בבתי עלמין מרוחקים.

המשרד לשירותי דת לא מתקצב ולא אוכף את הכתוב בחוק, לכן עבורם, ועבור אלו שלא מעוניינים להיקבר על פי ההלכה היהודית, הוקמו בתי עלמין בודדים בהם ניתן להיקבר בקבורה אזרחית. בשל הביקוש הרב ובשל ההיצע המוגבל

67 ראו גם בפרק דת ומדינה.

משלמות המשפחות שמעוניינות לקבור שם את יקיריהם אלפי שקלים, זאת משום שקבורה בחינם ניתנת כשירות לתושב מהרשות המקומית – אך כאמור כשאין באזור המגורים פתרון קבורה מתאים, נאלצות המשפחות להוביל את יקיריהם הרחק מהבית ולשלם עבור הוצאות הקבורה.

'יש עתיד' תמשיך לפעול לטובת יישום החוק לקבורה אזרחית חלופית ואכיפתו. תביא ליישום החלטות פורום המנכ"לים של משרדי הממשלה ושל מנהל מקרקעי ישראל וכך תתיר חסמים שמונעים את יישום החוק, ותבטיח את זכותו של כל אדם להיקבר על פי השקפת עולמו בבית העלמין הקרוב לבית משפחתו.⁶⁸

ההתיישבות העובדת והחקלאות

החקלאות וההתיישבות בישראל מתמודדות עם קשיים ואתגרים מבית ומחוץ. קשיים טכניים, מערכתיים ותשתיתיים, קשיים מול קובעי המדיניות ומחלקי המשאבים הציבוריים ואתגר דימויי מול הציבור החקלאי פנימה.

'יש עתיד' רואה בהתיישבות העובדת ובמרחב הכפרי בישראל אבן-דרך מרכזית בייסודה, בקיומה ובפיתוחה של המדינה, אחד הסמלים המעידים על הישגי התנועה הציונית ומדינת ישראל.

חיזוק ההתיישבות העובדת יסייע במימוש ריבונות המדינה, תוך שימור ערכים של תרבות, טבע ומורשת וייצור חברה ייחודית המושתתת על ערכות הדדיות. זאת תוך שימת דגש על דור ההמשך בחקלאות ובהתיישבות ויצירת מחויבות בין דורית לחקלאות, כמו גם עידוד כניסת צעירים נוספים לעולם החקלאי.

החקלאות וההתיישבות החקלאית בישראל מהוות נדבך חשוב של אבני היסוד המרכיבים את החברה והכלכלה הישראלית, אכלוס הפריפריה ויישוב הגבולות, ביטחון המזון ושמירת המרחבים הפתוחים והנוף הירוק של מדינת ישראל.

החקלאות משלבת בהצלחה רבה יעדים של פיזור האוכלוסייה, שמירת הסביבה ואספקת מזון טרי ומעובד בכל ימות השנה. היא מאפשרת בטחון מזון לשוק המקומי לצד פיתוח ייצוא חקלאי טרי, הנשען על יוזמה וחדשנות. ענף החקלאות המקומי מוביל בייצוא, מחקר ופיתוח בקנה מידה עולמי ומצטיין בהישגים עולמיים, המהווים גם מנוף לשימור קשרים מדיניים וכלכליים עם מדינות מתפתחות.

החקלאות הישראלית מבטיחה ייצור מזון מקומי, טרי ומגוון, באופן שוטף ולעת חירום ומצוקה. פיתוח תעשייה חקלאית מגוונת, הכוללת עיבוד תוצרת חקלאית מקומית היא חלק משמעותי בייצוא הישראלי. היא מסייעת ביצירת האיזון הנכון בין מרכז לפריפריה בכל הנוגע לתשתיות ושמירה על האיזון האקולוגי בסטנדרטיים אקולוגיים בינלאומיים, על ידי יחסי גומלין בין המרחב החקלאי למרחב החברתי, כולל שימור רזרבה של קרקע חקלאית לדורות הבאים.

לשם חיזוק החקלאות וההתיישבות העובדת נדרש שינוי סדר העדיפויות הלאומי והגברת המאמץ לקידום, לעידוד ולפיתוח ההתיישבות בפריפריה. זאת על ידי הסרת חסמים והשקעת משאבים רבים בפיתוח חקלאות משוכללת.

חקלאות

להתיישבות העובדת הישגים מרשימים בענף החקלאות; מאז 1990 צמחה החקלאות בישראל בקצב שנתי של 3%, יותר מכל מגזר אחד בישראל, ויותר מכל צמיחה שנרשמה במגזרים חקלאיים במדינות אחרות בעולם. דו"ח ה-OECD על החקלאות הישראלית מ-2009 מעיד על תפוקה שהכפילה את עצמה, על התייעלות והתמחויות שגדלו מאוד ועל השקעה במחקר ובטכנולוגיה מתקדמת, אשר אפשרו את הצמיחה בענף. לחקלאות בישראל היה תפקיד מכריע בהחלטת ארגון ה-OECD לצרף את ישראל לשורותיו, בשל היותה מהמתקדמות ומהיעילות בעולם בכל הנוגע לשימוש במים ובקרע.

אולם, בסדרי העדיפויות הלאומיים חל בשנים האחרונות שינוי לרעה ביחס להתיישבות ולחקלאות, דבר המקשה על אלפי חקלאים להמשיך ולעסוק בחקלאות. היעדר הראיה בחקלאות הישראלית ענף כלכלי משמעותי הובילה לפגיעה בסבסוד החקלאי. כיום החקלאים צריכים לעמוד בתחרות קשה מול ייצור מזון זול, המיובא מארצות מתקדמות ועשירות, כמו ארצות אירופה וארה"ב, בהן מסובסד הייצור בעשרות אחוזים. החקלאים בישראל אינם יכולים לעמוד בתחרות בלתי הוגנת זו. עקב הקושי להתפרנס בכבוד מעבודה חקלאית בנים ממשיכים רבים עוזבים את הנגב, את הערבה, את הגליל ואת עמק הירדן.

'יש עתיד' מאמינה כי יש לקדם מדיניות המבטאת עידוד חקלאות מתפתחת, עתירת ידע וטכנולוגיה, משמרת סביבה, שטחים פתוחים ונוף, מורשת, קרקע וביטחון. על החקלאות להיות רווחית ומפרנסת לחקלאים ובעלת ערך כלכלי מוסף למדינה. נפעל לעידוד דור צעיר ודור המשך בחקלאות על ידי הבטחת תשתיות ואמצעי ייצור לצעירים החפצים להמשיך בדרך החיים החקלאית והכפרית ובמחקר החקלאי.

קרקע

הקרקע היא משאב-יסוד קיומי וחיוני עבור החקלאות וההתיישבות העובדת. יש לשמור על עתודות קרקע לחקלאות ככל הניתן. נפעל לייצר קרנות עידוד להשקעה בהכשרת קרקעות חקלאיות לגידולים חקלאיים ולמענקים מוגדלים, כחלק מהמאמץ לעודד חזרת בנים ממשיכים להתיישבות החקלאית.

במקביל, יש לשמור על משטר הנחלות הקיים, המהווה התחייבות חוזית בין המדינה למתיישבים, ובכלל זה מכסות הקרקע. תיבחן פתיחת תמ"א 35, להשלמת יחידת מגורים שלישית בחלקת המגורים, כפוטנציאל של עשרות אלפי יחידות דיור בלי צורך בהפשרת קרקעות. כמו כן, נפעל להחיל מע"מ אפס על בניה במושבים וקיבוצים.

מים

המדינה תעודד יצירת מקורות מים לחקלאות על ידי פיתוח מואץ של מים חליפיים – מי קולחין, מי שיטפונות ומים מליחים – מכל מקור מים בלתי מנוצל, ותדאג לכך שמחיריהם יופחתו ככל הניתן למגזר החקלאי.

במסגרת זו נפעל לפיתוח קו שפד"ן (מכון טיהור שפכי גוש דן) מזרחי לשם ייצור מים מושבים אשר יוסטו לצרכים חקלאיים. בנוסף נגדיל את כמות השפד"ן המערבי על ידי ניקוז של הקו הרביעי של רכבת ישראל.

ידיים עובדות

כחלק ממגמת העזיבה של החקלאות על ידי הבנים, נפעל להגדלת המענק לעבודה מועדפת בחקלאות. למענקים אלו ערך חברתי וציוני מן המעלה הראשונה. על המדינה לעודד את החיילים המשוחררים לעבוד בענף החקלאות ובכך להגדיל את כוח האדם העובד ובמקביל, לחבר את הדור הצעיר לקרקע, להתיישבות ולערכים של מורשת וערבות הדדית. במקביל, מתוך הכרה בצורך של החקלאים בידיים עובדות, בהיקפים קבועים ועונתיים, ובהיעדר חלופה אחרת נאפשר גיוס עובדים זרים לחקלאות, על פי הצרכים וללא מיסוי.

מחקר ופיתוח

נפעל לתמיכה במערכות המחקר והפיתוח החקלאי, לשם שמירה על התשתית המחקרית המהווה את בסיס הידע לפריצות דרך טכנולוגיות וליכולת החדשנות, שהן תנאי להצלחת החקלאי בשדה. במסגרת זו נפעל לסייע לעודד כניסת חוקרים צעירים למכוני המחקר ומדריכים צעירים למוסדות החינוך וההדרכה החקלאיים השונים.

נפעל לקביעת מדיניות לשימוש במשאבי הטבע להעשרת החקלאות המקומית, תוצרתה וזניה לשמירת עתודות של חומר גלם לדשנים שניתן לייצא לעולם. עולם שבו תוחלת החיים עולה, חסר במזון, חסר שיגדל עוד יותר בעתיד. בישראל מצויים הכלים הנדרשים, בחומרי גלם ובפיתוח חקלאי, המאפשרים הגדלת תנובה לדונם, באופן משמעותי פי כמה מזה הקיים בעולם. השמירה על משאבי הטבע לדישון והמשך פיתוח המחקר החקלאי יתנו בידי החקלאות הישראלית יתרון משמעותי בייצוא המזון לשווקים הגלובליים.

דת ומדינה

מדינת ישראל היא מדינה יהודית ודמוקרטית. עם קום המדינה נקבע ה'סטטוס קוו' כעוגן המרכזי לעיצוב מערכת היחסים שבין דת למדינה. ברבות השנים הפכו ההסדרים לחלקיים ולא מספקים, כשחלקם אף סותרים ערכים מרכזיים אחרים כגון חופש, שוויון ועמדות ליברליות המבקשות להעניק לכל אזרח זכות לבנות את חייו כרצונו. התפיסה הקיימת רק פוגעת בזהותה היהודית של ישראל, מרחיקה צעירים רבים, מעניקה כוח מיותר לעסקנים, פוגעת ברוח ומרדדת את השיח.

עיצוב הזהות היהודית של המדינה ואיזונו במחויבות הדמוקרטית והליבראלית, הינו מרכיב קיומי בחוסנה וביציבותה של מדינת ישראל בהווה ובעתיד. אנו מאמינים לפיכך בצורך הדחוף לענות לשאלה זו מתוך חשיבה רעננה, אחראית ופתוחה.

'יש עתיד' מאמינה כי מדינת ישראל היא בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל ומחויבת לשמור ולהגן על זכויות האדם של כל אזרחיה ותושביה, ללא הבדל מוצא, דת ומין ברוח ערכיה של מגילת העצמאות.

'יש עתיד' תוביל שיח יהודי דמוקרטי שלא מתנכר לאף אחד מערכי היסוד שלנו. לא שיח של שנאה, לא שיח המלבה קיטוב ואיפה, אלא שיח מרומם המבקש להביא את הסוגיות הסבוכות לידי הכרעה מחודשת.

אנו דוגלים בהכרת מוסדות המדינה בכלל הזרמים, התנועות והקהילות היהודיות ונפעל להשוואת הזכויות ובכללה להשוואה תקציבית בין הקהילות שונות. המחויבות לפלורליזם ולהשוואת זכויות מתייחסת לכלל אזרחי מדינת ישראל יהודים ולא יהודים כאחד.

'יש עתיד' מאמינה בזכותו של כל אדם וכל קהילה לעצב את אורח חייהם מתוך חירות וסובלנות. הדאגה הכנה לערכיה של מדינת ישראל מחייבים פתיחה מחודשת של הסכמי הסטטוס קוו לצורך דיון ציבורי חדש, אליו יש לגשת מתוך שיח של שותפות ולא מתוך עימות.

נפעל לקיום קשר הדוק עם יהדות העולם ולפיתוח הקשרים עם יהדות התפוצות על גווניה ובכללם אזרחים ישראלים החיים בתפוצות. בהחלטותיה החוקיות

והמדיניות על מדינת ישראל לגלות רגישות למצבם ומעמדם של קהילות יהודיות בתפוצות מתוך סולידריות לגורל היהודי המשותף.

'יש עתיד' דוגלת בהנחלת המורשת היהודית על ריבוי פניה, בעידוד יצירה, עיון ומחקר בתחומי המורשת היהודית ובחינוך לערכי היהדות על פי מגוון הקולות הקיים בחברה.

ברית הזוגיות

'יש עתיד' תפעל למען קידום חוק ברית הזוגיות המבקש לאפשר לכל שני בני אדם החפצים בכך לקיים חיי משפחה במסגרת משפטית-אזרחית. ברית הזוגיות תהווה מסלול מקביל אשר יחיל על בני הזוג שיבחרו בו את מלוא הזכויות והחובות האזרחיות החלו על בני זוג נשואים, זאת מבלי שבני הזוג יחשב כנשואים על פי הדין הדתי.

אנו רואים בנישואין על פי מסורת ישראל את דרך המלך של העם היהודי, אך מתוך בחירה ולא מתוך כפייה ונפעל לאפשר לכל אזרח לבחור במיסוד הזוגיות בדרך התואמת את השקפת עולמו.

לצד מסלול הנישואין הנוהג, תתאפשרנה קיומן של מערכות נוספות המשקפות את עמדתן של זרמים וקהילות נוספות במסגרת הרחבת ברית הזוגיות המעניקה זכויות שוות לכל מסגרות הנישואין.

גיור

במדינת ישראל חיים כיום כ-350,000 עולים מברית המועצות לשעבר שעלו לארץ מכוח חוק השבות ואינם מוכרים כיהודים על ידי הרבנות הראשית. כשהם רוצים להתגייר הם נתקלים בחומות בצורות של נוקשות מצד דיינים שמנותקים מאתגרי השעה ומהצורך לחבר אוכלוסייה זו לכלל עם ישראל.

'יש עתיד' תפעל ליישום מהיר ויעיל של החלטת הממשלה שקבעה כי יקומו בתי דין מקומיים לגיור על מנת להנגיש את תהליכי הגיור לכל אזרח שחפץ בהם. במידה ולא תיושם החלטת הממשלה כאמור, תפעל 'יש עתיד' להחלת דין רציפות על חוק הגיור שיזם ח"כ אלעזר שטרן וקידומו המהיר לקריאה שנייה ושלישית. 'יש עתיד' תפעל להסדרת נושא בירור היהדות של עולים מברית המועצות

לשעבר בבואם להתחתן במסגרת הרבנות הראשית כך שיוסרו מעליהם החסמים הקשורים בהוכחת יהדותם.

שבת במרחב הציבורי

סוגיית השבת ומימוש הערכים הטמונים בה היא אחת הסוגיות החשובות והמורכבות הקיימות במדינה יהודית ודמוקרטית.

'יש עתיד' מאמינה כי יש לאפשר לכל אזרח לממש את ערכי השבת בדרכו ובהתאם לאמונתו. על בסיס אמנת גביזון-מידן, 'יש עתיד' מאמינה כי יש לשמור על ייחודה של השבת כיום המנוחה הממלכתית במדינת ישראל. ולצד זאת לאפשר פעילות תרבות ורוח ופעילות קהילתית אשר יש בה על מנת לענות לצרכיהם של כלל אזרחי ישראל.

נפעל בכדי לאפשר תחבורה ציבורית בשבת באזורים חילוניים. תחבורה ציבורית תופעל בשבת לפי הצרכים ותוך התאמת צירי התנועה ותדירותה לנסיבות. תישקל הפעלת התחבורה הציבורית בשבת בידי זכיינים מיוחדים ובאמצעות כלי רכב קטנים (כגון מיניבוסים).⁶⁹

תפילת נשים בכותל

הגשנו הצעת חוק בנושא הסדרה מחודשת של רחבת הכותל, כך שתחולק שווה בשווה בין נשים לגברים. התקיימו פגישות ודיונים עם נשות הכותל, רב הכותל, מפקד מחוז ירושלים ונציגי הסוכנות היהודית, במטרה להגיע להסכמה רחבה ככל שניתן על הקמת רחבה שלישית שתתאים לכלל הציבור הישראלי והיהודי, על גווניו.

שירותי דת

הצרכנים העיקריים של שירותי הדת כיום במדינת ישראל הוא הציבור החילוני, המסורתי והדתי לאומי.

'יש עתיד' תפעל לשיפור והתייעלות שירותי הדת כך שיפנו ויהיו נגישים לכלל הקבוצות בחברה הישראלית באופן פלורליסטי, ידידותי ומכבד. בנוסף, נוביל לביטול כפילויות וצמצום תפקידים מיותרים בתפקידי הרבנות על מנת להפנות

את המשאבים שיתפנו מכך לשיפור איכות שירותי הדת.

הסדרת מערך הכשרות

'יש עתיד' תפעל לקידום רפורמה במערך הכשרות שתפתור את הבעיות המבניות הגורמות לשחיתות ציבורית ולשירות לא איכותי לבעלי עסקי המזון. כמו כן נפעל לוודא שדרישות הכשרות נוגעות אך ורק לכשרות המזון ולא מהוות מנוף לדרישות שלא ממין העניין ולהכנסתן של משגיחות כשרות. במסגרת זו נקדם פיילוט של מתן תעודות הכשר "לימי החול" למסעדות ובתי אוכל הפתוחים בשבת לפי כללים שתקבע הרבנות הראשית.

קבורה חילונית

הזכות להיקבר היא זכות בסיסית שיש לשמור עליה. עם זאת, אלו שאינם יהודים על פי ההלכה, שחיו כל חייהם כיהודים, שנשאו שם משפחה יהודי ושסבלו מאנטישמיות בארץ המוצא, אינם יכולים להיקבר בבתי העלמין היהודיים שבמדינה. החוק לקבורה אזרחית חלופית במדינת ישראל לא מיושם כבר 19 שנים ועקב כך נפגעים כחצי מיליון אזרחים, שנאלצים לשלם מחיר רב מאוד על קבורה בבתי עלמין מרוחקים.

המשרד לשירותי דת לא מתקצב ולא אוכף את הכתוב בחוק, לכן עבורם, ועבור אלו שלא מעוניינים להיקבר על פי ההלכה היהודית, הוקמו בתי עלמין בודדים בהם ניתן להיקבר בקבורה אזרחית. בשל הביקוש הרב, ההיצע המוגבל משלמות המשפחות שמעוניינות לקבור שם את יקיריהם אלפי שקלים, זאת משום שקבורה בחינם ניתנת כשירות לתושב מהרשות המקומית – אך כאמור כשאינן באזור המגורים פתרון קבורה מתאים, נאלצות המשפחות להוביל את יקיריהם הרחק מהבית ולשלם עבור הוצאות הקבורה.

'יש עתיד' תמשיך לפעול לטובת יישום החוק לקבורה אזרחית חלופית ואכיפתו. תביא ליישום החלטות פורום המנכ"לים של משרדי הממשלה ושל מנהל מקרקעי ישראל וכך תתיר חסמים שמונעים את יישום החוק, ותבטיח את זכותו של כל אדם להיקבר על פי השקפת עולמו בבית העלמין הקרוב לבית משפחתו.

ייצוג הולם לנשים

'יש עתיד' תפעל למען ייצוג הולם לנשים בגוף הבוחר את הרבנים הראשיים, את הרבנים המקומיים ובמועצות הדתיות.

שריון מקומן של נשים בוועדה לבחירת דיינים

אחד המקומות המקפחים, מדירים ומפלים נשים, הינם בתי הדין הרבניים, שמשפיעים באופן ישיר על המעמד האישי של כל אחד ואחת מאתנו, ובפרט על נשים. בשל אופיים הדתי-הלכתי של בתי הדין הרבניים, זכות השוויון בין גברים לנשים שמתקיימת בכל חברה דמוקרטית מודרנית, אינה מתקיימת ואינה באה לידי ביטוי בהרכב הדיינים. בבתי הדין הרבניים, שאמונים על סוגיית המעמד האישי (נישואין, גירושין, מזונות, החזקת ילדים, גיור) של כלל היהודים במדינת ישראל, מכהנים דיינים גברים בלבד. זאת למרות שמופיעים בפניהם גברים ונשים כאחד. למעשה, הדרך היחידה בה נשים יכולות להשפיע ולעצב את אופיים של בתי הדין הרבניים היא דרך הוועדה למינוי דיינים.

לאור זאת פעלה יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי, ח"כ ד"ר עליזה לביא לקדם חוק שיבטיח שריון ארבע מקומות לנשים בוועדה למינוי דיינים. על פי החוק מחצית מנציגי הממשלה, הכנסת ולשכת עורכי הדין יהיו נשים. בנוסף לכך קובעת ההצעה כי רבנית תצטרף כחברה נוספת לוועדה כחברה האחת עשרה.⁷⁰

מרוץ הסמכויות

'יש עתיד' תפעל לקידום פתרון למרוץ הסמכויות בין בני זוג המבקשים להתגרש, כאשר הערכאה המשפטית שתשמש כבירת המחל באם אין הסכמה בין בני הזוג תהיה בית המשפט לענייני משפחה.⁷¹

הסרת סעיף המאסר מפקודת הנישואין

בזמן שמשרד הדתות שינה את פקודת הנישואין והגירושין כאשר הכנסת אישרה את פתיחת אזורי הרישום לנישואין ("חוק צוהר") הוא הכניס מבלי משים סעיף הקובע כי "כל שאינו דואג לרישום הנישואין או הגירושין שלו, או לרישום

70 ראו גם בפרק נשים.

71 ראו גם בפרק נשים.

הנישואין או הגירושין שהוא סידר לאחר, דינו – מאסר שנתיים". כלומר זוג שנישא באופן פרטי וללא הרבנות, צפוי, יחד עם הרב המחтан, למאסר. "יש עתיד" תפעל להסיר סעיף זה מפקודת הנישואין.

החמרת הענישה של סרבני גט

החוק הקיים אינו מספק מענה במקרים בהם למרות שסרבן הגט נאסר בשל סירובו לתת גט, הוא ממשיך לעמוד בסירובו גם מתוך הכלא. הניסיון מלמד כי סרבני גט מוכנים לשהות במאסר זמן רב, ובכך למנוע מנשים רבות להשתחרר מעגיונות. במקרים כאלו, כל הכלים המצויים כיום בחוק (צווים האוסרים על יציאה מן הארץ, על החזקת רישיון נהיגה, על הטלת עיקולים על גמלה או קצבה וכו'), הפוגעים בזכויותיו של אדם חופשי, אינם אפקטיביים כיוון שממילא סרבן הגט נמצא במאסר.

הצעת חוק לבתי דין רבניים של ח"כ דב ליפמן מטילה סנקציות נוספות על סרבני גט המצויים במאסר ונותנת בתי-הדין הרבניים כלים אפקטיביים לטיפול במקרים כאלו, שבעזרתם ישתכנע סרבן הגט לשחרר את האישה מעגיונותה.⁷²

בתי מדרש פלורליסטים

במדינת ישראל קיימים כיום בתי מדרש אשר מטרתם העיקרית היא לימוד של תרבות עברית יהודית. מטרתם של בתי המדרש היא להפגיש את אזרחי המדינה השונים עם התרבות היהודית, זרמי המחשבה השונים הטמונים בה ואף עם המחלוקות הערכיות והחינוכיות שהמחשבה היהודית התמודדה איתם במהלך הדורות ועד היום. זאת מתוך רצון לקדם רב תרבותיות ביהדות, ובכלל זה עיסוק בזיקה שבין יהדות לישראליות.

"יש עתיד" תפעל ליצירת שוויון תקציבי בין כל הגופים העוסקים בהנחלת לימודי התרבות היהודית לגוניה ובלבד שיזדהו עם ערכי המדינה.

תקנות לימוד תורה לנשים

הבאנו לשינוי מבחני התמיכה של משרד החינוך וכיום גם נשים יכולות ללמוד תורה ולהיות זכאיות לקצבה לפי קריטריונים המותאמים לצרכיהן. "יש עתיד" תפעל להשתתפות המדינה במימון נשים לומדות תורה.

ממשל ומשילות

מפלגת 'יש עתיד' שמה לה למטרה לעצור את בזבז כספי הציבור על ממשלות מנופחות ובלתי יעילות, ולהגביר את איכותו ויעילותו של המגזר הציבורי, כדי לסייע בשיפור תפקוד הממשלה ובשיפור השירות לאזרח.

בבחירות לכנסת ה-19 הבטחנו לצמצם את גודל הממשלה, להעלות את אחוז החסימה, ולקדם אי אמון קונסטרוקטיבי להגברת יכולת המשילות של הממשלה. שנה לאחר הבחירות – חוק המשילות שהעברנו הביא הבטחות אלה לכדי מימוש.

הרפורמה במשילות שהעברנו מאפשרת לכולנו לקבל ממשלות מתפקדות יותר, חסכוניות יותר ויעילות יותר. החוק מגביל את גודל הממשלה ל-18 שרים בלבד, ולכל היותר 4 סגני שרים. בנוסף, הרפורמה אוסרת מינוי שרים בלי תיק, ולמעשה מבטלת את קיומו של המוסד. ממשלות כאלה יהיו יעילות יותר, ממשלות שעיקרן עבודה ולא כיבודים ולשכות. הממשלה ה-32 (הושבעה ב-2009) מנתה בשיאה 30 שרים ועוד 9 סגני שרים והייתה הגדולה בהיסטוריה. כיהנו בה 6 שרים בלי תיק.

הגדלנו באופן משמעותי את אחוז החסימה, מה שימנע ממשלות זעירות וקיצוניות – מימין ומשמאל - להיכנס לכנסת, להפוך ללשון מאזניים ולהפעיל סחטנות כלפי הרוב שנאלץ להיכנע להן מחוסר ברירה.

באמצעות החוק הפכנו את הפלת הממשלה באמצעות הצבעת אי-אמון לקשה הרבה יותר, כדי שממשלות ימשלו ארבע שנים מלאות בלי שכל הזמן יסחטו אותן ויאיימו עליהן, וכדי שיוכלו להתחיל מהלכים ולסיים אותם.

עד לחקיקת החוק, התחלפו כאן 14 שרי חינוך ב-7 שנים ועשרה שרי רווחה מאז שנת 2000. במקום פרויקטים של כמה חודשים שמשיגים רק כותרות, ממשלות יציבות יוכלו לתכנן תכניות ארוכות טווח וליישם אותן.

אנו מאמינים שיש לקדם צעדים נוספים בתחום המשילות, אשר יגבירו את יציבות הממשל בישראל וימנעו קיום בחירות תכופות שמפסיקות את העבודה בשיאה, מעמיסות עלויות משמעותיות על המשק ועוצרות את ההמשכיות ואת התנהלותה האפקטיבית והתקינה של המדינה במרווחי זמן קצרים. כפי שהובלנו

את התיקון לחוק אשר מחייב הפלת ממשלה בהנהגת אי אמון קונסטרוקטיבי מלא וכינון ממשלה חלופית בהרכבה הקיים של הכנסת, כך נוביל את התיקון לחוק המאפשר את פיזור הכנסת אך ורק על ידי ראש הממשלה כנהוג במרבית הדמוקרטיה המערביות היציבות וביטול ההסדר הנדיר של פיזור עצמי.

צמצום גודל הממשלה

ממשלה צרה ובה 18 שרים בלבד

החוק החדש מגביל את מספר השרים ל-18 בלבד, ואת מספר סגני השרים ל-4 לכל היותר. כך הבטחנו את קיומן של ממשלות רזות, יעילות וחסכוניות.

בממשלות קודמות כיהנו יותר מ-30 שרים וסגני שרים, כך שבפועל, כרבע מחברי הכנסת כיהנו במקביל גם כחברי ממשלה. בממשלה ה-32 (2009-2013) הגיע המספר לשיא של 39 שרים וסגני שרים. מצב זה גרם לבעיית משילות כפולה - פגיעה בעבודת הממשלה, שאינה יכולה להתנהל ביעילות עם מספר שרים וסגני שרים כה גדול, וכן פגיעה משמעותית בעבודת הכנסת, נוכח האיסור על שר או סגן שר למלא תפקידים פרלמנטריים, כמו חברות בוועדות הכנסת.

החוק שיזמה 'יש עתיד' מגביל את מספר השרים ל-18, ואת מספר סגני השרים ל-4. ההגבלה הזו תביא לממשלות רזות, חסכוניות ויעילות יותר, ולחיסכון כספי של כ-170 מיליון שקלים בקדנציה מלאה.

ביטול מוסד "שר בלי תיק"

תופעת ה"שרים בלי תיק" היא תופעה מגונה ובלתי מוסרית, שגורמת לממשלה לבזבז מאות מיליוני שקלים על כיבודים ותפקידים שאינם נחוצים. מפלגת 'יש עתיד' הביאה לביטול מוסד מושחת זה.

"שר בלי תיק" הוא שר שיש לו לשכה, ויועצים ועוזרים, ונהג, ורכב. רק שאין בו צורך ואין לו עבודה. הוא תופס מקום בממשלה, מכביד על התנהלות התקינה וגורר בזבז עצום של כספי ציבור. העלות השנתית עבור כל שר שכזה היא כ-3.5 מיליון שקלים ו-14 מיליון שקלים בקדנציה מלאה. בזכות אישור חוק המשילות, לא יהיו יותר שרים מיותרים בלי תיק בממשלה.

בממשלות קודמות היקף תופעה בזבזנית זו היה רחב. בממשלה ה-32 היו 6 שרים בלי תיק, 7 בממשלה שקדמה לה ו-9 בממשלה ה-29. החוק החדש מבטל את האפשרות למנות שר בלי תיק ובלי צורך.

חיזוק המשילות

העלאת אחוז החסימה

בכדי לעודד קיומן של מסגרות פוליטיות הביאה הרפורמה במשילות להעלאת אחוז החסימה מ-2% ל-3.25% מכלל הקולות הכשרים בבחירות לכנסת.

אחוז החסימה בישראל נמוך יחסית לעולם. הוא מאפשר למפלגות קטנטנות לקבל כוח בלתי פרופורציונאלי לגודלן האמיתי, ויוצר מערכת פוליטית משוסעת, שמובילה להקצנה ולבידול. מפלגות קטנות, שמתמודדת על אותו קהל בוחרים, נוטות להתחרות זו בזו ולהקציץ את עמדותיהן בכדי לבדל את עצמן זו מזו. מיום הקמת הכנסת, מעולם לא היו בה פחות מעשר מפלגות, ובדרך כלל הרבה יותר. מצב זה, בו רסיסי מפלגות מתחרים ביניהם על ליבו של אותו ציבור, גורם במקרים רבים להקצנה, למאבקים פנימיים, לראייה לא ממלכתית של תפקידי הכנסת והממשלה, ויש לו חלק בהקמתן של ממשלות רחבות ובזבזניות בשל הצורך לחלק נתחי שלטון למפלגות רבות. העלאת אחוז החסימה תסייע בצמצום תופעה זו. חוק המשילות מעלה את אחוז החסימה בצורה שקולה ומדודה, באופן שמבטיח איזון בין הצורך בייצוגיות לבין יכולת המשילות.

אי אמון קונסטרוקטיבי

בתקנון הכנסת קבוע מוסד האי-אמון, המקנה לסיעות האופוזיציה יכולת להביע את אי אמון בממשלה ולנסות להפילה. הדיון, המתקיים על בסיס שבועי, הפך לזירת התגוששות מיותרת, שכן אפילו חברי האופוזיציה המגישים את ההצעות לדיון, נעדרים ממנו תדיר.

על פי התיקון לחוק שהובלנו, מגישי אי האמון יצטרכו להציג אופציה לממשלה חלופית שתזכה לאמון הכנסת באותה הצבעה ממש. במקרה שבו לא תביע הכנסת אמון בממשלה החדשה, תמשיך הממשלה הקודמת לכהן בתפקידה ולא

יתקיימו בחירות חדשות.

צעד זה יצמצם את האפשרות לקיום בחירות שלא במועדן כתוצאה מתרגילים פוליטיים וניסיונות לסחטנות פוליטית, וימנע הדחה של ממשלה, אלא אם כן ישנה חלופה ריאלית וממשית. במקביל יהפוך את כלי הצעת אי האמון לאפקטיבי יותר.

כך קטנה האפשרות לבחירות שלא במועדן כתוצאה מתרגילים פוליטיים וניסיונות לסחטנות פוליטית, וימנע הדחה של ממשלה. זאת אלא אם כן ישנה חלופה ריאלית וממשית בכנסת המכהנת. במקביל, החוק מגביר את האפקטיביות של הצעת אי האמון.

יודגש כי שינוי זה אינו פוגע ביכולתה של האופוזיציה להביא לפיזור הכנסת באמצעות העברת חוק לפיזורה, אשר מביא להקדמת הבחירות. בכך נשמר האיזון בין ההכרח לשמר את יכולת המשילות לבין יכולתה של האופוזיציה למלא את תפקידה כראוי.

כתיבת חוקה לישראל

מפלגת 'יש עתיד' תרכיב צוות של אנשי רוח ומשפט ישראלים, שיכתוב הצעת חוקה לישראל, אשר תובא בפני הכנסת ובפני הציבור. מדינת מהגרים מגוונת כמו ישראל זקוקה לחוקה כדי שתוכל להתכנס סביבה. התפישות הרב-תרבותיות שפשטו בישראל בשנים האחרונות מונעות מכלל החברה הישראלית להתייבב מאחורי אתוס מחייב, אשר בלעדיו אין לנו קיום משותף.

הכרזת העצמאות תהווה את פרק המבוא לחוקה ותהפוך לחלק בלתי נפרד ממנה. החוקה עצמה, שתיכתב ברוח הכרזת העצמאות - לאור חזונו של נביאי ישראל מחד ומתוך תפישות ליברליות בנות-זמננו מאידך - תגדיר את מושגי היסוד הישראלים ותתמודד בכנות ובאומץ עם המורכבויות הטמונות בשאלות "דת ומדינה", עם המתח הקיים בין הגדרתה של ישראל כמדינה יהודית לבין הגדרתה כמדינה דמוקרטית, עם היחס למיעוטים ועם האיזון הנדרש בין החופש הנתון לכל אדם לחיות את חייו לבין מחויבותו לקהילה ולכלל.

הגבלת משך כהונת ראש ממשלה

כפי שקיימת הגבלת משך כהונה לכל ראש מערכת ממלכתית אחרת: נשיא המדינה, נשיא בית המשפט העליון, רמטכ"ל, ראשי שרותי המודיעין – כך ישנה חשיבות להגבלת משך כהונתו גם של ראש הממשלה, לתקופה שלא תעלה על שתי קדנציות מלאות או על שמונה שנים ברציפות.

כאשר אדם מסוים עומד בראש מערכת זמן רב מדי, הדבר עלול להביא להתנוונות ולקביעון מערכתי ולגרום להשלכות שליליות על תפקודה של המערכת כולה. מן הראוי שבמערכת דמוקרטית לא ייווצר מצב בו השלטון נמצא במשך שנים רבות מדי בידי אדם מסוים אחד.

הגבלת משך תקופת הכהונה של ראש-ממשלה אינה פוגעת באפשרות שמפלגה מסוימת תהיה מפלגת השלטון לזמן בלתי מוגבל כל עוד זהו רצון הבוחר.

חיזוק ושיפור המגזר הציבורי ותפקוד הממשלה

המגזר הציבורי בישראל, הכולל את משרדי הממשלה, את הרשויות המקומיות, את החברות הממשלתיות וגופי סמך רבים נוספים, מתאפיין, למרות מרכזיותו וחשיבותו, ביעילות נמוכה, בחולשה ביורוקרטית וביכולות ביצוע נמוכות.

המגזר הציבורי בישראל פועל בשיטות מיושנות, סובל מסטגנציה ארגונית ואנושית, לוקה בהיעדר חדשנות ויצירתיות, מתקשה ביצירת שיתופי פעולה – ובמידה רבה דרכי פעולתו אנכרוניסטיות ולא יעילות.

חולשתו המתמשכת של המגזר הציבורי מונעת ממנו להגיב כראוי למגמות המתהוות במשק ובכלכלה העולמית, לבצע ולהוביל רפורמות ושינויים נדרשים ולקדם פרויקטים ומיזמים לאומיים הנדרשים לשימור ישראל בחזית המדינות המפותחות. לכן תפקודו של הממשל והמגזר הציבורי מסיג לאחור את איכותם של השירותים החברתיים בישראל ומבטא רמה נמוכה של זמינות, של נגישות ושל שירות לאזרח.

מספר ניסיונות שנעשו במשך השנים מצד הממשלות לקדם רפורמה בשירות הציבורי הביאו להצלחות נקודתיות בלבד ולא יצרו את השינוי המקיף והעמוק הנדרש. 'יש עתיד' תפעל להעמדת טיובו ושיפורו של המגזר הציבורי במקום גבוה בסדר העדיפויות הלאומי. מגזר ציבורי איכותי ואפקטיבי, הפועל באופן מקצועי ומכוון לציבור הינו צו השעה.

העצמת ההון האנושי בשירות הציבורי

המרכיב החיוני בהבראת המגזר הציבורי הינו בראש ובראשונה ההון האנושי, משרתי-הציבור הפועלים במסגרת השרות הציבורי. יסוד מרכזי בתכנית לשיפור המגזר הציבורי הינו מהלך מקיף להבנייתו המקצועית של תחום משאבי האנוש תוך מתן דגש מיוחד להשתלבות רחבה, תשתיתית ומתמשכת של הון אנושי איכותי ומקצועי לאורך כל דרגי הביצוע. לשם כך יש להמשיך את יישום הרפורמה המקודמת בנציבות שירות המדינה, תוך הקצאת המשאבים הציבוריים, החקיקתיים והתקציביים ליישומה.

במסגרת התכנית יגובש קוד אתי למשרתי הציבור, תיבנה תכנית אפקטיבית להערכת עובדים, תחזק מקצועית השדרה המרכזית של הסגל הבכיר בשירות הציבורי, יתוכננו תהליכי קריירה מובנים בשירות הציבורי ותוקם מדרשת הכשרה ומנהיגות לעובדי המגזר הציבורי.

נפעל להקמת מאגר מועמדים לאומי לשירות הציבורי, המכיל את פוטנציאל ההשתלבות של דור חדש של משרתי-ציבור. מאגר זה יעמוד לרשות כלל הגופים בשירות הציבורי ויאפשר קליטה של עובדים איכותיים לתוך המערכת. זאת במתכונת דומה לרפורמה בניהול החברות הממשלתיות, "נבחרת הדירקטורים". במקביל יש לקיים עבודה מאומצת אל מול ההסתדרות הכללית בכל הנוגע למבנה ההסדרים וההסכמים הקיימים, באופן המקדם גמישות תפקודית, קליטה אפקטיבית של הון אנושי איכותי ומתן כלים מתקדמים לדרג המנהלים לצורך ניהול נכון ויעיל של עובדים.

נפעל להרחבת תכניות הצוערים לכלל המערכת הציבורית, להפחתת הדרגתיות של שיעור המכרזים הפנימיים במערכת על מנת לרענן שורות, להקמת שירות תעסוקה ציבורי לצורך הסטות רוחביות של עובדים בכלל מרכיבי המערכת

ולהפיכת נציבות שירות המדינה לגוף מטה מקצועי וקובע מדיניות, המפתח תורות ניהול מתקדמות וכלים מערכתיים לניהול הון אנושי איכותי במגזר הציבורי כולו.

שיפור השירות לציבור וצמצום הבירוקרטיה הממשלתית

לצד המרכיב האנושי, המגזר הציבורי מחייב שינוי סדר עמוק בשיטות העבודה ובמבנה פעולותיו, באופן המאפשר נגישות וזמינות מקצועית ואיכותית לאזרח. לצורך כך נדרשים שינויים הן בשיפור נקודות הממשק הישירות עם האזרח - והן בארגון מחדש של 'פס הייצור' הממשלתי.

נפעל לגיבוש תכנית ממשלתית מקיפה לצמצום הבירוקרטיה שתכלול הטמעת אמנות מחייבות ביחידות נותנות שירות, המקבעות זמני תגובה מוגדרים למתן שירותים ולהשלמת תהליכים; הכשרה וגיוס של הון אנושי איכותי המותאם ליחידות השונות, והקמת מערך הכשרות עדכני ויעיל; איחוד וביטול של תהליכים ונהלים הגורמים להכבדה ולנטל על מקבלי השירות.

עדכון המבנה הממשלתי והטמעת מנגנוני שיתוף פעולה, יישום ובקרה

מוסדות ממשלתיים זקוקים לעדכון ולרענון משמעותיים בהיבטים של מבנה ותהליכי עבודה. החלוקה הארגונית של משרדי הממשלה ושל יחידותיהם הרבות כמעט ולא השתנתה במשך העשורים האחרונים והיא גורמת לכפל סמכויות, לפערי תכנון, לפערי מדיניות, לחוסר תאום ולחוסר סנכרון.

נפעל לאימוץ תכנית להתאמה בין סמכויות פורמאליות לבין אחריות בפועל. במסגרתה רפורמה במבנה משרדי הממשלה ובמספרם (בהמשך לחוק המשילות); הקמת אגף ליישום מדיניות במשרד ראש-הממשלה שיעקוב אחר יישום החלטות ממשלה מרכזיות; חיזוק גופי המטה לתכנון, לבקרה ולפיתוח ביחידות הביצוע הממשלתיות, בדגש על משרדי השירותים החברתיים; חיזוק 'ארגז הכלים' הניהולי למנהלים בשירות הציבורי והענקת סמכויות להכרעה ולהחלטה לדרגי הביניים; הטמעת מודלים והכשרות להעמקת שיתופי-פעולה חוצי משרדים באופן יעיל, תוך מזעור החסמים הבירוקרטיים.

המיעוטים בישראל

מדינת ישראל היא מדינה יהודית ודמוקרטית, וככזו עליה לפעול כדי להעניק לכלל אזרחיה שוויון זכויות. אוכלוסיית המיעוטים במדינת ישראל מורכבת מהחברה הערבית (מוסלמים ונוצרים), המגזר הבדואי על בעיותיו הייחודיות, העדה הדרוזית והעם הצ'רקסי, וכל אחד ממגזרים אלה זקוק להתייחסות והשקעה ייחודית.

שגשוגה והצלחתה של מדינת ישראל, החברה הישראלית והמשק הישראלי, קשורים קשר הדוק וישיי להצלחתו של המגזר הלא יהודי, ותלויים ביכולתה של הממשלה להביא לשוויון הזדמנויות בין אזרחיה.

אוכלוסיית המיעוטים במדינת ישראל מונה כ-20% מכלל האוכלוסייה. הפוטנציאל הגלום באוכלוסייה זו עצום, אך הוא אינו בא לידי מימוש. מגזרים אלה אינם מקבלים את היחס ואת הקצאת המשאבים להם הם ראויים. הפערים החברתיים, הכלכליים, החינוכיים והתשתיתיים הרבים בין הציבור היהודי, לזה הלא יהודי במדינת ישראל, הינם פערים משמעותיים הדורשים מענה ממשלתי מיידי.

מדינת ישראל נדרשת לקבל החלטות כבדות משקל המבוססות על ההבנה כי צמיחתו ושילובו של המגזר הלא יהודי הוא אינטרס ממעלה ראשונה של החברה הישראלית כולה. זוהי הסיבה ש'יש עתיד' התנגדה ואף היתה הגורם המרכזי בטרפודו של "חוק הלאום" בגרסתו המפלה והמתסיסה שהוגשה בידי חברי הכנסת אלקין ולוין.

נפעל לצמצום הפערים בין המגזר היהודי לזה הלא יהודי ולהשגת שוויון זכויות לכלל אזרחי ישראל. נציג תכניות אסטרטגיות ארוכות טווח, לשילוב מגזרים אלה בחברה הישראלית ולהגברת ההשקעה בהם, תכניות שתתמקדנה בהצעות לתכניות פיתוח אסטרטגיות; הצעות לטיפול שוטף בבעיות אקוטיות; הצעות לתיקון עיוותים בהקצאת משאבים.

העדה הדרוזית והעם הצ'רקסי

העדה הדרוזית והעם הצ'רקסי מהווים חלק בלתי נפרד מהחברה הישראלית במדינת ישראל, בכלל התחומים. שיעור גיוס הגברים לצה"ל מקרב ציבור זה גבוה מאשר במגזר היהודי עובדה המשקפת את היותם של העדה הדרוזית והעם הצ'רקסי חלק תורם ובלתי נפרד מהחברה הישראלית.

מצבם של העדה הדרוזית והעם הצ'רקסי בשלל תחומי החיים ושלל הבעיות והעיוותים מהם סובלים מגזרים אלה, אינם תואמים את עובדת היותם חלק בלתי נפרד, משרת ונושא בנטל האזרחי בחברה הישראלית. מדינת ישראל צריכה לפעול ליישומו של יחס שווה לחלוטין לאוכלוסייה זאת.

'יש עתיד' תפעל לגיבושה ולמימושה של תכנית ארוכת טווח ורחבת היקף, אשר תעניק פתרון כולל, הן לנושאי ליבה אסטרטגים, הן לסוגיות מקומיות הדורשות מענה מהיר, והן לשינוי בהקצאות הניתנות לאוכלוסיות אלה, בסוגיות כמו תכנון, בניה ושיכון, תעסוקה, גבולות שיפוט, חיבורים לחשמל ולמים, נושאי ביוב ותשתית, פיתוח אזורי תעשייה, שילובם של מגזרים אלה במנגנונים הממשלתיים, שיפור התחבורה הציבורית, פיתוח אתרי תיירות, ושמירה על המסורת והתרבות הייחודיות שלהן.

המגזר הבדואי

תנאי המחיה של הבדואים כיום, בכל התחומים, ירודים ביחס לשכניהם היהודים. מצב התשתיות ירוד ובחלקו אינו קיים כלל; מערכת החינוך לוקה בחסר משמעותי של משאבים, זכויות רפואיות אינן באות לידי מימוש, ומחלוקת עמוקה ורבת שנים שרויה סביב תחום הקרקעות.

'יש עתיד' מאמינה כי השתלבות המגזר הבדואי בחברה הישראלית הוא אינטרס הדדי, ועל כן נמשיך להפעיל ולפתח תכניות לעידוד גיוס בדואים לצה"ל ולשירות לאומי. נפעל לכך שהמגזר הבדואי יקודם במגמה להגיע לשוויון זכויות מלא, ועל ידי כך יומש גם הפוטנציאל הכלכלי הגלום במגזר, להמשך פיתוחה של מדינת ישראל בכלל, והנגב בפרט.

מערכת הדרגתית של הסדרים, המלווה בהשקעה ממשלתית משמעותית בכלל

תחומי החיים, לרבות תשתית, חינוך, תחבורה, רפואה, בריאות ועוד, תיצור שינוי אמיתי ותביא למציאות טובה יותר, ולמערכת יחסים בריאה יותר בין המגזר הבדואי למדינת ישראל.

באמצעות הידברות עם מנהיגי המגזר הבדואי, ומתוך הבנה ורצון הדדי להגעה להסדר, במיוחד בסוגיית הקרקעות, ניתן להגיע להסדרה הדרגתית, מוסכמת וחשובה עם המגזר הבדואי. נשאף למצוא פתרון מוסכם, אשר יממש את רצונות שני הצדדים, וייצר עתיד טוב יותר למגזר הבדואי במדינת ישראל.

המגזר הערבי

מצבו של המגזר הערבי (המוסלמי והנוצרי) במדינת ישראל, הן בהיבט סוציו-אקונומי, והן בהיבט מצבן של הרשויות המקומיות, על התשתיות, התחבורה, ההשכלה והתעסוקה, מצוי בפער גדול ומשמעותי, וטעון שיפור דרמטי. אנו רחוקים עדיין מרחק רב וכואב ממתן התנאים הראויים למגזר הערבי ומהנחת התשתית ההולמת למימוש הפוטנציאל העצום הטמון בו.

לצורך כך פיתחנו תכנית חומש אסטרטגית לשילוב המגזר הערבי, אשר מעניקה פתרון כולל, הן לנושאי ליבה אסטרטגים וארוכי טווח, הן לסוגיות מקומיות הדורשות מענה מהיר, והן לשינוי בהקצאות הניתנות לאוכלוסייה זאת.

במסגרת תכנית זו נקדם את התחבורה הציבורית ביישובים ואזורים ערביים, המפגרת בצורה משמעותית ביחס לשירותי התחבורה למגזר היהודי; נפעל לשלש את פריסת התחבורה הציבורית כדי להשוות שירות זה, תוך שיפור התשתיות והכבישים; נקדם השקעה בשיפור תשתיות המים והביוב, השיכון, הבינוי והתעשייה במגזר; נפעל לקידום וצמצום הפערים בחינוך, ולהקמת מגרשי ספורט ומרכזים קהילתיים; נעצים את שירותי הרווחה על ידי מתן טיפול הוליסטי למשפחות במצוקה חמורה ונקים מועדונים לקשישים וילדים בסיכון ומקלטים לנשים מוכות, נגדיל את תקני כוח האדם לעובדים סוציאליים ונגביר את ההכשרות לצוותי הרווחה מתוך המגזר הערבי עצמו, ונביא לצמצום המציג הנדרש מהרשויות המקומיות; נפעל להגברת ביטחון הפנים, כולל הקמת מתחמי משטרה בערים ערביות נוספות והרחבת פרויקט "עיר ללא אלימות", הפועל בכלל המדינה, למספר גדול יותר של יישובים ערביים.

נפעל לקדם ולפתח תשתית פנאי וחברה, על ידי הגדלה משמעותית של מספר מתקני הספורט והמרכזים החברתיים, בכלל זה מעונות יום, מרכזי העשרה, מרכזי רווחה, מרכזי יזמות וחדשנות, חיזוק למידה ומרכזים לשילוב בעלי מוגבלויות. נפעיל תכנית לקידום התיירות במגזר, כולל סיוע בהקמת יחידות אירוח ועסקים קטנים בתחום.

יש עתיד' תפעל לעידוד השתלבותם של בנות ובני המגזר הערבי בשירות לאומי בהגיעם לגיל 18, וזאת בכדי לייצר חברה מגובשת וצודקת יותר ולהגביר את תחושת השייכות של המגזר הערבי בחברה הישראלית.

מדע, טכנולוגיה וחלל

כלכלתה של מדינת ישראל מבוססת במידה רבה על החדשנות הטכנולוגית והקידמה המדעית שלה, שמעניקים יתרון יחסי למדינת ישראל על פני שכנותיה. בעולם שגבולותיו הולכים ומטשטשים, ומול מהלכים פוליטיים שמסכנים שותפויות מדעיות ותמיכה במחקר שכל כך דרושים לנו, 'יש עתיד' פועלת לשימור יתרונה היחסי של ישראל כמובילה בתחום המדעי וכ"אומת הסטארט-אפ".

החדשנות היא היתרון היחסי שלנו, ומדינת ישראל מזוהה איתה באופן מלא: בזכותה צומחות דווקא פה חברות כמו "ווייז" ו"צ'קפוינט", בגללה דווקא בישראל המציאו את הדיסק און קי ואת ה"קופקסון", את הקסדה החכמה ואת הדפוס הדיגיטלי וגם את עגבניות השרי ואת הבמבה. ובגלל זה חברות ענק כמו "סיסקו" ו"סימנס", וגם IBM ו-AT&T ו"מייקרוסופט" ו"גוגל" מקימות דווקא כאן את מרכזי המחקר והפיתוח שלהם, ולא בהודו או בטאיוואן, למרות ששם יותר זול.

'יש עתיד', בהובלתו של יעקב פרי, כשר המדע, הטכנולוגיה והחלל, פעלה לשימור יתרונה היחסי של מדינת ישראל כמדינה מובילה בתחום המדעי בעולם - ותמשיך לפעול לשם כך. פרי הוביל את כניסתה של מדינת ישראל לתוכנית המחקר האירופאית "הוריזון 2020", את קבלתה של ישראל לאיח' החלקיקים CERN, הקים את הקרן למחקר יישומי והנדסי, ובנה תכנית עבודה כוללת במסגרת תקציב 2015, אשר מטרתה לחזק את המחקר והפיתוח במדינת ישראל.

'יש עתיד' מאמינה כי דור העתיד של המדינה חייב לעמוד בראש סדר העדיפויות הלאומי, וכי רק באמצעות השקעה משמעותית ונכונה, ניתן להבטיח את עליונותה של מדינת ישראל בכלל התחומים, ולשמור על ביטחונה הלכה למעשה.

נמשיך לפעול כדי לממש את תכניות הפעולה שנבלמו על ידי ראש הממשלה נתניהו, בהובילו את מדינת ישראל לבחירות. הקמת הקרן למחקר יישומי והנדסי בהיקף של 150 מיליון שקלים לשנה, כדי לתת מענה לתופעת "עמק המוות" במחקר בישראל; הקמת מכוני מחקר יישומי, בניית תכנית חלל אזרחית אשר תעצים את יתרונותיה של מדינת ישראל בתחום חשוב זה, הקמתה של התכנית

הלאומית למח"ר (לימודי מדע, חלל ורובוטיקה) כדי להגביר את כמות התלמידים הלומדים מתמטיקה ומקצועות מדעיים, הגדלת הסכמי המדע הבינלאומיים של ישראל, והעצמת תכניות ייעודיות להנגשת המדע לקהילה - בדגש על הפריפריה, יהיו כנר לרגלי המפלגה, בבואה לקדם את תחומי המדע, הטכנולוגיה והחלל במדינת ישראל.

קידום המחקר בישראל

הקמת קרן למחקר הנדסי ויישומי

ההשקעה הנדרשת בכל שלבי המחקר - מהמחקר הבסיסי הנעשה באקדמיה, דרך הקשר בין האקדמיה והתעשייה ועד למחקר התעשייתי המוכוון כלכלית, חייבת להיות גבוהה ומתוכננת.

כמו בכל המדינות המפותחות, מקבל שלב המחקר הבסיסי מענה באמצעות קרנות בינלאומיות גדולות ועתירות תקציבים. השלב התעשייתי מקבל מענה באמצעות השקעה של חברות עסקיות בתעשייה. אך בשלב הביניים מוצאים עצמם חוקרים רבים ללא השקעה - לא מהאקדמיה ולא מהתעשייה. שלב זה, שעשוי להיות בעל ערך מדעי וכלכלי משמעותי מאוד אבל טרם נמצא לו השוק המובהק, מכונה בקרב אנשי המקצוע "עמק המוות" של המחקר.

בעקבות מחקר השוואתי בינלאומי נרחב שקידם יעקב פרי, הוחלט על הקמת קרן ממשלתית ייעודית למחקר יישומי והנדסי. הקרן, אשר היקפה בשלב הסופי יעמוד על 150 מיליון שקלים בשנה, החלה לעבוד באופן משמעותי כבר בשנת התקציב 2014, בהקצאה ראשונית חסרת תקדים של 30 מיליון שקלים. הקמת הקרן מהווה בשורה לקהילת החוקרים בישראל בכלל, ולקהילת חוקרי ההנדסה, והמכללות להנדסה בפרט.

בין מטרות הקרן: הגדלת מספר החוקרים בתחום ושיפור איכותם, חיזוק המחקר המדעי-יישומי וההנדסי בישראל, קידום החדשנות בתעשייה עתירת הידע בישראל וחיזוק המחקר והחדשנות, בכדי לשפר את הפיריון של העובד הישראלי בתעשייה המסורתית.

הקמת מכוני מחקר יישומי

במהלך שנת 2015 תוכננו לקום בישראל שני מכוני מחקר יישומיים, אשר נועדו לתת מענה למשולש התעשייה, אקדמיה והמחקר היישומי הממשלתי המוכווון. ההחלטה על הקמת המכונים התקבלה לאחר עבודת מטה של כשנה וחצי, על מנת שיסייעו בשמירת עליונותה המדעית והטכנולוגית של מדינת ישראל. בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולצאת לבחירות מוקדמות, נעצר הליך אישור תקציב 2015 ואיתו המימון להקמת המכונים.

חיזוק מעמדה המדעי הבין-לאומי של ישראל

אל מול הידרדרות מעמדה הבין-לאומי של ישראל בעולם, בעיקר נוכח הקיפאון המדיני, ישנה חשיבות רבה בנקיטת יוזמות למניעת החרמת ישראל בפורומים מקצועיים ולקידום מעמדה בתחומי ידע שונים.

במהלך כהונתו של פרי במשרד המדע, הטכנולוגיה והחלל הודקו והורחבו באופן משמעותי הקשרים המדעיים הבין-לאומיים של מדינת ישראל. זאת למשל בקידום 80 מחקרים משותפים, ובהעמקת והידוק 17 הסכמי המחקר הדו-לאומיים שמדינת ישראל קשורה בהם ובחיזוק פעילות הקהילייה המדעית הישראלית בשישה ארגונים מדעיים בינלאומיים.

בזכות הדגש שהושם בנושא הצליח פרי להביא לאירוחו של כנס החלל הבינלאומי השנתי בישראל, לראשונה זה עשרים שנה. הכנס, של ארגון החלל הבינלאומי, מהווה את אירוע השיא העולמי של קהילת החלל הבינלאומית. במסגרתו יגיעו לישראל באוקטובר 2015 כ-3,000 אסטרונוטים וחוקרי חלל מכ-70 מדינות. הם ישתתפו באלפי הרצאות מקצועיות, תערוכת חלל מתקדמת, ומאות סדורים ברחבי הארץ לחשיפת פניה היפות של מדינת ישראל.

הצטרפות מדינת ישראל ל"הורייזן 2020"

אחד ההישגים המשמעותיים ביותר במהלך כהונתו של פרי במשרד המדע, הטכנולוגיה והחלל, הוא הצלחתו בפתרון המשבר המדיני החמור שנוצר בעקבות ניסיונות למנוע את הצטרפותה של ישראל לתכנית המדע "הורייזן 2020", הנאמדת בעשרות מיליארדי יורו.

תכנית מענקי המדע "הורייזן 2020" היא אחד מעמודי התווך של עולם המחקר הישראלי. במסגרת התכנית, אשר מדינת ישראל היא המדינה הלא אירופאית היחידה החברה בה, מוענקים מענקי מחקר בתחומים מגוונים ומתבצעים קשרי מדע בלתי אמצעיים בין חוקרים מרחבי העולם.

בעקבות מחלוקת עמוקה בנושא מדיניות ישראל בהתנחלויות, ולמרות ניסיונות של חלקים קיצוניים בממשלה להוציא את ישראל מחברות בתכנית היוקרתית, פעל יעקב פרי נמרצות והפעיל לחץ משמעותי על גורמים שונים לרבות ראש הממשלה, והביא לכך שבסופו של דבר ישראל התקבלה לתכנית, ונמנעה פגיעה דרמטית במחקר ובכלכלה הישראלים.

הצטרפות מדינת ישראל לתכנית מהווה בשורה משמעותית למדע הישראלי, ותביא לקשרי מדע מחוזקים עם אירופה ולמאות מענקי מחקר נדיבים לחוקרות ולחוקרים בישראל.

הצטרפות מדינת ישראל כחברה מלאה ב-"CERN"

הבאנו לצירופה של ישראל כחברה מלאה בארגון האירופי למחקר גרעיני, CERN, שהוא המרכז העולמי הגדול בעולם לחקר חלקיקים. ישראל היא המדינה הראשונה מחוץ ליבשת אירופה שצורפה למרכז, בו חברות 26 מדינות.

הקבלה כחברה בארגון מאפשרת לתעשייה הישראלית להשתתף במכרזים שונים הקשורים במאיץ החלקיקים, להיות מיוצגת בהנהלת הארגון, להגיש בקשות למלגות לסטודנטים ישראלים וכמובן לשלב מדענים ישראליים בקבוצות המחקר במאיץ.

אמצומים חברתיים באמצעות המדע והטכנולוגיה

פרויקט לצמצום הפערים הדיגיטליים בישראל

הפרויקט לצמצום פערים דיגיטליים הוא חלק מעשיית רוחב שקידמה 'יש עתיד' לצמצום הפערים החברתיים, למתן הזדמנות שווה וכלים אפקטיביים לשוויון הזדמנויות. במסגרת הפרויקט פועלים 30 מרכזים ברחבי הארץ בהם ניתנים שיעורים בחינם לאוכלוסיות הנדרשות לכך, ביניהן גני ילדים, נוער בסיכון ומבוגרים חסרי אוריינות דיגיטלית.

הפרויקט הלאומי החשוב הזה, לוקה בחוסר תקציבי משמעותי, ובכשלים ניהוליים חמורים. תקציב הפרויקט תוכנן לגדול בתקציב 2015 ב-30% על מנת להרחיבו ולהרחיב את פרישתו ברחבי הארץ. פעולות אלה נבלמו בשל החלטת ראש הממשלה לפרק את הממשלה ולצאת לבחירות מוקדמות.

נפעל לקידום פרויקט חשוב זה, בכדי לצמצם את הפערים בחברה הישראלית - גם בתחום הפערים הדיגיטאליים, ולהקנות כלים להתמודדות עם העידן הדיגיטלי עבור כלל אזרחי המדינה.

קידום מחקר בתחומי עדיפות ותמיכה במרכזי מחקר ופיתוח בפריפריה שר המדע, הטכנולוגיה והחלל לשעבר, יעקב פרי, קידם השקעה בהיקף של כ-100 מיליוני שקלים במחקרים בתחומי עדיפות. ההשקעה באה לידי ביטוי, בין היתר, בהענקת 135 מלגות לחוקרים, ביניהן מלגות ייעודיות לנשים ולמיעוטים.

הנגשת המדע לקהילה

התכנית הלאומית למח"ר - מדע, חלל ורובוטיקה

מדינת ישראל נסמכת על עליונותה המדעית והקידמה הטכנולוגית שלה, כחלק מרכזי המאפיין את כלכלתה החדשנית והייחודית. ככזאת, לימודי המדעים בקרב בני הנוער, מהווים את הבסיס האיתן של הפירמידה, המאפשר הגעה לגבהים יוצאי דופן בתחומי המחקר המדע וההנדסה, ולהישגים אדירים בתחומי החדשנות הטכנולוגית.

בשנים האחרונות חלה ירידה מתמדת ומדאיגה בכמות התלמידים הלומדים 5 יחידות בגרות במתמטיקה ובתחומים מדעיים כגון פיזיקה, כימיה וביולוגיה. במסגרת הרצון להפוך את המגמה ולשמר את יתרונה היחסי של מדינת ישראל, 'יש עתיד' תפעל להוצאתה לפועל של תכנית המח"ר הלאומית.

באמצעות פעילויות לבני נוער מחוץ לבתי הספר, בתחומי מדע, רובוטיקה וחלל, מדינת ישראל תעודד את החשיבה היצירתית מחד ואת הרצון ללמוד מקצועות מדעיים ומתמטיים מאידך, ובכך תאפשר להחזיר את הגלגל לאחור ולדאוג לדור העתיד של מדינת ישראל בתחומי המדע והסטארט אפ.

תכנית המח"ר תכלול הקמת עשרות מרכזי מח"ר בכל רחבי הארץ, אשר יהוו אבן שואבת לילדים ולנוער מחוץ למסגרות החינוך הפורמאליות, וייצרו פעילויות שיעודדו את לימודי המתמטיקה והמדעים בתוך בתי הספר.

קידום המחקר והפיתוח בפריפריה

'יש עתיד' שמה דגש רב בקידום הממשק בין המדע לקהילה ובצמצום הפערים החברתיים, על ידי השקעה במרכזי מחקר ופיתוח בפריפריה. במסגרת זו תמך משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל בראשותו של השר יעקב פרי, ב-8 מרכזי מחקר ופיתוח אזוריים ברחבי הארץ.

המרכזים מקיימים פעילות מדעית משמעותית, אשר בבסיסה ביצוע מחקרים בתחומים שונים, בזיקה לאזור בו נמצאים המרכזים. המרכזים מהווים אבן שואבת לחוקרים מכל הארץ, אשר מעתיקים את מגוריהם לאזורים עליהם ממונה המרכז, ובכך מחזקים את החברה ותורמים לקידום המדע הישראלי.

בין המרכזים הנתמכים: מיג"ל – מרכז ידע גליל עליון הממוקם בקרית שמונה, המכון לחקר הגולן בקצרין, אגודת הגליל בשפרעם, מרכז מדע ים המלח והערבה, מרכז מו"פ אזורי משולש בכפר קרע, מרכז מו"פ אזורי מופ"ת ביהודה, מו"פ אזורי שומרון ובקעת הירדן באריאל, מרכז מו"פ אזורי לחקר מדבריות החוף בשדות נגב.

חשיפת המדע לקהילה ולתלמידי מערכת החינוך בישראל

אנו רואים חשיבות רבה בחשיפת הקהילה למדע וביצירת דרכים להפיכת המדע לנגיש לציבור הרחב. במסגרת זו יזם יעקב פרי פרויקטים להנגשת המדע והטכנולוגיה לבני נוער: חוגי מדע, קייטנות מדע, פרויקטים של חונכות, הפעלת מרכזי מחשוב ופרויקט "מדעניות העתיד", ליל המדענים, שבוע החלל הבן-לאומי, כנס רמון, שבוע החלל הישראלי, יום המדע הישראלי ושידור חי מתחנת החלל. כל אלה מהווים רק את קצה הקרחון של פעילות משרד המדע בתחום הנגשת המדע והטכנולוגיה לקהילה.

חוגי מדע:

באמצעות תמיכה של משרד המדע בפעילויות לקידום חוגי מדע ברשויות המקומיות, נחשפו ילדים מכל רחבי הארץ, ובדגש על הפריפריה החברתית

והגיאוגרפית, לתכני מדע אשר מעודדים אותם לבחור בתחום המדעים בהמשך לימודיהם.

קייטנות מדע:

מטרת הקייטנות להביא את הטכנולוגיה לילדים אשר ידם אינן משגת, כשלחלקם אין אפילו מחשב או חיבור לאינטרנט בביתם. הקייטנות מוצעות להורים במחיר מסובסד (כ-90% סבסוד) כדי לאפשר לאוכלוסייה רחבה ככל האפשר לקחת בהן חלק. כתוצאה מכל אלה, מאפשרות הקייטנות פתיחת צוהר עבור אלפי ילדים מהפריפריה ואוכלוסיות חלשות, לעולם החדשנות, המדע והפיתוח.

מדעניות העתיד:

כחלק מתפיסת העולם של 'יש עתיד', הפועלת לקידום נשים וניפוץ תקרות הזכוכית העומדות בדרכן, פותחה תכנית מיוחדת לעידוד נערות ביישובי פריפריה לבחור במקצועות המדעיים המדויקים. התכנית מעניקה לנערות מכיתה ט' עד י"ב ביישובי פריפריה סיוע וליווי צמוד שמטרתו להביא אותן להישגים במקצועות מדעיים ובמיוחד בתחומי הנדסה ומדעי המחשב. התכנית היא ייחודית בהיקפה, באורכה וכן בתכנים הרחבים שהיא מכילה. התכנית נועדה להגדיל את שיעור הנשים במקצועות המדעים המדויקים דרך השקעה בתלמידות בעלות יכולות גבוהות, שרכישת השכלה גבוהה נתפשת בעיניהן לא נגישה. התכנית בונה את העתודה של נשים בתחומים אלו, שכיום שיעור הנשים העובדות בהם נמוך משמעותית.

יום המדע הישראלי:

משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל קיים מאות אירועים במסגרת יום המדע הישראלי, שהתקיים ב-26 במרץ 2014. מטרת המיזם היא להנגיש מדע לקהלים רחבים וחדשים בדרך חווייתית ובלתי אמצעית, כדי לעורר עניין ולמידה של תחומים שנתפסים לעיתים קשים להבנה. זו גם הזדמנות לעלות על נס את הישגי המדע הישראלי לאורך ההיסטוריה ולהוקיר תודה לאנשי המדע בישראל. תקציב 2015 היה אמור להגדיל את פעילות מדע וקהילה בשנת 2015 בהיקפים גדולים, ולספק תכנים מדעיים וטכנולוגיים איכותיים לאלפי תלמידים ברחבי הארץ. זאת באמצעות פרויקטים שונים, לרבות בשיתוף עם הרשויות המקומיות. בין היוזמות בפרויקט: מרכזי מצוינות ורובוטיקה, חוגים מדעיים, ביקור במוזיאוני מדע בחינם ופעילויות רבות אחרות.

קידום תחום החלל האזרחי

תכנית חלל רב שנתי

מדינת ישראל היא אחת מ-8 מדינות בעולם, אשר יודעות לבנות, לשגר ולתפעל לוויינים. תקצובה של תכנית החלל אמור להסתיים בסוף שנת התקציב 2014, והתקציב החדש לשנת 2015 היה אמור לספק תשתית לתכנית חלל חדשה ומתקדמת, אשר תעצים את תעשיות החלל הגדולות והקטנות, תעמיק את קשרי החלל הבינלאומיים, ותגדיל את השימוש בחלל כמנוע המחולל סקרנות ומעורבות במקצועות מדעיים בקרב תלמידי ישראל.

שיגור לוויין התקשורת "עמוס 4"

הלוויין שוגר מקזחסטאן בהצלחה מלאה. הלוויין יוצר על-ידי התעשייה האווירית עבור הלקוחה הראשית, חברת החלל "SPACECOM". זהו לוויין התקשורת הגדול ביותר בסדרת "עמוס" – משקלו כארבעה טון ובו 11 אנטנות שונות וכיסוי מיוחד. הלוויין פועל באופן מלא ותוצאותיו משביעות רצון ומממשות את ייעודו.

SPACE IL

סוכנות החלל הישראלית תומכת בפרויקט הישראלי הראשון השואף להנחית חללית על הירח. תכנית לפיתוח, בניה ושיגור חללית לנחיתה על הירח במסגרת תחרות GOOGLE-PRIZE. התוכנית מובלת ע"י עמותת SPACE IL בשיתוף בני נוער רבים וסטודנטים ובתמיכה הנדסית של התעשייה האווירית.

SAMSON

תכנית לפיתוח והוכחת יכולת של שלושה ננו-לוויינים השוקלים שישה ק"ג לביצוע טיסת מבנה תוך כדי תקשורת ביניהם, לצורך משימות של איכון נקודות על כדור הארץ. זו הפעם הראשונה בעולם שינסו לשגר שלושה לוויינים שיטוסו יחד במבנה מבוקר. עד כה לא התאפשר שיגור כזה בשל גודלם ומשקלם של הלוויינים ובשל הבעיות הנובעות משיגור לוויינים במבנה אחיד ומשהייתם זמן ממושך בחלל. הפעילות מתקיימת במכון לחקר החלל שבטכניון בחיפה.

VENUS

שיתוף פעולה בין סוכנות החלל הישראלית לסוכנות החלל הצרפתית לפיתוח לוויין תצפית.

SHALOM

יוזמה משותפת של סוכנות החלל הישראלית וסוכנות החלל האיטלקית. מטרת התכנית לפתח לוויין תצפית בעל מצלמה היפרספקטרלית (230 אורכי גל) שתהיה מסוגלת לזהות חומרים ברמה מולקולרית.

תרבות

"למי שיש תרבות, אמנות ומדע יש לו גם דת.

למי שאין תרבות, אמנות ומדע יש לו רק דת".

(יוהן וולפגנג פון גתה)

קידום ועידוד התרבות והיצירה בישראל הוא יעד יסוד שהציבה 'יש עתיד'. אנו מאמינים שחברה יוצרת, נאורה ומשכילה, דמוקרטית ושוויונית מחויבת להשקיע בפיתוח התרבות והאמנות, לא פחות מאשר בביטחון, בחינוך וברווחה.

'יש עתיד' תפעל לעידוד התרבות ולמתן תמיכה ליוצרים, להבטחת חופש היצירה ולמתן ביטוי למגוון התרבותי של החברה בישראל, להשקפות השונות בתוכה ולערכי היסוד של החברה הישראלית, ולהבטחת האפשרות לכל אדם ליהנות מתרבות ואמנות.

נביא לגיבושה וליישומה של מדיניות תרבות ואמנות ארוכת טווח, יעילה ומקצועית, העונה על צרכי מוסדות התרבות לאורך זמן, תוך מתן אפשרות תכנון והסתמכות לטווח ארוך ליוצרים ולמוסדות התרבות הקיימים והעתידים.

נפעל לעודד מצוינות בתחום התרבות והאומנות בקרב קהילת היוצרים בישראל. זאת, בין היתר, באמצעות העצמתם של יוצרים ואומנים צעירים בתחילת דרכם ויוצרים ותיקים, לקראת גיל פרישתם, ובכך לממש את הפוטנציאל האדיר הגלום בניסיונם רב השנים, תוך הבטחת קיומם בכבוד.

נפעל להנגשת התרבות והאומנות לכלל אזרחי ישראל, ובדגש על הפריפריה החברתית והגיאוגרפית, מתוך הכרה בחשיבות ערך התרבות כחלק בלתי נפרד מחייהם של כלל אזרחי ישראל.

בבסיס המדיניות יעמדו פיתוח התרבות בישראל וקידום והעמקת הידע התרבותי והאמנותי; תמיכה במגוון רחב של פעילויות בכל תחומי התרבות, האמנות והיצירה בכל מקום בארץ; הפצת התרבות והאמנות הישראלית בעולם; והבטחת מתן ביטוי הולם למגוון התרבותי של החברה הישראלית.

חוק תקציב התרבות ושיעור התקציב הרצוי

'יש עתיד' תפעל לחוקק חוק לתקצוב התרבות והאמנות, אשר יעלה בהדרגה מהשיעור הנוכחי של כ-0.21% מתקציב המדינה עד לאחוז אחד מתקציב המדינה. שיעור זה נמוך אמנם מזה הנהוג ברוב מדינות המערב, אבל יהיה בו כדי לחולל מהפכה ביכולותיהם ועצמאותם של מוסדות התרבות השונים בישראל.

תקציב זה יכלול את התמיכה בכלל תחומי התרבות הקיימים, לרבות: מוזיקה, תיאטרון, מחול, קולנוע, אמנות פלסטית, כתיבה, בידור, מוזיאונים, מחקר, מורשת ופולקלור וחינוך לתרבות.

העצמת המועצה הישראלית לתרבות ואומנות

בכדי להביא לניתוק בין שיקולים פוליטיים לבין תקצוב מוסדות תרבות ויוצרים, ישונו תפקידי המועצה הישראלית לתרבות ואומנות, כך שתהא אחראית על חלוקת תקציב המדינה המוקדש למוסדות התרבות, ליוצרים ולתכניות לקידום היצירה. המועצה תגבש תכניות עבודה ייעודיות בכלל התחומים, הנותנות מענה לסוגיות השונות בתחומי התרבות. בנוסף תפעל המועצה לגיבוש מדיניות ארוכת טווח לתרבות.

חברי המועצה, אשר תהיה גוף מייעץ ומקצועי, יהיו בעלי ניסיון ורקע ציבורי חברתי בתחומי התרבות, החינוך והחברה.

עקרונות התמיכה

חלוקת כספי התמיכות תהיה מבוססת על קריטריונים ידועים וקבועים מראש. הם יכללו, בין היתר, קריטריון של איכות יצירה, מתוך שאיפה לעודד איכות ומצוינות. ייקבע תקציב ראוי לכל מוסד נתמך, בשיתוף פעולה עמו, אשר יסתמך על פעילותו של המוסד בשנה הקודמת ויהווה מסגרת תקציבית ידועה וקבועה מראש. התמיכה שתניתן למוסד לא תפחת מ-50 אחוזים מהתקציב הראוי של המוסד.

מדיניות "תרבות לכל"

המועצה הישראלית לתרבות ואומנות תפעל לגבש מדיניות תרבות כוללת, אשר

תספק מענה לכלל היבטי התרבות והאומנות במדינת ישראל - חינוך לתרבות, הנגשת התרבות והאומנות, תמיכה ביוצרים הישראלים והפיכתה של מדינת ישראל לחלק מעולם התרבות הבינלאומי.

המועצה תפעל ליצירת מנגנונים נכונים להנגשת התרבות והאומנות ולהורדת מחירי צריכת התרבות בישראל, וזאת מבלי לפגוע באיכות ובכמות היצירה.

חינוך לתרבות

מערכת החינוך תבטיח את חשיפתם של ילדי ישראל לעוגני תרבות שונים, בכדי להבטיח את שימור ערך התרבות כחלק בלתי נפרד מהחיים בחברה הישראלית, וכדי לפתוח צוהר לתלמידים הרואים בעולמות התרבות השונים חלק מעתידם המקצועי האישי.

תרבות בקהילה

הרשויות המקומיות, בשיתוף הגוף הממשלתי האמון על תחום התרבות, יפעלו בכדי לאפשר את חשיפתם של אזרחי ישראל, בדגש על הפריפריה הגיאוגרפית והחברתית, לתכני תרבות ואומנות פטורים מתשלום, ובכך יגישו את התרבות אל הציבור, ללא תלות במצב סוציו-אקונומי.

הנגשת התרבות והאומנות

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות מחייב הנגשת מוסדות ציבוריים, בכללם מוסדות תרבות, לאנשים עם צרכים מיוחדים. יישום החוק, עליו אמונות הרשויות המקומיות, נושא עלויות גבוהות ולכן במקרים רבים איננו מבוצע.

תקצבנו רשויות חלשות בהיקף של 70 מיליון שקלים על מנת לסייע להן ליישם את החוק, ונמשיך לפעול להנגשה מלאה של כלל המוסדות הציבוריים בישראל.

תחבורה

'יש עתיד' רואה בתשתיות התחבורה, ובייחוד התחבורה הציבורית, שירות יסודי שהמדינה מחויבת לספק לאזרחיה. תשתיות איכותיות יבטיחו את צמצום מספר תאונות הדרכים ואת חומרתן.

נפעל לתיקון כבישים אדומים, לשיפור תשתיות תחבורה, להגברת האכיפה ולהחמרת הענישה של עברייני דרך, ולהגברת החינוך לבטיחות בדרכים.

תכנית 'יש עתיד' לתחבורה ציבורית תאפשר לכל אזרח בישראל לבחור בכלי תחבורה ציבורית מהירים, נגישים, זולים ועם רמת שירות גבוהה, ולהעדיף על פני השימוש ברכב פרטי.

תחבורה ציבורית מפותחת, יעילה, מרכזית, זמינה ונגישה היא תשתית בסיסית שהמדינה צריכה לספק לאזרחיה. תחבורה ציבורית נאותה, בתוך הערים וביניהן, תקרב את הפריפריה למרכז, תאפשר לצמצם את השימוש ברכבים פרטיים, תפחית את מספר כלי הרכב על הכבישים ותסייע בצמצום זיהום האוויר.

אנו רואים הכרח מיידי לחלץ את פרויקט הרכבת התחתית בתל-אביב מהבוץ, להניעו ולהביא להשלמתו. צפיפות התחבורה הפרטית והציבורית, במטרופולין גוש דן בכלל ובתל-אביב בפרט, שרק תלך ותגבר, מחייבת אותנו להציב את הפרויקט בראש סדר העדיפויות הלאומי. הרכבת התחתית, תיצור קישור תחבורתי ישיר בין תל אביב לפרבריה ותהווה תחליף זול ואקולוגי יותר לרכבים הפרטיים.

תחבורה ציבורית

תכנית התחבורה הציבורית של 'יש עתיד' תרשת את כל הארץ בקווי תחבורה ציבורית מסוגים שונים, המסונכרנים ביניהם מבחינת נקודות המוצא ומבחינת לוחות הזמנים, באופן שיספק מענה מושלם לנסיעה, ויחולל מהפכה בהרגלי התחבורה של הציבור בישראל.

התכנית תגדיל את מספר הנוסעים בתחבורה ציבורית איכותית, זולה ונוחה, ותצמצם את מספר הנוסעים בתחבורה פרטית; תעודד מעבר אזרחים לפריפריה הגאוגרפית בזכות תשתית מפותחת של תחבורה ציבורית; תשמור על רמת נסיעה איכותית ונגישה תוך הקפדה על מחיר נסיעה נגיש; תייצר סנכרון מדויק בין כלי התחבורה הציבורית השונים כך שיספקו מענה מושלם תוך צמצום משך זמן וכמות המעברים; והכל תוך קיום תרבות נהיגה המצמצמת את מספר תאונות הדרכים, יישום תכניות להפחתת זיהום האוויר ופיקוח מוניציפאלי.

מעבר לתרומה הטבעית בשיפור התחבורה הציבורית בישראל, השקעת המדינה בתשתיות לתחבורה ציבורית תביא להקטנת מספר תאונות הדרכים, לצמצום פערים חברתיים, תייצר מקומות עבודה, תגביר את השמירה על איכות הסביבה ותפחית את זיהום האוויר.

תשתיות לרכבות הנעות במהירות של 200 קמ"ש ומעלה

כיום, תשתית הרכבות בישראל מתאימה לנסיעה במהירות של עד 160 קמ"ש. מפלגת 'יש עתיד' תפעל להקמת תשתית נוספת, המתאימה לרכבות הנעות במהירות של 200 קמ"ש ומעלה, בנתיבים רלוונטיים, ובכך תקרב את הפריפריה הגאוגרפית למרכז.

פיתוח התשתית לרכבות מהירות העולות על 200 קמ"ש ייעשה בשיטת ההקמה (BOT) הדומה לזו שננקטה בכביש 6.

הרחבת קווי הלילה

קווי לילה הינם קווי תחבורה ציבורית הפועלים מאזורי המגורים אל מוקדי הבילוי ובחזרה, מחצות ועד 04:00 לפנות בוקר. הנסיעה בקווי הלילה היא בעלות של

נסיעה רגילה בתחבורה הציבורית.

קווי הלילה נוצרו בכדי לספק מענה לצעירים החוזרים מבילוי בשעות מאוחרות, מבלי להסתכן בנהיגה בשכרות, התנהגות מסוכנת בדרכים, לקיחת טרמפים ומבלי להוציא סכומי כסף נכבדים על דלק, מוניות וחניה. הרחבת קווי הלילה תאפשר נגישות למקומות בילוי, תצמצם משמעותית את תופעת הנהיגה תחת השפעת אלכוהול, ותוביל להפחתת מספר תאונות הדרכים.

תחבורה ציבורית בשבת

נפעל בכדי לאפשר תחבורה ציבורית בשבת באזורים חילונים. תחבורה ציבורית תופעל בשבת לפי הצרכים ותוך התאמת צירי התנועה ותדירותה לנסיבות. תישקל הפעלת התחבורה הציבורית בשבת בידי זכיינים מיוחדים ובאמצעות כלי רכב קטנים (כגון מיניבוסים).⁷⁵

סלילת נתיבי תחבורה ציבורית והגברת האכיפה

רק אם התחבורה הציבורית תקבל עדיפות על הכביש, יהיה לה עבור המשתמש יתרון יחסי על הרכב הפרטי. על כן יש לקדם הוספת 50 ק"מ של נתיבי תחבורה ציבורית בכל שנה, תוך השלמת התכנית המטרופולינית לפריסת נתיבי תחבורה ציבוריים בגוש דן.

ללא אכיפה, נתיבי התחבורה הציבורית לא יתפקדו ביעילות, ועל כן יש להעביר את תיקון החקיקה שכבר הותנע, להוספת סמכויות אכיפה בנתיבים הציבוריים לפקחי הרשויות המקומיות ולהצבת מצלמות אכיפה.

קווים מהירים לאזורי תעסוקה

יצירת קווי תחבורה ציבורית מהירים לאזורי תעסוקה, בתזמונים ובתדירות המספקים מענה לשעות עבודה משתנות, תהווה פתרון אפקטיבי עבור העובדים בהגעה ממקום מגוריהם לעבודה ולהפך.

קידום התחבורה השיתופית

תחבורה שיתופית תאפשר לנהגים פרטיים להשתתף בכוח העבודה כנהגים

גם עבור נוסעים אחרים ובכך תיצור עבורם אפיק הכנסה נוסף אשר יתרום לרווחתם הכלכלית.

המודל מבוסס על שימוש בטכנולוגיות מידע ורשתות חברתיות. מודל זה יתרום להפחתת יוקר המחיה באמצעות אספקת שירותי הסעה זמינים ובמחירים נמוכים מאלה הנהוגים כיום, וכן להרחבת התחרות בתחום שירותי ההסעה.

עידוד נסיעה בתחבורה ציבורית

ציבור האזרחים הוותיקים בישראל מסתייע רבות בשירותי התחבורה הציבורית. כיום מקנה חוק האזרח הוותיק הנחה של 50% מעלות הנסיעה בתחבורה הציבורית. נפעל להגדלת ההנחה כך ששירותי התחבורה הציבורית יינתנו לאזרחים הוותיקים בחינם. הנחה זו תהווה הקלה משמעותית ביוקר המחיה עבור ציבור הקשישים בישראל המתקיים בצמצום.⁷⁴

ההטבות המוקנות לסטודנטים בתעריפי התחבורה הציבורית כפופות לא פעם למגבלות והגבלות על סוג הנסיעה, ולמעשה מקשות על הסטודנטים. הצעת חוק של ח"כ בועז טופורובסקי מבקשת להסיר את המגבלות הללו ולאפשר מתן הנחה לסטודנטים המשתמשים בתחבורה הציבורית בכל הקווים.⁷⁵

מלחמה בתאונות הדרכים

פיתוח תשתיות תחבורה, ובייחוד התחבורה הציבורית, הוא כלי מרכזי במאבק בתאונות הדרכים. תשתיות תחבורה איכותיות יבטיחו את צמצום מספר תאונות הדרכים ואת חומרתן ויפחיתו את מספר ההרוגים והפצועים.

נפעל לתיקון כבישים אדומים, לבניית גשרים להולכי רגל למיעוט חשיפתם לתחבורה בצירי תנועה מרכזיים וסואנים.

נגבש תכנית הסברה, המותאמת לקבוצות אוכלוסייה מגני הילדים ועד האזרחים הוותיקים, לחינוך לבטיחות בדרכים וליצירת תרבות נהיגה אחראית.

כדי ליצור הרתעה, נפעל להגברת האכיפה ולהחמרת הענישה של עברייני דרך. אכיפה וענישה מוגברת יהיו על עבירות התנועה המסוכנות ביותר: נהיגה תחת השפעת אלכוהול, נהיגה במהירות מופרזת ונהיגה ללא חגורת בטיחות.

74 ראו גם בפרק האזרחים הוותיקים.

75 ראו גם בפרק צעירים.

רכבים דו-גלליים

הסדרת האופניים החשמליים

האופניים החשמליים, המתנהגים כרכב ממונע לכל דבר ועניין, הופכים מיום ליום לאחד הרכבים המסוכנים בכביש. מספר הפגיעות בהולכי הרגל על ידי אופניים חשמליים הולך ועולה.

נפעל להסדרת האופניים החשמליים בחוק, תוך קביעת כללי נסיעה ואכיפתם וחיוב ציוד בטיחות.

איסור "קסדת חצי" בחקיקה

חלקם של רוכבי האופנועים מכלל ההרוגים בתאונות דרכים נמצא במגמת עליה בעשור האחרון. כ-40 רוכבי אופנועים וקטנועים נהרגים בשנה בממוצע.

ח"כ בועז טופורובסקי קידם חקיקה שתאסור שימוש של רוכבי אופנועים ב"קסדת חצי" אשר אינה מספקת הגנה נאותה לרוכבים במקרה של תאונת דרכים. חיוב חבישת קסדה המכסה את הראש כולו ימנע פגיעה והרג של רוכבי אופנועים בישראל.

קידום נגישות לאנשים עם מוגבלויות

'יש עתיד' מחויבת להסיר את כל המכשולים מדרכם של אנשים עם מוגבלויות ולהבטיח שאין מקום אחד שסגור בפניהם, בכלל זה בתחבורה הציבורית.

חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות מחייב הנגשת מוסדות ציבוריים לאנשים עם צרכים מיוחדים. יישום החוק, עליו אמונות הרשויות המקומיות, נושא עלויות גבוהות ולכן במקרים רבים איננו מבוצע. אישרנו תקנות נגישות רבות, ביניהן הסדרת נגישות לשירותי תחבורה ציבורית והנחה באגרת רישיון להפעלת מונית נגישה.⁷⁶

פיתוח תשתיות תחבורה

הרחבת ההשקעה בתשתיות התחבורה בפריפריה

במסגרת תכנית הדיור הלאומית שהוביל יו"ר קבינט הדיור ושר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, הושקעו מיליארדים רבים בתשתיות תחבורה, להקמת מחלפים, וכבישי גישה ותשתיות תחבורה ציבורית, שאיפשרו שחרור 50,000 דירות בפרויקטים שנתקעו ו-62,000 דירות שיצאו לדרך בשכונות חדשות בלב אזורי הביקוש.

'יש עתיד' תפעל להרחבת ההשקעה המשמעותית בתשתיות התחבורה בפריפריה, המשך סלילת כביש 6 לדרום ולצפון והוספת מחלפים בצירים הקיימים. כך נוכל לקצר משמעותית את זמני הנסיעה בין חלקי הפריפריה ובין מרכז הארץ ולקרב משמעותית את הפריפריה למרכז ולהיפך.

שדה התעופה הבינלאומי המשלים לנתב"ג

בעוד שנים בודדות שדה התעופה בן-גוריון יגיע למיצוי יכולתו של עד 16 מיליון נוסעים בשנה. מדינת ישראל זקוקה כבר כיום לשדה תעופה בינלאומי משלים אשר יוקם בנגב או בגליל. 'יש עתיד' מחויבת למהלך לאומי זה אשר יביא לפיתוח ושגשוג כלכלי, תעסוקתי ותיירותי משמעותי בפריפריה.

קידום הספורט בישראל

ספורט הוא כלי ראשון במעלה לקיום אורח חיים בריא, לגיבוש חברתי ולהנחלת ערכים של שיתוף פעולה, הזדהות, מצוינות וכיבוד כללי משחק. חברה המרבה בפעילות ספורטיבית היא חברה בריאה יותר, פיסית ונפשית. לפעילות ספורטיבית נודעת תרומה גדולה למספר תחומים חשובים במקביל; לחיסכון במערכת הבריאות, להצלחתה של מערכת החינוך, להכנת צעירים לשירות הצבאי ולגיבושה של זהות מקומית וחברתית.

'יש עתיד' קושרת קשר ברור בין ספורט לאלפים – הרחבת הפעילות הספורטיבית לכלל החברה באמצעות מערכת החינוך – ובין ספורט לאלופים, המתבטא בעידוד ספורטאים מצטיינים ובהישגיהם בארץ ובחול.

הצלחתם של ספורטאים מקצוענים ואולימפיים היא קצה הפירמידה, החייבת להיבנות על בסיס רחב ואיתן מתוך כלל האוכלוסייה. קבוצות מקצועניות יסתמכו גם על זרים, כנהוג בכל העולם, אבל הצלחתם ובולטותם של ספורטאים מקומיים היא שתיצור מודלים לחיקוי עבור הנוער ותודעה ספורטיבית של ממש בקרב האוהדים.

'יש עתיד' תפעל לחיזוק ולהרחבת בסיס הפירמידה, על ידי הגדלת מספר הספורטאים הפעילים בישראל; להנחלה מסודרת ומקצועית של הספורט במערכת החינוך; ליצירת תשתית לפעילותם של ספורטאים חובבים; ולטיפוחו של הספורט ההישגי בישראל, הסובל כיום מחוליים רבים.

נפעל להחמרת הענישה בעבירות של אלימות במגרשי הספורט וביצעים.

טיפול באלימות בספורט

החמרנו את הענישה בגין עבירות תקיפה באירועי ספורט וקבענו בחקיקה כי עבירת תקיפה במהלך אירוע ספורט תגרור עונש מקסימלי, חמור יותר מזה שתגרור תקיפה באירוע אחר. תיקון זה, שיזם ח"כ יואל רזבוזוב, ידרוש ממערכת המשפט להתייחס לעבירות כאלה, שעד כה נהגה כלפיהם בסלחנות, ביד תקיפה ובחומרה, מה שיחזק את ההתרעה, יאפשר סביבה ספורטיבית בריאה וחיובית וישפר את תדמיתו של הספורט הישראלי.

לפי החוק החדש, יוכל שוטר להרחיק מהמגרשים אוהד שעבר עבירת אלימות ל-60 ימים באופן אוטומטי ולאחר מכן ניתן יהיה לפנות לבית משפט ולבקש צו ל-180 ימים נוספים. התיקון לחוק מקנה אפשרות להגשת תביעה כנגד אוהדים שמגיעים למגרשים תחת השפעה של אלכוהול או סמים, על מנת להחזיר את מגרשי הספורט ויציעיהם למקום אליו ניתן להביא גם ילדים ונוער לצפות במשחקים ללא חשש, וליהנות מחוויה ספורטיבית משפחתית.

'יש עתיד' תקדם בחקיקה החמרה נוספת בחוק אשר תאפשר הרחקה לצמיתות ממגרשי הספורט של גורמים שליליים הנוהגים באלימות ובגזענות.

בנוסף, נפעל להכשרת שופטים ייעודיים לספורט, שיופקדו על הדיון בתיקים של מקרי אלימות באירועי הספורט ושל עבירות הקשורות בספורט בכלל. מתוך מטרה למצות את מלוא חומרת הדין, ולהגיב לעבירות אלימות בספורט בענישה מרתיעה, יהיה שופט הספורט בכל בית משפט מחוזי, כשם שישנו שופט מיוחד לענייני תעבורה.

ספורט לאלפים

בישראל קיימים היום כ-75 אלף ספורטאים רשומים, המהווים כאחוז מהאוכלוסייה. לשם השוואה, הממוצע במדינות מערב אירופה עומד על כ-30% מהאוכלוסייה. נפעל להרחבת בסיס הפירמידה על ידי הגדלה משמעותית של מספר העוסקים בספורט.

יוצב יעד ראשון של הגדלת מספר הספורטאים הפעילים פי חמישה לפחות, והרחבת הפעילות לאזורי פריפריה גיאוגרפית וחברתית, הן על ידי השקעות

בתשתית ובתודעה, ובעיקר באמצעות מערכת החינוך.

העמקת הפעילות דרך בתי הספר תתרום לשוויון החברתי, מאחר ותקל את הנגישות לפעילות ספורטיבית מאורגנת עבור משפחות אשר אינן מסוגלות לממן חוגים במסגרות פרטיות לילדיהן. בדרך זו גם יתאפשר איתור ספורטאים מוכשרים במיוחד מקרב התלמידים, שמתעמים כלכליים או אחרים אינם פעילים במסגרות פרטיות.

הגדלה משמעותית של מספר שעות החינוך הגופני בבתי הספר
כיום, רוב בתי הספר מקיימים שעתיים שבועיות של חינוך גופני, וזאת לעומת שש שעות ברבות ממדינות המערב. בשלב הראשון יוגדל מספר השעות השבועיות לארבע, ובהמשך תוגדר פעילות גופנית יומיומית במערכת החינוך. יושם דגש דווקא על המתקשים והחלשים, כדי לעודד אותם להמשיך בפעילות ספורטיבית ולראות בה חלק משגרת חייהם, גם אם אינם מצטיינים.

תורחב בנייתם של מתקני אתלטיקה, אולמות התעמלות ובריכות שחייה, שישרתו את בתי הספר ואת האוכלוסייה בכלל

בשיתוף מפעל הפיס וה"טוטו". המתקנים שיוקמו ייקשרו לבתי ספר ספציפיים, שמצדם יתחייבו לקיים בהם אימונים בשעות שייקבעו. דבר זה יעמיק את המקצועיות והגיוון באימונים: ריצות יתבצעו על מסלול ובמדידה מדויקת. מקצועות השדה, כולל קפיצות, יחזרו לתכנית האימון הספורטיבי. מתקנים אלה ישרתו את כלל האוכלוסייה עם תום יום הלימודים, ויאפשרו לרצים הרבים שהתווספו למעגל החובבים בשנים האחרונות, להתאמן במקום מסודר.

מיסוד נבחרות בבתי הספר

בדומה לשיטה בארה"ב, סגל המורים בבתי הספר יכלול גם מאמנים, שאימון הנבחרות השונות של בית הספר יהווה חלק ממשרתם. במקביל, ימוסדו אליפויות בית ספריות, אזוריות וארציות, בענפי הספורט השונים. לנבחרות בתי הספר יהיה תפקיד חברתי ראשון במעלה, והאליפויות השונות יהיו ימי חג עבור בית הספר כולו.

השקעה במקצועות ספורט

יוחזרו מקצועות ספורטיביים שנעלמו עם השנים ממערכת החינוך בתחום האתלטיקה הקלה, שחייה, כדורעף ועוד.

יוקמו פרויקטים של התמחות ענפית לפי אזורים

בתי ספר השוכנים בסמוך לחוף הים יעודדו הקמת מסגרות תחרותיות הקשורות לענפי הספורט הימי. פיילוטים אזוריים של ליגה בענפים, שאינם כדורגל או כדורסל, יסייעו בהקמת רשת ארצית של ליגות בבתי הספר.

תמרוץ רשויות מקומיות להכשרת מסלולי אימון

רשויות מקומיות יתומרצו להסב, בהליך מזורז, את ייעודם של שטחים חקלאיים המצויים בתחום הרשות למתקני ספורט, וכן על מנת שיסללו בשטחן מסלולי ריצה ואופניים – בטוחים, מוארים, מדודים ומסומנים – לשימוש כלל האוכלוסייה.

הנגשת הספורט המקצועי לקהילה

רשות מקומית המממנת קבוצת ספורט ייצוגית תחויב לחלק לתלמידים, נוער ומעוטי יכולת הרשומים ברשות, כרטיסים למשחקה של הקבוצה, באופן שלא יפגע בהכנסותיה אך יתרום לכך שהמשחקים יערכו בפני אולם או אצטדיון מלא.

ספורט לאלופים

שיפור תנאי האימונים של ספורטאי הייצוג הישראלי בכל הענפים ותיקון האווירה המקולקלת האופפת היום ענפי ספורט רבים, תוך יצירת שקיפות ומערכת שפניה אל הספורטאי ולא אל העסקן.

גיבוש תקנון אתי באיגודי הספורט

איגודי הספורט יחויבו לחתום על תקנון אתי, להנחיל אותו בענף שבאחריותם ולהגדיל את מספר נציגי הציבור העצמאיים בהנהלות האיגודים. רשות הספורט הלאומית תפקח מקרוב על הדרך בה נלחמים האיגודים השונים באלימות במגרש

וביצוע, ותתערב בכל האמצעים שברשותה, כולל סנקציות כספיות, במקרים שבהם ייראה הטיפול כסלחני מדי.

הסדרת היחסים שבין אגודות הספורט השונות לאיגוד הענפי

רבות מן האגודות אינן ערות כלל לזכויותיהן, לרבות קבלת תקציבים מן הטוטו. הגברת השקיפות תאפשר להן לקבל זכויות אלה, ותקטין את התמריץ של האיגוד לנפח נתונים כדי לזכות בתקצוב עודף. גם כאן, הפתרון הוא בשקיפות.

מיסוד מעמד המאמנים

המאמן באגודה יזכה לשכר הולם, על פי מינימום שייקבע על ידי רשות הספורט, ולתנאים סוציאליים כנהוג, וייקבעו נורמות ברורות של מספר שעות עבודה. ההשכלה הנדרשת ממאמן בתחום ספורט ספציפי תורחב ותועמק, בעיקר בתחומי הפיזיולוגיה והאימון הגופני. האגודה תפקח על נורמות ההתנהגות של מאמן הנוער ועל הדרך בה הוא מנחיל לספורטאים יסודות אתלטיים ומקצועיים.

עידוד ענפי ספורט אולימפיים ופראלימפיים

כדי להעצים את פיתוח התשתיות לענפי ספורט אולימפיים ופראלימפיים (ספורט נכים) הביא ח"כ יואל רזבוזוב, יו"ר שדולת הספורט בכנסת ה-19, להקצאת תוספת תקציבית של 30 מיליון שקלים עבור ענפי הספורט האולימפיים והפראלימפיים (ספורט נכים). הכסף מיועד לפיתוח התשתיות וטיפוח ספורטאי העתיד.

בנוסף, פעל רזבוזוב לשינוי ההשקעה הלא פרופורציונלית בענף הכדורגל על פני ענפים אחרים, והוביל לשינוי הסכם בין מועצת הטוטו ומשרד הספורט, כך ש-150 מיליון שקלים יוזרמו אל ענפי ספורט קטנים וענפי ספורט פראלימפיים. התוספת תושקע בהגדלת מספר הספורטאים הפעילים בישראל ובהוזלה משמעותית בחוגי הספורט לילדים ולנוער.

עידוד ספורטאים אולימפיים

הספורטאים הבכירים בישראל (הסגל האולימפי) זכו עד כה לשכר נמוך מהמדינה,

נאלצו לחיות בדוחק, פעמים רבות תוך עבודה במשרה נוספת שפגעה באימוניהם, או למצוא ספונסרים באופן עצמאי.

בכדי לסייע לספורטאי ההישג המייצגים את מדינת ישראל בתחרויות בינלאומיות גדולות וחשובות, הבאנו להכפלת שכרם של הספורטאים האולימפיים בישראל, קצה הפירמידה של תרבות הספורט בישראל.

איתור מחוננים בענפי הספורט השונים

תוקם מערכת לאיתור תלמידים מחונני ספורט, אשר תפעל לאתר תלמידים בעלי פוטנציאל הצטיינות ספורטיבי כבר בגילאים הצעירים, ותרחיב את מסגרות האקדמיה הארצית למצטיינים בענפים השונים.

הרחבת המלחמה בהימורי ספורט בלתי חוקיים ובשאר תופעות שחיתות בספורט

ח"כ יואל רזבוזוב הוביל במהלך השנתיים האחרונות מאבק כנגד תופעות שחיתות באיגודי הספורט השונים, הביא לחקירתם של ראשי אגודות ספורט ברשם העמותות, וגרם לעצירת תקציבים של גופים שלא התנהלו באופן תקין. נפעל להרחבת מאבק זה, בשיתוף בין רשות הספורט הלאומית למשרד לביטחון פנים.

קידמנו הצעת חוק לאיסור פרסום על ספורות, ולהחמרת הענישה על ספורים לשנת מאסר אחת. הצעת חוק זו גובשה יחד עם מנהלת הליגה בכדורגל ויחד עם ארגוני האוהדים, ומטרתה לגרום למשטרה לאכוף את הספורות במגרשים, ובאתרי האינטרנט, עליהם אין אכיפה כלל.

במסגרת הצעת החוק ייאסר פרסום של הצעות למכירת כרטיסים (למשחקי ספורט, הופעות וכו'), במחיר שעולה על המחיר בו נקנו, בכל מדיה, כולל באתרי האינטרנט. כמו כן העונש לספורים (שיוגדרו ככל אדם שמוכר כרטיס או כרטיסים במחיר הגבוה מהמחיר הנקוב), שעומד כיום על קנס של עד 226,000 שקלים, יוחמר לעד שנת מאסר אחת.

איכות הסביבה וקיימות

השמירה על איכות הסביבה היא אחד האתגרים המורכבים ביותר העומדים לפתחה של החברה אנושית כולה. 'יש עתיד' מחויבת לעקרונות הצדק הסביבתי ולמדיניות המקדמת שמירה על משאבי הסביבה ומניעת זיהום.

ההזנחה המתמשכת של המשאבים הציבוריים היקרים – זיהום המים, האוויר, הקרקעות, הים וחופיו, והצטמצמות הריאות הירוקות – מחייבת שינוי מדיניות מיידית, שיאפשר לכולנו, וגם לדורות הבאים, לחיות בסביבה ראויה ובריאה.

שמירה על איכות הסביבה, על בעלי החיים ועל איכות משאבי הטבע – המחצבים הטבעיים, המים, מקורות האנרגיה והמזון – משפיעה באופן ישיר על כל גורם אחר; על הכלכלה, על הביטחון ועל הבריאות של כולנו. מקורות האנרגיה הקיימים מצטמצמים ומתייקרים, ההתחממות הגלובלית מאיימת לגרום לבצורות ולשיטפונות, האוויר שאנחנו נושמים מזהם, מקורות המים מתמעטים, השטחים הפתוחים מתכווצים, הדלק והמזון יקרים מאי פעם והתלות באמצעי האנרגיה מוחלטת.

מדינות העולם הכירו בשנים האחרונות במשבר האקלים הגלובלי הנובע מפעילות תעשייתית אנושית. שורה של הסכמים בינלאומיים נחתמו כדי להתמודד עם המשבר ולצמצם הן בצריכת האנרגיה והן בפליטת גזי חממה. בשנת 2003 אימצה ממשלת ישראל החלטה לקידום פיתוח בר-קיימא, בעקבות "פסגת יוהנסבורג". אך במבחן המעשה הממשלה מתעלמת מהחלטה שלה ואינה מיישמת אותה.

'יש עתיד' רואה בשמירה על איכות הסביבה ובהבטחת הקיימות בישראל חלק ממחויבותה לדורות הבאים. אנו קושרים סביבה ואקולוגיה עם חברה ורווחה, ומכירים בזיקה שבין סביבה ופיתוח בר-קיימא לבין כלכלה, חינוך, תעסוקה, תחבורה, צמצום פערים ויחסי החוץ של ישראל.

מחזור

ישראל היא בין המדינות המובילות בעולם בייצור אשפה לנפש. בעיית הפסולת בישראל מורכבת במיוחד, בשל היעדר עתודות קרקע להטמנה ומודעות ציבורית נמוכה למחזור.

'יש עתיד' תפעל להענקת תמריצים כלכליים לייצור תהליך הפרדת האשפה ולקידום פתרונות קצה לפסולת המופרדת. כמו כן נפעל לפיתוח תכניות חינוכיות והסברתיות להעמקת המודעות להכרח במחזור ולצמצום הצריכה המזמה.

אנרגיה נקיה

'יש עתיד' תפעל לתיקון חוק הנפט, לקידום התייעלות אנרגטית ולפיתוח מקורות אנרגיה חלופיים, שיצמצמו את התלות בדלקים המזהמים הפוגעים בבריאות הציבור ובסביבה.

נקבע בחקיקה הנחיות לתכנון ופיקוח סביבתי לחיפוש, הפקה והולכה של מקורות אנרגיה, למניעת הישנותם של אסונות אקולוגיים דוגמת פיצוץ צינור הנפט בשמורת עברונה בערבה.

הים וחופי הים

'יש עתיד' תפעל להקמת רשות ים וחופים אשר תנהל את הים, תיצור איזון בין השימוש במשאבי הטבע לבין שימור הסביבה הימית ותסדיר את היחסים בין המשתמשים השונים – פנאי, קידוחי גז ונפט, תחבורה, תיירות, דיג, נופש, תקשורת ועוד.

הרשות תפעל לשמירה על חופי המדינה לרשות הציבור, דאגה לניקיונם ואכיפת קנסות בזיהומם.

בעלי חיים

'יש עתיד' פעלה, ותמשיך לפעול, לעידוד אימוץ בעלי חיים, למניעת המתות של חיות בריאות ולהרחבת העיקורים של השירותים הווטרינריים ברשויות

המקומיות, כדי למנוע התרבות המונית המביאה למחסור במזון, להזנחה ולמוות. נקדם העברת סמכויות האכיפה של צער בעלי חיים ממשרד החקלאות ופיתוח הכפר למשרד להגנת הסביבה, כך נצמצם את ניגוד האינטרסים הקיים כיום הפוגע בבעלי החיים בישראל.

נקדם את שמירת המגוון הביולוגי העשיר של ישראל, דרך הארגונים הסביבתיים, באמצעות פעילות חינוכית וקידום חקיקה אשר תבטיח למנוע כל פגיעה לא הכרחית בבעלי החיים.

'יש עתיד' רואה בחומרה רבה עבירות של התעללות בבעלי חיים ואת חוסר האכיפה וההרתעה בנושא. נפעל להחמרת עונשי המאסר הקבועים בחוק למתעללים בבעלי חיים ואת סכומי הקנסות בגין עבירות אלה. במקביל נפעל להגדלת משאבי הקרן במשרד להגנת הסביבה על מנת לחזק את החינוך וההסברה לטיפול נאות בבעלי חיים, עיקור וסירוס של בעלי חיים ומניעת התעללות.

מים

נפעל לעודד יצירת מקורות מים לחקלאות על ידי פיתוח מואץ של מים חליפיים – מי קולחין, מי שיטפונות ומים מליחים – מכל מקור מים בלתי מנוצל. במסגרת זו נפעל לפיתוח קו שפד"ן (מכון טיהור שפכי גוש דן) מזרחי לשם ייצור מים מושבים אשר יוסטו לצרכים חקלאיים. כמו כן נגדיל את כמות השפד"ן המערבי על ידי ניקוז של הקו הרביעי של רכבת ישראל,⁷⁷ ונפעל לקדם חקיקה שתסדיר ותעודד את השימוש במים אפורים.

כלכלה ירוקה

'יש עתיד' תפעל לפיתוח כלכלה ירוקה, לרבות הכנסת שיקולי כלכלה סביבתית בהערכת פרויקטים, כך שהעלות הסביבתית תוכלל בתחשיבי עלות-תועלת של הפרויקט, תוך הבטחת מדיניות "המזהם משלם".

שטחים ירוקים

'יש עתיד' תפעל לשמירה על השטחים הירוקים, במרחבים העירוניים

והכפריים, ולהבטחת תכנון עירוני המציב את הריאות הירוקות במרכזו ומקנה להם עדיפות.

תחבורה

'יש עתיד' תפעל לקידום התחבורה הציבורית בישראל. מעבר לתרומה הטבעית בשיפור התחבורה הציבורית בישראל, השקעת המדינה בתשתיות לתחבורה ציבורית תביא להקטנת מספר תאונות הדרכים, לצמצום פערים חברתיים, תייצר מקומות עבודה, תגביר את השמירה על איכות הסביבה ותפחית את זיהום האוויר.⁷⁸

'יש עתיד' תעודד שימוש בכלי רכב הפועלים באנרגיה מתחדשת ונקייה, כמו רכבים היברידיים.

בנייה ירוקה

במסגרת תכנית הדיור הלאומית שהוביל יו"ר קבינט הדיור ושר האוצר לשעבר, יאיר לפיד, קודמה בניית פרויקטים בהתאם לתקני בנייה ירוקה. כך בבניינים הראשונים שיצאו לדרך במסגרת פרויקט דירה להשכיר, להשכרה ארוכת טווח, וכך במעונות סטודנטים חדשניים, אשר נבנו בבניה חדשנית במכולות.⁷⁹

פרויקטים ירוקים בעולם החינוך

קידמנו את הרחבת פרויקט השאלת ספרי לימוד ואת פרויקט הספרים הדיגיטליים, החוסכים בנייר, תורמים לאיכות הסביבה, ובעיקר מייצרים מודעות חינוכית בקרב התלמידים לסביבה ירוקה.⁸⁰

שיתופי פעולה אזוריים

'יש עתיד' תפעל לעידוד שיתופי פעולה אזוריים בתחום ניהול משאבי הטבע, השמירה על הים ומחקר ופיתוח בחקלאות ובתחום האנרגיה הסולארית.

קידום המחקר הסביבתי

צמיחה מהירה של האוכלוסייה אל מול צניחה מהירה של מקורות האנרגיה

78 הרחבה תוכלו למצוא בפרק התחבורה.

79 הרחבה תוכלו למצוא בפרק הדיור.

80 הרחבה תוכלו למצוא בפרק החינוך.

יצרה משוואה סביבתית שהעולם כולו מנסה לפתור. המשך ניצול משאבי הקרקע, המים והמזון יפגע ביכולת התחבורה, הבנייה, החימום ותנאי המחיה של האנושות.

שר המדע, הטכנולוגיה והחלל לשעבר, יעקב פרי, קידם השקעה בהיקף של כ-100 מיליון שקלים במחקרים בתחומי עדיפות, בכלל זה מלגות ל-135 חוקרים. בין תחומי העדיפות שנקבעו: מדעי הים ותחליפי נפט.⁸¹

תקנות שימוש בחומרי הדברה

פעלנו ליישום תקנות המצמצמות באופן דרסטי את חומרי ההדברה המותרים במזון והתוצרת החקלאית, ואוסרות שימוש בחומרים מסרטנים, להם ימצאו תחליפים הידידותיים יותר לאדם ולסביבה.

